בוסתן היין והיקב טבריה
מארח
את מיטב זמרי
שירי ארץ ישראל
להזמנות
טלפון 723921, 06-722308

יום ג', 19.7.1994, י"א באב תשנ"ד ■ שנה 51, גליון 15529 ■ 2.90 ש"ח

שייט קאטרפט בירדן
מסלולים לכל המשפחה
כייף במים
מומלץ להזמין מראש
מידע והזמנות טל: 06-932992 פקס: 06-932017

עשרות הרוגים ופצועים בפיצוץ מרכז הקהילה היהודית בארגנטינה

עד חצות נמסר על 30 הרוגים ויותר ממאה פצועים □ צוותי חילוץ ממשיכים בחיפוש אחר ניצולים בין הריסות הבניין שקרס □ תוגברה השמירה על מוסדות הקהילה בבואנוס איירס □ יחידת חילוץ של צה"ל יצאה לפנות בוקר לארגנטינה לסייע בחילוץ □ נשיא ארגנטינה קרלוס מנם ביקש מישראל סיוע בהשגת מידע על המעורבים בפיצוץ □ הערכה בירושלים: המבצעים הם גורמים איסלמיים קיצוניים המקורבים לאירן □ ארגון בשם "הקומנדו האיסלמי" שכלל אינו מוכר, לקח את האחריות □ עדיין לא ברור כיצד הוכנסה המצצה לבניין

צוותי חילוץ ועוברים ושבים שנקלעו למקום החלו בפינוי ההריסות ובחילוץ פצועים והרוגים לבתי החולים (צילום: איי.פי)

□ יהודה צור, פארילי שחר, אהרן קליין, נחמן גלבוע

ממטה החירום של משרד החוץ הישראלי נמסר אתמול עד חצות לפני שעון ישראל, על 30 הרוגים בפיצוץ בבניין מרכז הקהילה היהודית בארגנטינה, וכן נמסר על כ־100 פצועים, חלקם נפגעו בעת שחלפו ליד הבניין כאשר אירעה ההתפוצצות. מאז שעת הפיצוץ בשעה 10:00 לפי שעון ארגנטינה, ושעה 16:00 לפי שעון ישראל, שידרו חמש תחנות הטלוויזיה בבואנוס איירס מידע על הפיגוע, ומדי פעם קראו רשימות של נפגעים, ביניהם ילדים שעברו עם הוריהם ליד המקום, או שהו בתוך הבניין.

נשיא ארגנטינה הורה לשר הפנים רקאוף, השוהה בארה"ב, לשוב מייד ולעמוד בראש צוות החקירה. כן תוגברה השמירה בכל מוסדות הקהילה היהודית והמוסדות הקשורים עם ישראל. אחת מעובדות מערך הביטחון של הבניין, הנמצא ברחוב מסטר בלב איזור מסחרי במרכז בואנוס־איירס, ציינה כי להערכתה, הפיגוע אירע כתוצאה מפצצה שהוטמנה בתוך הבניין. היא סיפרה כי בבניין נערכו שיפוצים, וכי ייתכן שחומר הנפץ הוכנס מהלך השיפוצים, שכן אין לכך שום הסבר אחר. כן סיפרה, שכל הנכנסים לבניין עברו בדיקה קפדנית על גופם, כולל מגלי מתכות וכי הדרך היחידה לפיגוע היא להכניס חומר נפץ בתוך חומרי הבניין. הטלוויזיה הארגנטינית דיווחה אתמול כי שני אנשים נעצרו בשדה התעופה בעת

המשך בעמוד 8

ישראל דורשת לדון עם סוריה במכלול "חבילת הסדרים"

נמסר לאחר פגישת רבין עם כריסטופר □ חשאיות רבה אפפה את תוכן הפגישה

□ פארילי שחר

חשאיות רבה אופפת את תוכן שיחתם של ראש הממשלה יצחק רבין ומזכיר המדינה וורן כריסטופר, שנפגשו אתמול בלילה בארבע עיניים, בביתו של ראש הממשלה בירושלים. בירושלים מוכנים לומר, כי ישראל דורשת לדון עם סוריה במכלול "חבילת ההסדרים" – מהות השלום, ביטחון ועומק הנסיגה, וכי לא תהיה מוכנה לקיים דיון על אחד הנושאים בלא שיתקיים דיון מקביל באחרים.

לאחר סדרת הפגישות שקיימו אתמול ראש הממשלה יצחק רבין ושר החוץ שמעון פרס עם מזכיר המדינה, לא יכלו הנוכחים לבשר על פריצת דרך בגיזרה הסורית. בפגישות השתתפו גם השר יוסי שריד, הרמטכ"ל אהוד ברק, ראש אמ"ן אורי שגיא, סגן שר החוץ יוסי

המשך בעמוד 8

באווירה חגיגית ולבבית נפתחו השיחות בין ישראל לירדן

□ פארילי שחר, מנחם ענברי

באיחור של 30 דקות, בחום של למעלה מארבעים מעלות צלזיוס, ומתוך תחושה שדף חדש נרשם בספרי ההיסטוריה, נאספו אתמול חברי המשלחות הישראלית והירדנית לטקס ותנכי שפתח את מרתון המו"מ לשלום בין שתי המדינות.

החיוכים, האווירה הלבבית משהו, ליטרו שנציגי המדינה השוכנת מעבר לגבולנו המזרחי רוצים בשלום לא פחות מאיתנו לסיים את פרק העוינות. במטרה להסיר כל צל של ספק באשר לכוונותיה של ישראל, הדגיש יו"ר המשלחת הישראלית אליקים רובינשטיין: "היחסים עם ירדן הם עניין מרכזי במדיניות השלום של ישראל.

המשך בעמוד 8

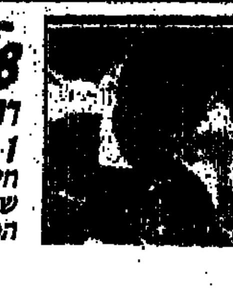

18
רומאריו מס' 1 במונדיאל
חלוץ ברזיל, שכבש 5 שערים נבחר לשחקן המצטיין באליפות

16
הו, הסלע האדום
פטרה – יעד הרפתקני נכסף העשוי להפוך לאתר תיירות מוצף רבבות ישראלים

13
אלוף התועמלנים
אוליבר נורת רץ לסנאט ומתגלה כנואם סוחף, שטובים סיכוייו להיבחר

7
מנוסת בהלה
כמיליון רואנדים נמלטו בסוף השבוע לזאיר. צפויים למות ברעב ובמחלות.

הקרב על פסגת העולם

ברזיל ואיטליה יתמודדו הערב (22.30) בגמר המונדיאל על הזכות לשאת בתואר אלופת העולם ב־4 השנים הקרובות ● אורח הכבוד, סגן נשיא ארה"ב, אל גור ● השופט: ההונגרי, שאנדור פול ● שתי הנבחרות זכו כ"א 3 פעמים בתואר ● ברזיל זכתה באחרונה בתואר במכסיקו 70, בניצחון בלתי נשכח על איטליה 1:4

שליחנו המיוחד למונדיאל

הערב, 22:30, באיצטדיון "רוז־בול" בפאסאדינה, לוס־אנג'לס, לעיני 93 אלף צופים, ובראשם סגן נשיא ארה"ב, אל גור, וכמיליארד איש שיצפו במשחק בטלוויזיה, ייפגשו נבחרות ברזיל ואיטליה במעמד השיא של עולם הספורט – גמר גביע העולם בכדורגל.

זה יהיה שיחזור של משחק הגמר מ־1970. אז, במכסיקו־סיטי, הביסה נב[illegible] של פלה את איטליה של ריברה וריבה 1:4. היתה זו זכייתה האחרונה [illegible] ברזיל בגביע העולם, וגם ההופעה האחרונה שלה בגמר העולמי.

שתי הנבחרות זכו כל אחת בעבר שלוש פעמים בגביע העולם. איטל[illegible] עשתה זאת ב־1934, כשגברה על צ'כיה 1:2, ב־1938 כשניצחה את הונג[illegible] 2:4, ובספרד 82, כשגברה בגמר על גרמניה 1:3. איטליה כאמור הופ[illegible] בגמר גם ב־1970, אך הפסידה.

גם הברזילים הופיעו 4 פעמים במשחק הגמר, וזכו בו 3 פעמים. ב־1950 הופיעה ברזיל בגמר המונדיאל בפעם הראשונה, אך הפסידה לאורוגוואי [illegible] ילד הפלא של ברזיל, פלה, סחף אותה ב־1958 לזכייה ראשונה בגביע העו[illegible] לאחר ניצחון על שבדיה 2:5, וכעבור 4 שנים, ללא פלה הפצוע, שוב זכ[illegible] ברזיל בגביע, בניצחון על צ'כיה 1:3. הזכייה השלישית היתה כאמו[illegible] במכסיקו, בניצחון על איטליה.

שופט המשחק הלילה יהיה ההונגרי, שאנדור פול, ששפט גם במשחק [illegible] הגמר בין איטליה לספרד. יעזרו לו הקוונים וננצ'יו זרטה מפראגוואי ו[illegible] פנהאי מאירן.

פאריירה מתלבט: ראי או מאזיניו בקישור

כוכב ברזיל, רומאריו

ההרכב המשוער שיעלה הערב פאריירה: טאפארל (רג'יאנה, איטליה, בן 28, 76 הופעות), ז'ורז'יניו (באיירן מינכן, 29, 61), אלדאיר (רומא, 28, 26), מארסיו סנטוס (בורדו, 24, 32), בראנקו (פלומיננזה, 30, 75), דונגה (שטוטגרט, 30, 54), מאזיניו (פלמיירס, 27, 39), מאורו־סילבה (דפורטיבו לה־קורוניה, 26, 42), זיניו (פלמיירס, 27, 38), בבטו (דפורטיבו לה־קורוניה, 30, 73), רומאריו (ברצלונה, 28, 45).

מאמן נבחרת ברזיל, קארלוס אלברטו פאריירה, הודיע כי בניגוד לאיטלקים הוא אינו מתכוון למסור את הרכב נבחרתו עד סמוך לשריקת הפתיחה.

ככל הנראה מתלבט פריירה בכל האמור להרכב חולית הקישור שלו. מאזיניו, שפתח בהרכב בשני המשחקים האחרונים, הוחלף במשחק חצי הגמר מול שבדיה, ופאריירה שוקל להחליפו. הבעיה היא שהקפטן, ראי, שפתח בשני המשחקים הראשונים, היה חלש עוד יותר במהלך המחצית השנייה בה שיחק מול שבדיה.

בברזיל כמובן סומכים הכל על רומאריו ובבטו, שני הכוכבים המצטיינים שהבקיעו 8 שערים לזכות ברזיל בטורניר.

פאריירה תאר אתמול את הצמד חמד שלו בחולית ההתקפה, כצמד החלוצים הכי טובים שקמו לברזיל מאז פלה וטוסטאו ב־1970. הוא הוסיף: "שניהם ניחנו במתנה נדירה של שליטה פנטסטית בכדור".

גם אם ברזיל לא תזכה בגביע, המאמן פאריירה כבר הישווה שיא אחר במונדיאלים, כאשר הוא המאמן השני בהיסטוריה שאימן שלוש נבחרות שונות, והלך בעקבות הסרבי בורה מילוטינוביץ'. פאריירה אימן לפני ברזיל את כווית ואת איחוד הנסיכויות, בעוד שהסרבי אימן את קוסטה־ריקה, מכסיקו וארה"ב.

הכוכב הגדול, בבטו, רוצה לכפר הערב על האכזבה העצומה בקריירה שלו מלפני 4 שנים במונדיאל באיטליה. אז הוא שיחק רק 7 דקות במשחק אחד שבו נכנס כמחליף, בגלל פציעה מטרידה. הפעם בבטו הגיע לגמר, ובברזיל אומרים כי הרוח שכישפה אותו הוסרה. "הייתי חייב לעצמי ללמוד מהניסיון של 1990" – אמר אתמול בבטו, שהוסיף גם שהוא לא פחד מהכשלון.

"אני יודע שהפעם הכל יעבוד לטובתנו, יש לי הרבה אמונה באלוהים, ואני יודע שהוא לא יאכזב אותי", אמר בבטו, לקראת משחק הגמר.

באג'יו ודונאדוני פצועים — אך ישחקו

מאמן נבחרת איטליה, אריגו סאקי, פירסם אתמול את ההרכב המשוער של נבחרתו, ובו נכללים רוברטו באג'יו ורוברטו דונאדוני, הסובלים מפציעות. אבל סאקי אמר: "ייתכנו עדיין שינויים בהרכב".

הפציעה בשריר הירך של רוברטו באג'יו ממשיכה להטריד את איטליה כולה, אבל הכל בטוחים כי רוברטו לא ייעדר מהמשחק החשוב ביותר של איטליה מאז גמר 82. "אנחנו נבדוק אותו היום בבוקר באימון" – אמר סאקי.

הכוכב עצמו, שעם 5 שעריו העלה את איטליה לגמר, אמר אתמול: "לא ארשה לעצמי להחמיץ את המשחק". אבל למרות הנחישות של באג'יו, החשש של האיטל[illegible] הוא שהפציעה תפגע בכוכב [illegible] במהלך המשחק, ובאג'יו [illegible] לפנות את מקומו. מה [illegible] באיטליה לא רוצה לחשוב עליו. [illegible] לא מרגיש שום כאב כאשר [illegible] הולך, אבל כשאני עושה תנו[illegible] מהירות יש מתיחה" – אמר באג'[illegible]

הצרות על סאקי לא נגמ[illegible] מתחילת הטורניר סאקי מתמודד [illegible] בעיות הפציעות וההרחקות [illegible] שחקניו, ולאחר שכבר איבד את [illegible] המגינים, אוואני ובארזי, [illegible] הראשון, הרי שמהגמר ייעדר [illegible] מאורו טאסוטי [illegible] קוסטהקורטה המורחקים. [illegible] נודע לסאקי כי גם הקשר [illegible] דונאדוני, עלול להחמי[illegible] המשחק.

דונאדוני לא ערך את האימון [illegible] יום ששי בגלל פציעה דומה ל[illegible] באג'יו. "דונאדוני הרגיש [illegible] בשריר הירך השמאלית שלו [illegible] שעות לאחר המשחק, וזה כאב [illegible] במשך הלילה" – אמר רופא הנבח[illegible] אנדראה פרטי, שהוסיף: "פציעה [illegible] יכולה להעלם תוך 24 שעות [illegible] אנחנו נשגיח עליו בזמור".

סאקי לא הפסיק לשבח [illegible] את כדורגלניו בעתונות [illegible] "אני מאד שמח לאמן [illegible] מצויינת של מקצוענים. עם [illegible] כזה הכל אפשרי".

ההרכב שסאקי פירסם: פאליוקה (סאמפדוריה, [illegible]) הופעות בנבחרת), [illegible] (טורינו, 30, 4), [illegible] (פארמה, 27, 3), [illegible] (מילאן, 26, 57), [illegible] (פארמה, 25, 13), [illegible] (אינטר, 27, 32), [illegible] (יובנטוס, 22, 19), אלברטיני (מילאן, [illegible]), דונאדוני (מילאן, 30, [illegible]), באג'יו (יובנטוס, 27, [illegible]), מאסרו (מילאן, 33, 14).

כך הן עלו לגמר

איטליה

● סיבוב ראשון: אייר – איטליה 1:0; איטליה – נורבגיה 0:1; איטליה – מכסיקו 1:1.
● שמינית גמר: איטליה – ניגריה 1:2 (בהארכה).
● רבע גמר: איטליה – ספרד 1:2.
● חצי גמר: איטליה – בולגריה 1:2.

ברזיל

● סיבוב ראשון: ברזיל – רוסיה 0:2; ברזיל – קאמרון 0:3; ברזיל – שבדיה 1:1.
● שמינית גמר: ברזיל – ארה"ב 0:1.
● רבע גמר: ברזיל – הולנד 2:3.
● חצי גמר: ברזיל – שבדיה 0:1.

תרן הושעה מ־2 משחקים

קפטן נבחרת שבדיה, יונאס תרן, הושעה משני משחקים, לאחר שהורחק במשחק חצי הגמר של נבחרתו מול ברזיל במחצית השנייה – על כך החליטה אתמול פיפ"א.

עוד נמסר מפיפ"א כי השימוע בעניינו של המגן האיטלקי, מאורו טאסוטי, שספג כעונש השעייה של 8 משחקים, ייערך בציריך, בחודש הבא.

כוכב איטליה, באג'יו

★ כרטיס כניסה למשחק הגמר הערב עולה בשוק השחור 1000 דולר.

לפרוטוקול: שבדיה 3

באנטי־קליימקס הגדול של המונדיאל עשו השבדים בי"ס לבולגריה, ניצחו 0:4 וסיימו במקום השלישי

תצוגת כדורגל מרשימה הקנתה אמש לשבדיה את המקום השלישי במונדיאל, בניצחון רב שערים 0:4 על נבחרת בולגריה, שהציגה יכולת עלובה במשחק שהיווה אנטי־קליימקס עצום מבחינתה, לאחר ההצלחה הגדולה שלה בטורניר.

השבדים, ללא ראלין, ליונג ותרן, הציגו במחצית הראשונה יכולת גבוהה, תוך משחק צירופים שובה עין, בניצוחו של מיורענו, תומס ברולין, שהבקיע שער ובישל שניים נוספים במחצית הראשונה, הגדולה של השבדים. להפסקה כבר ירדו ברולין וחבריו ביתרון מכריע 0:4.

לעזרתם של השוודים באו הפעם שחקני ההגנה הבולגרים, שלמעשה היו קיימים רק על הנייר, ושלושה מהם, כולל השוער מיכאילוב, הוחלפו בשלבים הראשונים של המשחק.

הלחץ השבדי הניב שער מהיר כבר בדקה השמינית. אינגסון ניער מעליו שני מגינים בולגרים באגף הימני, הגביה לתיבת ה־5, מיכאילוב שגה ביציאתו, וברולין נגח לרשת – 0:1.

כאן באו דקות בודדות טובות של בולגריה, שבמהלכן עצר השוער השבדי, ראוולי, שער בטוח של סיראקוב, כשהתעופף אל בין החיבורים והדף את כדורו לקרן.

בהמשך יתרון ברור של שבדיה, שעשתה בית־ספר לכדורגל לבולגרים. ובדקה ה־30 כבר 0:2. ברולין מיהר לשלוח כדור חופשי מ־40 מטר לפני שמגיני בולגריה הסתדרו, ומצא את מילד חופשי ברחבת הריבוע. מילד, מול מיכאלוב, בעט שטוח לרשת.

השוער הבולגרי הציל שער בטוח של לארסון בדקה ה־35, אבל בדקה ה־37 כבר לא יכול גם מיכאלוב לשער מהסרטים. שוב היה זה בישול של ברולין, ששלח כדור עומק באמנות לעברו של הנריק לארסון. השוער הבולגרי יצא מהרחבה, אבל לארסון חלף על פניו, הטעה מגן בולגרי שניסה לחסום אותו, ומול הרשת החשופה גלגל פנימה – 0:3.

בדקה ה־40 הלם במחנה הבולגרי. הכל החל בכידרור של שוורץ במרכז המגרש. הוא הגיע לאגף השמאלי, ומשם הגביה למרכז הרחבה, וקנת אנדרסון הקדים בנגיחה את השוער מיכאילוב – 0:4 לשבדיה.

במחצית השנייה ניסו הבולגרים להחזיר קצת את הכבוד ואת הצבע ללחיים. הם תקפו בדקות הפתיחה, אך דווקא לארסון השבדי הוכשל בדקה ה־50 ברחבה, ללא תגובת השופט, עלי מוחמד. השוודים הורידו הילוך ובדקה ה־70 נפסל שער של קוסטאדינוב, לאחר הגבה של סטויצ'קוב. באלקוב הדביק כדור למשקוף (78). לימפאר החמיץ את ה־0:5 מייד לאחר שנכנס (82), וסטויצ'קוב איבד צ'אנס להשוות את מאזנו לזה של מלכי השערים, כשמול ראוולי פיספס ברשלנות.

שבדיה: ראוולי, נילסון, פ. אנדרסון, ביורקלונד, קמארק, שוורץ, מילד, אינגסון, לארסון (לימפאר), ברולין, ק. אנדרסון.

בולגריה: מיכאילוב (ניקולוב), קירייאקוב, איוואנוב (קמילייב), סיראקוב (יורדנוב), יאנקוב, סוואטאנוב, בלאקוב, לצ'קוב, מלאקוב, סטויצ'קוב, קוסטאדינוב.

שפט: עלי מוחמד מאיחוד האמירויות, ששלף צהובים ליאנקוב הבולגרי וקנת אנדרסון השבדי, בלוס־אנג'לס.

כל האלופות

1930	אורוגוואי – ארגנטינה	2:4
1934	איטליה – צ'כיה	1:2
1938	איטליה – הונגריה	2:4
1950	אורוגוואי – ברזיל	1:2
1954	גרמניה – הונגריה	2:3
1958	ברזיל – שבדיה	2:5
1962	ברזיל – צ'כיה	1:3
1966	אנגליה – גרמניה	2:4
1970	ברזיל – איטליה	1:4
1974	גרמניה – הולנד	1:2
1978	ארגנטינה – הולנד	1:3
1982	איטליה – גרמניה	1:3
1986	ארגנטינה – גרמניה	2:3
1990	גרמניה – ארגנטינה	0:1
1994	ברזיל – איטליה	?

מלך השערים

● 6 – אולג סאלנקו (רוסיה), חריסטו סטויצ'קוב (בולגריה).
● 5 – יורגן קלינסמן (גרמניה), רוברטו באג'יו (איטליה), רומאריו (ברזיל), קנת אנדרסון.

השער השני: זהו השער השני מתוך הארבעה שכבשה אתמול שבדיה לרשת הבולגרית. בתמונה נראה הכדור שבעט האקן מילד חולף מעל לשוער בוריסלאב מיכאילוב. שבדיה זכתה במקום השלישי לאחר שהורידה את בולגריה על ארבע – 0:4 (צילום: איי.פי.)

אני לא יודעת איך ניצלתי אבל אני מכירה כמה מההרוגים

אומרת מרתה גולדברג, מזכירה בבניין שניצלה מן הפיגוע בבואנוס איירס

צוות חילוץ עוסק בפינוי הריסות מבניין הקהילה בן 7 הקומות שקרס בפיגוע
צילום: איי.פי

(ע). מרתה גולדברג שהתה בבניין שפוצץ ברגע הפיצוץ. מרתה, מזכירה באחד המוסדות, היתה בקומה השניה וחייה ניצלו בדרך נס.

בראיון טלפוני בגל"צ זמן קצר לאחר הפיגוע סיפרה מרתה: זה היה בחמישה לעשר. פתאום שמענו פיצוץ. לא הבנו מה זה. אני לא יודעת איך ניצלתי. כנראה שהייתי קרוב לרחוב שמאחורי הבנין. יצאנו לרחוב. הפיצוץ היה ברחוב פאסטר. עדיין אין יודעים מה קרה עם האנשים בקומות העליונות.

כמה אנשים עובדים בבנין מדי יום?
בערך מאתיים.
את יכולה לספר מה ראית כשיצאת מהבניין?
הכל היה הרוס. כל החנויות והבניין ממול נהרסו גם הם. אומרים שמכונית גרמה לפיצוץ, אבל זה היה יותר גדול ממה שהיה בשגרירות.
באיזור עובדים הרבה יהודים, עובדים שם גם ערבים?
לא עובדים ערבים.
הטלוויזיה מסרה אומדן למספר ההרוגים?
אומרים שבערך 15.
השמות שאת שומעת מוכרים לך?
חלקם אנשים שפשוט עברו ברחוב. חלק מן השמות אני מכירה. עדיין לא נתנו את שמות ההרוגים.
השתתפת בפעולות החילוץ?
לא נתנו לי להיכנס.
יש לך משהו להגיד לישראלים?
היה לי מאוד קשה להתקשר לאמא שלי בישראל. בסוף יכולתי לדבר איתה.
את ישראלית לשעבר?
כן, יש לי שני ילדים צברים.

הנשיאים קלינטון וילצין יעניקו חסותם לוועידה הבינ"ל במרוקו

לוועידת קזבלנקה שתיערך באוקטובר יגיעו ראשי מדינות ונציגים מ־2,000 חברות כלכליות גדולות □ תעסוק בשת"פ כלכלי במזה"ת

□ פארי-לי שחור

נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, נשיא בריה"מ, בוריס ילצין, וחסן מלך מרוקו יתנו חסותם לוועידת קזבלנקה – הפיסגה הכלכלית הבינ"ל לכינון מזרח תיכון חדש – כישר אתמול שר החוץ שמעון פרס לראשי המשק והצמרת הכלכלית שהתכנסו אתמול לדון בהכנות לוועידה.

מלך מרוקו יזמין לוועידה שתתכנס ב־30 באוקטובר את ראשי מדינות המזה"ת וראשי חברות בינ"ל גדולות. מעריכים, כי לוועידה יגיעו נציגים מכ־2,000 חברות כלכליות.

שר החוץ שמעון פרס, שיזם את הוועידה, אמר: "לפני שנה איש לא היה מאמין שוועידה כלכלית בינ"ל לפיתוח המזרח התיכון תתכנס באיזור בהשתתפות אלפי אנשי עסקים מובילים והנה בעקבות ההסכמים המדיניים שנחתמו עם הפלסטינים ומתגבשים עם ירדן, הרעיון קורם עור וגידים."

שני גופים בינלאומיים אחראים לארגון הוועידה: "הפורום הכלכלי העולמי" שמושבו בדאבוס בשווייץ ו"המועצה הלאומית ליחסי חוץ" שמושבה בארה"ב. הוועידה תעשה למען עידודו של שיתוף הפעולה הכלכלי האיזורי במזה"ת באמצעות גיוס השקעות לפרוייקטים ומפגש בין אנשי עסקים וחברות באיזור ומחוצה לו.

ישראל מגבשת לקראת הכינוס שני מסמכים. האחד יוכן בידי משרדי החוץ, האוצר והתיירות והכלכלה, ובו יתוארו הפרוייקטים שישראל מציעה למשקיעים, והשני יוכן בידי לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים ויפרט פרוייקטים שמציע הסקטור העיסקי.

לא יוקלו נוהלי הכניסה של פלסטינים מהרצועה לישראל

רבין נימק את ההקפדה בנוהלים בחשש שריכוכם עשוי להגביר את הטרור בישראל □ סגן השר גור שיבח התנהגות הצבא ומג"ב

□ בצלאל עמיקם, פארי-לי שחור

ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, אינו מתכוון להקל את נוהלי הכניסה של הפלסטינים מהרצועה לתחומי ישראל.

רבין אמר את הדברים לשאלות כתבים בעת ביקור בראש העין. הוא הסביר, כי הקלה בנוהלי הכניסה עלולה להגביר את מספר פיגועי הטרור בישראל.

רבין סיפר למאזיניו, כי אישיות פלסטינית מרכזית בעזה התקשרה לערפאת לאחר אירועי הדמים ליד מחסום ארז ושיבח את התנהגות חיילי צה"ל ומג"ב שמנעה אסון גדול יותר.

רבין העריך, כי ההתפרעויות היו על רקע של ליבוי היצרים מצדם של אנשי החמאס המנצלים את המצוקה הכלכלית הקשה של הפלסטינים. הוא קרא לערפאת להקים מנגנון כלכלי שיטפל בכספים שמעבירות לאש"ף המדינות התורמות.

סגן שר הביטחון מוטה גור שיבח את התנהגותם של חיילי צה"ל ואנשי משמר הגבול במחסום.

גור אמר אתמול בכנסת כי אנשי הצבא שלנו עמדו ב... נוראה, האם לפעול עם הנשק מול אלפי אנשים בלתי ... המסכנים את חיי החיילים. נהגו המפקדים שמצאו את ... הקשה אך הנכונה, ולאו דווקא הדרך המכוברת. אם אותה ה... ליצור תשתית לדרקיות, ... תשובות למציאות כמות שהיא.

אירועי מחסום ארז ייחקרו בוועדה ישראלית־פלסטינית

בראש הוועדה תא"ל דורון אלמוג והאלוף עבד אל ראזק מג'יידה

□ אהרון קליין

ועדה משותפת ישראלית־פלסטינית תחקור את אירועי המהומות שהיו ביום ראשון במחסום ארז.

הוועדה מונתה אתמול בידי ועדת הקישור והתיאום הישראלית־פלסטינית העליונה. בראשות הוועדה המשותפת יעמדו מצד ישראל תא"ל דורון אלמוג, מפקד כוחות צה"ל ברצועת עזה, ומהצד הפלסטיני האלוף עבד אל ראזק מג'יידה, מפקד כוחות הביטחון הפלסטינים ברצועה.

בישיבת הקישור והתיאום העליונה שנערכה אתמול בשעות הצהריים דרשו הישראלים מן הפלסטינים השתתפות בנזק שנגרם בידי אלפי המתפרעים לציוד, למבנים ולכלי־הרכב במחסום באיזור התעשייה ארז הסמוך לו.

בישיבה נקבע עוד, כי הוועדה המשותפת תגיש את ממצאיה במשך השבוע לוועדת הקישור והתיאום העליונה.

שני ערבים נפצעו במהומות בחברון מיריות צה"ל

(ע). שני תושבים ערבים מהעיר חברון נפצעו ביום שני לפנה"צ במהלך פיזור מיידי אבנים במרכז העיר.

השניים נפגעו באורח קל מיריות חיילי צה"ל ופנו לבית חולים לקבלת טיפול.

ההתפרעויות פרצו בחברון ובמקומות נוספים ביום ראשון בעקבות ארועי מחסום ארז. העוצר שהטיל צה"ל ביום ראשון הוסר מעל מרכז חברון, אולם המהומות נמשכו, וכאמור, שני ערבים נפצעו.

שביתת המסחר שהכריז ארגון החמאס למשך שלושה ימים בשל מותם של שניים מתושבי עזה במהומות, התקיימה ברוב ערי יהודה ושומרון. ברצועה השביתה היתה כמעט מלאה.

ביום חמישי 21.7.94 בשעה 15.30
במלאת שלושים למותו של בננו היקר
שאולי כדורי ז"ל
נקיים אזכרה לגילוי המצבה
המשפחה
וקיבוץ שובל

תגובות

רבין: פעולה פחדנית

(ע). ראש הממשלה פירסם עם היוודע הפיגוע הודעה, שבה נאמר, בין השאר, כי קיבלנו "בצער רב את הידיעות על הפיגוע הקטלני. הטרור השטני שוב היכה במטרה אזרחית. הוא הגדיר את הפיגוע כ"פעולה פחדנית, נפשעת ונבזית" והביע תנחומים להרוגים.

השר פרס: אנחנו מזועזעים

"אנחנו מזועזעים עד עומק נפשנו" – אמר שר החוץ פרס. הוא ציין כי בידיו אין פרטים מלאים, ואולם הפיגוע בוצע כנראה בידי "כוחות המתנגדים לשלום".

השר סנה: העקבות מוליכות לטהרן

שר הבריאות ד"ר אפרים סנה אמר, כי העקבות מוליכות כנראה לטהרן. "המדיניות הפייסנית של המערב כלפי אירן חייבת להיפסק", אמר.

השר רובינשטיין: אירן מסכנת את השלום

(עש"ת). השר אמנון רובינשטיין אמר, כי התקפה מצביעה על כך שאירן וגורמים מוסלמים קיצוניים הפכו לגורם המסכן את שלום הקהילות היהודיות בעולם.

יחיאל לקט: המשלחת לארגנטינה תתוגבר

יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית בפועל, יחיאל לקט, הורה אמש על תגבור משלחת הסוכנות היהודית בארגנטינה.

עוזרא רבין מוסר, כי הבניין שפוצץ ריכז את הפעילות הקהילתית של יהודי ארגנטינה ויהודי בואנוס איירס.

בזמן האחרון דווח בארגנטינה על פעילות אנטישמית ענפה.

יוסף גלולי

מטה חירום

מטה חירום לייעוץ ומידע יפעל החל מהיום בהתאחדות עולי אמריקה הלטינית ברחוב מרמורק 9 בת"א, טל: 03-6851144/5.

סימנים לתשתית מקומית

כשנתיים לאחר הפיגוע בשגרירות ישראל בארגנטינה, שבו נהרגו 28 בני אדם ונפצעו 250, שוב היה פיגוע בבואנוס איירס, והפעם– בבניין המשרדים של הקהילה היהודית. בפיגוע במרס 92' לקח על עצמו החיזבאללה את האחריות לפיגוע באמצעות מכונית תופת.

לפני כמה חודשים פורסם בארגנטינה דו"ח משותף של סוכנויות הביון בישראל, ארגנטינה וארה"ב. מסקנותיו היו, כי הפיגוע ב־92' בוצע בידי אדם אחר, שנהרג בפיגוע.

בארגנטינה מקובל לחשוב שזהותו של ההרוג ידועה לשירותי הביטחון של שלוש המדינות. ההערכה היא שהפיגוע תוכנן בנקמה על מותם של מנהיג חיזבאללה, מוסאווי, ובנו תוסיין ונורש לפני כן.

מאז רבו הפרסומים בדרום אמריקה ובאירופה על דיומה של תשתית טרוריסטית בבואנוס איירס, שסייעה לחיזבאללה בביצוע הפיגוע.

בסוף אפריל גילו שירותי הביטחון של ארגנטינה התארגנות מקומית שנועדה לשחרר מכלאו את הקולונל סנלדין ממוצא מוסלמי, כיום קתולי אדוק, שנשפט ל־30 שנות מאסר בשל השתתפות בהפיכת דצמבר 90'.

בעת החקירה נעצר פעיל ימני, אלחנדרו סוקסדורף (35), "הגרמני", ששימש עד דצמבר סוכן בשירותי הביון של צבא היבשה. כן פשטו שירותי הבטחון הארגנטינים על אי סמוך לבירה ומצאו בו בסיס אימונים המשתרע על 200 דונם.

בפשיטה גילו כוחות הביטחון כמויות עצומות של נשק, רימונים, חומרי נפץ, טילים נגד טנקים, ורובים. במקום היה גם מנחת הליקופטרים. בספריה שהתגלתה סרטים על תוכנית המפלגה הנאצית ורעיונותיה, היהודים, היטלר, לנין, ספרים רבים של אלפרד רוזנברג, ועוד. בפרסומים אחדים נרמז שלקבוצה קשרים עם גורמים טרוריסטים בחו"ל.

בפברואר השנה, הותקף במרכז בואנוס איירס רבה הראשי, שלמה בן חמו, והוא ובנו בן ה־10 הותקפו בידי ארבעה צעירים. התוקפים בעטו בו, הפילו אותו ארצה וקיללוהו בקללות נאציות.

על קירות אתרי מבתי הכנסת בבירה נרשמו כמה ימים קודם לכן הכתובות "ויוה היטלר" ו"מוות ליהודים".

על המשמר
לציונות לסוציאליזם לאחוות עמים
עורך ראשי: צבי טימור   מנכ"ל: יוסף הולנברג
עורך משנה: ישראל זמיר   מרכזת המערכת: דורית גפן
המו"ל: עיתון וספר בע"מ
המערכת והמנהלה
תל אביב, 67771 רח' תוצרת הארץ 2 טל. 03-6388555 פקס 03-5370037
מח' מודעות: טל' 03-6388508 פקס' 03-372301
מח' המנויים 177-022-0668   שרות שק דואר נעל 61999
סניף ירושלים: רח' בן יהודה 2, חדרים 102, 121, טל' 02-255161 פקס 02-250145
ת"ד 1236 ירושלים 91008
סניף חיפה: רח' מבאר 17 טל' 04-673673, פקס' 04-676057, ת"ד 4007 חיפה 31040
AL HAMISHMAR (THE GUARDIAN) Daily   على همشمار
Tel-Aviv P.O.B. 61999
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי יד.

© כל הזכויות שמורות
מודפס ב"הדפוס החדשי" בע"מ, טל. 03-6388510

ההתפרעות במחסום ארז אורגנה על ידי החמאס

מסרו אתמול בממשלה גורמי ביטחון בכירים □ צבן: אי אפשר להוסיף למצוקת הפלסטינים את העונש של טרטור אלפי עובדים במשך שעות בתורים אינסופיים

□ פארי-לי שחור

ההתפרעות במחסום ארז הינה תוצאה ישירה מפעילות מאורגנת של החמאס, כך מסרו אתמול גורמי ביטחון בישיבת הממשלה שדנה במאורעות הדמים במחסום ארז.

הדעה הכללית היתה, כי יש לקיים ריונים עם הרשות הפלסטינית כדי להבהיר להם מהן המטלות המוטלות עליהם ומהם תחומי אחריותם כדי להבהיר את התמונה לאשורה. הפקת הלקחים והצעדים שיינקטו בעקבות הארוע במחסום ארז יעשו ע"י גורמי הביטחון.

הרמטכ"ל, אהוד ברק, הדגיש, כי הארוע יכול היה להסתיים במספר גדול הרבה יותר של נפגעים, אם חיילי צה"ל ומג"ב לא היו נוצרים את אשם ונוהגים בהבלגה ראויה לציון.

השרים היו תמימי דעים באשר לניצול של תנועת החמאס את המצוקה הכלכלית הקשה בה נתונים הפלסטינים בעזה. השר משה שחל אמר, כי "המצוקה הכלכלית נוצלה ע"י גורמי החמאס להתססה. היו שם אנשים שהגיעו למחסום בגלביות הלבנות המסורתיות, זה אינו הלבוש איתו הם יוצאים לעבודה." השר שחל הרגיש, כי על הרשות הפלסטינית לקבל על עצמה אחריות למה שקורה בשטח.

השר יאיר צבן אמר, כי נכון הוא שאסור לאבד פרופורציות, אבל אסור גם להתעלם מתמורת הארוע והשלכותיו הציבוריות. "מעבר לתוצאות הטרגיות של הארוע – ההרוגים והפצועים משני הצדדים, נגרם לנו נזק לא קל." אמר צבן, והוסיף, כי "מי שאומר שהרקע לארועי מחסום ארז נעוץ בצירוף של מצוקה קשה והסתה קיצונית צריך להסיק לקחים. השאלה של אחריותנו או אי אחריותנו למצוקתם הכלכלית אינה שאלה של 'או שכל האחריות נופלת עליהם או שרק אנחנו אחראים'. עלינו לשדר לפלסטינים שהאחריות הולכת ועוברת אליהם, אך אנחנו לא יכולים לומר שאנו מנותקים עתה מכל אחריות כזו. ראשית, בגלל 27 השנים שאנו שלטנו בה והשלכותיו של שלטון זה, ושנית, בגלל האינטרס שלנו בהמשך הקשרים הכלכליים שלנו עם הפלסטינים – ואינטרס כזה מטיל עלינו גם חובות מסוימות. סידורים יותר טובים במחסום ארז לא יפתרו את המצוקה הקשה בעזה, אך אי אפשר להוסיף למצוקה זו את העונש הכבד מנשוא של טרטור אלפי עובדים במשך שעות בעיצומו של הלילה אל תורים אין סופיים. את המציאות הזו צריכים לשנות ובדחיפות".

השר שריד אמר, שאין לשפוך את המטרה פלסטינית יחד עם הארועים במחסום ארז. "היו אתמול מקרים של התנהגות חמורה ביותר מצד השוטרים הפלסטינים, שחייבים לטפל בהם בחומרה אך אסור לשכוח שהיה בינינו שיתוף פעולה חיובי ומועיל בשבועות האחרונים, מאז נכנס ההסכם לתוקפו ואסור גם לשכוח ששיתוף פעולה כזה יתחייב גם בעתיד," אמר שריד, והוסיף, כי המשטרה הפלסטינית היא משטרה בחיתוליה, חסרת ניסיון והיא לא תמיד יכולה להצליח במבחנים שגם אנחנו התקשנו לעמוד בהם.

השר אמנון רובינשטיין הרגיש, כי בתקרית הזו התגלו דברים חמורים ביותר – הסתה רצופת שקרים שהשמיעו בקול פלסטין ויש לה השפעה הרסנית כפולה – גם בכיוון הסתת הציבור הפלסטיני וגם בהשפעה השלילית על הציבור הישראלי.

לדעת רובינשטיין, יש לבוא בדברים עם הרשות הפלסטינית כדי להבהיר להם את חומרת העניין ומשמעות ההסתה מסוג זה.

הממשלה אישרה הצעת החוק לאסור פעילות מדינית פלסטינית בי"ם

שרי מרצ והשר ברעם הביעו את התנגדותם □ שריד: לפעמים חקיקה בעלת אופי מדיני – שכרה עלול לצאת בהפסדה בשל קשיי אכיפה רבים

□ פארי-לי שחר, בצלאל עמיקם

ועדת השרים לחקיקה תתכנס עוד השבוע כדי לאשר את הצעת החוק האוסרת פעילות מדינית או פוליטית של היישות הפלסטינית בתחומי ישראל בכלל ובירושלים בפרט, במטרה להניח את הצעת החוק לפני הכנסת עוד לפני צאתה לפגרה.

הממשלה קיבלה את הצעת שר המשפטים, שהאיסור לפתוח ולהפעיל מוסדות שלטוניים של אש"ף לא יהיה מוחלט, אלא יסמיך את הממשלה להרשות פתיחת משרד בהתאם לשיקולים ענייניים.

הצעת החוק אוסרת על הרשות הפלסטינית ועל אש"ף לקיים מטעמם או בחסותם אסיפות, או תהלוכות בתחום מדינת ישראל.

הממשלה החליטה אתמול לאשר עקרונית את הצעת החוק הזו, למרות ששר המשפטים דוד ליבאי מסר לראש הממשלה,יצחק רבין, כי היא מצריכה עדיין תיקונים. ראש הממשלה עמד על כך שההחלטה תתקבל היום. ליבאי אמר, בנמקו את הצורך בחוק: "אין זה מקובל שמדינה זרה או גורם זר פועל בגבולות שטח של מדינה אחרת ללא היתר. פעילות מדינית תחת הכותרת של יישות פלסטינית או אש"ף לא תתקיים אלא באישור מתאים."

ועדת השרים לחקיקה תדון ותיקבע גם את דרכי האכיפה, כשמדובר בעונש של שנה מאסר או קנס של 100 אלף שקלים לכל מי שיפר את החוק. ליבאי מתנגד לחקיקת אמצעי אכיפה מיוחדים ומבקש שיעשה שימוש באמצעים המקובלים בישראל.

שרי מרצ הביעו את הסתייגותם והתנגדותם הברורה מהחוק וכמוהם גם השר עוזי ברעם.

השר יאיר צבן אמר: "החוק המוצע הוא חוק פוליטי וחוקים פוליטיים הם בעייתיים מעצם טיבם. אני חושש מאוד שהחוק ישיג את היפוכו: מצד אחד יערימו עלינו ומצד שני הוא ישמש כעילה לעתירות אין ספור לבג"ץ. אני מציע לפעול בדרכים מדיניות ובמידת הצורך להישען על חוקים קיימים." צבן הדגיש כי "יש אחדות דעים על כך שירושלים המאוחדת הינה ותהיה בירת ישראל. מעבר לזאת ובמסגרת זאת, יחפשו פשרות בינינו לבין הפלסטינים כאשר נגיע לפתרון הקבע. עד אז תהיה תחרות בין שני הצדדים ובתחרות הזו אין פתרונות אבסולוטיים טוטאליים."

השר יוסי שריד אמר, כי "אין חילוקי דעות על כך שהרשות הפלסטינית ואש"ף רשאים לקיים את פעילותם המדינית אך ורק בתחום הרשות, אבל לפעמים חקיקה בעלת אופי מדיני אינה מוסיפה אלא גורעת ושכרה עלול לצאת בהפסדה, בשל קשיי אכיפה רבים, ועל כן היא מחייבת מחשבה שניה," אמר שריד.

השר אמנון רובינשטיין הזהיר אף הוא מפני חקיקת יתר בנושא מוסדות אש"ף בירושלים: "לכל מדינה שמורה הזכות לשמור על ריבונותה, אך עם זאת צריך למנוע מצב שבו החוק המוצע יפגע בסטטוס קוו הקיים, כמו קיומו של האוריינט האוס. אין חילוקי דעות בעניין אחדותה של ירושלים ובעניין איסור הקמת מוסדות הרשות הפלסטינית בעיר הבירה. למרות זאת, יש למצוא פתרון משפטי מתאים יותר לעניין זה שלא יקשה על ישראל ויכביד עליה בהתדיינות מיותרת."

המפגש בעין עברונה

ראש המשלחת הירדנית, ד"ר פאיז טרואנה, לוחץ את ידו של ראש המשלחת הישראלית, אליקים רובינשטיין, באוהל השיחות (צילום: גדעון מרקוביץ'/ י.פ.א.)

רמון קרא להוציא את מערכת האשפוז מקופ"ח הכללית

(ע). מנכ"ל ההסתדרות, חיים רמון, קרא אתמול להוציא את המערכת האשפוזית מידיה של קופ"ח ולהעביר את בתי החולים של הקופה לבתי החולים הממשלתיים.

רמון אמר ביום עיון על מערכת הבריאות בתל אביב, כי הגירעון של קופ"ח לא יסתכם בכמיליארד שקלים בלבד בסוף שנת 94', אלא יגיע לכ־4.5 מיליארד שקלים. הוא אמר, כי עם החלת חוק ביטוח בריאות, ב־1 בינואר 95', יצטרכו כל קופות החולים להתחיל מאותה נקודת התחלה. ואילו החוק יאסור עליהן לנצל תקציבים שיקבלו במסגרתו למימון גרעונות עבר. "אי אפשר לפתור את הבעיה הזו, אלא בגזרה ממלכתית, שתתבטא בהפרדת החלק האשפוזי של קופ"ח מהחלק הקהילתי שלה", אמר. עפ"י גישתו, יש ליצור דין אחר לקופ"ח הכללית ולבתי החולים הממשלתיים.

השרה אורה נמיר קיימה ישיבת עבודה ראשונה

□ בצלאל עמיקם

שרת העבודה, אורה נמיר, המחלימה מניתוח מסובך להסרת גידול מראשה, קיימה אתמול ישיבת עבודה ראשונה מאז שבה מאישפוז משוייץ.

בישיבה השתתף הצוות הבכיר של משרד העבודה, שהעיד בתום הפגישה, כי "נמיר חזרה לכושרה המלא ולתפקודה הרגיל".

שרת העבודה הזעיקה את עובדיה כדי לדון בפיטורי נכים וקשישים מעובדי חברת "המשקם". "אם יפוטר עובד אחד – אסגור את החברה" – הודיעה נמיר בעלה התקיף, שהמתיש לעובדים, כי הכוסית שלהם חוזרת לאיתנה במהירות.

נמיר ציינה, כי "המשקם", המעסיק כ־600 עובדים, הוא מפעל חיוני והומני שנועד לתת מסגרת תעסוקתית לאלפי משוקמים, רובם ככולם נכים, תוך הידרר הבסיס הכלכלי לחברה.

מנכ"ל "המשקם", גבי לוי, הסביר כי לחברה גירעון כבד, והמגע להמשיך ולשלם משכורות בחודש הקרוב ולכן הוחלט על פיטורי מאות משוקמים.

אורה נמיר קיבלה את עובדי משרדה במאור פנים, וסיפרה להם כי העפעף השמאלי שלה, שהיה סגור מאז הניתוח, הולך ונפתח. יחד עם זאת, הוראות הרופאים גוזרות עליה לפעול מביתה.

שר השיכון דחה בקשת מתנחלים להשאר בדירות אליהו פלשו בחברון

□ בצלאל עמיקם

שר השיכון בנימין (פואד) בן אליעזר רחה את בקשת מתנחלי אשמורת יצחק שבשכונת ואדי אל־רוס בחברון, להישאר בדירות אליהן פלשו לאחר רצח הנערה שרית פריגל ופציעת אביה ואחיה.

שר השיכון, שנועד עם משלחת המתנחלים בכנסת, הציע להם חלופה – מעבר לדירות ריקות ובלתי מאוכלסות שעדיין מצויות בקריית ארבע עצמה.

שר השיכון צירף לדבריו אזהרה: אם הפלישה תימשך – הוא יסוג בו מהצעותיו להקצות דירות בקריית ארבע והם יצאו קרחים מזה ומזה.

ליבאי ורמון "יחליפו דעות" על טיוטת חוק מס ארגון

□ בצלאל עמיקם

שר המשפטים קיים התייעצות נוספת בלשכתו עם נציגי משרד העבודה, הביטוח הלאומי והמשפטים, בהשתתפות פרופסורים לדיני עבודה בקשר להכנת הצעת חוק מס ארגון. חלה התקדמות בניסוח הצעת החוק ונקבעה ישיבה נוספת באותו נושא ליום שלישי הבא.

השר ליבאי אמר, שסיכם עם מזכ"ל ההסתדרות כי ייפגש עמו באופן אישי להחלפת דעות על הטיוטה של הצעת החוק הממשלתית, שמכין היועץ המשפטי של משרד העבודה.

שני חברי יעוד הצביעו עם הממשלה נגד אי אמון של צומת

□ בצלאל עמיקם

הקואליציה לא התקשתה להדוף אתמול, ברוב של 56 נגד 44, הצעות להביע אי אמון בממשלה של צומת ומפד"ל בשל כניסת רוצחי ילדי מעלות לרצועת עזה וגירושם ללא העמדתם לדין. סיעת ש"ס לא השתתפה בהצבעה כפי שנהגה גם בהצבעות קודמות. שני חברי יעוד שמיועדים להם תפקידי שר וסגן שר – גונן שגב ואלכס גולדפרב – תמכו בממשלה. חברתם אסתר סלמוביץ' הצביעה בעד אי האמון. דוד מגע (ליכוד) האשים את שר הביטחון באחריות, כיוון שהוא מעסיק את אלופיו בשיחות מדיניות. במקום לדאוג לביטחון. רפאל איתן האשים את הממשלה בהתנהגות מתנשאת כלפי המשפחות השכולות. סגן שר הביטחון, מרדכי גור, השיב בשם הממשלה לדברי הביקורת. גור אמר, כי אנו ניצבים בפני השאלה האם להיות קשורים, כבולים, ברגשות החזקים אשר קושרים אותנו אל העבר, או שאולי יש אפשרות להינתק מהעבר המלחמתי וליצור עתיד אחר עם הפלסטינים, כולל אלה שעשו נגדנו טרור, ואפילו עם החיזבאללה בלבנון.

המפכ"ל הביע הערכה לשוטרי מג"ב במחסום ארז

□ נחמן גלבוע

מפכ"ל המשטרה, רב ניצב אסף חפץ, שיגר אתמול מברק ברכה למפקד מג"ב ניצב יצחק אהרונוביץ', ובו הביע את הערכתו ותודתו לכל שוטרי וקציני מג"ב שנטלו שלשום חלק באירועי מחסום ארז. "אני מבקש להביע לך באופן אישי ובאמצעותך לכל קציני ושוטרי מג"ב שנטלו חלק באירועי מחסום ארז, את הערכתי ותודתי על תפקודכם מעורר הכבוד וההערכה" כותב המפכ"ל למפקד מג"ב. "הפגנתם מיומנות מקצועית, שיקול דעת, ומעל לכל כלט האיפוק והשקט הנפשי של הקצינים והשוטרים בתנאים הקשים ששררו במקום. פעילותכם זיכתה את משמר הגבול ואת משטרת ישראל בהערכת הממשלה, צה"ל והציבור הרחב. כל הכבוד לכם."

סאלח סלים מחד"ש הושבע כח"כ במקום תאופיק זיאד

□ בצלאל עמיקם

סאלח סלים הושבע אתמול כחבר כנסת מטעם סיעת חד"ש. סאלים בא במקומו של הח"כ המנוח תאופיק זיאד, שנספה בתאונת־דרכים בדרכו חזרה מקבלת הפנים ליאסר ערפאת ביריחו.

סאלים (59) מתגורר בכפר איבלין, שם הוא מכהן כראש המועצה המקומית. הוא נשוי ואב לשלושה.

ארה"ב שוללת פתיחת לשכת סיוע לפלסטינים במזרח ירושלים

הממשל האמריקני שלל את האפשרות של פתיחת לשכה במזרח ירושלים לניהול הסיוע הפיננסי לפלסטינים בעזה וביריחו, מסרו אתמול פקידים אמריקנים.

הדברים נאמרו בידי פקידי ממשל המלווים את מזכיר המדינה וורן כריסטופר בביקורו בישראל. עוד אמרו הפקידים, כי השר כריסטופר טרם החליט היכן תיפתח לשכת הסיוע, אולם ירושלים "אינה באה בחשבון".

"שללנו פתיחת לשכה כזו במזרח ירושלים," אמר פקיד אמריקני בכיר במלווייתו של כריסטופר. "נשוחח עם הפלסטינים בעזה וביריחו, אך לא במזרח ירושלים."

עם זאת, החלטה על מיקום הלשכה עדיין לא נתקבלה סופית בידי הממשל האמריקני.

דו"ח המבקרת על מימון מפלגות גילה מספר חריגות

קנסה ב־269 אלף שקל את ש"ס, ובמאה אלף שקל את מפ"ם □ המפד"ל, המפלגה הקומוניסטית, העבודה וצומת לא הקפידו על הנחיות בבחירות לרשויות

□ יהודה צור

דו"ח מבקרת המדינה על מימון מפלגות, גילה חריגות בקריטריונים לפעולות מפלגות שונות.

המבקרת קנסה ב־269 אלף שקל את ש"ס על קבלת תרומה מתאגיד. לעומת זאת, החליטה לקצץ בחצי את הקנס של 3 מיליון שקל שהוטל על ש"ס בדו"ח '91 ו־'92. המבקרת אמרה, שהסכום של 269 אלף שקל הוא רבע מהסכום שהיתה יכולה להטיל על ש"ס, וכי זה היה מגיע ל־80 אלף שקל, כפי שהיה צריך להיות קודם לכן, לפני שניתנו לה אפשרות לשיקול דעת.

גם מפ"ם לא הקפידה על קיום הנחיות במימון מפלגות, ונקנסה בסכום של 100 אלף שקל. גם כאן אמרה המבקרת, שהסכום הזה הוא רבע מהסכום שהיתה יכולה להטיל על מפ"ם, מפני שניתן לה, כאמור, שיקול דעת. בתגובה מסר דובר מפ"ם, שמפלגתו רושמת לפניה את הערתה של מבקרת המדינה. לדברי הדובר, ההסתייגות של המבקרת נובעת מדרך העברת המיסים של חברי הקיבוץ הארצי, הנגבים במרוכז באמצעות הקיבוץ הארצי ומערכותיו, בגין התפקדות החברים למפ"ם. חברי הקיבוץ, אמר, אינם מעבירים את מיסיהם באופן אישי, אלא כשותפים למסגרת שיתופית במרוכז. הדובר מרגיש, שעד כה זכתה מפ"ם להערות חיוביות בדו"ח המבקרת.

בהתייחסה לבחירות האחרונות ברשויות המקומיות, אומרת המבקרת, שארבע מפלגות חרגו מההנחיות: המפד"ל, המפלגה הקומוניסטית הישראלית, העבודה וצומת, אשר לא הקפידו על ההנחיות. המפד"ל, צומת והעבודה, קיבלו כספים מתאגיד, וב־78 סיעות מקומיות לא עמדו בהוראות החוק. המבקרת ציינה, שיש להבין כי לעתים סיעה גדולה עם הרבה סניפים לא יכולה לעמוד בפרץ, ודי בכך שאחד מהסניפים לא ממלא הוראות, כדי שהדו"ח לא יהיה חיובי ויגרור סנקציות רציניות.

יו"ר מטה הבחירות של הליכוד, עובדיה עלי, הביע סיפוק מכך שמפלגתו זכתה לדו"ח חיובי, והדגיש שהיא הקפידה על הוראות החוק ולמרות זאת, ניצחה בבחירות. גם בצומת אומרים שהממצאים מוכיחים כי אין אמת בביקורת שהוטחה עליה בעניין כספים.

בדו"ח של המבקרת מובאים מקרים של תורמים שתרמו ליותר מרשימה אחת. תורם אחד, למשל, העביר תרומות גם לרשימתו של טדי קולק וגם לזאת של אהוד אולמרט. תורם אחר העביר כספים לרשימתו של רוני מילוא בתל־אביב, להרצליה 1, וגם למפלגת העבודה.

בגלל חריגות מההוצאות, הטילה המבקרת קנסות של 5 אחוזים מהתקציב על רשימתו של טדי קולק, 5 אחוזים על רשימת מילוא בתל־אביב, ו־8 אחוזים על רשימתו של אהוד אולמרט בירושלים. מפלגת העבודה נקנסה ב־750 אלף שקל.

הצב ואני קייטנת אלמנות ויתומי צה"ל ביקרה אתמול בספארי ברמת גן (צילום: דובר צה"ל)

עשרות סוחרים מחצור הגלילית הפגינו נגד המועצה

(ע). עשרות בעלי עסקים מהמרכז המסחרי של חצור הגלילית סגרו אתמול את עסקיהם והפגינו ברחבת המועצה המקומית. הסוחרים מחו על הזנחה במרכז המסחרי, דבר המונע מהקונים להגיע למקום. "התחילו בעבודות שיפוץ המקום – עובדים בקצב איטי וכבר שנתיים שלא גמרו את העבודות", אמר רוליר ויקטור, בעל חנות במקום.

ראש מועצת חצור יוסי אלול נפגש עם הסוחרים, לאחר ההפגנה ולאחר שסילקו את שלטי המחאה. הוא הסביר להם את הבעיות התקציביות הקשות והבטיח לגייס את הכסף, כדי לסיים את שיפוץ המקום. "אנחנו רוצים לשפץ את המרכז המסחרי לא פחות מכם – אבל יש בעיות תקציביות ונשתדל להתגבר על כך", הבטיח אלול לסוחרים.

משרד התחבורה בודק את בקשת ירדן לטיסות מעל ישראל

□ סימה באר

במשרד התחבורה ערים לבקשת ירדן לפתח את הקשר האווירי של ירדן עם העולם באמצעות טיסות מעל שמי ישראל בתנאי שיהיו אישורים הדדיים ליותר חברות ישראליות לטוס מעל שמי ירדן.

שר התחבורה ישראל קיסר הורה לנציגיו עתניאל שנלר, ראש מינהל הבטיחות בדרכים, מנחם שרון, מנהל התעופה האזרחית וחיים עילם המנכ"ל הבכיר לתכנון של מע"צ, לתכנן במשותף כביש מהיר שיקשר את מצרים, ישראל וירדן ויעבור צפונית לאילת בעין עברונה.

שר התיירות יגיש לוועדה הכלכלית תוכנית תיירות מקיפה

□ סימה באר

תוכנית משרד התיירות מתארגנת לדיון בוועדה הכלכלית, שתחל את דיוניה כבר השבוע בנושא תשתית תיירותית בין ישראל לירדן.

שר התיירות עוזי ברעם, מציע לפעול בכמה צעדים מעשיים: הקלה במעברי גבול לתיירים בין ישראל לבין ירדן, שיווק משותף של ישראל וירדן בעולם, וגישה מיידית לתכנון תשתיות משותפות לאורך בקע הערבה וים המלח, תכנון פארק תיירותי בדרום ים המלח, וריביירה בים האדום בין עקבה לאילת, עם המשך אפשרי למצרים, פארק תת־ימי בים האדום ופיתוח התנועה הימית בין ישראל לירדן.

בראש הצוות של משרד התיירות יעמוד אלי גונן, שהוא מנכ"ל משרד התיירות.

הכנסת אירחה כינוס שלישי של ההומוסקסואלים ולסביות

□ בצלאל עמיקם

"צריך שניים לטנגו", "זוגיות היא שתי עניבות שלובות זו בזו" – כרזות אלה ודומות להן עיטרו אתמול את אחד מאולמות הכנסת, בו נערך הכינוס השלישי של ההומוסקסואלים ולסביות. פרופ' עוזי אבן, אחד מנושאי הדגל במאבק לשוויון זכויות של הקבוצה שבראשה הוא עומד, אמר כי "אנו מצויים בראשיתו של תהליך. הקהילה של ההומוסקסואלים ושל הלסביות מראה את שריריה הפוליטיים".

נציגת משטרת ישראל, נצ"מ יהודית חוני, הודיעה לתשואות הנוכחים, כי במשטרה לא מקובלת אפליה על רקע נטיות מיניות. ח"כ יעל דיין יוזמת הכנס, פיזרה את האופטימיות ואמרה כי המאבק אומנם כובש אהדה, אך טרם הוכתר בהצלחה. המשתתפים אמרו כי לא קל היה להם לצאת מאלמוניותם ולהיחשף, אולם הכל כדאי כדי להשיג שוויון.

מי שלא היה מרוצה מהכינוס הוא ח"כ יוסף בא־גד (מולדת). הרב בא־גד רץ ליו"ר הכנסת וניסה לשווא לסלק את האורחים הבלתי קרואים, לדעתו, מהמשכן. אולם יו"ר הכנסת דחה את טענותיו על הסף. בא־גד התנחם בהבהרה: "אם כך, אזום בכנסת כינוס של רועי זונות".

1,363 סטודנטים סיימו את לימודיהם בחיפה

□ יגאל וילפנד

1,363 סטודנטים סיימו אתמול באוניברסיטת חיפה את לימודיהם לתואר ראשון בפקולטות למדעי הרוח, החברה והמתימטיקה, בתי הספר לחינוך, ריפוי בעיסוק ועבודה סוציאלית.

"ארקל מערכות סינון" פיתחה מערכת סינון עם עמידות גבוהה

□ יוסף גלילי

"ארקל מערכות סינון" שבבעלות קיבוץ בית זרע, סיימה לאחרונה שלבי הפיתוח, הניסוי וההרצה של מערכת סינון אוטומטית חדשנית, עם עמידות גבוהה לקורוזיה.

מנהל היצוא גידי שייק, מסר כי המערכת החדשה זוכה להתעניינות ברחבי העולם ובארה"ב לבדה כבר הותקנו מערכות כאלה בערך [illegible] מיליון שקל. להערכתו, מערכות הסינון מסדרת "סילברליין" יהוו פריצה למדינות בהן קיים ביקוש לעמידות גבוהה בפני קורוזיה, בשל שימוש במי קולחין ממוחזרים, שתכולת הכימיקלים הקורוזיביים בהם גבוהה, וכן בתנאי אקלים קשים, רסס מי ים ועוד. בארקל מעריכים, כי למערכות החדשות פוטנציאל שיווקי של מיליוני דולר, בעיקר לשווקים עם מודעות גבוהה לאיכות הסביבה ובאזורים בעלי תנאים קורוזיביים קשים.

שוש צייזלפרי – מנכ"לית הרשות לשיקום נחל קישון

□ יגאל וילפנד

שוש צייזלפרי מקרית חיים מונתה למנכ"לית של הרשות לשיקום נחל הקישון, רשות אשר על הקמתה הכריז השר לאיכות הסביבה, יוסי שריד, לפני זמן לא רב.

ברשות משתתפים נציגי המשרד לאיכות הסביבה, אנשי נציבות המים, משרד הבריאות, איגוד ערים לאיכות הסביבה, רשות הנמלים, נציגי הרשויות המקומיות הגובלות בנחל קישון והמפעלים הגובלים בנחל.

הרשות החדשה תפעל להפסקת הזרמת השפכים לנחל ולהסדרת אפיקו, ומטרת הקמתה היא להפוך את נחל קישון לאתר תיירות ולפארק נופש פעיל.

שוש צייזלפרי כיהנה במשך [illegible] שנה כמנהלת סניף חיפה של החברה להגנת הטבע, ועמדה בראש מאבקים ציבוריים לשיפור איכות ה[illegible], הובלת המאבק לזיהום אוויר, נגד תכנון ושימור השטחים הירוקים הפתוחים, כמו גם הובלת מהלכים ציבוריים לשימור אתרים היסטוריים ומניעת הריסתם.

הודעות תכנון ובניה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מורדות הכרמל"
רח' בורי 2 חיפה, 33093
ומגדל הנביאים קומה 7.
טל. 04-676296
קבלת קהל: ב', ד', ה' 08.00-12.00
וביום ג' אחה"צ 15.00-17.30

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
ניתנת בזה הודעה כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מורדות הכרמל הוגשה על ידי קסלר זאב בקשה להקלה בגוש [illegible] חלקה ח"ח 10, 12 מגרש [illegible] 10394 ברחוב [illegible]
[illegible]
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מורדות הכרמל"

סגן השר מוטה גור התייחס בביטול לגיליוון של ח"כ זאבי

ח"כ רחבעם זאבי הופיע אתמול מעל דוכן הכנסת, ובפיו גילוי מרעיש: צה"ל מקים יחידת סיור מטכ"לית חדשה, שתפקידה להילחם במתנחלים. גנדי, המסתמך על דברי קצין צבא בכיר, סיפר כי מדובר ביחידה עילית סודית, שאנשיה מוחתמים על הצהרת סודיות. סגן שר הביטחון מוטה גור שנכח באולם, התייחס בביטול להודעה זו.

בצלאל עמיקם

הודעה
לבעלי היחידות של
"להק־שחף" - קרן נאמנות

תשלום הדיבידנד החודשי במזומן פטור ממס הכנסה לחודש יולי 1994 כדלקמן:
ב־"להק־שחף" – 1.5% מהערך הנקוב.
התשלום יבוצע באמצעות בנק הפועלים ביום 28.7.94 בגין היחידות שתהיינה במחזור ביום 20.7.94.

המרת הדיבידנד ביחידות חדשות ללא שיעור הוספה.
בעלי היחידות רשאים להמיר את סכום הדיבידנד ביחידות חדשות של הקרן לפי מחירן היסודי שייקבע ביום 28.7.94.

מנהל הקרן: להק – ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ.
הנאמן: חברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ.

להק ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ

חולי גזזת משנות החמישים תובעים פיצויים ממשרד הבריאות

טוענים שהקרנות הרנטגן שאולצו לעבור כחלק מהטיפול היו לא הכרחיות, גרמו להם לגידולים ופגעו בבריאותם וביכולתם לתפקד ולעבוד

(ע). לבית המשפט המחוזי בתל אביב הוגשו אתמול תביעות נוספות נגד משרד הבריאות על ידי חולי גזזת משנות ה־'50.

המדובר בעשרה תובעים שעלו ארצה בתקופת העלייה הגדולה בשנות ה־'50 ונתגלתה אצלם מחלת עור הגולגולת הידועה בשם גזזת.

בראשית החודש הוגשו נגד משרד הבריאות שתי תביעות נוספות בפרשה זו על סך של כ־2.3 מיליוני שקל. לטענת התובעים, משרד הבריאות, באמצעות עובדיו, כפה עליהם ואילצם, תוך הפעלת לחץ כבד, לעבור טיפולים רפואיים במחלה, על ידי הקרנות רנטגן בכמות גדולה במקומות שונים בראש, מריטת שערות הראש ולאחר מכן מריחת הגולגולת במשחות או ביוד. בתביעה נאמר, כי בעת הקרנת אזור הראש, היתה לעיתים תפזורת של קרינה גם לחלקים אחרים בגוף.

בכתבי התביעה נטען עוד, כי רופאי משרד הבריאות קבעו שזו דרך הטיפול ותו לא, מבלי שהסבירו את מהות הטיפול ותוצאותיו ומבלי לקבל את הסכמת הורי הילדים, שכפו עליהם לשלוח את ילדיהם לטיפול, בניגוד לרצונם.

התובעים מאשימים, כי ההקרנות לא היו הכרחיות כלל ומנות הקרינה היו מעבר למקובל ולדרוש וניתנו בצורה אגרסיבית ביותר.

כתוצאה מהטיפול, נגרמו לתובעים גידולים בראש, בצוואר או במקום אחר והיה עליהם לעבור ניתוחים. גם כיום בריאותם לקויה ביותר, הם אינם מסוגלים לתפקד ולעבוד וצפויים להופעת גידולים חוזרים או נוספים שיגרמו להחמרת מצבם.

בתביעות נאמר עוד, כי מחקרים שנעשו בנושא זה בישראל מוכיחים, שהסיכון של הופעת גידולים סרטניים ואחרים אצל חולי גזזת שקיבלו טיפול בהקרנות, גדול פי כמה מאשר באוכלוסיה רגילה.

עשרת התובעים מבקשים מבית המשפט לחייב את משרד הבריאות לשלם להם פיצויים של כ־6.2 מיליוני שקל.

הקש באבן נגן כלי ההקשה חן צ'ימבליסטה יהיה בוודאי האטרקציה המרכזית של שבוע המוזיקה הקאמרית בגליל, שייפתח בשבת הקרובה. צ'ימבליסטה ינגן על "אבנים מנגנות", פסל מאבני בזלת של הפסל טולי באומן, את היצירה "מוזיקה לשניים – פסל ואמן", מפרי עטו. (צילום: אביהו שפירא)

12 נשים מותקפות מינית בישראל מדי יום

□ בצלאל עמיקם

מדי יום מותקפות בישראל 12 נשים תקיפה מינית. נתונים אלה נמסרו בישיבת ועדת האלימות נגד נשים של הכנסת.

למרות מגמת הגידול במספר הפניות למרכזים לטיפול בנשים נפגעות תקיפה מינית, קבלו נציגות המרכזים, כי לא חל כל שינוי במדיניות התקציבית.

ראש הוועדה, ח"כ נעמי בלומנטל אמרה, כי לא ייתכן שנושא מצוקת הנשים והטיפול בו יתבסס על התנדבות.

בוועדה דווח על תקיפה מינית שעברו רוב האסירות בטרם נכנסו לבית־הכלא. גבוה במיוחד הוא שיעור הפגיעה המינית בנרקומניות, שנושאות זכרונות אלה עוד מילדותן.

"מאסטר" לטאי־צ'י העביר סדנא מיוחדת בכלא איילון

□ נחמן גלבוע

המאסטר הסיני לשיטת הטאי־צ'י, וונג פו־לאי, שהגיע מטאייוואן ביקר אתמול בכלא איילון ברמלה, והעביר סדנא מיוחדת לאסירים. בין האסירים הנוטלים חלק באופן קבוע בסדנא הנערכת בכל ימות השנה, ניתן למצוא את ניר עפרוני ומנשה גלמן שהורשעו ברצח, אדריאן שוורץ שהורשע באונס, ויואל רחמילוביץ', שהורשע בהפקת סמים מסוכנים.

רכזת החינוך בכלא, לבנה לויישי, סיפרה אתמול כי חוג הטאי־צ'י המתקיים מידי שבוע, מרגיע את האסירים ומתעל את האנרגיות לאפיקים חיוביים. "זה מעסיק אותם המון בשעות אחר הצהריים, והם מתרגלים בקבוצות וביחידים. זה עוזר להם לקבל בהבנה את מצבם. הם מאוד מרוצים מהחוג ומתמידים בתרגולים."

רוני שפירא, מהנהלת המרכז הישראלי לטאי־צ'י, מסר כי החוג החל לפני כשלושה חודשים, כסדנא נסיונית המתקיימת מטעם המרכז הישראלי למען הקהילה. את הסדנא מעבירים מדריכים בכירים של המרכז הישראלי, אשר חלקם משמשים בחייהם המקצועיים כפסיכולוגים ועובדים סוציאליים. לדבריו טאי־צ'י הינה פעילות גופנית ובריאותית המצטיינת באופיה המתון והאישי ולכן מתאימה לכל אחד. הפעילות מבוססת על עקרונות התנועה של הרפואה הסינית, ולדברי העוסקים בה, היא תורמת לשיפור הריכוז והתיפקוד, לביטחון העצמי ולתחושה הכללית.

מדריך במוסד לנערים חוסים חשוד בהתעללות

(ע). מדריך (47) במוסד לנערים חוסים בגליל המערבי מאחד הכפרים בגליל, נעצר על ידי חוקרי משטרת עכו, כחשוד בהתעללות ובהשפלת נערים חוסים במוסד.

המדריך נעצר בעקבות פניית הנהלת המוסד למשטרת עכו לחקור תלונות נערים נגד המדריך. מאז תחילת החקירה בשבוע שעבר, הצטברו במשטרת עכו 8 תלונות מנערים נגד המדריך. חלק מהתלונות הם על הכאת נערים על ידי המדריך, תוך שימוש במקל. באחד המקרים חתך אחד הנערים את ורידי ידיו באמצעות סכין מטבח, כדי למשוך את תשומת לב ההנהלה למצוקתו. במקרה אחר, אמר המדריך לאחד הנערים שהתייתם מאמו "הנעל שלי יותר חשובה מאמא שלך".

ממשטרת עכו נמסר, כי המשטרה תבקש היום להאריך את מעצרו של המדריך בבית משפט השלום בעכו.

מתחזה לאשה בהריון סייעה בשוד נהג אוטובוס

□ נחמן גלבוע

נהג אוטובוס דן בקו 4 נשדד שלשום בת"א לאחר חצות תוך ניצול טוב ליבו. בתלונתו למשטרה סיפר נהג האוטובוס שכאשר נסע לבדו בשדרות רוקח בתל־אביב, הבחין לפתע באשה בהריון המבקשת ממנו לעצור כשהיא אוחזת בבטנה.

"האשה עלתה לאוטובוס," סיפר הנהג "ואמרה לי – יש לי בעיה אישית. היא נראתה בחודשי הריון מתקדמים. עוד לפני שהספקתי להבין מהי הבעיה שלה, עלה בעקבותיה גבר ובידו סכין שלופה. הכל התרחש במהירות. הגבר הושיט יד ונטל את שטרות המזומנים שהונחו בפתח תיק העבודה שלי וירד במהירות מהאוטובוס. האשה הצטרפה אליו, גם היא ירדה במהירות רבה כאילו לא היתה כלל בהריון. הם נכנסו לרכב בצבע אדום ונמלטו מהמקום."

הנהג, המועסק כנהג שכיר בקואופרטיב, נותר המום ולא הספיק לרשום את מספר לוחית הרישוי של הרכב הנמלט. אחרי שהתעשת, המשיך לחניון הרכב של האוטובוסים, נכנס לרכב הפרטי שלו ונסע להתלונן במשטרה.

דובר דן מסר, שהכסף שנשדד מנהג האוטובוס – כ־1,400 שקל במזומן – היה מבוטח.

מצפה הכוכבים בגבעתיים ייפתח הערב לקהל

עשרות אזרחים הגיעו במוצ"ש למצפה הכוכבים בגבעתיים, כדי לצפות בהתפוצצו של כוכב צדק ע"י שבריו של שביט – מוסר דובר עיריית גבעתיים.

לדאבון ליבם של מי שביקשו לצפות במצפה, היו השמים באותו ערב מעוננים, כך שניתן היה להציץ באירוע זה רק מבין קרעי העננים.

הערב יהיה מצפה הכוכבים בגבעתיים פתוח לציבור הרחב החל מהשעה 20.00, יתקיימו בו הרצאות ויוצגו על צג מחשב תמונות מההתפוצצות שצולמו במצפה.

ארכיאולוג מנצרת חשוד בגניבה וסחר בעתיקות מחפירות בית־שאן וניצנים

(ע). ארכיאולוג מאיזור נצרת (38) ותושב נוסף מאותו איזור חשודים בסחר בעתיקות.

אתמול עצרה אותם משטרת מרחב העמקים, במהלך חקירה שערכה בשיתוף עם רשות העתיקות. בחיפוש בבתיהם נמצאו פריטי עתיקות רבים, שלהערכת אנשי רשות העתיקות, מסתכם ערכם בכ־150 מיליון דולר.

רוב הפריטים, בהם מטבעות, כלי חרס, כלי זכוכית ופריטים נוספים, רובם מתקופת הברונזה, נמצאו בביתו של הארכיאולוג, שלדברי המשטרה, עבד מעת לעת עבור רשות העתיקות.

בחקירה ראשונה עולה, כי הפריטים נלקחו מאתרי חפירות באיזור בית שאן וניצנים בדרום. ככל הנראה, עבד הארכיאולוג במקביל באתרים אלה.

החשוד השני חשוד בתיווך בין הארכיאולוג לבין סוחרי עתיקות שונים.

במשטרת מרחב העמקים נמסר, כי השניים משתפים רק חלקית פעולה עם חוקריהם. הארכיאולוג אמר בעדותו: "הרבה אנשים בארץ מחזיקים בבתיהם פריטי עתיקות שונים וגם אני רציתי להחזיק עתיקות בבית".

סגן מפקד משטרת מרחב העמקים, סנ"צ ראובן אריאב, מסר כי המשטרה תחליט היום אם לבקש מבית משפט השלום לעצור את השניים.

10 אחוזים מתושבי טייבה צורכים סמים

□ בצלאל עמיקם

טייבה הפכה למרכז סמים רציני ומכל הארץ באים לעיר לרכוש סמים. ראש העיר, ראפיק חאג' יחיא, סיפר אתמול בוועדה למלחמה בנגע הסמים של הכנסת, כי בכניסה ליישוב מוכרים סמים בצהרי היום. "אם לא תיעשה פעולה מיידית," הזהיר, "תהפוך טייבה להארלם שנייה. באתי לזעוק 'הצילו', המצב הגיע עד הקווים הכי אדומים".

סנ"צ ראובן רגב, ראש ענף מודיעין של המשטרה במחוז המרכז, אישש את הדברים ואמר, כי עשרה אחוז מן האוכלוסיה בטייבה נגועים בנגע הסמים, וישנה קבוצת אנשים מהתנועה האיסלאמית שלוקחת את החוק לידיים ותוקפת יהודים בעילה שבאו לקנות סמים.

סגן שר הבריאות, נוואף מסאלחה, סבור כי יש להקים צוות משותף של אנשי העירייה ומשרדי הממשלה כדי לתקוף את הבעייה במשותף.

דיווחים דומים הגיעו מראשי מועצות ורשויות ערביות שכנות. מ"מ ראש עיריית טירה, מוחמד בינצוא, אמר, כי בעבר הוטלה התופעה ביישוב שלו, אך בינתיים צצו סוחרים חדשים והטיפול המשטרתי לא יעיל כבעבר.

הטיית מי הירדן לאפיק אחר הביאה למוות המוני של דגים נדירים

(ע). אלפי דגים, ביניהם דגים נדירים, נמצאו אתמול מתים באפיק הירדן ליד "גשר הרורות".

בחברה להגנת הטבע טוענים, כי מותם של אלפי הדגים הוא תוצאה של עבודות שונות שמבצע צה"ל.

מדובר בעבודות להטיית הזרימה אל אפיק אחר, דבר שהביא לייבוש פתאומי של קטע מהנחל ומותם של דגים רבים וייבוש צמחיה נדירה.

הדבר התגלה באקראי על ידי צוות של ביה"ס שדה גולן, שסייר במקום וגילה את הדגים המתים.

במבצע הצלה מיידי מועברים דגים שעוד נותרו בחיים לאפיקו הזורם של הנחל. במקום זוהו לפחות 10 מיני דגים, ביניהם נדירים ביותר.

בחברה להגנת הטבע הביעו צער על ביצוע עבודות ההטיה ללא תאום, שהיה מאפשר הצלת הדגים.

בצה"ל בודקים את העניין עם הקבלן המבצע את העבודה.

עובד דואר מת"א חשוד בגניבת כספים ממכתבים

(ע). יעקב תקווה (24) בתל אביב, שעבד כממיין דואר בבית מיון של רשות הדואר בדרך ההגנה בתל אביב, הואשם בגניבת כספים מדברי דואר. בכתב האישום, שהוגש לבית משפט השלום בתל אביב, נאמר, כי הנאשם נהג לפתוח מעטפות שנמענו לחו"ל, ולשלוף מהן שטרות כסף שמצא בתוכן. חלק מן המכתבים השליך וחלק מהם השיב למעטפותיהם, כדי שיגיעו ליעדם.

בדרך זו גנב הנאשם כ־17,515 שקל. יעקב תקווה הואשם בעבירה של גניבת עובד ממעביד.

קשיש מירושלים נעדר מביתו

□ נחמן גלבוע

משטרת ירושלים מבקשת את עזרת הציבור בחיפושיה אחר הנעדר משה כהן (72), מרחוב נוף הרים בשכונת בית הכרם. כהן, הסובל ממחלת שכחה, יצא מביתו ב־12.7.94 ומאז נעלמו עקבותיו. אשתו סיפרה, כי יצאה לקניות באותו יום ובעלה, שנשאר בבית, ביקש ממנה לנעול את הדלת מבחוץ. כאשר חזרה לביתה, לא מצאה את בעלה.

תיאורו: גובהו 1.60 מ', מבנה גוף מלא, מקריח, שער שחור וצדעיו מכסיפים, עיניים ירוקות. לבש מכנסיים בצבע אפור, חולצה בצבע תכלת ונעליים שחורות. המשטרה מבקשת מכל מי שיודע פרטים על האיש ומקום הימצאו, להתקשר לתחנת המשטרה הקרובה.

המדד הגבוה הרתיע

□ כתב "על המשמר"

שבוע המסחר בבורסה נפתח אתמול בהיצעים וירידות בשוק המניות.

מדד מניות המשתנים ירד ב־2.67% לרמה של 170.09 נקודות ומדד מניות המעו"ף ירד ב־2.43% לרמה של 172.51 נקודות. המחזור הסתכם ב־173 מיליון שקל.

שני גורמים חיצוניים השפיעו על המסחר ובכיוונים הפוכים. עליית המדד הגבוהה ביותר שהביאה לחששות להעלאה נוספת בריבית ולהתפרצות אינפלציונית מחד, ומצד שני היתה כנראה השפעה לשיחות השלום עם ירדן שהחלו אתמול בעין עברונה.

הפעילות העיקרית היתה של מנהלי תיקים ורק מיעוטה של מוסדיים.

בין המניות: כור שירדה בכאחוז במחזור של 14 מיליון שקל, הכשרת הישוב שירדה ב־6%, כלל אלקטרוניקה שירדה ב־3.5%. פועלים השקעות ב־3% וכלל־תעשיות ביותר מ־4%.

אגרות החוב המדריות לטווח בינוני וארוך עלו עד כחצי אחוז. במק"מ עלו התשואות עד כחצי אחוז.

הודעות הבורסה

● אלוני חץ – חברת בת קיבלה אופציה חד־צדדית לרכוש כ־24% ממניות חברה אנגלית הנסחרת בבורסה של לונדון, העוסקת בייזום, פיתוח ואחזקה של נכסי נדל"ן, תמורת 900 אלף ליש"ש

● ברנוביץ – יחולק דיבידנד במזומן בשיעור 110%.

● אראקום – בנק לאומי ובנק הפועלים הגישו לביהמ"ש בקשה לפרק את חב' אראקום ולמנות לה כונס נכסים לאלתר. הבקשה תידון היום בבית המשפט.

צומצמה תוכנית ההפרטה של הבנקים והחברות הממשלתיות

ההיקף הוקטן ב־40% □ ההכנסה הצפויה נאמדת עתה בכמיליארד דולר במקום 1.5 מיליארד

□ יאיר מידן

מנכ"ל רשות החברות הממשלתיות, יוסי ניצני, הודיע אתמול כי תוכנית ההפרטה של הבנקים ושל החברות הממשלתיות תבוצע באופן חלקי. הדברים נאמרו לרגל פרסום הדו"ח השנתי של רשות החברות הממשלתיות ל־93'.

מדובר בביצוע של 60% מהתוכנית המקורית. ההכנסה הצפויה תסתכם אפוא בסכומים של 850־1,150 מיליון דולר בהנחה שהתוכנית המתוקנת תבוצע במלואה, לעומת תכנון של 1.5 מיליארד דולר. ההכנסה הצפויה ממכירת גרעין השליטה בבנק המזרחי וגרעין השליטה בבנק לאומי נאמדת בכ־470 מיליון דולר.

ניצני הצביע על הסיבות לעיכובים בהפרטה ולאי עמידה בתוכנית המקורית. הוא עמד על שני אבני נגף: הקשיחות בשוק העבודה ומנגנוני ההצמדה של הסכמי השכר בשירות הציבורי ובחברות הממשלתיות, בפרט העסקיות.

ניצני ציין את ההשפעות השליליות שהיו לתשלומי הפרישה בתע"ש ובתע"א על חברות ממשלתיות אחרות. הוא מתח ביקורת על מעורבות היתר של הדרג המינהלי במינויי מנהלים בחברות ובתהליך קבלת ההחלטות ביחס לתהליך ההפרטה.

ניצני ציין שבולטת מגמת השיפור ברווחיות בחברות הממשלתיות, להוציא בתעשיות הביטחון. בשנה שעברה נרשמה תשואה ריאלית נטו של 6.3% לעומת 4.4% ב־92'. הרווחים הסתכמו ביותר ממיליארד שקל, בניכוי הפסדי תע"ש ותע"א, לעומת 733 מליון שקל ב־92'.

ניצני אמר, כי ההשקעה הממוצעת למועסק בחברות הממשלתיות היתה פי ארבע לעומת הממוצע למועסק במשק – 90 אלף שקל לעומת 22 אלף שקל.

ניצני הודיע כי עד לתחילת 95 תושלם הפרטת כימיקלים לישראל, שתחדל למעשה להיות חברה ממשלתית. עד למועד זה תרד הממשלה באחזקותיה בחברה ל־28%. הפרטת כי"ל כוללת מכירה פרטית של 15% ממניות למשקיע או קבוצת משקיעים מחו"ל, הנפקה של 32% מהון המניות בוולט סטריט הבורסה בניו יורק וגיוס הון על ידי החברה עצמה בסך 100 מיליון דולר.

תוכנית ההפרטה המתוקנת כוללת את החברות שיכון ופיתוח, כימיקלים לישראל, שקם, ומספנות ישראל. ההפרטה של חברת לפידות וחברת תה"ל נדחתה בגלל חולשת שוק ההון.

מנכ"ל רשות החברות הממשלתיות [illegible] המשבר המתמשך בבורסה שיבש את [illegible] ניצני הרגיש, כי מצב הבורסה ימשיך [illegible] השיקולים המרכזיים בביצוע תוכנית [illegible] "אנחנו לא נוטשים את מסלול ההנפקה [illegible] ברגע שניתן יהיה לחזור ולהפריט [illegible] הבורסה נעשה זאת," אמר ניצני.

ניצני הטעים, כי ההפרטה תיעשה [illegible] ותאפשר ביצוע רפורמות במשק בלא [illegible] נזקים. הוא אמר, כי לא ימליץ על הפרטה [illegible] הסדרת הרשיון הכללי והתחרות [illegible] הבינלאומיות. כן אמר ניצני שיפעל [illegible] ביחס להפרטה המתוכננת של חברת אל על.

ניצני העריך עם זאת כי השפל [illegible] יימשך לאורך ימים והוא [illegible] להתאוששות שוק ההון.

מנכ"ל רשות החברות הממשלתיות [illegible] יש התעניינות גוברת מצד משקיעים [illegible] בחו"ל הן למידע והן בהבעת נכונות [illegible] באופן פעיל בתהליך ההפרטה. המדובר [illegible] להשקעות אנגליים, צרפתיים, שווייצריים [illegible]

הנגיד פרנקל דחה דרישות התעשיינים לפחת את השקל

לא היה מוכן להתחייב שלא תהיה עוד העלאה של שיעור הריבית

□ יאיר מידן

נגיד בנק ישראל פרופ' יעקב פרנקל דחה אתמול את דרישת התעשיינים לפיחות בתגובה להאצת האינפלציה.

הנגיד אמר לנציגיהם, כי כרגע אין מדברים על פיחות. כן לא היה מוכן נגיד הבנק להתחייב בנושא הריבית ולומר שלא תהיה העלאה נוספת בשיעורה.

הנגיד אישר, נבחנת האפשרות להעלאה נוספת של הריבית, אולם שאלה זו תוכרע לאחר דיונים עם אנשי האוצר שכן הבנק רוצה לשלב את כל כלי המדיניות, לרבות התקציב.

הנגיד הרגיש, כי נושא מדיניות הריבית והמדיניות המוניטרית בכלל נמצאים בתחום דעתו של בנק ישראל.

אתמול כינסו שר האוצר אברהם שוחט [illegible] ראשי האוצר וחברי ההנהלה הבכירה של בנק [illegible] לדיון ראשון על תקציב המדינה וסדרי העדיפות [illegible] בישיבה הוצגה עמדת בנק ישראל לגבי [illegible] הרצויות של התקציב ואמצעי המדיניות [illegible] לשיפור הרווחיות, לעידוד היצוא, להגברת [illegible] ולהמשך הצמיחה בשיעור שנתי של 5% לפחות [illegible] משלוש השנים 95־97'.

ברודט דן עם יועץ כלכלי של ערפאת בהסדרת זכויות הפנסיה של פועלים מהשטחים

□ יאיר מידן

הממונה על התקציבים באוצר, דוד ברודט, נפגש אתמול עם יועצו הכלכלי של ערפאת, גבריאל בנון, בנושא העברת זכויות פנסיה לעובדים פלסטינים.

בנון מונה לתפקיד לאחר השיחות הכלכליות בפריס עם אש"ף.

בשיחות יידונו גם הזכויות לעובדים הפלסטינים שהועסקו במינהל האזרחי.

בהסכם קהיר נקבע, כי ישראל תעביר את הצבירה בקרן הפנסיה של עובדי המינהל האזרחי לטובת קרן באחריות הפלסטינים ויובטח כי כספים אלה ישמשו רק לתשלומי פנסיה לזכאים. בהסכם פריס נקבע כי שני הצדדים יגבשו את הסידורים הדרושים לשמירה על זכויות הפנסיה ורציפותן.

● בגיליון יולי של הירחון "יורומני" המתפרסם בלונדון הופיעה כתבה "ציונים לשבח על הצטיינות – 94'," שבה זכה בנק הפועלים לציון כבנק הטוב בישראל. בכתבה צויין הגידול בתשואה על ההון מ־7% ב־92' ל־8.8% ב־93'. בגליון יוני דורג הבנק במקום ה־178 בעולם.

מטבע חוץ בנק הפועלים 18.7.94

	היחידה	בנקנוטים – קניה	בנקנוטים – מכירה	העברות והמחאות – קניה	העברות והמחאות – מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1			3.3449	3.3922	3.3659
דולר אמריקאי	1	2.94	3.08	2.9900	3.0323	3.0100
מרק גרמני	1	1.92	2.00	1.9416	1.9690	1.9517
לירה סטרלינג	1	4.62	4.83	4.6779	4.7439	1.7084
פרנק צרפתי	1	0.55	0.58	0.5654	0.5735	0.5689
ין יפאני	100	3.00	3.14	3.0464	3.0895	3.0660
גילדן הולנדי	1	1.70	1.78	1.7300	1.7545	1.7400
פרנק שוויצרי	1	2.27	2.37	2.3000	2.3326	2.3145
כתר שבדי	1	0.38	0.40	0.3894	0.3950	0.3914
כתר נורבגי	1	0.43	0.45	0.4394	0.4457	0.4456
כתר דני	1	0.48	0.51	0.4934	0.5007	0.4962
מרק פיני	1	0.57	0.60	0.5802	0.5885	0.5886
דולר קנדי	1	2.13	2.23	2.1683	2.1989	2.1852
דולר אוסטרלי	1	2.13	2.28	2.2016	2.2328	2.2050
ראנד דר' אפריקאי	1	0.59	0.83	0.8155	0.8271	0.8231
פרנק בלגי	10	0.92	0.98	0.9461	0.9596	0.9469
שילינג אוסטרי	10	2.69	2.82	2.7364	2.7751	2.7737
לירה איטלקית	1,000	1.90	2.02	1.9378	1.9652	1.9492

עודכנו מדרגות מס הרכישה לדירות מגורים ולמשקים חקלאיים

נציבות מס הכנסה עידכנה את מדרגות מס רכישה לדירות מגורים ולמשקים חקלאיים ב־9%.

כתוצאה מכך יופחתו תשלומי מס רכישה ב־1,805 שקל על דירה בשווי של 200 אלף שקל וב־8,805 שקל על דירה בשווי של 400 אלף שקל.

העדכון נכנס לתוקף לפני שלושה ימים והוא יישאר בתוקף עד ה־15 באוקטובר.

יאיר מידן

אושרה בממשלה הצעת החוק לכביש חוצה ישראל

□ יאיר מידן

הממשלה אישרה אתמול את המתכונת הסופית של הצעת החוק כביש חוצה ישראל.

ההצעה נועדה לזרז את תהליך הפקעת הקרקעות לסלילה תוך שמירה על העיקרון שגובה הפיצויים לבעלי הקרקע לא יעכב את תפיסת החזקה ואת סלילת הכביש.

בהצעה נקבע, כי לאחר השלמת הפרוצדורות הנדרשות תועבר החזקה על הקרקע בתוך 30 יום לחברה שתטפל בסלילה.

בחוק נקבע כי הרכב [illegible] בית המשפט המחוזי [illegible] בתהליכים המשפטיים [illegible] בתפיסת החזקה ובתשלום [illegible] לבעלי הקרקע.

עוד נקבע, כי תוקם ועדה [illegible] שלה שיקול דעת נרחב [illegible] הפיצויים וקרקע חלופית.

בתכנוני האוצר לכביש [illegible] בחשבון אופציות להוזלה [illegible] כבישים בסוריה ולבנון.

משתלות יגור יבצעו את הגינון ב"נתיבי כרמל"

עבודות הגינון בפרוייקטים של חברת "נתיבי כרמל" יבוצעו בידי משתלות קיבוץ יגור וחברת "דורון גינון פיתוח".

חברת נתיבי כרמל היא סניפה הצפוני של נתיבי־איילון, והיא מבצעת את עבודות התשתית הכבישים באזור חיפה והצפון, עד עכו.

מפעל "פלרום" יספק לקירוי הרפת הגדולה ברמת הגולן

הרפת הגדולה במזה"ת, בבעלות הקיבוצים מרום־גולן, אורטל ואל־רום, בשטח של כ־10 דונם, תקורה בלוחות המיוצרים במפעל "פלרום" ברמת יוחנן.

הלוחות מיוצרים מפי.וי.סי, והם עמידים בפני קרינה אולטרא־סגול, קורוזיה, חום ואש.

מתקן ענק הוסע מנמל חיפה לתחנת הכוח בחדרה

מתקן ענק שאורכו 30 מ', דיארטור, המשמש להרחקת המצן מן המים בדוד קיטור של גנרטור חשמלי הועבר בסוף השבוע מנמל חיפה לתחנת הכוח החדשה בחדרה. המתקן, מתוצרת הולנד, שוקל עשרות טונות.

יגאל וילפנד

עידן חדש שר הבריאות, ד"ר אפרים סנה, [illegible] מנהל השיווק של "מבורך" [illegible] בכנסים ליום העיון שערכה אתמול החברה בנושא [illegible] בעידן חדש" בגני התערוכה בתל־אביב

הודעה
לבעלי היחידות של
"אלמוג"
– קרן צמודה בנאמנות לתשלומים שוטפים

תשלום הדיבידנד החודשי במזומן פטור ממס הכנסה לחודש יולי 1994 כדלקמן:
ב"אלמוג" – 3.2% מהערך הנקוב.
התשלום יבוצע באמצעות בנק הפועלים ביום 28.7.94 בגין היחידות שתהיינה במחזור ביום 20.7.94. לבעלי יחידות למוכ"ז המחזיקים תעודות ברשותם יבוצע התשלום בתמורה להפקדת תלוש מס' 217. תלושים ותעודות למוכ"ז ניתן להפקיד באמצעות כל אחד מסניפי הבנקים בארץ וחברי הבורסה לניירות־ערך בתל־אביב.

המרת הדיבידנד ביחידות חדשות ללא שיעור הוספה.
בעלי היחידות רשאים להמיר את סכום הדיבידנד ביחידות חדשות של הקרן לפי מחירן היסודי שייקבע ביום 28.7.94.

מנהל הקרן: פועלים – קרנות נאמנות בע"מ.
הנאמן: חברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ.

פועלים קרנות נאמנות פ•ק•ן

מאות אלפים מבני שבט הוטו נסים בבהלה מרוואנדה לזאיר

החזית הפטריוטית ברואנדה הודיעה על נצחונה ● צרפת מאשימה את "החזית" בהחמרת המצב במדינה ● סוכנויות הסיוע הבינ"ל חוששות מרעב ומגיפות בקרב מיליון הפליטים שבזאיר

גומה, זאיר, (איי.פי, ע"ר, ע"צ). מאות פליטים רואנדים, בהם עשרות ילדים, נהרגו אתמול ועשרות נפצעו מהפגזות על ריכוזי הפליטים ליד גומה, במזרח זאיר. מרכית הילדים מתו במנוסת הבהלה שאחזה את הפליטים במקום.

בתקרית אחרת, שבה נורו שלושה פגזי מרגמה מתותחי כוחות החזית הפטריוטית התפוצצו שלשום בלילה על המסלול בשדה התעופה של גומה. בתקרית נהרגו עשרות בני אדם, בהם רבים שנרמסו למוות ברגלי הנמלטים באיזור המוצף בפליטים רואנדים.

ניירובי. כ־100 אלף רואנדים ברחו אתמול מהאיזור הבטוח שהקימה צרפת ברואנדה, לזאיר השכנה, מסרו דוברים מטעם ארגון הצלב האדום הבינלאומי.

"הדבר קרה במהירות כה רבה, ואיש לא היה מוכן לזה. הגבולות פתוחים, ואיש אינו יכול לעצור בעד זרם הפליטים", אמרה נציגה מטעם הצלב האדום.

100 אלף רואנדים אלה מצטרפים למאות האלפים שברחו לזאיר בסוף השבוע שעבר, לאחר שנודע שהחזית הפטריוטית השתלטה על מרבית שטחי רואנדה, ורובדקים בארגוני סיוע שונים טוענים שכעת שוהים באיזור גומה שבזאיר כמיליון פליטים רואנדים.

ארגוני סיוע הפועלים בזאיר מסרו, כי מקרי מוות לאלפיים צפויים בשעות הקרובות בקרב הפליטים אם הקהילה הבינלאומית לא תפעל מיד. "כרגע ברור שאלפי פליטים נדונו למות בגומה ובסביבתה," נמסר בהודעה בפסקס מארגון פליטים בינלאומי שמושבו בוושינגטון.

עד כה לא חולק לפליטים מזון, וקיים מחסור במי שתיה.

דובר מטעם סוכנויות הסיוע במקום אמר כי ניתן יהיה להציל מאות אלפי אנשים, אם הקהילייה הבינלאומית תדאג להספקת מים מזון, ציוד רפואי ואמצעי תברואה.

"אם לא יינקטו צעדים יעילים בהקדם האפשרי, כלומר תוך יומיים שלושה, תהפוך גומה לאסון ההומניטרי הגדול ביותר בעולם," אמר הדובר.

מרמז האו"ם. צרפת הטילה על החזית הפטריוטית של המורדים את האחריות להחמרת המצב ברואנדה ובאיזור הסמוך לגומה, שבזאיר.

במכתב ששוגר אתמול לנשיא מועצת הביטחון, כתב ממלא מקום שגריר צרפת באו"ם, הרווה לאדסו, כי פגזי הארטילריה, שגרמו למותם של 60 בני אדם באיזור גומה, נורו מהמזרח, כלומר מרואנדה, וכל הנראה על פי יוזמה של כוחות המורדים.

כמו כן, שבה וההירה צרפת את המורדים מפני כל נסיון לחדור לאיזור בדרום־מערב רואנדה שבשליטת הכוחות הצרפתיים, בעקבות תקרית נוספת שאירעה ביום ראשון.

דיפלומטים בניו יורק מסרו כי המצב ברואנדה יידון היום בהתייעצויות במועצת הביטחון.

קיגאלי. החזית הפטריוטית של רואנדה אינה מתכוונת לתקוף את החיילים הצרפתיים הנמצאים באזור הבטחון ברואנדה, אמר ביום שני בקיגאלי הגנרל פול קאגאמה מפקד כוחות המורדים. "לאיש לא תצמח תועלת מדבר כזה," אמר מפקד כוחות המורדים.

פליטים רואנדים בגומה, זאיר, חולפים על פני גוויותיהם של עשרות ילדים שנרמסו למוות במנוסת בהלה שנגרמה בהפגזה שניחתה על מאות אלפי הפליטים משבט ההוטו שהתרכזו במקום. הפליטים חצו בסוף השבוע את הגבול מרואנדה לזאיר ונמלטו מן השטח שנכבש בידי כוחות החזית הפטריוטית – נמשכת (צילום: איי.פי)

הנשיא מיטראן נותח בבלוטת הערמונית

עבר לפני שנתיים ניתוח בבלוטה בשל גידול ממאיר

פריס, (ע"ר, ע"צ). נשיא צרפת פרנסואה מיטראן נותח אתמול בבית חולים בפריס בבלוטת הערמונית (פרוסטטה).

רשויות הבריאות מסרו שהניתוח הוכתר בהצלחה.

קודם לכן נמסר על אשתו של נשיא צרפת בבית חולים קושן בבירת צרפת.

הנשיא מיטראן, בן 77, עבר בספטמבר 92' ניתוח להסרת גידול סרטני בבלוטת הערמונית.

בדו"ח הרפואי הרשמי. שנתי האחרון, שפורסם ב־30 ביוני, מסר מיטראן כי עבר בדיקות כלליות שגרתיות וציין כי לא נמצאו כלל גרורות, בשנתיים לאחר הניתוח הראשון.

ארה"ב דורשת מן הכת הצבאית השלטת בהאיטי להסתלק מן השלטון

ירושלים, (ע"צ). מזכיר המדינה וורן כריסטופר אמר אתמול, כי "הגיעה השעה ששליטיה הצבאיים של האיטי יוותרו על השלטון".

הוא אישר, כי ארה"ב תוכל להשתמש בפתרון כוחני אם סנקציות לא יספיקו. "איש אינו סבור כי שימוש בכוח הוא אופציה מועדפת ביותר, אולם יתכן שנהיה חייבים," אמר כריסטופר בראיון ברשת אן.בי.סי.

"אנו מגבירים את הלחץ על ממשלתה הלא חוקית של האיטי בסנקציות קשות ביותר. הגיע הזמן שממשלה לא חוקית זו תוותר על השלטון – הנשיא שומר לעצמו את הזכות לעשות שימוש בכוח," ציין שר החוץ האמריקני שרואיין אתמול במהלך ביקורו בישראל.

דרום קוריאה: קים איל סונג היה יוזמה של מלחמת קוריאה

סיאול, (ע"ר). דרום קוריאה, המנסה לבלום את גל האהדה ההולך ומתעצם בעקבות מותו של קים איל־סונג, האשימה אתמול את נשיא צפון קוריאה המנוח, כי הוא היה יוזמה של מלחמת קוריאה בתחילת שנות ה־50, שהנציחה את חלוקתו של חצי האי קוריאה.

בניסיון לסכל כוונות של גורמים וארגונים דרום־קוריאנים המנסים לערוך טקסי אבל ולשלוח נציגים לצפון, שב והרגיש ראש הממשלה, לי יונג־דוג, כי ממשלת סיאול אוסרת פעילות מעין זו.

דבריו של לי הם הביקורת הראשונה למן מותו של קים איל סונג שמטיחה ממשלת הדרום במנהיג הצפון.

סיאול נמנעה עד כה מכל צעד העשוי להתפרש כפרובוקציה בצפון מאז שהנשיא קים יונג־סאם הצהיר, כי הוא עדיין מעוניין לקיים פגישת פיסגה עם פיונגיאנג, למרות מותו של המנהיג הצפון קוריאני.

לי שב והרגיש, כי העיקרון שנקבע לפגישת הפיסגה הקוריאנית בין שתי המדינות עומד בעינו. "הממשלה עומדת על דעתה שסיטור היחסים בין הדרום לצפון יושג אך ורק בדרכי שלום, באמצעות דו־שיח," אמר.

בשבוע שעבר ערכו סטודנטים הפגנות אלימות בסיאול ובערי השדה, בהן דרשו שיתאפשר להם לעבור לצפון קוריאה כדי להשתתף בהלווייתו של קים איל־סונג.

המשכים

באווירה חגיגית

המשך מעמוד ראשון

במהלך הדיונים עם הפלסטינים אפשר היה לקבל את הרושם כאילו איננו מתייחסים לצורך לשלום עם ירדן. אך בשבוע הזה ובשבוע הבא, נראה כי נהפוך הוא. אנו מצפים בכליון עיניים למו"מ עם ירדן, מו"מ שהוא חלק בלתי נפרד מהתהליך הדו צדדי בין ישראל לשכנותיה, כמו גם המו"מ הרב צדדי".

יו"ר המשלחת הירדנית השגריר פאיז טראונה הפתיע את השומעים כשאמר, בניגוד להערכות מוקדמות, כי ירדן מודעת לקשיים, אך מקווה להגיע בעקבות המו"מ להתקדמות מהירה. "תהליך השלום קשה לאור הנושאים שעל הפרק, אך איננו מתחילים מבראשית", ציין והזכיר את הסיכום המשותף על סדר היום.

ישראל וירדן יודעות שהנושא המרכזי – בעיית סימון הגבול – יהיה אחד הבעייתיים. יוצגו מפות מתקופות שונות, ייעשו סיורים בשטח, אוויריים ויבשתיים כדי להסכים על תוואי הגבול שמעולם לא סומן. "הגבול בין שתי המדינות מעולם לא סומן היסטורית", אמר רובינשטיין, "ואיש אינו יודע בדיוק היכן הוא עובר. בהסכם המשותף דיברנו על הגדרות מנדטוריות, אך התהליך שיוביל לסימון הגבולות הסופיים מחייב מו"מ רחוק מעין הזרקורים".

טראונה ביקש לציין, כי בעית הגבולות, המים וסידורי הביטחון, שלובות אלה באלה. "ממשלתי תעשה כל מאמץ ליצור תנאים שיקרמו ויהיו נוחים לרווחתם של כל המשתתפים. אנו מקווים כי האתר המייצג את הקירבה הפוליטית והגיאוגרפית יאפשרו לנו להגשים את המטרות כך שהמאמצים ישאו פרי לטובת כל העמים באיזור זה".

30 שניות לאחר תום הטקס, הגיעו המשלחות לביצוע בפועל של הסיכום הראשון. רובינשטיין מציע להסיר את המקטרונים והעניבות, ומוסיף, "לא להגזים בהורדה".

משלחות המו"מ ינסו ליצוק תכנים משמעותיים לשיחות המתנהלות בוועדות המשנה, כדי ליצור תנופה לקראת פגישת שר החוץ שמעון פרס עם ראש ממשלת ירדן, מג'אלי מחר, ולקראת פגישת הפיסגה בין חוסיין לרבין בשבוע הבא. רבים הרגישו, כי השיחות בעין עברונה עומדות בפירוש בצל פגישות הפיסגה האלה.

לאחר סיום הדיונים אתמול, קיימו ראשי המשלחות מסיבת עיתונאים בה הבהיר רובינשטיין כי ברור שהגבול הוא חלק מרכזי במאמץ לקדם את השלום, וזו הסיבה שירדן ביקשה לקיים את השיחות במאהל, כדי להרגיש שמדובר בנושא הגבול. אבל, הוסיף, זה רק נושא אחד ממכלול נושאים בילטרליים.

כתבנו פנחס ענברי מציין, כי ירדן מתנגדת להצעת ישראל לחילופי אדמות בערבה. ראש משלחת ירדן פאיז טראונה, הבהיר אתמול כי לירדן חשוב כל סנטימטר מאדמתה. כמו כן, התחמק משאלה על ביקור אפשרי של חוסיין בירושלים. על שאלה בדבר תיירות קרובה של ישראלים לפטרה, ושל ירדנים בישראל אמר, כי כל הדברים מהסוג הזה ייעשו רק אחרי חתימת הסכם השלום, והללו יוגשמו רק אחרי סיום המשא ומתן בכל ועדות המשנה.

כלי התקשורת של ירדן הבליטו אתמול את יום השיחות הראשון. הטלוויזיה והרדיו נתנו שיחות פרשנות רבות, והבליטו את התמיכה בעולם הערבי לשיחות האלה. בעיקר, היתה חשובה לירדן התמיכה שהביעה אתמול קטר. שר החוץ של קטר פרסם הודעה בה תיאר את השיחות בין ישראל לירדן כהתפתחות חיובית, שתסייע להגשמת הסדרים כוללים וציין גם את הצרכים של ירדן לסיוע כלכלי.

ישראל דורשת

המשך מעמוד ראשון

ביילין, סגן הרמטכ"ל האלוף אמנון שחק, שגריר ארה"ב בישראל אדוארד ג'ריג'יאן, מנכ"ל משרד ראש הממשלה שמעון שבס, והממונה על תהליך השלום, דניס רוס. בפגישה זו לא הועלו רעיונות חדשים לקידום התהליך עם סוריה.

כתשובה לשאלות עיתונאים, אמר רבין אתמול: "לפני שאנו מסכימים על העקרונות בכל החבילה, לא אוכל לומר לאזרחי ישראל שיש תזוזה אמיתית במגעים בין סוריה לישראל".

לאחר פגישתו עם כריסטופר, אמר רבין כי לא שמע ממנו רעיונות חדשים, וכי הוא מצפה שארה"ב תוכל למצוא דרך להידברות ישירה בדרג בכיר בין שתי המדינות.

מזכיר המדינה הרגיש, כי הגיע לאיזור בזמן בו "הסכסוך הישראלי ערבי מגיע לקיצו". הוא ציין כי שבעת הימים הקרובים יהיו חשובים מבחינה היסטורית.

22 הרוגים

המשך מעמוד ראשון

שניסו לצאת מן המדינה, לאחר שהוכרז על סגירת הגבולות.

במקום הפיגוע נמצאים מאז שעות הבוקר כוחות הצלה ומשטרה. המשטרה ציינה, כי להערכתה מדובר במכונית תופת שהתפוצצה בתוך הבניין. לא הרחק מהמקום נמצא בית־ספר בבעלות הקהילה, אשר למרבה המזל היה סגור, לרגל חופשת החורף.

מעריכים כי בתוך הבניין היו בשעת ההתפוצצות לפחות 200 בני אדם. מכונית משטרה חנה דרך קבע ליד הבניין, אולם על־פי הדיווחים בטלוויזיה, לא נמצאו עקבותיה. נוסעי מכונית אחרת שחנתה ממול לבניין, נפגעו קשה.

תשעה בתי־חולים הועמדו במצב הכן, ובית־חולים השוכן כ־200 מטרים ממקום הפיגוע הודיע שאיננו יכול לטפל עוד בנפגעים, והם הופנו לבתי חולים אחרים. נוצרו תורים של תורמי דם.

דייגו טרכטמן, מפעילי הקהילה בבואנוס איירס, מסר אמש ל"על המשמר", כי הקהילה נמצאת בהלם בעקבות הפיגוע. איזור הפיגוע הוא בלב איזור מסחרי בו נמצאות אלפי חנויות, רובן בבעלות יהודית. פעילי הקהילה חוששים מתוצאות הפיגוע. תחנות רדיו וטלוויזיה דיווחו כי ארגון המכנה עצמו "קומנדו איסלמי" נטל על עצמו את האחריות למעשה.

יחידת חילוץ מיוחדת של צה"ל יצאה לפנות בוקר לבואנוס איירס, בנסיון לסייע בפעולות הפינוי של הנפגעים וההריסות של בניין הקהילה היהודית. את ההוראה נתן שר החוץ שמעון פרס, לאחר התייעצות עם הגורמים המוסמכים. אל יחידת החילוץ מצטרפים נציגים ממשרד החוץ.

צה"ל רכש מיומנויות מיוחדות בכל הקשור לחילוץ לכודים מתחת להריסות, בעקבות הפיגוע בצור במהלך מלחמת לבנון.

במשרד החוץ נערכו מיד עם היוודע דבר הפיגוע לעבודה במתכונת חירום. קרובי משפחה ואחרים להם קשר עם הקהילה היהודית בארגנטינה, ואשר ביקשו לדעת מה שלום יקיריהם נקראו להתקשר לחדר המצב במשרד החוץ. שגריר ישראל בארגנטינה ואנשי השגרירות שוהים ליד מקום הפיצוץ באורח רצוף.

בהתייעצות שהתקיימה אתמול בערב בין שר המשטרה, משה שחל, הרמטכ"ל, רב־ניצב אסף חפץ וראש אגף החקירות, ניצב יוסי לוי, הוחלט להיענות לבקשת משרד החוץ ולצרף לצוות היוצא לארגנטינה גם מומחים מטעם משטרת ישראל.

דובר המשטרה מסר, כי בין היוצאים יהיו מספר מומחים מהמחלקה לזיהוי פלילי במטה הארצי, ככל הנראה, שלושה. לשם כך הוזעק ראש המחלקה לזיהוי פלילי, תת־ניצב ד"ר יוסי אלמוג, לחדר המצב במשרד החוץ, והחל מאתמול בערב לסייע בכל התיאומים המתבקשים.

גורם בכיר במשרד ראש הממשלה העריך אמש, כי הפיגוע בוצע בידי גורמים איסלמיים קיצוניים המקורבים לאירן. לדברי אותו גורם, הפיגוע שהיה אתמול דומה מאוד במאפייניו לפיגוע בשגרירות ישראל בבואנוס איירס במרס 1992.

אותו גורם מסר עוד, כי להערכתו, התכוונו המפגעים לבצע את הפיגוע כנגד השגרירות הישראלית במקום, אולם בשל האבטחה הכבדה עליה, בחרו במטרה קלה יותר ופחות מאובטחת. לדבריו, "החוטים מובילים לאירן. ארגון חיזבאללה ספג בחודשים האחרונים מכות קשות מידי צה"ל ואיים לבצע פיגועי ראווה ברחבי העולם כנגד מטרות ישראליות או יהודיות".

עוד אמר, כי בארגנטינה פועלים מספר ארגונים מוסלמים קיצוניים, וכי למודיעין האירני בסיס חזק במדינה זו. לדבריו, "מאז הפיגוע האחרון בשגרירות הישראלית בארגנטינה הוצאו הנחיות מחמירות לקציני הביטחון בשגרירויות ונציגויות ישראל ברחבי העולם. המדינות המארחות נתבקשו אף הן להגביר שמירה בסביבות הנציגויות".

הפיגוע בשגרירות ישראל בארגנטינה טרם פוענח. המשטרה המקומית, אולם לפי גורמי ביטחון בכירים, על ידי ארגון פרו־איראני בארגנטינה בסיוע איראן, בוצע או כנקמה על השייח' עבאס מוסאווי, החיזבאללה כתורש קודם ידי מסוקים של חיל האוויר לבנון.

נשיא ארגנטינה ביקש אתמול מישראל בהשגת מידע על המרצחים אתמול בבואנוס איירס. ארגנטיני התקשר אתמול לביתו של ראש הממשלה וביקש להביע את ל"מדינת ישראל שהיא היהודים", כלשונו. הוא הביע פליאתו על כך שהטרוריסטים זו הפעם השניה בארגנטינה להפוך אותה לזירת טרור. בין רבין למנם התקיימה ארוחת ערב שקיים כריסטופר. לאור זאת עלה השלום, ומנם הביע את תמיכתו.

סוכנות הידיעות מסרה אתמול, כי ארגנטינה הכריזה על אבל של 3 ימים בעקבות הפיצוץ למותם של לפחות של ולפציעתם של לפחות סיכום זמני שמסרו פעולות ההצלה. הממשלה הודיעה רשמית כי היא עצמה את האחריות להושטת סיוע לנפגעים.

טבע ביחיעם

לינה כפרית:
◆ חדרים משפחתיים
◆ משטחים לאוהלים
◆ אכסניה
◆ לינת דשא לקבוצות

קרוב לאתרי טבע רבים בגליל.

ניתן להזמין הרצאות וסיורים מודרכים במבצר הסמוך.

בקיבוץ:
◆ חממה לצמחי בית, גן ונוי, פתוח בכל ימות השבוע כולל שבת.

◆ כלי קרמיקה בשריפת "ירקון" של הקרמיקאית נורית עידו.

מגרשי טניס וכדורסל, בריכת שחיה, מועדון עם טלויזיה, פינת חי, מתקני שעשועים

תיירון בכיר 1991 מצטיין

קבוץ יחיעם ד.נ. מעלה הגליל 25125 טלפון 04-856085, 04-856058

עוד לא הכל נגמר

אריה פלגי

אמנם הרגשה טובה היא שיושבים סוף־סוף עם הירדנים באופן גלוי, ועוד באיזור, ועוד לקראת פגישה פיסגה היסטורית נוספת, הפעם בין חוסיין ורבין בשבוע הבא בוושינגטון. אבל "המלחמה נגמרה"?

לא להיסחף.

ניתן להבין את הכוונה של סבר פלוצקר, מי שטבע את המטבע הזה בעמודו הראשון של ידיעות אחרונות. תפוצת העיתון מקנה למשפט כזה תהודה לאומית, ולכן כדאי לחזור אליו ולהקפיד עימו.

הכותב התכוון ודאי למשמעות ההיסטורית־סמלית או האסטרטגית של האמירה, שהיא: שום מדינה ערבית לא תחשוב עוד לנהל מלחמת־השמד נגדנו, כדי לסלק את "הגוף הזר" מן האיזור. הקץ ל"זריקתנו לים": סוף לשלושת ה'לאווים', שהיו למעשה 'לאו' אחד גדול: סוף ל"מדינה החילונית" המשותפת לפלסטינים ולנו, שגם היא היתה גירסה שקופה להבלעתנו, וסוף לעוד כל מיני חלומות רעים של שכנים קרובים. אפשר להתחיל להפשיל שרוולים לקראת בניית עידן חדש.

ובכל זאת, גם אם "המלחמה נגמרה", עדיין אין ביטחון שתמו המלחמות. קודם כל, למרבה הצער בטוח שטרם נגמרה שפיכות הדמים. היא הפגינה "סימן חיים" מדאיג ומביך במחסום ארז, דווקא ביום הופעת הרשימה שבישרה על "גמר המלחמה". גם בכלי אירועי הדמים במחסום, היה ברור וידוע שטמונים באיזור עוד הרבה זרעי עוינות ופורענות. במקרה הם נבטו באותו יום ובאותו מקום; הם עוד יכולים להופיע בימים ובמקומות שונים. נכון, זו לא המלחמה הגדולה, לא פרק ממלחמת־השמד, אבל יש דינמיקה ארורה לכל שפיכות דמים עוינת. כי יש, למשל, הבדל תהומי בין "דם בכבישים" לבין דם מפיגועים, גם בשבוע בו שיעור קציר הדמים בתאונות גבוה יותר. הכביש הוא מושג ערטילאי, למִפגָע יש לאום וכתובת, והוא מעורר גירוי חריף. וכל המלחמות הגדולות מתחילות ומצטברות מאירועים קטנים.

מה שבטוח הוא, שהערבים הבינו כי אין להם סיכוי למלחמת־השמד נגדנו. אבל הם הבינו זאת כבר אחרי מלחמת יום הכיפורים, כלומר לפני כעשרים שנה. כשם שאנחנו הבנו, יותר נכון אלה בינינו שחשבו כך הבינו אחרי מלחמת לבנון, לפני כעשר שנים, שגם לנו אין כל אפשרות לפתור באלימות את הבעיה הפלסטינית, כלומר להכניע את הפלסטינים במלחמה חזיתית כלשהי. אבל עברו עשרות שנים עד שההכנות האלה הבשילו גישושי שלום. ויחד עם זה, הסכנה הפונדמנטליסטית, הקרובה והרחוקה, קיימת גם היום בעוצמה לא מבוטלת, וייתכנו גם חילופי שלטון בישראל – באופן פרדוקסלי גם כתוצאה מתקופת הרגעה, אם למשל לא ייפתרו בעיות סוציאליות מעיקות. ולימין שיעלה או לשלטון יש קבלות על התיישרות עם הקיצוניים שבתוכו והרפתקאותיהם. כל אלה אינם דחלילים. אלה הם מרכיבים מאיימים קיימים, בסביבה הקרובה והרחוקה.

כמובן, אחרי שלום ממושך עם מצרים, אחרי החתימה על ההסכם שהחל לקרום עור וגידים עם הרוב הפלסטיני, לקראת לחיצת יד צפויה עם ירדן, עם בירודה, הזמני לפחות, של סוריה – נפתחים אופקים חדשים. יש להישיר אליהם מבט, לנשום עמוק לנוכח הנוף המתגלה, אבל לא לשכוח שהמבנה הגיאופוליטי של האיזור נשאר כשהיה. שאין בסביבתנו שום דבר הקרוב אפילו למשטר דמוקרטי. שהפיתוי המזמין ארץ קטנה, "חצופה" בעוצמתה, לא חולף כליכך מהר, ושהאמת בחוכמת "הרוצה בשלום יכון למלחמה", במובן של שמירה מתמדת על כוח הרתעה, שרירה וקיימת בכל אזורי העולם, כולל המזרח התיכון.

הדברים האלה אינם נכתבים ברוח "אשרי אדם מפחד תמיד", שהיא מין אמירת פוליסת ביטוח שאף פעם לא יכולה להזיק. הם נכתבים, כי אני משוכנע שגם בעידן הנפתח בימים אלה, עידן של עם הפנים אל השלום, עם ישראל במזרח התיכון יזדקק עוד שנים רבות להרבה זהירות, לראייה מפוכחת, להורשת התכונות האלה לבניו. אמנם איומי מלחמת־השמד לא ירחפו עליהם, אבל עוד שנים לא מעטות ירחשו באיזור בו יחיו סכנות, גם בטחוניות.

ובכלל, דפי ההיסטוריה, כמו גם נסיון חיי מלמדים: לעולם אל תגיד דבר ממנו משתמע כאילו "המלחמה האחרונה" כבר מאחורנו.

על המשמר

התפוצצות צפויה מראש

ההתפוצצות בעזה היתה צפויה, אולם אצלנו, כל התרחשות כזאת מתרחשת "כ־רעם ביום בהיר". האחראים בישראל אף פעם לא שמים לב לסימנים המבשרים את העתיד לקרות בשטח, והרמטכ"ל שנעדר מספר שבועות לרגל פתרון בעיות בטחוניות דחופות בסין ובהרמוניה, יכול מתוך כך, להאשים את המשטרה הפלסטינית בהיעדר יכולת למנוע את האירוע.

יוצא דופן יחיד במסגרת העיוורון הלאומי היה רק שר החוץ שמעון פרס, שהתריע שיש להעמיד לרשות הסמכות הלאומית הפלסטינית מקורות לפתרון הבעיות, אחרת, תהיה התפוצצות.

תושבי עזה טרם ראו את פירות השינוי החלקי שלנו מעזה. הם נשארו באותו גטו מסוגר, ללא אפשרויות הכנסה, ממש כמו קודם. אפילו חלה הרעה במצבם, כי התעסוקה באמצעות המינהל האזרחי הופסקה. עתה, במקום לעבור מחסום ביקורת אחד, עליהם לעבור 3־2 מחסומים, כולל את אלה של המשטרה הפלסטינית.

פועל עזתי שחייב תמורת יום עבודה לקום ב־2 אחרי חצות ולהגיע הביתה ב־8 בערב, הוא פועל מגורמר, ועצם שאין לו מה להפסיד. אלה הם תנאים בלתי אנושיים, ובלתי מקובלים במאה ה־20.

אין ספק כי אויבי השלום והחמאס יכולים לנצל מצב כזה למטרותיהם, לערעור השלטון העצמי ולפגיעה בתהליכי השלום. המצב כיום מהווה חממה לטרור.

שום הסדר לא יחזיק מעמד, אם ישראל והקהילה הבינלאומית, שהיו השושבינים להקמת השלטון העצמי, לא יקיימו את הבטחותיהם ולא יסייעו ליצירת מצב שיבטיח פרנסה הוגנת לתושבי עזה. את ההסדר הפוליטי יש ללוות בהסדר כלכלי לקונסולידציה של המצב. אסור להשאיר מאחורינו סיר לחץ, שבהכרח יתפוצץ, וכבר התפוצץ. מאחר ומדובר באוטונומיה של תקופת מעבר, אין ישראל יכולה להסיר את אחריותה מהנעשה בעזה, ועליה לדאוג ליצירת מצב שניתן לקיים לאורך זמן.

ערפאת חתם על הסכם עזה ויריחו, תחילה תחת האילוצים שהיו. הוא נאלץ להסתפק במה שנתנו לו, כי המו"מ לא היה בין שתי יישויות שוות וביחסי כוחות שווים. אולם לאחר שחתמנו איתו על הסכם, יש להבטיח לו סיכויי הצלחה מזעריים, אחרת ההסכם לא יחזיק מעמד. קיים אינטרס ישראלי מובהק, שההסכם יתממש ויתפקד. אם ההתפוצצות בעזה היתה מתרחשת כאשר אנו השליטים בעזה, מצבנו היה גרוע יותר. אסור לנו להמתין למ־דין אינתיפאדה נוספת, על מנת להשתכנע שיש לשפר את המצב.

חבית חומר נפץ על סף פיצוץ

אם לא יימצאו פתרונות, ומהר, מה שקרה שלשום במחסום ארז עלולה להיות הראשונה בסידרה של רעידות אדמה. הפתרונות חייבים להימצא במקביל ברמה הטאקטית וברמה האסטרטגית. שני הצדדים, הישראלי והפלסטיני, חייבים להיערך כדי למנוע מצבים דומים בעתיד, והתייעלות מהירה היא שם המשחק, לצד אבטחה מירבית □□□ מעבר פועלים ליציאה לעבודה בישראל חייב להיות מהיר ויעיל יותר, בשני הצדדים

אהרן קליין

כולם העריכו שזה יגיע. המהומות במחסום ארז שלשום היו התפרצות התסכול והייאוש של אלפי אנשים, שמאסו במצוקה הכלכלית ברצועת עזה. הם מאסו במצב שבו בכל בוקר מחדש עליהם לחשוב מה יתנו לילדיהם לאכול.

הפתרונות הבטחוניים והאבטחתיים שאילתרו ראשי המשטרה הפלסטינית למניעת הגעתם של מנועי־יציאה לעבודה בישראל למחסום, לא יפתרו את הבעיה. הם אולי יחזירו את השקט היחסי למחסום של צה"ל, אבל הבעיה הכלכלית הקשה של מליון תושבי הרצועה תישאר ותרחש מתחת לפני השטח. הלחצים רק יתגברו ויילכו, ולבסוף ימצאו דרך אחרת להשתחרר, כקיטור.

אין נתונים סטטיסטיים מדויקים לגבי הרצועה, אך הערכות זהירות מדברות על היקף אבטלה של כ־50 אחוזים מכוח העבודה. משהו כמו 150 אלף איש ללא עבודה. מוסיפים על כך את אלפי עובדי המינהל האזרחי, שבראשית יוני הפכו למובטלים משום שישראל הפסיקה את תשלום משכורותיהם, המספרים הופכים למדאיגים עוד יותר.

מספר היוצאים מהרצועה לעבודה בישראל איננו סדיר. סדר גודל של 20־15 אלף איש ליום. המינהל האזרחי הנפיק מכסה של היתרי יציאה ל־25,500 פועלים, מהם הונפקו בפועל רק כ־22 אלף, וזה טיפה בים. מה גם שהדרך אל היציאה לעבודה הפכה לקשה מתמיד.

מלחמה יום־יומית נגד השעון

הפועל הפלסטיני יוצא מביתו כבר ב־02.30 לפנות בוקר, בדרכו לעבודה בישראל. לאורך הדרך המובילה אל מחסום ארז הוא נאלץ לעבור מחסומים רבים של המשטרה הפלסטינית. במחסומים אלה נבדק אישור היציאה לעבודה, האם הוא חמוש ועוד. התורים במחסומים אלה מתארכים ככל שהשעות עוברות. זוהי מלחמה יום־יומית נגד השעון, להספיק להגיע בזמן למחסום ארז.

במחסום הישראלי ההיערכות החדשה עדיין איננה מתאימה לטיפול בעשרות אלפי הפועלים המתנקזים למקום בתוך שעתיים, גם שם נאלץ הפועל העזתי להתעכב לא מעט. כך יוצא, שכאשר הוא כבר מגיע אל מעבר למחסום הישראלי, בהמתנה למעסיקו הישראלי, הוא כבר אחרי היטלטלות בת כארבע שעות בדרכים, ולעיתים יותר. מי שסיים את הבדיקות רק בשבע וחצי או שמונה בבוקר, כבר לא ימצא עבודה בישראל ויחזור לביתו כלעומת שבא.

ביום ראשון רעדה האדמה במחסום ארז. אם לא יימצאו פתרונות, ומהר, זו עלולה להיות הראשונה בסידרה של רעידות. הפתרונות חייבים להיות משני סוגים, או ליתר דיוק בשתי רמות – ברמה הטאקטית וברמה האסטרטגית – השלובות זו בזו וחייבות להתבצע במקביל.

ברמה הטאקטית, שני הצדדים, הישראלי והפלסטיני, חייבים להיערך בהתאם כדי למנוע מצבים דומים בעתיד. התייעלות מהירה היא שם המשחק, לצד אבטחה מירבית. מעבר פועלים ליציאה לעבודה בישראל חייב להיות מהיר יותר, בשני הצדדים. העיכובים במחסומים לצורך הבדיקות הבטחוניות, של הפלסטינים ושל צה"ל, חייבות להיות קצרות יותר.

צה"ל, שהחל בבניית מסוף יציאה משוכלל, חייב לסיים במהירות את הקמתו ולייעל את הטיפול ביוצאים. לא די בבנייה בשלבים של המסוף הזה. תוך שעתיים, בשעות הבוקר המוקדמות, חייבים לסיים את הטיפול בעשרים אלף ויותר היוצאים לעבודה. נוסף על כך, הקיבולת של המסוף המוגמר חייבת להיות גדולה יותר, מאחר שמספר היוצאים לעבודה בישראל יגדל כל הזמן.

הפלסטינים מצידם חייבים אף הם להתייעל. להם זה אולי קשה יותר, שכן הם אינם מתורגלים עדיין בעניינים שכאלה. מפקדי המשטרה הפלסטינית, המודעים לחשיבות היציאה לעבודה, חייבים להגדיל את מספר השוטרים הפלסטיניים המוצבים במחסומים, ולזרז את הבדיקות.

ישראל דורשת זאת, וכבר הצהירה כי הסגר לא ייפתח עד שהתנאים האלה יסופקו.

הפתרונות האסטרטגיים מורכבים וקשים יותר. זמן הביצוע הוא ארוך יותר, אך סימנים חייבים להיראות בשטח, ומהר. הפתרונות ברמה האסטרטגית הם מאמץ פלסטיני־ישראלי לשיפור מצבה הכלכלי של רצועת עזה. הרשות הפלסטינית המרוששת איננה מסוגלת לפעול כראוי. אין כסף, והמעט שמגיע מועבר לכיסוי שריפות, כמו תשלום משכורות לאנשי המשטרה הפלסטינית.

ישראל חייבת לעשות מאמץ נוסף, בשיכנוע המדינות התורמות להעביר את הכספים שהובטחו לפרויקטים כלכליים ברצועה לידי הרשות. הבירוקרטיה המתלווה לתהליך מימוש הפרויקטים פוגעת ברשות האוטונומיה הפלסטינית, שאינה מסוגלת להתמודד עם הכלכלה ההרוסה של הרצועה ועם מיליון פיות שצריך להאכיל בכל יום.

ישראל כבר הצהירה כי היא חייבת כספים לרשות הפלסטינית על חשבון תשלומי מס ההכנסה לאורך שנים בגין תושבי השטחים שעבדו בישראל. אפשר לזרז העברת תשלומים אלה. גם לאחר שיצאה מעזה, ישראל עדיין מחוייבת לנעשה שם. לא ברמה הבטחונית, אבל כן ברמה הכלכלית־אזרחית. היציאה מעזה איננה ניתוק בין שני הצדדים. אם אנחנו לא נעזור, הדבר יפעל כבומרנג, שיכה בנו בבוא היום.

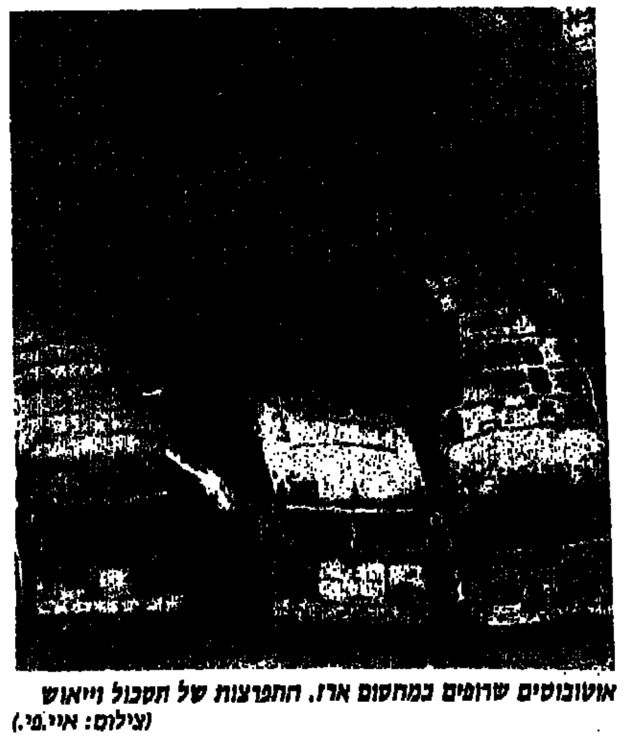
אוטובוסים שרופים במחסום ארז. התפרצות של תסכול וייאוש (צילום: איי.פי.)

ישראל כבר הצהירה כי היא חייבת כספים לרשות הפלסטינית על חשבון תשלומי מס ההכנסה לאורך שנים בגין תושבי השטחים שעבדו בישראל. אפשר לזרז העברת תשלומים אלה. גם לאחר שיצאה מעזה, ישראל עדיין מחוייבת לנעשה שם. לא ברמה הבטחונית, אבל כן ברמה הכלכלית־אזרחית. היציאה מעזה איננה ניתוק בין שני הצדדים. אם אנחנו לא נעזור, הדבר יפעל כבומרנג, שיכה בנו בבוא היום

אפשר [illegible]

במסכת האירועים ההיסטוריים הרודפים זה את זה בשנה האחרונה, תופסים אירועי היום באוהל החם בעין־עברונה מקום נכבד. סגן שר החוץ, יוסי ביילין, סבור שלהבדיל מהמשא ומתן עם הסורים, הלבנונים או הפלסטינים, נקודות המחלוקת עם הירדנים ניתנות לגישור והאינטרסים הם משותפים. לדעתו, אם רק יסכים המלך חוסיין לחתום, אפשר יהיה לברך על המוגמר בעוד כמה חודשים

שלי יחימוביץ': אנחנו כבר אחרי נאומי הפתיחה של אליקים רובינשטיין ופאיז דראונה. מהם הנושאים העיקריים שיעמדו מעתה על סדר היום במשא ומתן?

יוסי ביילין: שתי נקודות השובות ביותר מהוות את ליבו של המשא ומתן בינינו לבין הירדנים. הראשונה היא הגבול. חשוב לדעת, שבגבול הזה רק 4 קילומטרים מוסכמים על שני הצדדים. זהו גבול ארוך מאוד, שלא סומן מעולם, והמטלה שלנו עכשיו היא להסכים על כל סנטימטר בו – לא רק על המפה, אלא גם בשטח. וזו עבודה שתימשך חודשים ותיעשה על־ידי מומחים.

נקודה שנייה היא המים. יש שתי גישות: האחת של מדינות ערב ושל הפלסטינים, המעלים כל הזמן את נושא זכויות המים וכורכים בו, מאז הקמת המדינה, טענות ותביעות למיניהן, על כך שאנחנו חייבים להם מים. זאת לעומת התפיסה שלנו, האומרת שבמקום להיכנס לוויכוחים אינסופיים בנושא המים, שבו יש לשני הצדדים תביעות, צריך לראות כיצד להגדיל את העוגה ולהתחלק בהגדלתה, ולא בכמות המצומצמת הקיימת היום.

כלומר, כפי שאמר אליקים רובינשטיין, להקים מפעלים משותפים להמתקת מים, למשל.

נכון, אבל לא מדובר רק בהמתקת מים, אלא בכמה מערכות: מערכת מיחזור מים, מערכת לשימוש במים שוליים לחקלאות וגם המתקת מים, שזה כמובן הדבר היקר ביותר, וגם כאן יש שתי רמות – של מים מליחים ושל מי ים, שהיא היקרה מבין השתיים.

את כל הדברים האלה ניתן לעשות בסכומים הגיוניים, שאינם מרקיעים שחקים, ואפשר להגיע להסכמה עליהם. על כך גם דיברנו בשבוע שעבר בתונים, עם פאיז דראונה וחבריו. אם נגיע להסכמה עקרונית, שהטיפול במים ייעשה בעיקר על־ידי הגדלת העוגה, זו תהיה תרומה חשובה מאוד, גם למניעת חיכוכים מיותרים בעתיד.

אבל כשאנחנו מדברים על הסכמה על הצורך להגיע לפתרון בעיית המים באמצעות הגדלת העוגה, זה אומר בעצם שאנחנו לא מוכנים לתת מהעוגה הקיימת.

האמת היא, שאנחנו נתנו לירדן גם מהעוגה הקיימת מיליוני מטרים מעוקבים של מים בעבר, כשהיתה בצורת, או לצרכים מיוחדים. מעולם לא

> *"אין לי היום תשובה לשאלה מה יהיו גבולות הקבע בינינו לבין המסגרת הקונפדרטיבית הירדנית־פלסטינית, וגם לא לגבי רמת הגולן, כי אלה נושאים למשא ומתן מאוד קשה. לעומת זאת, הנושאים העומדים בינינו לבין ירדן הם כמעט "פיצ'יבקעס", שאמנם דורשים עבודה די קשה של כמה חודשים, אבל לא יותר"*

אמרנו שנתעקש ולא ניתן משלנו. הצרכים של ירדן הם רבים, והיא נמצאת בקשיים בנושא המים. אבל גם אנחנו סובלים ממחסור כבד במים, ולכן איננו יכולים להיות נדיבים יותר מדי – מה גם שהתביעות הן הדדיות, ולא רק חד־צדדיות. אם ניכנס לוויכוח היסטורי לגבי תוכנית ג'ונסטון והפרשנות לה, משנות ה־50 הראשונות, כמו גם לגבי הסכמים אחרים ומחויבויות היסטוריות שהיו, לא נגמור עם זה.

אגב, אם מדברים על מים, דיברנו היום עם הירדנים, שגם בקו בחיובים המשפטיים של בעיית המים, הוא אמר שבעולם נהוג, שכאשר יש מאגר משותף לשתי מדינות, זכות הראשונים היא שקובעת. בעניין הזה יש לנו יתרון על פני ירדן.

לא הייתי רוצה להיכנס לזה כרגע. יש כל מיני תפיסות לגבי הנושא הזה, וזו שציטטת עכשיו היא די מקובלת. מה שאנחנו צריכים לעשות באמת הוא לא למרוט האחד את שערותיו של השני בנושא זכויות העבר, כי הפרשנויות הן אינסופיות. עלינו לעבוד ביחד על מציאת מקורות כספיים למימון פרויקטים שיגדילו את עוגת המים. זה דבר אפשרי, ואם יהיה רצון טוב בצד הירדני והם ייענו בחיוב להצעה כזאת, זה יהיה לטובת שני הצדדים. תוך תקופה לא ארוכה אפשר יהיה לפתור בעיות קשות מאוד, גם של הירדנים וגם שלנו.

עבודה קשה, סיכויים טובים. יוסי ביילין

אנחנו מדברים כאן על המון "פיצ'יבקעס", וגם בנאומי הפתיחה היום היו איזכורים של בעיות רבות, קטנות וטורדניות, שעומדות על סדר יומן של הממשלות. איך זה מסתדר עם אמירתו של שר החוץ שמעון פרס, לפני כמה חודשים וגם היום, שלהסכם עם ירדן נחוץ רק עט? הרי נראה שנחוץ הרבה יותר מעט.

זו אמירה ציורית, הנכונה מבחינה זו שבינינו לבין ירדן אין ירושלים, או רמת הגולן, או גבולות ביטחון, או פירוזים. כל מה שעומד בינינו הם קביעה מדויקת של הגבול – והוויכוח על הגבול הזה לא יתנהל על מאות קילומטרים – ונושא המים, שהוא פתיר.

אם תשאלי אותי היום מה יהיה הפתרון של גבולות הקבע בינינו [illegible] המסגרת הקונפדרטיבית, או הפדרטיבית, הירדנית־פלסטינית, אין לי [illegible] תשובה על כך, כי זה באמת עניין למשא ומתן מאוד קשה. גם אין לי [illegible] מה בדיוק יהיה לגבי רמת הגולן. לעומת זאת, לגבי הנושאים העומדים [illegible] לבין ירדן – שלמרות שהם קיימים הרי הם, כפי שאת אומרת, "פיצ'יבקעס". מדובר כאן בעבודה, אמנם די קשה, אבל רק למשך כמה חודשים, [illegible] אותה. השאלה היא רק, אם המלך חוסיין יהיה מוכן לחתום על הסכם [illegible] ולא אם ניתן להגיע להסכם עם ירדן, למרות הבעיות הקיימות. כי אני [illegible]

> *ביילין: "[illegible] לירדן מהעוגה הקיימת מיליוני מטרים מעוקבים של מים, כשהיתה בצורת, או לצרכים מיוחדים. מעולם לא אמרנו שנתעקש ולא ניתן משלנו. לירדן, כידוע, יש קשיים בנושא המים. אבל גם אנחנו סובלים ממחסור כבד במים, ולכן איננו יכולים להיות נדיבים יותר מדי – מה גם שהתביעות הן הדדיות"*

לומר לך כבר היום, שניתן להגיע עם ירדן להסכם תוך כמה חודשים. [illegible] זקוקים ליותר מזה.

ראש ממשלת הירדנית, פאיז דראונה, אמר בנאומו שצריך [illegible] פתרונות, אבל שיש קשר הדוק בין כל הנושאים שעל סדר היום. [illegible] שהשיחות הכלכליות יימשכו רק אם תהיה התקדמות של ממש [illegible] החשובים באמת, של שטחים, גבולות, מים וביטחון. התתנייה הזאת [illegible] מגבילה.

אינני חושב. הטענה הירדנית היא, שניתן היה להגיע להתקדמות [illegible] שישראל הביעה את נכונותה לדון גם על נושא קביעת הגבול. מבחינת [illegible] הקהל הירדני, נוח להם להציג את נושא הגבול כנושא מאוד עקרוני [illegible] שמצדיק גם הליכה לדיונים בנושאים אחרים. דראונה אמר את הדברים [illegible] כל לאוזני דעת הקהל שלו, ואפשר להבין זאת. אבל, כמו שאמרתי, לא [illegible] כאן פערים כל כך גדולים של תפיסה, שלא ניתן להתגבר עליהם. [illegible] שאני חושב שניתן להתגבר עליהם, גם ההתנייה הזאת – כפי שנאמרה [illegible] לא נראית לי בעייתית.

תוך כמה זמן, להערכתך – ואתה מתבקש "לחזות" ולהתנבא – [illegible] להיכנס לרכב הפרטי שלנו ולנסוע לעשות קניות בשוק של רבת־עמון?

זה יקרה רק אם תהיה נכונות ירדנית לחתום על הסכם שלום. היה לי [illegible] נוח לענות על השאלה, תוך כמה זמן אפשר יהיה להגיע לסיכום המשא ומתן בין הצדדים. אני חושב שבערך חצי שנה. השאלה תחזור, האם כסוף חצי השנה הזאת, כאשר הכל יסוכם, המלך חוסיין אכן יוציא את העט מכיסו ויגיד "בוא נחתום", או שיחליט לחכות עד שגורמים אחרים באיזור יחתמו על הסכם שלום איתנו. אני מקווה, שבגלל האינטרס הירדני, המלך חוסיין יהיה מוכן לחתום על הסכם איתנו. וזה מבלי שבכך נאמר, שאם הגענו להסכם שלום עם ירדן, איננו צריכים להגיע להסכם שלום עם סוריה או לבנון. [illegible] מבינים, שבלי המרכיב הסורי לא יהיה שלום כולל במזרח התיכון, ואנחנו רוצים להגיע לשלום כולל.

אז אפשר לחתום בדבריו של אליקים רובינשטיין: "האוהל הזה הוא נורא חם, ואני מקווה שגם השלום יהיה חם".

אינשאללה.

תחרות רצינית לתורכיה וקפריסין

רמת מחירים בינונית והיצע מגוון למדי של אתרי טיול ממתינים לנו בירדן, כשיפרוץ השלום. עם דורון ברפל, מנהל טיולי חו"ל בחברה להגנת הטבע

שלי יחימוביץ': השיר "הסלע האדום" משרטט מסלול טיול מאוד פופולרי, אבל גם מאוד טראגי, בקרב צעירים בישראל. אני מניחה שבקרוב מאוד נוכל לעשות את המסלול הזה באופן לגיטימי.

דורון ברפל: זהו, אמנם, המקום המפורסם ביותר בירדן, אבל בהחלט לא היחידי שכדאי לבקר בו.

אני מניחה שאתם, בחברה להגנת הטבע, כבר חשבתם על רעיונות בכיוון.

אולי ניסע לשם בקרוב. חוף ים המלח בצד הירדני

כן, והאמת היא שיש לנו כבר התנסות מסוימת בנושא הטיולים לירדן. אמנם לא עם מטיילים ישראלים, אבל עם מטיילים זרים, שעשו טיול במרחב שלנו והצענו להם גם את החלק הירדני.

מדריך של החברה הצטרף גם לצד הירדני?

לאו דווקא. המדריך הישראלי שלנו לא היה יכול, כמובן, לעבור לירדן, אבל הקבוצה עצמה כן. ומכיוון שביצענו את הטיול גם במצרים ובסיני, באמצעות סוכן מצרי, הרי באמצעות קשרים שיצרנו עם הסוכן הירדני יכולנו לבצע גם את החלק הירדני של הטיול. אגב, הטיול הזה נקרא "אקסודוס", בפיו של הסוכן האוסטרלי שאיתו עשינו אותו. הוא עקב פחות או יותר אחרי המסלול ההיסטורי של יציאת מצרים, וכלל את ירדן.

בכל זאת, נראה לי שפטרה היא המקום הכי אטרקטיבי, בשלב הזה.

אז איך נוסעים לשם?

או מדרום, מכיוון עקבה, במעבורת מנואייבה, שזו דרך הכניסה המסורתית לירדן בעשר השנים האחרונות, כשהיציאה היא מצפון ליריחו – או בצורה ההפוכה. זו מעין חצי קשת, המתחילה בחלק הצפוני ומסתיימת בדרומי, או להפך.

כמה זמן נמשכת הנסיעה לפטרה?

נוסעים לאילת ומשם, בדרך כלשהי, לעקבה. הנסיעה מעקבה לפטרה נמשכת בין ארבע וחצי לשש שעות.

יש שם מלון?

כן, יש כמה בתי מלון, סמוך מאוד לפטרה.

אבל [illegible] מלראות את האתר עצמו, אין הרבה מה לעשות שם.

האיזור עצמו הוא יפה, אבל אין ספק שאטרקציה המרכזית בו היא [illegible] פטרה והסביבה המיידית שלה. יש כמה דרכים שמוליכות לאתר עצמו, [illegible] הוא לא ממוקד אלא מתפרש על שטח רחב.

תן לנו עוד כמה המלצות למסלולי טיול.

באיזור רבת־עמון יש כמה וכמה אתרים מהתקופה הרומית, [illegible] מפראק, קארק; יש, כמובן, הר נבו, שגם מבחינתנו הוא בעל חשיבות. [illegible] עקבה מעניין, ובין נאות המדבר של ירדן יש אחדות נאות למדי. גם [illegible] הגדה המזרחית של ים המלח יש כמה נחלים, אפילו נהרות, הירדניים [illegible] ויוצרים נוף מצוקים מעניין. המפורסם בהם הוא הארנון, אבל גם [illegible] ידוע, ובהחלט כדאי לראות אותם.

טיול לשם יהיה יותר זול מטיול לתורכיה או לצפון קפריסין?

המחיר יהיה, לדעתי, תחרותי לתורכיה, מכיוון שהטיולים לשם [illegible] כרוכים בטיסות. רמת המחירים בירדן עצמה היא בינונית, והטיול [illegible] להערכתנו, יארך חמישה ימים. העונה האטרקטיבית לטיול בירדן [illegible] החום השורר בה, היא בחורף.

אז לא נותר לנו אלא לחכות עד שהיושבים בעין־עברונה [illegible] בדיבורים השוליים שהם עוסקים בהם, ואז ניסע לשם.

אנחנו ניצוק תוכן בהסכמים שהם יעשו.

מינדל (במרכז) מדריך קבוצת מבקרים בקיבוץ נגבה

[illegible] בחצי הכוס המלאה

□ יוסף גלילי

קליטת עולים והתערותם בחברה הישראלית היא בעיה שמפתרונה נגזר המשך העלייה, לשבט או לחסד. קבינט הקליטה, בראשות שר הקליטה יאיר צבן, מנסה לקדם פתרונות לקליטת מגוון של קבוצות עולים בעלות בעיות ייחודיות – מדענים, מהנדסים, רופאים, אחיות, אמנים – שהגיעו לארץ עם גלי העלייה בארבע שנים האחרונות, המקיפים 600 אלף נפש, רובם (חצי מיליון) מחבר העמים, בהם משפחות חד־הוריות וקשישים.

תודעת הקליטה הנחלשת, בלשון המעטה, של אזרחי ישראל הוותיקים, לא מסייעת לעולים. שום שר קליטה, מוכשר ככל שיהיה, לא יצליח במשימה בבדיה זו אם הממשלה כולה לא תסייע בעדו. קליטת העלייה מותנית במודעות הישראלי לחשיבות הקליטה החברתית של העולה – פגישות בלתי אמצעיות עם העולה בבית, בשכונה, בבית הספר ובמקום העבודה. למרבה הצער, נראה כי תנועות ההתנדבות למיניהן מגלות עייפות, ודווקא בעיתות אבטלה ומצוקת דיור יש חשיבות רבה לפעילותן.

אחת מצורות הקליטה המוצלחות היא קליטת עולים בקיבוצים, בהם מקבל העולה עם בואו לימודים באולפן, תעסוקה, דיור וחינוך לילדיו, מבלי שהוא נאלץ לעבור את חבלי הקליטה שבהם מתייסרים עמיתיו בעיר בצעדיהם הראשונים בארץ. אין זה אומר כי הקליטה בקיבוצים היא חלקה, ללא בעיות הנגזרות משינוי אורחות החיים, המנטליות וההסתגלות לחברה שונה וחדשה.

כמובן, שחצי הכוס המלאה – רבבות מדענים, מהנדסים ורופאים שכן נקלטו בהצלחה – אינה מנחמת את אלה הנמצאים בחצי הכוס הריקה. סיפורו של מאיר מינדל שייך לאגף של חצי הכוס המלאה. מינדל נמנה עם המעטים השואלים את עצמם כל הזמן מה הם יכולים לתרום כדי לקרב עולה אחר, משפחה אחת. פעילותו בקיבוץ נגבה יכולה לשמש דוגמה לרבים.

משפחה שכזאת

שבט מינדל תורם בקביעות לקליטת העלייה. האם רבקה עוסקת בכך בנס־ציונה. אשתקד זכתה בפרס "כלת הקליטה". האב צבי, מנהל חשבונות, משמש עזר כנגדה בקליטה מקצועית. אחותו, שרה אפל, מנהלת אולפן יואב בכפר מנחם. משפחה שכזאת.

כמזכיר הנהלת הקומפוזיטורים לשעבר, קלט מינדל את אירינה סווטובה, כיום מורה באקדמיה למוסיקה בירושלים ומנהלת בית הספר למוסיקה במתנ"ס בעיר גנים בבירה. כפעיל בתחום המוסיקה האמנותית בישראל אימץ מינדל ארבעה נגנים עולים מחבר העמים. ארבעתם מנגנים כיום בתזמורת קאמרטה ברחובות, תחת שרביטו.

אכבר בידון הכין למענם עיבודים של שירים עבריים פרי עטם של זעירא, וילנסקי, היימן, הירש, נעמי שמר, ארגוב ועוד. מינדל מופיע עם העולים "שלו", המשמיעים את השירים, ומשוחח על המיוחד והמאפיין של כל שיר וכל עיבוד.

לדבריו, "בשנות ה־50' קלטו אותי (הוא עלה ב־1958, בגיל 12) ובשנות ה־70' אני קלטתי את אסיה וברוך שילקרוט בקיבוץ נגבה. והם קלטו וקולטים את העלייה של שנות ה־90". מינדל בטוח, כי הנקלטים של היום יתנו כתף לקליטת העולים של מחר. לדעתו, הקיבוץ מקל על "מירוץ השליחים" הקליטתי הזה, מהעלייה הקודמת לעלייה הנוכחית.

רעייתו היתה אחות, גננת, מזכירת קיבוץ, ועוד ידה נטויה, ומשמשת עזר כנגדו. הסוד, לדבריו, טמון בהרמוניה, "בתנועה קונטרפונקטית נכונה בין המקום שאדם בונה בו את חייו, בין משפחתו לבין מקצועו. כל שכן, כשהקיבוץ אוהד ומסייע".

"הקיבוץ כיום הוא שדה פתוח ופורה", אומר מינדל.

"כל רעיון, כל זרע שנופל על קרקע פורייה, נובט ומניב פרי הילולים. נכון, לא כולם זורעים, ולכן לא כולם קוצרים. השיטה הקיבוצית מעניקה לנו מתנת חיים נטו, ולא ברוטו. אם האנרגיה של המשפחה אינה מתבזבזת על כביסה, מזון, תורים, נסיעות לעבודה וממנה, שגוזלת שעות, אנו זוכים לזמן פנוי להיות עם ילדינו, ובעיקר ללמוד בעצמנו. זהו המתת – לעבוד רק 8־9 שעות, ובשאר היממה אתה לומד ותורם". את הפילוסופיה הזאת מקיים מאיר מינדל הלכה למעשה.

> **המלחין מאיר מינדל, חבר קיבוץ נגבה, בטוח שהנקלטים של היום יתנו כתף לקליטת העולים של מחר. לדעתו, הקיבוץ מקל על "מירוץ השליחים" הקליטתי הזה, מהעלייה הקודמת לעלייה הנוכחית □□□ "הסוד טמון בתנועה קונטרפונקטית נכונה בין המקום שאדם בונה בו את חייו, בין משפחתו לבין מקצועו. ביחוד כשהקיבוץ אוהד ומסייע"**

מאחר שחובת כל חבר קיבוץ כיום היא התפרנסות, מהווה מינדל "מרכז רווח כפול", כדבריו – התמלוגים והפרסים מהווים "שפשוף" קבוע, "שמעלה חיוך של נחת על פניו של הגזבר". היותו גם מנהל ומדריך במוזיאון הפתוח בנגבה, מרחיב את הרווח הזה עוד יותר.

מרכז רווח כפול

פרט לניהול המוזיאון משמש המלחין מינדל גם כמדריך, משווק ומתחזק ושומר על הניקיון, מסביר ברוסית ואנגלית, בעזר קלאודיה לורי, לשעבר שליחת השוה"צ בארגנטינה, אותה קלט במוזיאון, מופקדת על השפה הספרדית.

לדבריו, "80 מוזיאונים בהתיישבות העובדת מתחרים על אותו פלח שוק. מצאתי נוסחה, בה יש למוזיאון של נגבה יתרון יחסי". ייחוד זה מתמצה במורשת נגבה, בסיפורים על בנייתה של מצודת יואב, עיראק־סואידן, וכיבושה בידי יצחק שדה וחטיבה 8. במסגרת המוזיאון מקיים מינדל, יחד עם המשוררת אסיה שילקרוט, סמינרים של סוף־שבוע בנושאי "יום האדם – יום האדמה".

את כשרונו המוסיקלי ינק עם חלב אמו, מורה למוסיקה בלבוב. בגיל 5 למד בבית־ספר מיוחד למוסיקה. ההישגים המוסיקליים שלו הם, כדבריו, "פרי השקפת עולם תמוהה", הגורסת שיש להתמיד ולא להיכנע לחולשות וכשלונות. בין יצירותיו, "גרוטסקה" לפסנתר, שזיכתה אותו בפרס פרי למלחינים צעירים מטעם המכון למוסיקה ישראלית ב־1982; "תמר" לחליל, קרן ופסנתר; "עידי" לשתי מקהלות, למלים של יהודה עמיחי, נשלחה בעילום שם וזכתה בפרס אקו"ם 1984; "שקי לבן", זכה בפרס המועצה הציבורית לתרבות ואמנות השנה: "בראשית" לחליליות, תקליטור ובו שש מיצירותיו, ו"תמר", הדיסק הראשון של מלחין ישראלי יחיד, שהוקלט במשכנות שאננים ובגרמניה. ואתרוג אזרון חביב, פרס ראש הממשלה התשנ"ה לקומפוזיטורים בו זכה במשותף עם ראובן סרוסי ומשה בסאק. בסתיו תבצע תזמורת רשות השידור את שלוש היצירות הזוכות. ואגב, 2500 עותקים מהשירון "מלב אל לב", שעיבד מינדל, נמכרו בתערוכת הספרים במוסקווה ב־1989.

פינה קטנה של אושר

מינדל שואב נחת כאשר המשפחה שותפה לעשייה היצירתית. בתו מיכל מינדל־גרץ ילדה את גל, את שיר ואת ספר שיריה "הדודה ואני", שזכה לפרס עידוד מקרן תבצלת. אחותה מור, בת 9, מיטיבה לקרוא משיריה של מיכל ברדיו ובטלוויזיה, ובטקס חלוקת המלגות בבית הקיבוץ הארצי.

"אני שמח שבית הגידול בקיבוץ נגבה איפשר לנו ולבנותינו לבנות פינה קטנה של אושר", אומר מינדל, אב לארבע בנות וסב לשני נכדים. כאמור, הוא עלה ב־1958, מלבוב שבאוקראינה. לאחר חודש של התאוששות מברית המילה שעבר בגיל 12, הפנו אותו הוריו, שנקלטו בנס־ציונה, לעליית הנוער בקבוצת "שלהבת" בנגבה.

את שירותו הצבאי השלים כקצין בנח"ל, ובין היתר היה מפקד היאחזות קציעות, לימים כלא אנסאר. בתום שירותו חזר לנגבה עם הסמלת ציפי, "שלא יכלה לסרב לפקודת המפקד להינשא לי".

במהלך עבודתו כרכז המשקיה במטעים נשלח על־ידי הקיבוץ ללמוד קומפוזיציה באקדמיה ע"ש רובין בתל־אביב, וזכה ללמוד אצל פרופ' אבל ארליך. מאז שחזר לקיבוץ לאחר ארבע שנות השתלמות, כ"קומפוזיטור מורשה", הוא מלחין ויוצר. במרוצת השנים הקדיש מזמנו ומרצו בקליטת עמיתיו, העולים של היום, בתחום המוסיקה ובקליטת עולים בקיבוצו נגבה.

הכל נשאר במשפחה. מור מינדל קוראת משירי הדודה מיכל

העולה של שנות ה־50 קולט את עולי שנות ה־90. מאיר מינדל

בציפייה להמשך השיחות עם יפן

הדולר החל להתאושש בתחילת השבוע שעבר, ושב ונחלש בסופו

כסף עולמי

ארה"ב

בתחילת השבוע שעבר (15.7.94־8) נחלש הדולר ביחס לרוב המטבעות, לאחר שפגישת הפיסגה של שבע המדינות המתועשות הסתיימה ללא הכרזה משותפת של תמיכה בדולר.

שערי סגור	מר"ג	לישט"ש	ין
השער הגבוה ביותר	1.5170	1.5750	96.60
השער הנמוך ביותר	1.5571	1.5540	98.45

השוק ציפה להתערבות של בנקים מרכזיים במסחר במקרה של היחלשות הדולר מתחת ל־1.5 מר"ג ומתחת ל־97 ין, למרות הכרזת ה־G7 כי התערבות במסחר אינה יכולה להשפיע לזמן ארוך.

השוק גם ציפה להעלאת שערי הריבית ע"י הפדרל ריזרב, לאחר נתוני התעסוקה החזקים שפורסמו ביום ו'. אך כשזו בוששה לבוא, המשיך הדולר ליהחלש והגיע לשפל של 1.5180 מר"ג ו־96.60 ין. ביחס לפר"ש נחלש הדולר לשפל של 1.2807 פר"ש.

לקראת סוף השבוע החל הדולר להתאושש, בעקבות שמועות שהפדרל ריזרב עומד להעלות את הריבית ב־0.5־1 נקודות האחוז. דברי שר האוצר בנטסן, כי מימשל קלינטון יעבוד בשיתוף עם הפדרל ריזרב להשגת מטרות של אינפלציה נמוכה, צמיחה יציבה ודולר חזק, תמכו בדולר והוא התחזק ל־1.5550 מר"ג ו־98.60 ין. ביחס לפר"ש התחזק הדולר ל־1.3115 פר"ש.

מדד מחירי הייצור (PPI) לא השתנה במהלך יוני, וללא אנרגיה ומזון ירד ה־PPI ב־0.1%, נתון שתמך בשוק האג"ח, אך גם הוריד את הציפיות להעלאת ריבית, ולכן, בסיכומו של דבר הדולר נחלש.

מדד המחירים לצרכן בארה"ב עלה בחודש יוני ב־0.3%.

שיעור הניצולת עלה ל־83.9%, לאחר 83.5%. בעבר העלה הפדרל ריזרב את הריבית כאשר שיעור הניצולת עלה ל־84%.

בשבוע הקרוב מחכים לנאומו בפני הקונגרס של נגיד הבנק המרכזי, גרינספן, לנתוני הסחר של ארה"ב ולהמשך שיחות הסחר עם יפן, שעד כה לא הראו התקדמות מרובה לכיוון חתימה.

יפן

היין התחזק השבוע ל־98.18 ין, מ־98.64 ין לדולר. ביחס למר"ג נחלש היין ל־62.97 ין למרק. במהלך השבוע התחזק היין לשיא היסטורי חדש, של 96.60 ין לדולר.

הבנק המרכזי של יפן המשיך בביצוע מדיניות ההתערבות בה הוא נוקט בעקביות במהלך החודשים האחרונים, בניסיון לייצב את הדולר ואף לחזקו, אך מכירות הדולר־ין היו כה כבדות, שהשפעת ההתערבות פגה תוך זמן קצר.

השוק ממתין למעשה להתפתחויות בעניין הסכמי הסחר בין יפן וארה"ב, כדי לתת את קולו לדולר. ללא הסכמי סחר, לפחות באחד הנושאים הראשיים (רכב, ביטוח או רכש ממשלתי), לא יוכל הדולר להתחזק.

גרמניה

המר"ג התחזק בשבוע שעבר ל־1.5519 מר"ג, מ־1.5610 מר"ג לדולר, ומ־62.84 ין ל־62.97 ין.

הבונדסבנק הוריד את שער ריבית "הרכש החוזר" (Repo) ל־4.91%, מ־4.93% שנקבע בשבוע שעבר. הורדה זעירה זו מסמנת התקרבות לרמה בה יוכל הבונדסבנק לקבע את הRepo. השבוע תתקיים ישיבת מועצת הבונדסבנק האחרונה לפני פגרת הקיץ, והשוק ממתין לישיבה זו כדי לדעת מה יהיו התנאים להמשך הקיץ.

הקפאת הRepo למשך הקיץ תסמן יציבות בשערי הריבית לתקופה הקרובה, ותתמוך במר"ג.

ביחס למטבעות האירופיים היו התוצאות מעורבות, שכן משקיעים רבים ניצלו את התחזקות המר"ג למימוש רווחים מהיר.

בריטניה

הסטרלינג נחלש בשבוע שעבר מ־1.5610 דולר ל־1.5607 דולר. במהלך השבוע התחזק הסטרלינג

תחזיות ל־22.7.94	
מר"ג	1.5600
ין	98.50

עד 1.5750 דולר. ביחס למר"ג הוא התחזק ל־2.4255, מ־2.4266 מר"ג. בסוף השבוע התחזק המטבע הבריטי ל־2.4225 מר"ג, לאחר שהגיע לשפל של 2.3987 מר"ג.

חולשתו של הסטרלינג ביחס למר"ג מהווה עדות נוספת לקשרים החזקים שלו לדולר.

בשבוע הקרוב צפויים נתוני המכירות הקמעוניות, כמות הכסף ונתוני הסחר.

EMC

הבנקים המרכזיים של בלגיה והולנד הורידו את שערי הריבית – בבלגיה מ־4.95% ל־4.90% ובהולנד מ־4.90% עד 4.80%. כך ישרו את הקו עם ריבית הRepo, שירדה בגרמניה ל־4.91%.

ביחס למטבעות המנגנון עומד כעת הגולדן ההולנדי במקום הראשון, כשהוא חזק מהפזטה הספרדית (החלשה ביותר במנגנון) בכ־5.2%. הפרנק הבלגי נמצא במקום השני, עם כ־4.8%, והמר"ג במקום השלישי.

שווייץ

הפר"ש, שבשבוע שעבר היה הראשון להתחזקות ביחס לדולר, היה גם הראשון לשינוי בכיוון – לאחר שהתחזק במהלך השבוע עד 1.2805 פר"ש לדולר, נחלש הפר"ש ביום ד' עד ל־1.2940, וביום ה' ל־1.3115 פר"ש. ביום ו' התחזק הפר"ש מעט ל־1.3080.

ביחס למר"ג התחזק הפר"ש מ־0.8431 פר"ש ל־0.8418 פר"ש.

איטליה

הלירטה האיטלקית נחלשה במהלך השבוע מ־995.39 ליא"ט למר"ג ל־997.42 ליא"ט למרק.

משבר פוליטי חדש החליש את הלירטה

בסוף השבוע שוב נחלשה הלירטה, על רקע פרוץ סכסוך פוליטי חדש. כמה מהשופטים המפורסמים ביותר באיטליה הגיבו כי יתפטרו, במחאה על חוק חדש שיגביל את סמכותם להטלת מאסר. בעקבות זאת נחלשה הלירטה ל־998.50 ליא"ט למר"ג.

הסקירה הוכנה במחלקת המטבע של בנק הפועלים

איך הופכים עודף הכנסות לגרעון

נגד הזרם

□ צבי טימור

לקראת הדיון התקציבי המתחיל היום, מן הראוי לשים לב לגילויי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

האוצר הגיש הצעת תקציב ל־1992 וגם ל־1993, בשימו דגש מיוחד על הקטנת מה שמכונה הגרעון בתקציב.

האוצר הצליח לבלבל את השרים ואת הכנסת, את העיתונות אולי קצת פחות. אולם עכשיו מתברר סופית כי מדובר כאן בהטעיה, וכי מה שמכונה "גרעון" לא קיים – מה שנכון הוא, שבשנתיים האחרונות נוצר עודף תקציבי, או חיסכון ממשלתי, המוגדר על־ידי הלמ"ס כ"הפרש בין סך ההכנסות השוטפות לסך ההוצאות השוטפות של הסקטור הממשלתי".

הדיאגרמה שלהלן מוכיחה, כי בכל אחת מהשנים 1992 ו־1993 נוצר עודף הכנסות של כאחוז אחד מהתוצר הלאומי בתקציב.

ב־1992 ההכנסות השוטפות של הממשלה הסתכמו ב־80,248 מיליון ש"ח וההוצאות ב־79,037 מיליון ש"ח. כלומר, עודף הכנסות של 1,211 מיליון ש"ח.

ב־1993 ההכנסות השוטפות הסתכמו ב־91,930 מיליון ש"ח וההוצאות השוטפות ב־91,495 מיליון ש"ח – כלומר, עודף, ולא גרעון, של 435 מיליון ש"ח.

מאחר שהגרעון המתוכנן היה צריך להיות כ־3 אחוזים מהתמ"ג, דהיינו כ־5.5 מיליארד ש"ח, הקטינה המניפולציה של אנשי התקציבים, באמצעות הגדרות מטעות, את ההוצאה התקציבית ה"מותרת", גם לדעת האוצר, בכ־6־7 מיליארד ש"ח לשנה.

הלמ"ס עומדת על בעיית ההפרש בין הנתונים שלה לבין נתוני הממשלה. לכן היא מצרפת הסברים להגדרת ההפרש. כפי שנכתב בירחון הסטטיסטי לישראל ממאי 94:

"החיסכון הנקי של הסקטור הממשלתי בחשבונות הלאומיים שונה מהחיסכון בסטטיסטיקה הפיננסית של הממשלה. ההבדלים העיקריים הם:

"א. בסיס הרישום: בחשבונות הלאומיים – על בסיס מצטבר; בסטטיסטיקה הפיננסית של הממשלה – על בסיס מזומנים.

"ב. כיסוי: בחשבונות הלאומיים הגדרת הסקטור הממשלתי רחבה יותר – היא כוללת גופים נוספים לממשלה.

"ג. העסקות הכלולות: בחשבונות הלאומיים מחושב החיסכון השוטף כהכנסות שוטפות, פחות הוצאות שוטפות. בסטטיסטיקה הפיננסית מחושב החיסכון הכולל כהפרש בין הכנסות והוצאות בחשבון שוטף ובחשבון הון, וכן כמתן הלוואות ופרעונן".

הגדרות הלמ"ס, מבחינה מאקרו־כלכלית, הן הנכונות. יש לחשב את הסכומים על בסיס מצטבר, לכלול את כל הסקטור הממשלתי (כגון ביטוח לאומי וכו'), ולא לכלול בחישוב הגרעון את התנועות בחשבונות ההון ומתן אשראי.

הממשלה והכנסת רשאים כמובן לאשר תקציב עם עודף הכנסות, אך מן הראוי שיעשו זאת על בסיס נתונים אמיתיים, וללא הסברים מעוותים המיועדים להטעות את הציבור, על־ידי כך שמספרים לו על "גרעון גדול מדי" ומתווכחים על "הגרעון המותר", בעוד שבפועל קיים עודף הכנסות.

חסכון לאומי לפי סקטור
אחוז מהכנסה לאומית פנויה

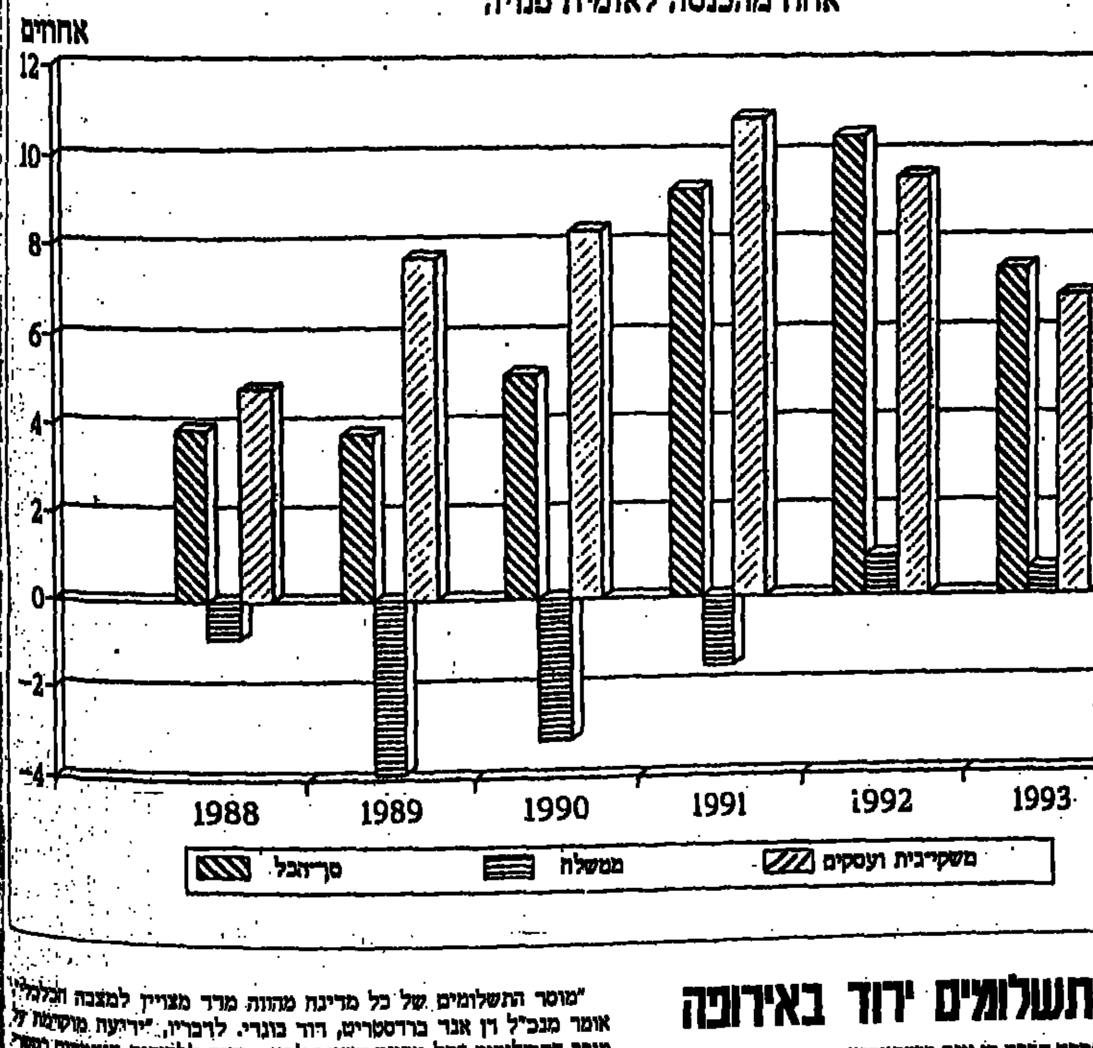

מוסר תשלומים ירוד באירופה

■ מנתונים שאספה חברת דן אנד ברדסטריט בשנה האחרונה בקרב 500 אלף חברות בשש מדינות באירופה, ניכרת מגמה כללית של ירידה במוסר התשלומים ביבשת. ירידה ניכרת במוסר התשלומים חלה בהולנד, איטליה, צרפת ובלגיה, בעוד שבגרמניה ניכר השנה שיפור בולט במוסר התשלומים.

בהולנד הגיע מוסר התשלומים לדרגתו הנמוכה ביותר מאז 1992. ירידה זו מצביעה על מחסור בתזרים מזומנים בו נתקלו חברות רבות במדינה זו בחודשים הראשונים של 94.

לדברי הכלכלנים בדן אנד ברדסטריט, מדד מוסר התשלומים בצרפת מעיד בצורה הטובה ביותר על המיתון המתמשך שם. בצרפת נרשם הציון הנמוך ביותר לעמידה במוסר התשלומים מכל המדינות שנסקרו. באיטליה המצב קצת יותר טוב, אבל עדיין מעיד על פיגור רב בתשלומים לספקים. בבלגיה ניכרת התאוששות, לאחר מספר חודשים בהם ירד המדד לשפל הנמוך ביותר.

השיפור הניכר ביותר במוסר התשלומים נרשם בגרמניה – 80% מהחברות עומדות במדויק במועדי התשלום. התאוששות בגרמניה, לאחר אבטלה עמוקה ושפל כלכלי בעקבות האיחוד, ניכרת בצורה בולטת במדד. הדיוק המירבי במועדי התשלום נרשם בחברות המסחר והשירותים.

"מוסר התשלומים של כל מדינה מהווה מדד מצויין למצבה הכלכלי" אומר מנכ"ל דן אנד ברדסטריט, דוד בוגרי. לדבריו, "ידיעת מקומה של מוסר התשלומים בכל מדינה עשויה לסייע רבות ללקוחות העומדים בקשרי מסחר עם אירופה, או השוקלים לייצא אליה".

תוכנית פנסיונית משותפת לקבוצת ביטוח ולקרן פנסיה

■ קבוצת הביטוח הראל המשמר שילוח סהר, בשיתוף עם קרן הפנסיה עתודות, בניהול מבטח־שמיר, מציעות שילוב של פוליסת ביטוח עם תוכנית פנסיונית בשם "עתודות זהב".

מנכ"ל הראל המשמר שילוח סהר, יאיר המבורגר, מציין כי זהו שיתוף פעולה ראשון בין קבוצת ביטוח לבין קרן פנסיה.

לדבריו, התוכנית תאפשר ללקוח תנאים טובים במיוחד משמעותית מבחינת הכיסוי הביטוחי, ערכי פדיון ופנסיה, לעומת האלטרנטיבות האחרות הקיימות היום בשוק.

אלוף התועמלנים

אוליבר נורת רץ לסנאט. הקולונל, שהורשע וזוכה בגלל פגם טכני, התגלה כנואם סוחף. סיכוייו בנובמבר טובים

□ אלן אייזנר

קולו של אוליבר נורת נחלש עד ללחש בהול כשהביט אל שורות תומכיו. השתררה שתיקה, והם השתדלו לשמוע את דבריו.

"אני רוצה שתעשו שלושה דברים כדי שנזכה במאבק הזה", הכריז המועמד הרפובליקני לסנאט בווירג'יניה. "ראשית, אימרו תפילה לעתידה של הארץ הזאת", אמר נורת וקולו כמעט בוגד בו מרוב התרגשות: "שנית, התחייבו לעשות משהו, תתרמו למערכה הזאת בצורה שאתם מסוגלים לה; ושלישית, תגיעו לאחרים, מעבר לגבולות שהעיתונות הקצתה לנו ולמפלגתנו, וצרפו אותם לקרב הזה, למען עתידה של קהיליה יוצאת מן הכלל זו". ההמון פרץ בתשואות סוערות.

נורת הוא ללא ספק המועמד הססגוני והשנוי ביותר במחלוקת, המתמודד בבחירות הביניים בנובמבר הקרוב. אך יום של תעמולה בזמן האחרון בשארלוטסוויל שבווירג'יניה, עיר מולדתו של הנשיא השלישי של ארה"ב, תומס ג'פרסון, חשף עוד משהו על נורת – שיש לו סגולות של כוכב, יש לו כריזמה.

כאשר האיש, הידוע בין ידידים ואויבים בכינוי "אולי", ריתק את ההמון שהתאסף במרכז הקניות תחת כיפת השמיים, הוא היה זה, מקסים ונינוח – מבזיק את חיוכו הנערי לכל עבר, חותם על ספרים ופוסטרים, נושק לנשים, טופח על שכם הגברים, פורע שערם של ילדים ומניח לצלמים לצלמו, בהשאירו אחריו שובל של אנשים משולהבים.

נורת, 50, לשעבר עוזר לביטחון לאומי בבית הלבן בממשל רייגן, הורשע ב־1986 בשלושה סעיפי אישום בקשר למכירת נשק חשאית לאירן, והפניית הרווחים מן העסקה ל"קונטראס" בניקראגואה. עכשיו הוא מוצא עצמו במרכז התמודדות, אולי המרה ביותר – המירוץ לסנאט. סגן הצי בדימוס, שהרשעתו בוטלה בגלל פגם טכני, משתתף בהתמודדות בלתי־צפויה מראש בין ארבעה מועמדים.

הוא "רץ" על מצע ימני מובהק לצימצום הממשלה, למדיניות קשוחה נגד הפשיעה, לאיסור ההפלה, לחופש בחירת בית־ספר, ולמען "ערכים אמריקניים מסורתיים", כהגדרתו. גם הסנטור המכהן, הדמוקרט צ'ארלס רוב, שנוי במחלוקת בגלל האשמות בפרשיות מחוץ לנישואין ומעשים אחרים.

מצב זה משך למירוץ שני אנשים מן החוץ, המשתתפים בו כבלתי־תלויים: המושל לשעבר דאג ויילדר, שכל חייו היה דמוקרט; ותובע כללי לשעבר של המדינה, מרשל קולמן, שהיה כל חייו רפובליקני. בסקר דעת קהל, שנערך על־ידי "וושינגטון פוסט", צעד רוב בראש עם 36 אחוז, אחריו בא נורת עם 26 אחוז, ויילדר עם 17 אחוז וקולמן בסוף, עם 13 אחוז.

נורת האולטרה־שמרני זכה למינוי הרפובליקני תוך תמיכה חזקה מצד הימין הנוצרי, והוא משרה הערצה כמעט פנאטית על תומכיו, שבאו בהמוניהם לשארלוטסוויל כדי לברכו. "יברכך האל", קראו אחדים לעברו, כשהלך ברחוב, והושיטו יד כדי לגעת בשרוולו.

אין ספק, שכוח המשיכה האלקטורלי של נורת קיים בכל רחבי ארה"ב. שלושה אירגונים הקשורים בו אספו מאז 1988 למעלה מ־23 מיליון דולר, ולדברי "קומון קוז", אירגון אזרחים למען רפורמה בהוצאות מערכת הבחירות, הוא הרכיב רשימת כתובות של כמעט חצי מיליון שמות.

אך יש רפובליקנים המסרבים לתמוך באדם, שהורשע באמירת דברי שקר באוזני הקונגרס ובהשמדת מסמכים. ג'ון וארנר, הסנטור הרפובליקני הוותיק במדינה תומך בקולמן. הנשיא לשעבר, רונלד רייגן – שנורת, לדבריו, מעריץ אותו – מסתייג מעוזרו לשעבר.

כדי לנצח בבחירות, על נורת להרחיב איכשהו את התמיכה בו מעבר לחוג חסידיו הנלהבים. הוא כבר החל בניסיון לעשות זאת בפרסום בטלוויזיה בסך 200 אלף דולר, המציג את "אולי נורת" האמיתי על רקע תמונות משפחה. המלה משפחה בולטת מאוד בתעמולה של נורת. "המשפחה בארץ הזאת מותקפת. אנחנו תוקפים את האבן הראשה של החברה הזאת", הוא אומר.

נורת יצטרך לנהל קרב קשה כדי להבטיח את מקומו בין המחוקקים בארה"ב. אך עם כישרון כשלו, מראהו הנאה וכספו, רק שוטה יתייחס בביטול לסיכוייו.

(רויטר)

ססגוני ושנוי במחלוקת. נורת

פועלים קונים מפעל

זה קרה בשנחאי, וכך ניצל המפעל. הממשלה הסינית מעודדת מגמה זו

□ מארק אוניל

קבוצה של 202 פועלים הגשימו, אולי, את מה שקרל מארקס התכוון אליו. הם קנו מהמדינה מפעל ונעשו מעסיקים של עצמם. זהו מקרה ראשון מסוגו בשנחאי, העיר הגדולה ביותר בסין.

מדובר במפעל למכנסים בשנחאי, בן שלוש קומות, במרחק סימטה משוק צר וצפוף, מלא צפרדעים, צלופחים ועופות הממתינים לסיר. הם קנו אותו באפריל במיליון יואן (115,000 דולר), בממוצע 5,000 יואן (578 דולר) לאיש – שכר של 10 חודשים. כמה מנהלים קנו חלקים מקסימליים בסך 15,000 יואן (1,724 דולר). עבור העירייה, הרוצה מאוד להיפטר ממעמסת הניהול של מאות עסקים, רבים מהם גרעוניים, היתה זו מתנה משמיים. "זוהי פריצת דרך ברפורמה של הבעלות על חברות ממלכתיות", הכריז סגן ראש העיר השמח, ג'יאנג יידן.

ההחלטה פירושה שהחברה בת 30 השנה נפרדה מן המדינה ותצטרך לעמוד או ליפול בכוחות עצמה, בלי לקבל תמיכה ממשלתית, אם תיכנס לגרעונות. בלקסיקון של סין הקומוניסטית, הביטוי "החברה שברה את קערת אורז־הברזל" פירושו – נחלצה מחסות המדינה.

נתונים רשמיים מראים, שחלקה של המדינה בתפוקה הלאומית קטן מ־1985, ובשנה שעברה ירד ל־40 אחוז, לעומת 48.1 אחוז ב־1992. חברות פרטיות או מבוססות על בעלות קולקטיבית, או שותפות עם הון זר, צומחות מהר לאין ערוך מחברות בבעלות המדינה, ולעיתים קרובות יוצרות תחרות, שהחברות הממלכתיות אינן מסוגלות לעמוד בה ונאלצות להפסיק את הייצור. לפי נתוני העירייה, 129,000 עובדים של חברות ממלכתיות, רובם נשים בגיל 31־40, "נעדרים מעבודה" – הנוסח המנומס בשנחאי להגדיר חוסר תעסוקה במקום העבודה. הם מקבלים ממעסיקיהם דמי קיום, שאינם עולים בהרבה על 100 יואן (11.5 דולר) לחודש.

מאחר שאינם יכולים עוד לסמוך על תעסוקה לכל ימי חייהם, נאלצים הפועלים המועסקים על־ידי המדינה לדאוג לעתידם. הצוות של מפעל המכנסים היה ביניהם.

מפעל זה נוסד ב־1964 וייצר מכנסים לאניות. בשיטות התיכנון הישנה הוא פעל ללא אירועים מיוחדים עד 1988, כשהתחרות במחירים מצד חברות בכפר, כלי מנגנון ניהול מנופח ועובדים בגימלאות, הביאה לירידה ברווחיות המפעל. כשהחברה ראתה, שמקור הכנסתה העיקרי בסכנה, היא גיוונה את פעולותיה, הקימה שתי אכסניות וחנות למכירת מכנסים ומוצרים נלווים. כן גיוונה את קו הייצור וייצרה מכנסים למפעלים, לבתי חולים ולירידות, וקיבלה גם הזמנות מיוחדות. הרווח העולמי שלה ב־1993 הגיע לשני מיליון יואן (230,000 דולר).

חאנג הונג, עובד במפעל זה 14 שנים, הסביר, כי ב־5־8 השנים האחרונות שקלו הוא וחבריו לעבודה, כיצד להגביר את היעילות ולשפר את המצב. "ראינו איך מתנהלים הדברים, ראינו שחברות שבבעלות המדינה נוטשות אט אט את המערכת הממלכתית, כי הן חייבות למצוא שוק ולפתח מוצרים משלהן. מה שאנו עושים כאן כרוך בסיכון אך גם ברווח. לכולנו יש אמון בעצמנו; כולנו יחד בעסק הזה. אנו רוצים שתחושת הסיכון תיתן לנו מוטיבציה. עכשיו, כשהחברה היא שלנו, נרגיש יותר מחוייבות".

הסמכות לבחור מנהל היא כיום של העובדים/בעלי המניות עצמם, שיצביעו בנושא זה בסוף השנה. בעבר נקבע המנהל על־ידי המשרד הממשלתי ששלט בחברה.

לדברי אחד מפקידי העיר, מה שעשו פועלי המכנסים של שנחאי הוא דבר מעשי רק בחברות קטנות ובינוניות, שנכסיהן קטנים די הצורך, כדי שהעובדים יוכלו לקנותם. אלפי חברות סיניות מנפיקות מניות לעובדיהן. אך בגלל גודלן, חלקם של העובדים בבעלות זעום, בדרך־כלל פחות מחמישה אחוזים, כשהשאר בידי מוסדות או אירגונים ממשלתיים. "אבל זה תקדים חשוב", אמר הפקיד. "הוא מראה לעובדים בחברות אחרות אפשרות חדשה, אפשרות שהממשלה מעוניינת מאוד לעודד אותה".

סיפור חוץ

צלילי אופרה בדמשק

פרט תרבותי בלתי ידוע על סוריה, המדינה חמורת הסבר

□ קייט דוריאן

אדריכל בריטי, חברת בנייה צבאית סורית, ומוזיקאי שלמד במצרים, הם השותפים המוזרים באחד הפרוייקטים התרבותיים האחרונים של סוריה – בית־אופרה חדש באחת הערים העתיקות ביותר ברחבי העולם.

קומפלקס התיאטרון הלאומי של דמשק – פרי רוחו של שר־התרבות, נג'אח אל־אטאר – מורכב מארבעה בתי תיאטרון ובית־אופרה, וקורם עור וגידים בקצה הצפוני של דמשק בת ה־3,000 שנה. הקומפלקס אמור לעמוד על תלו בספטמבר 1995 וישמש בית לתזמורת הסימפונית המקומית, שתשתתף בביצוע היצירה האופראית הראשונה.

לדברי מנהל האקדמיה הסורית הגבוהה למוזיקה, סולחי אל־ואדי, באופרה יהיה מקום מיוחד לתזמורת, והיא תהיה מצויידת בכל האמצעים הדרושים להבטחת אקוסטיקה מעולה. "הפרוייקט נועד להפצת מוזיקה טובה בכל העולם הערבי. לבניינים כאלה יש חשיבות עצומה לעתיד המוזיקה".

לרגל חנוכת הבית בחר אל־ואדי באופרה "אניאס ודידו", מאת המלחין הבריטי הנרי פרסל. הוא מקווה להעלותה בנובמבר 1995, ביום ה־300 למותו של פרסל. "בחרתי בפרסל, משום שזו יצירה יפהפיה, מן התקופה שקדמה לבאך. זוהי אופרה קצרה, מערכה אחת בלבד, ההולמת את היכולת המקומית", אמר.

לסוריה אין זמרי אופרה מקצועיים. תשעה כוכבים מובילים וסולנים יבואו מבריטניה, וכן המנהלת האמנותית, מהנדסי התאורה ומתכנני התלבושות. החזרות יהיו כרוכות בנסיעות הלוך־ושוב בין לונדון לדמשק. קרוליין שרמן הבריטית, שנסיונה הרב בהעלאת הפקות אופרה במקומות רחוקים כמו מקסיקו, הופך אותה למועמדת אידיאלית למשימה כזו, התמנתה כמנהלת האמנותית. היא גם תקדם תוכניות להעלאת אופרות באתרים הארכיאולוגיים המפורסמים של סוריה, כמו תדמור ובוצרה.

העבודה בפרוייקט התיאטרון נמשכת זה עשרים שנה. אבן היסוד הונחה ב־1970, אך העבודות הופסקו במלחמת יום הכיפורים, ואחר כך בגלל חוסר כסף. האדריכל הבריטי, רודריק האם, הכין את התוכניות, וחברה סורית לבנייה צבאית זכתה בחוזה הבנייה. חלק מבניין האבן המרשים – עם חלונות בסגנון ערבי והתיאטרון תחת כיפת השמיים – כבר הושלם, וכיום שוכנת בו האקדמיה למוזיקה. כך ניתן לשמוע את צלילי הכינורות הבוקעים מן האקדמיה ומתחרים בקולות מערבלי הבטון באתר הבנייה הסמוך.

אל־ואדי, שהתחיל ללמוד מוזיקה באלכסנדריה שבמצרים ואחר כך המשיך בקולג' המלכותי למוזיקה בלונדון, ינצח על התזמורת הסימפונית הסורית בעלת הרכב מעורב: הרוב מבין 100 הנגנים שבתזמורת הם סורים, אך יש בה גם מוזיקאים מהרפובליקות הסובייטיות לשעבר, וכן אזרחים זרים הגרים בסוריה, ופרופסורים למוזיקה.

לדברי אל־ואדי, נמכרו כל הכרטיסים בקונצרטים הקודמים בתיאטרון עומאיר בדמשק, שבו 2,700 מושבים, למרות החידוש שבמוזיקה קלאסית בסוריה, אשר בה לוצ'אנו פאוורוטי יצטרך להתחרות קשות עם אום כלתום. אל־ואדי ער לקושי להציג אופרה לקהל, שכמעט לא שמע אופרה, ועוד עם תזמורת שטרם ביצעה אופרות. הוא כבר הותקף בעיתונות המקומית על שטרם העלה סימפוניה שלמה, שנתיים לאחר שהקים את התזמורת. אך הוא דוחה את הביקורת ואומר, שהוא מסרב לדחוק בנגנים שלו לעשות מה שמעבר ליכולתם.

האופרה של פרסל, שחוברה במאה ה־17 ומבוססת על האנאידה של ורגיל – ומכילה את קינת דידו המפורסמת – נבחרה בשל היותה אופרה קצרה המתאימה באופן אידיאלי לנגנים של אל־ואדי. "המוזיקה של 60 השנים האחרונות נעשתה מסובכת מדי", הוא אומר. "מי שמכיר את הטעם המוזיקלי המקומי, יכול להגיע שהאופרה תתקבל יפה".

המועצה הבריטית, הלוחמת לכונן קשרים הדוקים עם סוריה, אחרי חידוש היחסים הדיפלומטיים עימה ב־1992, ממלאת תפקיד פעיל בתוכנית. מנהל המועצה, חבר המועצה, אומר, כי סוריה רוצה בתזמורת לאומית, שתהיה מורכבת כולה ממוזיקאים סורים. "הם נבונים. הם לא רוצים להיות תלויים בתורמים, ושואפים לכך, שבסוף כל הנגנים יהיו בוגרי המכון הגבוה למוזיקה", אמר.

(רויטר)

ציור חוץ

ריצת בוקר

קלינטון בג'וגינג הבוקר שלו עם הרץ אחריו (כפי שרואה אותם מורשין, הקריקטוריסט של "די צייט")

עורכת עדה סער

עכשיו שלושים

למה זה חייב להיות בלילה?!

הלכנו לישון מזיעים. ערן כרגיל בצד השמאלי של המיטה. אף פעם הוא לא מוותר לי בעניין הזה. כשאני ישנה לבד, אני ישנה בצד שלו. אויר חם נכלא בבית במשך היום. לערן כאב הראש, והוא ויתר על צפייה במשחקי הכדורגל בטלוויזיה. התהפכנו כל אחד בצד שלו ולא הצלחנו להירדם.

"אני הולכת להביא מים קרים, רוצה גם?"

"אני רוצה מזגן".

"אי אפשר, אמרנו שחוסכים לקנות קרקע".

"אולי ההורים שלך יקנו לנו מזגן?" ערן אומר ומתהפך לצד השני.

"אולי ההורים שלך יקנו לנו קרקע?" אני עונה לו מהמטבח.

אני חוזרת לחדר שלנו ("כל החדרים שלנו" מתקן אותי ערן).

"כשאני אהיה בהריון נקנה מזגן. הנה הכוס, קח".

ערן לא מגיב. אני מניחה את הכוס על הכוננית לידו, ומתיישבת בקצה המיטה. המים הקרים מקררים מעט את הגוף.

"ביום שני יש לנו פגישה קבוצתית בתחנה לאימוץ ילדים".

"אני יודע".

הנחתי את הכוס הריקה על הכוננית וחזרתי למקומי הנכון במיטה.

מדי פעם כיווצתי את שרירי הבטן והרמתי את הראש כדי לראות את הספרות האדומות המאירות של השעון. בפעם האחרונה שעשיתי את זה ראיתי שהשעה כבר 2.00 בלילה. ערן כנראה נרדם.

ואז חלמתי שהטלפון מצלצל, ומצלצל, ומצלצל, ובעודי ישנה קפצתי מהמיטה ורצתי אל עבר מכשיר הטלפון שבחדר הסמוך.

"הלו?"

"את ישנה?"

"מה?"

"זה אני..."

אהההה... מי זה?"

"אני חייב לדבר איתך"

"מה השעה?"

"מאוחר, אבל אני מוכרח לדבר איתך, זה דחוף, זה גורלי, הכל תלוי בך".

"למה זה חייב להיות בלילה?"

"כי רודפים אחרי, אני חייב להגיע אליך".

"אוי, אתה הורס לי את הבריאות, זה קשור למה שאז התחלת לספר לי על גדי?"

"ש..ש.. לא בטלפון. אני עוד מעט מגיע אליך".

נשארתי במקומי על הספה כדי לעכל. רודפים אחריו, אז יבואו גם לכאן, איפה הוא? אני חייבת להתלבש מהר, אולי להודיע למשטרה, להעיר את ערן? הוא יגיד שזה שטויות. אני מוכרחה לעשות משהו, אבל מה?

האיש מאילת היה בדרך לבית של ערן ושלי. מה אגיד לערן, במה אנחנו הולכים להסתבך עכשיו, אני חייבת לסגור את כל התריסים, אבל קודם כל להתלבש, מהר ובשקט, שערן לא יתעורר. שטפתי את הפנים במהירות, דחפתי את המגבת אל הפנים לספוג כמה שיותר טיפות מים בבת אחת, היפלתי את המגבת על הריצפה ומיהרתי לחדר שלנו. גיששתי בחושך למצוא את מכנסי הג'ינס ותולצת הג'ינס החתוכה בשרוולים. הלבוש הכי בטוח. אולי גם אשים כבר נעלי התעמלות. ליתר בטחון.

הנעליים היו ליד העיתונים של ערן. עצרתי לרגע והסתכלתי עליו. ישן בשלווה גדולה. אם אעיר אותו עכשיו, אחר כך לא יוכל להירדם. נזכרתי שבמלחמת המפרץ העירותי אותו כשהיתה אזעקה, אבל הוא התעלם והמשיך לישון. הייתי צריכה להמשיך ולנער אותו בכתף שלו ולהתחנן שיקום ויצטרף אלי לחדר, שבמזל הצלחתי יום קודם לשכנע אותו שיאטום. אבל מה ששיכנע אותו בסופו של דבר היה הטיל שנפל לא רחוק מאיתנו. רק אז הוא האמין שיש הצדקה לצאת מהמיטה.

הזיכרון הזה עזר לי להחליט: בינתיים לא להעיר אותו. רצתי מהר לסגור את התריסים ולנעול את החלונות. חייגתי מאה וניתקתי. זה מינהג ישן שלי כשאני חוששת: אם באמת יקרה משהו, די יהיה ללחוץ על כפתור ה"חיוג החוזר" כדי להזעיק עזרה. אספתי בגדים שהיו זרוקים על כסאות בחדרים, כולל המגבת מהריצפה, והעפתי אותם לחדר השינה שלנו. דחפתי את כל הנעליים שהיו פזורות בבית לאותו מקום. במטבח ערמתי את כל הצלחות בתוך הכיור, הכנסתי את הסירים למקרר וסגרתי במהירות את מכסה הכיריים. "הכל מסודר" אמרתי לעצמי. הלכתי לראי, "אני נראית בסדר גמור". להתאפר? לא, לא צריך.

ישבתי ליד שולחן העבודה שלי וחיכיתי. ראיתי את הספרים שהאיש נתן לי. גם אם יבקש לא אחזיר לו אותם. בחמש לפנות בוקר שמעתי את השער חורק. רצתי להציץ מהחלון אבל התריס היה סגור. רצתי לדלת והנחתי עליה אוזן. הרגשתי את הנוכחות שלו מעבר לדלת. הוא דפק בשקט.

"מי זה?" לחשתי.

"אני" ענה בשקט.

סובבתי את המפתח באיטיות, סיבוב, ועוד סיבוב. פתחתי סדק צר. האיש עמד שם. בגדיו קרועים ורטובים מזיעה, וגופו רועד למרות החום הנורא.

נעמה פירסטנפלד

ירוק יותר

דרכים לחיסכון במים

חשבונות המים של הקיץ כבר הגיעו לבעלי הגינות. העירוניים, המשלמים לכל קוב מים 3 שקלים (ואפילו יותר, כאשר הם חורגים ממכסת המים שהוקצבה לגינה), ודאי יחפשו דרכים לחיסכון במים. בעלי המזל בקיבוצים ובמושבים, שלהם גינות, והמשלמים פחות משקל אחד עבור קוב מים, ודאי מוטרדים פחות, אבל גם להם כדאי להתחיל לחשוב על ייעול ההשקייה. מי יודע, הרי לא לעולם חוסן.

"שבב־גן", מקיבוץ כפר־גליקסון, הם שבבי עץ שנועדו לחיפוי גינות נוי ולחקלאות. את השבב־גן יש לפזר בשכבה שעומקה כ־10 ס"מ סביב הצמחים. על פי הפרסומים של קיבוץ כפר־גליקסון, החיפוי בשבב־גן יכול לחסוך עד 40 אחוז מתצרוכת המים של הגינה. "חיפוי הקרקע גם שומר על טמפרטורות הקרקע, מונע את התייבשות שכבת הקרקע העליונה ושומר על פעילות רבה של מיקרו־אורגניזמים מועילים בקרקע, ועל כושר אחיזת מים טובה יותר של הקרקע. ניתן להשתמש גם בטוף של מרום־גולן לשם חיפוי הקרקע.

את הדשא יש להשקות בערב או השכם בבוקר (בתנאי שאין רוח חזקה, הגורמת לבזבוז רב של מים הנישאים באוויר). יש לכוון את הממטרות שישקו את הדשא ולא שבילים, מגרשי חנייה או סתם שטחים ריקים. באדמה קלה אפשר להשקות את הדשא בקיץ אחת ל־7־5 ימים. באדמה בינונית וכבדה ניתן להשקות בקיץ אחת ל־15־10 יום.

להזכירכם, במישור החוף מדובר על 3 ליטר מים למטר מרובע ליום: וכך בגינה של 100 מטר שטח המושקית אחת ל־10 ימים, תהיה כמות המים הדרושה לכל השקייה 3 קוב. באיזור הערבה ואילת נצטרך לאותו השטח 7 קוב, ואילו באיזור ההר 4 קוב מים.

מי שלא חייב לגדל דשא, יכול לצמצם את המדשאה ולהגדיל את שטח השיחים. השיחים צורכים מחצית מכמות המים הדרושה למדשאה. הפרחים [illegible] זוללי מים, ולכן נצמצם את שטחם לאזורים [illegible] וקטנים. שטח של 100 מטר מרובע פרחים באיזור [illegible] למשל, יצרוך 600 ליטר מים ליום. פרחים ושיחים [illegible] להשקות בטפטפות ולא בהמטרה.

בשטחים ריקים נרחבים, העומדים בקיץ בשממה, ניתן לזרוע בחורף צמחי בר המשווקים על־ידי [illegible] ברנר. בעזרת שילוב נכון של צמחי בר, אפשר להגיע לפריחה של השטח עד אמצע/סוף מאי. אפשר להשתמש בצמחים חסכוניים במים כדוגמת שיטה, קליסטמון, כסיה, ערער, סוקולנטים ועוד. רשימה מלאה ניתן למצוא בחוברת של שירות ההדרכה והמקצוע במשרד החקלאות.

אין להפריז בדישון. הדישון מאיץ את הגדילה ומגבירה את צריכת המים של הדשא, השיחים והפרחים.

מיקי לוז

רשות הדואר הוציאה כרטיסי ברכה חדשים, בהם מצויירים פרחים הגדלים בארצנו, וברקע נופים שונים, וגם ירח עולה ושמש שוקעת. הציורים צבעוניים ומתקתקים, ממש קיטש במיטבו. כרטיסי הברכה נמכרים ב־6 שקלים לאריזה המחזיקה בתוכה שש ברכות שונות.

5 דקות שקט

ספלים זהים

הקונה מבקשת 4 ספלים זהים. האם המוכר יכול למלא את מבוקשה?

בילויי קיץ

בסגנון הרנסאנס

מבצר יחיעם שוחזר לאחרונה, ושופץ, וחלליו הותאמו לקיום אירועים שונים בסגנון וברוח הרנסאנס. במסגרת זו מתקיימים 7 סופשבוע המוקדשים כולם למופעים ואירועים לכל, וכוללים מופעי מוסיקה, קונצרטים, הרכבים קאמרים ומופעי חצות של מוסיקה UPLUGED.

הפעילויות המשפחתיות במבצר יחיעם כבר החלו, והן יתקיימו עד 27.8.94.

כל סופשבוע מוקדש לנושא אחר מהתקופה, וכולל מופעים, שעות סיפור, סדנאות יצירה ואירועים מוסיקליים לכל המשפחה. הנושאים: סיפורים של כלי הנגינה, מסכות, קסם ומבצר, אומנות ואמנות, בובות, קסם התיאטרון ואיכות הסביבה.

בסופשבוע הקרוב (22־23.7.94) תהיה פעילות יצירתית בתחום המסכות.

רנסאנס במבצר יחיעם.

בערבי שישי יתקיימו קונצרטים קלאסיים, מופעים קאמריים והרכבים מוסיקליים שונים, ומופע חוצות.

מחירים: כניסה לאתר – 20 שקלים כוללת את כל הסדנאות והמופעים. קונצרט ביום שישי, יש להוסיף 10 שקלים למחיר הכניסה. מופעי חוצות (UPLUGED) – סטנגר אף רדק וכדומה, יש להוסיף 20 שקלים (לילדים גדולים).

אוכל: לרגל ימי הרנסאנס, הוקמה במבצר מסעדה בסגנון תקופת הצלבנים, עם אוכל על האש, ושולחנות עץ, מתאים לכל המשפחה.

פרטים בטלפון: 04־856057.

אחר־הצהריים של משמעות

המוזיאון הלאומי למדע בחיפה, המהווה מוקד משיכה לילדים ובני נוער, לצעירים בנפשם ולשוחרי מדע, מקיים פעילויות מיוחדות לחופשת הקיץ, והפעם: "אחר הצהרים של משמעות – משחקי מדע". הפעילויות יתקיימו ללא תשלום נוסף בימי ג', בין השעות 19:00־16:00, ויתמקדו כל פעם בנושא מעניין אחר, לדוגמה: ב־19.7.94 – "מראות – טיולים בעולם כפול"; 26.7.94 – "כמעט הכל על הקול".

המוזיאון גם מזמין את הקהל הרחב לבוא ו"לגעת" במדע באמצעות התערוכות המוצגות בו: "משחקי חידה", "תעתועי ראייה", "תקשורת קול חומר" ו"גופים חבויים בעולם ההיי־טק". התערוכות ממחישות באמצעות מוצגים פעלתניים תופעות מדעיות שונות. המבקרים מוזמנים לגעת, להפעיל ולהתנסות בהם, ולהכין את העקרון המדעי אותו הם ממחישים.

המוזיאון פתוח בימים: ב, ד, ה – 17.00־9.00, ג' – 19.00־9.00, ו' – 14.00־10.00. בחודשים יולי, אוגוסט ייפתח לקהל גם ביום א' 17.00־9.00.

דמי כניסה: משפחה – 25 שקלים, קבוצה (מבוגרים) – 9 שקלים לכל אחד, מבוגר – 12 שקלים, ילד/חייל/פנסיונר – 8 שקלים.

הכתובת: רחוב שמריהו לוין, בניין הטכניון ההיסטורי, חיפה. טל: 04־628111.

ילד מביט בתוך "מראה כדורית" במוזיאון למדע בחיפה.

דיאטת הבחירה בחיים

"לאכול יותר, לשקול פחות", הוא ספר הדיאטה שכתב ד"ר דין אורניש, ויצא בימים אלה על ידי הוצאת מטר. זהו עוד ספר למרזים. למתקשים לרזות, למי שניסו את הכל וטרם נואשו. הפעם, מבטיח המו"ל, זאת דיאטה המבוססת על סוג המזון ולא על כמות המזון. ארוחות דלות שומן ועתירות פחמימות, מאפשרות לאכול כמויות גדולות ומשביעות, ואם מתרגלים לסוג זה של מזון, גם לומדים לאהוב אותו וזה העיקר. זאת לא סתם דיאטה, זאת מהפכה בחיים – אוי, איך שהמשפט הזה מוכר לנו אצל כל שיטת הרזייה!

כמעט 70 עמודים ראשונים של הספר מוקדשים להסברים, למה, מה, איך, שלום לירייו, אילו כלים ומצרכים עלינו לשמור במטבח, הבה נתחיל מחדש, ונראה שזה לא כל כך נורא. נשארים בחיים ומרגישים טוב יותר.

אין לי ספק שהדיאטה הזאת טובה למישהו. הנסיון לימד אותי, שלכל שיטת הרזייה יש חסידים ואצל מישהו זה מצליח. אצל אחרים – לא. אין זה בהכרח כישלון של השיטה, יש אנשים שפשוט מחפשים תירוצים לא לרזות, ויש גם כאלה שאינם מוכנים לוותר על מאכלים מסויימים ולהחליפם באחרים, שהם בריאים וטובים אבל לא טעימים להם.

בספר זה יש תפריט שבועי לדוגמה, וזה טוב מאוד למי שרק מחפש תירוצים, כי תפריט קבוע עוזר להקפיד ולשמור על משטר דיאטה. בשבועות השני־שלישי מתחילים לחפף ולחפש תחליפים. יש בספר הרבה מתכונים, רובם מובאים בכמויות גדולות ל־3־4 מנות, וזה בסדר, כי אם כבר מבשלים, רצוי להכין גם לשבוע הבא. בשביל זה המציאו לנו מקפיא ומיקרוגל, אלא שהפיתוי לאכול יותר מרבע מהכמות שהכנו גדול, והמנות – למרות ההצהרה שבכותרת (לאכול יותר) לא בשביל גרגנטואה.

אוי, כמעט שכחתי את העיקר: זאת דיאטה בלי בשר. הרבה פחמימות, הרבה ירקות, מוצרי חלב, מיצים טריים, קיטניות, סלטים... בשביל צמחונים. ראיתם הרבה צמחונים שצריכים לרדת במשקל? חסר מאד אינדקס. וגם הפנייה בתוך התפריט לעמוד שבו מתפרסם המתכון המומלץ. מי שרוצה להקפיד צריך לדפדף ולחפש.

(צב"ש)

תפריט יומי לדוגמה (מתוך הספר "לאכול יותר")

ארוחת בוקר

דגני בוקר
יוגורט נטול שומן
פירות טריים חתוכים
מיץ תפוזים טרי
משקה חם

ארוחת צהריים

תפוחי אדמה ממולאים אפויים
סלט ברוקולי, תפוחי אדמה והזכוכים בתחמיץ לימון ותרגון
סלט ירוק
פרי טרי

ארוחת ערב

ברוסקטה עם עגבניות מיובשות וצלפים
פסטה עם פלפלים אדומים ושעועית לבנה
אספרגוס קלוי בתחמיץ לימון, פלפלים אדומים וצלפים
סלט ירוק
אפרסקים חלוטים ביין אדום

מבחר מתכונים:

משולשי פיתה עם מטבל חצילים

(8 מנות, בכל מנה 45 קלוריות)

1 חציל בינוני
1 פלפל אדום, מנוקה מגרעינים וקצוץ
1 כפית מיץ לימון
1 כפית מיץ ליים
1 בצל ירוק (החלק הלבן בלבד), קצוץ
1 כפית גרושה זרעוני כמון
קורט קינמון טחון
קורט מלח
2 פיתות מקמח מלא
2 חלבוני ביצים, טרופים קלות
גבעולי כוסבר לעיטור

קולים את החצילים מעל להבה פתוחה, או דוקרים במזלג מסביב ואופים בתנור עד שהם מתרככים. מצננים. שמים במעבד המזון פלפל, מיץ לימון, מיץ ליים, בצל ירוק, כמון, קינמון ומלח. מערבלים לתערובת חלקה, ומשאירים בגביע המעבד.

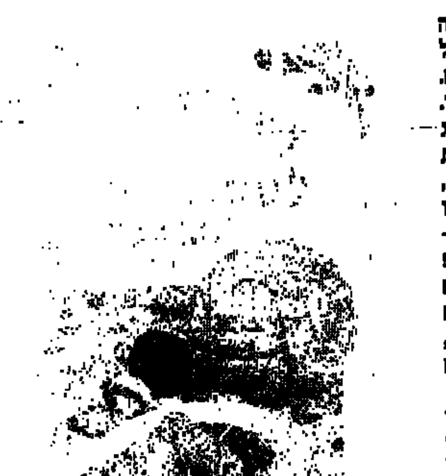

מפרידים את הפיתות לשתי שכבות. טורפים קלות את החלבונים. מברישים את החלבונים על הצד החלק של כל חצי פיתה, וחותכים ל־8 משולשים (סה"כ 32 משולשים). אופים בחום בינוני (180 צ') במשך כ־10 דקות, עד שמשולשי הפיתה פריכים. בודקים לעתים תכופות.

קולפים את החצילים. מוסיפים לתערובת הפלפל שבמעבד המזון, ומערבלים לתערובת חלקה. מעבירים לקערת הגשה, ומעטרים בכוסבר קצוץ. מגישים עם משולשי הפיתה.

סלט חצילים ופלפלים אדומים

(4־6 מנות: מנה – חצי כוס, 40 קלוריות)

1־2 חצילים בינוניים
3 פלפלים אדומים גדולים
5 בצלים ירוקים
1/2 כוס חומץ משובח (בלסמי, אם יש)
2/3 כפית מלח
1/2 כפית פלפל שחור טחון טרי

קולים את החצילים מעל להבה פתוחה עד שיתרככו. מצננים במסננת. קולים את הפלפלים מעל להבה פתוחה או תחת אסכלה עד שהקליפה משחירה ומעלה בועות. מכניסים לשקית וסוגרים. משהים עד שיצטננו מעט. קולפים, חוצים ומסלקים את הגבעול ואת הגרעינים. קוצצים לריבועים בגודל סנטימטר.

שוטפים את הבצלים. חותכים וזורקים את הקצוות. פורסים לפרוסות אלכסוניות דקות. מערבבים יחד את כל החומרים. מגישים בטמפרטורת החדר.

סלט סלק ומנגו

(כ־4 כוסות, 8 מנות, 56 קלוריות במנה)

2 כוסות קוביות סלק מבושל (כ־500 גרם)
1 כוס קוביות מנגו (או פפאיה)
1/2 כוס בצל, מגורר או קצוץ דק מאוד
1/2 כוס מיץ ליים או לימון
2 כפות זנגביל כבוש בחומץ
2 כפות חומץ זנגביל (מצנצנת הזנגביל הכבוש)
עלי חסה להגשה

מעבירים את כל החומרים לקערה, ומערבבים בעדינות, מגישים מיד על מצע עלי חסה.

מרק מלפפונים קר

(4 מנות, כל מנה כוס, 25 קלוריות)

6 מלפפונים גדולים וטריים
1 כפית שמיר, קצוץ
1 כפית חרדל דיז'ון
1/2 כפית חומץ יין משובח
2 כפות יוגורט 0% שומן
פלפל שחור טחון טרי
1 כפית זרעוני חרדל שחורים
10 צנוניות, מנוקות וקצוצות דק
גבעולי שמיר

קולפים את המלפפונים וקוצצים. מרסקים את המלפפונים במחית או במעבד מזון, מוסיפים שמיר, חרדל, חומץ, יוגורט ופלפל. מערבלים שוב למחית חלקה לגמרי. מעבירים לקערה ומקררים.

מחממים מחבת קטנה עם ציפוי טפלון מעל להבה בינונית. קולים את זרעוני החרדל עד שיאפירו – מכסים את המחבת, כדי שהזרעונים לא יקפצו החוצה, ונזהרים שלא יחרכו. מוציאים מהמחבת ומצננים.

לפני ההגשה מערבבים חצי מכמות הצנוניות לתוך מרק המלפפונים. מחלקים לקעריות מרק, וזורים למעלה צנוניות קצוצות וזרעוני חרדל קלויים. מעטרים כל מנה בגבעולי שמיר ומגישים.

פתיתי פסטה עם לימון ועשבי תיבול

(6 כוסות, 4־6 מנות, כ־א 237 קלוריות)

8 כוסות מרק צח מירקות
2 כוסות פתיתי פסטה (עגולים או דמויי אורז)
1 כוס עשבי תיבול, קצוצים (פטרוזיליה, ריחן, או טרגון)
1/4 כוס מיץ לימון טרי
פלפל שחור טחון טרי
מלח

מרתיחים את המרק בסיר גדול, ומבשלים את הפסטה במשך 15־10 דקות, או עד שתתרכך. מסננים היטב. מקפיצים את פתיתי הפסטה עם עשבי התיבול ומיץ הלימון. מתבלים בפלפל ובמלח לפי הטעם. מגישים חם או קר.

סורבה תות

5 כוסות, מנה 1/2 כוס, 132 קלוריות)

1 כוס סוכר
1/2 כוס מים
קורט מלח
4 כוסות מחית תותים, מסוננת
1 כף מיץ לימון
2 כפות ליקר קסיס או קירש

שמים בסיר את הסוכר, המים והמלח ומביאים לרתיחה. בוחשים עד שהסוכר נמס. מסירים מהאש, ובוחשים פנימה את רסק התותים, מצננים ומקררים היטב. מערבבים פנימה את מיץ הלימון ואת הליקר. מקפיאים במכונת גלידה (לפי הוראות היצרן).

ספר לבנות עשרה

קצת מתח, הרבה אוירה

מסיבת פיג'מות (2)

הסוד של סיוון
סמדר שיר
הוצאת ידיעות אחרונות

לפני ש"מסיבת פיג'מות" הראשונה יצאה לאור כספר, היא סופחה כ־4 חלקים לגליונות "ראש־1", ולא היתה משהו מיוחד. סתם סיפור לבנות עשרה, על חברות טובות שנוהגות להתאסף פעם בחודש למסיבת פיג'מות מסורתית, ופתאום קורה להן פנצ'ר: מישהי לא יכולה לארח, ואוי איך יוצאים מזה?! סיפור קטן מהווי ילדות בנות 14־12, לא מרתק מיירעימה, אבל כתוב היטב ומגרה להמשיך לקרוא עד הסוף, גם אם לא ממש איכפת לך איך זה יסתיים.

"הסוד של סיוון" הוא הסיפור השני בסידרה, וניכר בו שנכתב בתשומת לב ובכוונה להעביר מסרים. לא סיפור דידקטי, ולזכותה של סמדר שיר ייאמר, שאין אצלה מגמת הטפה גלויה, אבל יש לה מסרים שהיא מיטיבה להעביר, מפני שהם עטופים היטב באוירה ובעלילה, קצת מתח, קצת תסבוכת, לצד עומק וחומר למחשבה. הגיבורים סימפטיים, הדיאלוגים אמינים, הקצב מושך לקרוא בנשימה אחת.

העלילה מותאמת לבנות, אם כי גם בנים שאינם להוטים רק אחרי הרפתקאות כסאח, עשויים להנות.

לכיתה של תמר, המספרת, מגיעה ילדה חדשה, שמשפחתה עברה דירה סמוך לסוף שנת הלימודים. מוזר, מי מעביר ילד לבית ספר חדש בסוף השנה? מה מסתתר מאחורי זה? תמר וסיוון, הילדה החדשה, מתיידדות, הסוד מתגלה בהדרגה, כאן המתח. אבל יש בספר גם הרבה אוירה משפחתית, הורים ואחים, והיחסים שביניהם, וגם להם יש בעיות, ולבטים, ועליהם להחליט ולתפוס עמדה. תמר וסיוון אינן חיות בוואקום, העלילה הבסיסית מתרחשת בעולם מציאותי, בית, כיתה, שכונה. אבא של תמר הוא על־אי־כייפק, אבל לפעמים מה זה מעצבן: אמא קצת נודניקית, אבל סדר גמור, רק צריך לתפוס אותה ברגע הנכון: לאנשים יש סודות ורגישויות, ומסיבת הפיג'מות היא בסך הכל עילה לטפל בנושאים כמו הטרדה מינית, עלילות שווא, פגיעה בצינעת הפרט, זכות הציבור לדעת, חופש הבחירה ועוד. נושאים רציניים מאד, המובאים בספרה של סמדר שיר בעטיפה קלילה יחסית, המתאימה לבנות עשרה.

ספר טוב, ערכי ולא מטיף. לבני (בפרט בנות) 14־10. גם ההורים ייהנו.

ספר לילד

לחלום כשמשעמם

הכוכבים של ערן

אירית וייסמן מינקוביץ
הוצאת רשפים

בדרך כלל ערן עסוק מאד, אבל לעיתים, דווקא בצהריים, משעמם לו. אז הוא מרעיש ומחפש תעסוקה ומעיר את אמא שכועסת וצועקת... מי לא מכיר מצבים כאלה? יום אחד החליט ערן שבשעות הצהרים הוא יחלום לו חלומות, יצמיח כנפיים ויעוף, וכך, מדי יום הוא הגיע על כנפי הדמיון לכוכב אחר, כוכב מוזר ומתוק, כן פה צומחים פירות מוזרים, כאן מתהלכות חיות מצחיקות, וכולם ידידותיים וסימפטיים ומוכנים לשחק, עד שחולפת שעת הצהרים ואמא מתעוררת, מופתעת שלא הפריעו לה... סיפור חמוד מאד, למרות אילוצי החרוז (זאת מעין מקאמה), המשבשים פה ושם משפט עברי טוב. לבני 6־4, מומלץ לילדים שנוהגים להשתעמם, בתקווה שלא ירגישו בנימה הדידקטית ויאותו לאמץ את רעיון החלום.

האיורים של אירנה פרליאק ריאליסטים אבל יפים ולא נטולי הומור.

צב"ש

לארון המשחקים

הרכבה לגיל הרך

חברת אורדע יוצאת בשני משחקי הרכבה חדשים לילדים בגיל הרך: "לוטו" ו"קריאייטו קיד". המשחק הראשון הוא הרכבה המהווה אתגר מחשבתי וטכנולוגי לילד. המשחקים ממריצים ומניעים ילדים לתכנן ולבנות ביחד ולחוד, לפצח רעיונות ולפתור בעיות.

סדרת משחקי הלוטו עשויה מפלסטיק משוכח וצבעוני, ומכילה צורות הנדסיות המתחברות כמחברים, גלגלים וגלגלי שיניים. בסוף הבנייה ניתן להפעיל את הדגם. הילד בונה בהתלהבות ומבין כיצד פועלים דברים לאחר שהוא מרכיבם בעצמו. מיועד לגילאי 4 ומעלה. מחיר המשחק: 140־48 שקלים במספר החלקים.

"קריאייטו קיד": סדרת משחקי הרכבה נוספת המכילה חלקים מיוחדים, כלי עבודה, גלגלים, ברגים, חוקים, גלגלת וכד'. הילד מביע את עצמו, מפתח, ועל־ידי כך מתפתח, מתכנן ומתמודד עם היכולת לתרגם רעיון למעשה. מיועד לגילאי 4 ומעלה. מחיר המשחק: 100־70 שקלים.

המשחקים מיוצרים בקיבוץ מלכיה, ומשווקים בישראל על־ידי כלל שווק ומסחר.

בצלאל עמיקם

הו, הסלע האדום

פטרה, עיר הקברים החצובה בסלע והחשובה בערי הנבטים, נחשבת עד היום ליעד הרפתקני נכסף אך בלתי מושג. עכשיו יש סיכוי שתהפוך לאתר תיירות מוצף רבבות ישראלים

הסלע האדום – פטרה. אתמול חלום בלתי מושג, מושא של דמיון: היום קניון סלע על גבול הכיסופים בין הערבה להרי אדום שמנגד; מחר יעד מטוייל ומוצף רבבות ישראלים, שינהרו אליו בשקיקה וימלאו אותו כאשר אדם שאין לו סוף.

פטרה, ביוונית סלע, מצויה בסך הכל כ־80 ק"מ מדרום לים המלח. מבאר מנוחה רק כברת דרך קצרה. פטרה המוקפת גושי הרים מבותרים היתה בירת ממלכת הנבטים. אדוני המדבר הללו בחרו בנקיקי הסלע ובמצוקים להקים את מרכזם.

הנבטים התיישבו בחבל ארץ גדול, מדברי ודליל אוכלוסין. בימיהם ידע האזור הצחיח תקופות פריחה ווהר, שהתחלפו בעידן של חורבן ושממה.

לפני למעלה מ־1000 שנים הגיעה לסיומה תקופה מפוארת של צמיחה ושגשוג, שהשתרעה על פני 1500 שנים. קיצה של ממלכת הנבטים, שהוקמה בעמל נמלים, סתם את הגולל לא רק על פטרה והרי הנגב, על עברית, על שבטה ועל ממשית – אלא גם על מאמץ אנושי כביר שאין לו שיעור.

> הנבטים בנו בתים מפוארים לאלים, לצבא ולמתים, אך הם עצמם הסתפקו במגורים צנועים: מערות, סוכות, אוהלים. רק במרוצת השנים נטשו את אוהליהם ועברו לגור בבתי אבן שהתנשאו לגובה רב

הנבטים ועירם פטרה נזכרים לראשונה במאה הרביעית לפני הספירה. מלכים ושליטים, רומאים ויהודים, נהגו לשתף עמם פעולה. השלטונות הביזנטיים, למשל, ראו בהם חיץ בין הארץ הנושבת לשודדי המדבר. כאות הערכה לתפקידם החשוב, פטרו אותם מתשלום מיסים. לאחר הכיבוש המוסלמי, שאסר עליהם לייצר יין, הם איבדו למעשה את מקור מחייתם העיקרי.

יין נבטי קשה היום להשיג, אך מותר להלל ולספר בשבחו. הרי הנגב היו מכוסים בגפנים, ובאתרים שונים התגלו גתות ויקבים.

בית קברות נבטי

עכשיו, כשאנחנו מכירים את הנבטים, הגיע הזמן לבקר בנכברה שבעריהם, פטרה.

פטרה מצויה בבקעה צרה, שכל אורכה כקילומטר אחד בלבד ורוחבה המקסימלי כ־400 מטר. משני צידי הקניון מזדקרים קירות סלע תלולים, המתנשאים עד לגובה של 300 מטר. המסילה הראשית חצתה את העיר ממזרח למערב, כשמשני עבריה מצויים היום שרידים עתיקים.

אל פטרה מגיעים במעבר צר הנקרא הסיק. הדרך היורדת מן הסיק אל העיר מוליכה תחילה לתיאטרון, שהוקם מעל לגדה הדרומית של ואדי מוסה.

הארכיאולוג אברהם נגב, שהירבה לחקור את אורח חייהם של הנבטים, לא היה מעולם בפטרה, אולם הוא מכיר את המקום על בוריו: "טרם ביקרתי בפטרה, אך אני דמות מוכרת שם. לפני שנים אחדות הוזמנתי לבקר בפטרה, למרות שיש לי אזרחות ישראלית ואין לי דרכון זר. ברגע האחרון לא יצא הביקור אל הפועל. לעומת זאת, הוזמנתי להשתתף בקונגרסים על הנבטים ותרבותם, בהם השתתפו ארכיאולוגים ירדנים".

פרופ' נגב חיבר את הערך רב ההיקף: פטרה, באנציקלופדיה החדשה להפירות ארכיאולוגיות (הוצאת כרטא). נגב מדגיש את מיקומו של התיאטרון, ששימש משום כינוס ומילא תפקיד פולחני. בפטרה הוא רואה בית קברות נבטי מרשים. הקברים הם מונומנטליים, חצובים בסלע. נגב מונה בפטרה מקדשים וקברים. המקדשים בנויים עם היכל חיצוני, היכל פנימי וקודש קודשים (הדביר). עיר הקברים חצובה בסלע, ולצורך המלאכה יושרו הזיזים ונחקקה חזית עיטורית.

הקבר המפואר ביותר בפטרה נקרא ח'זנה – ארון בערבית. חזיתו בעלת שתי קומות, ובסלע נחצבו שישה עמודים בעלי כותרות, המעניקים לו עומק. לרוע המזל, נשתמרה בחזיתות הקברים בפטרה רק כתובת אחת, שיש בה כדי לסייע בקביעת זמנן של החזיתות. בראש הקבר גמלון ענק, והאנשים העומדים מתחתיו נראים כגמדים. ההערכה היא, שהקברים נחצבו במשך כ־100 שנה, כשהמאוחרים ביותר הם משנות ה־80 לספירה.

נשים למען נשים

פרופ' נגב גורס, שההבדלים הסגנוניים מבטאים את ההתפלגות הסוציולוגית של החברה הנבטית.

מסתבר שחלק מהקברים, המכונים דגם הפילון, נחצבו על ידי נשים – למען נשים. לעיתים בוצעה העבודה מתוך שותפות עם גברים. החברה שחיה באדום, שפטרה במרכזה, משקפת את חלקו של המעמד הבינוני, שהיה היסוד המרכזי בה. הקברים המפוארים ביותר הם קברי המלכים.

הנבטים בנו בתים מפוארים לאלים, לצבא ולמתים, אולם הם עצמם הסתפקו במגורים צנועים: מערות, סוכות, אוהלים. רק במרוצת השנים נטשו את אוהליהם ועברו לגור בבתי אבן רבי מידות, שהתנשאו לגובה של קומות אחדות.

הנבטים תושבי פטרה גרפו לכיסיהם הכנסות עצומות משיירות המסחר. הם הקימו מערכת פיקוח והבטחה להולכים במדבר, תמורת "דמי חסות" נאים. הרומאים, שעינם היתה צרה בעושר הרב, שורם לנבטים תוך כדי תיווך והגנה – התנכלו להם. מממלכת הנבטים בפטרה הידרדרה ומעמדה הכלכלי התערער. שליטי רומא ניצלו את רגע החולשה וצירפו את פטרה לפלסטינה.

הנצרות הגיעה למדבר במאה הרביעית. במאה ה־12 נכבשה פטרה על ידי בלדווין הצלבני, מלך ירושלים. הפעם האחרונה בה נזכרת פטרה בכתובים היא בימי ביקורו של ביברס, המנצח הגדול על הנוצרים.

זה למעלה מ־150 שנה מהווה פטרה מוקד משיכה למבקרים. כבר במאה הקודמת היתה יעד מבוקש על ידי נוסעים רבים. חפירות ארכיאולוגיות ראשונות נערכו בה ב־1928, על ידי משלחת במימונו של הלורד מלצ'ט, והן נמשכות גם היום.

פטרה. המראה שהלהיב את הדמיון

המסך יורד על סיני

מוזיאון ישראל מציג: תערוכת סיני. ממצאי החפירות שנערכו בחצי האי סיני ב־15 שנות הכיבוש הישראלי

הישראלים מתגעגעים לסיני. הזכרונות מסרבים לשקוע, אם כי כאב הפרידה הצורבת התעמעם, שכן הגבולות פתוחים ועמך ישראל זורם למדבר ולחופי הזהב שלו ללא מעצורים.

קבלת הפנים של הבדואים, שאגב לא שכחו את העברית שהיתה שגורה בפיהם, לבבית כשהיתה. "השלום הוא טוב", מקדם בפה נטול שיניים בדואי ישיש את פני אורחיו הישראלים בחוף דהב, "אנחנו שמחים שיש לנו עצמאות עם המצרים, אבל רוצים להמשיך ולעבור עם היהודים".

מלצר צעיר לבוש לבן, דובר עברית רהוטה, אומר, כי להב מניעות נערות זהובות שיער משווריה בהמוניהן, הן משוגעות על הבדואים, נסיכי המדבר הרומנטיים – אבל הוא, על הישראליות איננו מוכן לוותר.

סממן אולי סמלי לפרידה הסופית שלנו מסיני, צפוי בקרוב. השלב האחרון של מימוש הסכם השלום עם מצרים, שנחתם ב־1979, הוא החזרת ממצאי החפירות, שנערכו בחצי האי סיני במשך 15 שנים ארוכות. למעלה מ־1,000 פריטים, שנחפרו באתרים היסטוריים בסיני, עדיין שמורים אצלנו. המצרים תבעו את אוצרותיהם מחדש וניפצו את האשלית, כי יניחו לעתיקות לשכון בשלום בישראל. בתחום זה אין מחוות. אמרנו 15 שנים, אבל למרות הזמן הרב, החוקרים עדיין רחוקים מתחושה כי מיצו את הידע על סיני.

השפע הוא כה גדול, שיידרשו עוד ימים רבים כדי ללמוד אותו, לתעד, לבדוק ולכתוב סיכומים. בלחץ משרד החוץ, שרצה מאוד לישב את ההדורים, הוקצבה לחוקרים הישראלים תקופה של שנה וחצי, התולכת ומסתיימת בימים אלה. במוזיאון ישראל החליטו לא להחמיץ את ההזדמנות האחרונה, ולהציג בפני הקהל חלק מממצאי החפירות שנערכו בסיני. הממצאים התגלו על ידי צוות המחקר של אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, אנשי אוניברסיטת תל־אביב וקצין המטה לארכיאולוגיה בסיני.

עדויות מיוחדות על החברה הנוודית "הבדואית" הראשונה בדרום סיני הם ה"נוואמיס" המסתוריים – מבני אבן עגולים, ששימשו כקברי משפחה. מבנים אלה הם בני כ־5,000 שנה – הקדומים ביותר בעולם שנשרדו עם גגות שלמים. שחזור נוואמיס בקנה מידה של 1:1 נבנה בתערוכה ולידו מוצגים תכשיטים, כלי עבודה ושאר מנחות הקבורה שנתגלו בשרוח הנוואמים בסיני.

ממצאים מרתקים אחרים הם חפצים מצריים – כלי חרס צבועים, תרשושיות וטביעות חותם, שנחשפו באתרים אחרים מתוך מערכת הביצורים והאספקה, שהקימו המצרים לאורך החוף הצפוני של סיני, המצחישים את קיומה של האדמיניסטרציה המצרית בבנעו בימי הממלכה המצרית החדשה.

מסכות קבורה מצויירות ומוזהבות, שנמצאו בבית הקברות של תל אל־חיר, הן אחת הקבוצות המעניינות בתצוגה. המסכות, שכיסו את פני המתים, הן קלאסיות בסגנונן ומרמזות על אימוץ מנהגי הקבורה המצריים על ידי התושבים היוונים והקפריסאים של סיני בתקופות הפרסית וההלניסטית (המאות הד'־א' לפנה"ס).

חשובים ביותר הממצאים ממכרות הנחושת של סרבית אל חאדם, הממחישים את הישגי המטלורגיה של תקופת הברונזה המאוחרת: ממצאים מן המקדש תרומית סאמרונית, המעידים על קיומה של אוכלוסיה מעורבת של יהודים, נוצרים ומוסלמים בעיר המקדש הדרומית המאוחרת; וקבוצה גדולה של אריגים ומעשי קליעה, שנשתמרו בצורה מפתיעה, כמו אף הלאמרים מן המאה ה־14, אשר מסיימים את התצוגה, כשירד המסך על תערוכת סיני במוזיאון ישראל, יוותרו רק הזכרונות בלבד.

תכשיטים, מנחות קבורה

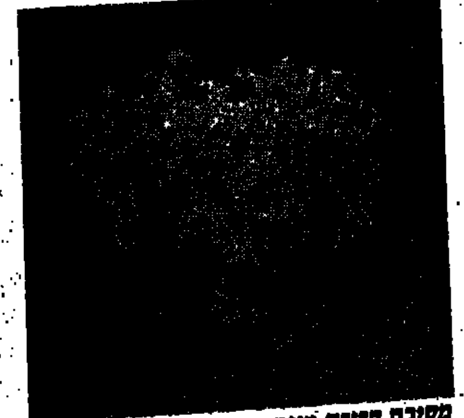

מסיכת קבורה מוזהבת

פיתוח תכנון ויצור

של חלקי גומי, סיליקון ופולימרים מתוחכמים לתעשיה, לחקלאות ולתחזוקה

'הוואה' – גבעת־עוז

ד"נ מגידו – מיקוד 19225 טל' 06־524932 פקס' 06־524933

הקרנבל הברזילי. מימין: השוער טאפארל נחנק מאהבה. משמאל: המאמן קרלוס אלברטו פאריירה מונף אל־על ע"י שחקניו

שליחנו המיוחד ללוס־אנג'לס, מוטי חביב, מסכם את המונדיאל

זכיית ברזיל — ניצחון הצדק

מן הטעם הפשוט: אלופת העולם היא הנבחרת היחידה שלא הפסידה ולו משחק אחד במונדיאל הזה

הזכייה של נבחרת ברזיל בגביע העולם היא בבחינת צדק ספורטיבי מושלם. הברזילים הם היחידים שלא הפסידו ולו גם משחק אחד במונדיאל, סיימו 5 משחקים בנצחונות, שני משחקים בתיקו, כבשו 11 שערים וספגו רק 3. הישג כביר, המצדיק את הזכייה, גם אם היא הושגה לבסוף בכדורי עונשין מ־11 מטרים.

שליחנו המיוחד למונדיאל

שוודיה, גרמניה, רומניה, ספרד, מכסיקו, נורבגיה ודרום־קוריאה הפסידו רק במשחק אחד.

חמש נבחרות לא טעמו כאן ניצחון: דרום־קוריאה, בוליביה, קאמרון, מרוקו ויוון.

תשע נבחרות לא סיימו אף משחק בתיקו: הולנד, ניגריה, ארגנטינה, בלגיה, ערב הסעודית, רוסיה, קולומביה, מרוקו ויוון.

ואגב, בולגריה, שסיימה את המונדיאל במקום הרביעי, ההיסטורי מבחינתה, נוצחה ב־3 משחקים.

הטבלה הסופית של האליפות:

	נבחרת	משחקים	שערים	נקודות
1.	ברזיל	7	3:11	17
2.	איטליה	7	5: 8	14
3.	שבדיה	7	8:15	12
4.	בולגריה	7	11:10	10
5.	גרמניה	5	7: 9	10
6.	רומניה	5	9:10	10
7.	הולנד	5	6: 8	9
8.	ספרד	5	6:10	8
9.	ניגריה	4	4: 7	6
10.	ארגנטינה	4	6: 8	6
11.	בלגיה	4	4: 4	6
12.	ערב הסעודית	4	6: 5	6
13.	מכסיקו	4	4: 4	5
14.	ארה"ב	4	4: 3	4
15.	שווייץ	4	7: 5	4
16.	אירלנד	4	4: 2	4
17.	נורבגיה	3	1: 1	4
18.	רוסיה	3	6: 7	3
19.	קולומביה	3	5: 4	3
20.	דרום־קוריאה	3	5: 4	2
21.	בוליביה	3	4: 1	1
22.	קאמרון	3	11: 3	1
23.	מרוקו	3	5: 2	0
24.	יוון	3	10: 0	0

רעידת אדמה, פרק ב'

ב־17 בינואר רעדה האדמה מתחת לרגליהם של תושבי לוס־אנג'לס. בדיוק חצי שנה אחרי, ב־17 ביולי, גרמו רבבות אוהדים ברזילים לרעידת אדמה מסוג אחר.

העיירה פסאדינה לא ידעה וככל הנראה גם לא תדע לעולם קרנבל כזה ברחובותיה הקטנים, השקטים והדוממים. שלשום, משך כל הלילה, לא הצליחו תושבי פאסדינה לעצום עין.

שכן, הברזילים שמאז ימי פלה במכסיקו 70, לא היתה להם סיבה אמיתית לחגוג, הוציאו החוצה מה שנשמר בבטנן 24 שנים.

ראיתי שם נשים מבוגרות שזוכרות את ימי ברזיל הענקיים. ראיתי עלמות חן שנולדו אחרי שפלה פרש. וכמובן, ים של ברזילים, בשיער צבוע בירוק־צהוב, או בחולצה בצבעי הרגל הלאומי של ברזיל. והשמחה היתה היסטורית.

אבל לא רק פסאדינה היתה עדה להתפרצות השמחה של הברזילים. גם הוליווד, לוס־אנג'לס והעיר התחתית.

בשעות הערב כאן, בוקר אצלכם בארץ, כבר קריר. אבל הברזילאיות הזומות לא הרגישו את מזג האוויר. אחרת קשה לי להסביר את הלבוש המינימלי שלהן, לעומת האמריקנים המעונבים שנכנסו למועדוני הלילה ולא הבינו על מה המהומה.

עם שלמה שרף בוילה של מרמור

"הממשלה הישראלית" למונדיאל בילתה את ליל הגמר בוילתו המפוארת של אלי מרמור, פעם כדורגלן בהכח רמת־גן והיום איש עשיר מאד, העוסק בנכסי דלא ניידי ופיסיותראפיה.

אל מרמור, שהיה שותף לאליפויות של הכח רמת־גן (כן היו כאלה פעם), הגיעו בין היתר יו"ר ההתאחדות לכדורגל, עזריקם מילצ'ן (ורעייתו), מאמן הנבחרת הלאומית, שלמה שרף (ורעייתו), מאמן הנבחרת האולימפית, יצחק שום (ורעייתו), סגן שר החינוך והתרבות, מיכה גולדמן, מוטל'ה שפיגלר, עמוס אטינגר.

רשימה חלקית של כדורגלני עבר ישראלים שהיו שם: ישראל הג'ג', עזרא עזורי, יעקב (פרופסור) שני, יוסי ממן. נעדרו: אברהם "ג'מבו" כהן, אריה ביתן, מוטי חיים. כן, והיה שם שופט הכדורגל ברימוס, עובדיה צבי, שצפה במשחקי המונדיאל.

בין שולחנות עמוסים במיני תקרובת לאניני טעם, על משטחי דשא נרחבים סביב בריכת השחיה, סמוך למגרש הטניס הפרטי, נשמע שלמה שרף מרוצה עד הגג מהמונדיאל, ולירו"ר שלו, מילצ'ן, אפילו אמר: אתה יודע, אנחנו מקום 8 בעולם. חוץ מחמש הנבחרות שהקדימו אותנו בבית המוקדם – תוסיף רק את ברזיל ואיטליה...

אחר כך, קצת יותר ברצינות, אמר שרף שהמונדיאל הזה הוכיח לכולם שהיינו בבית קשה בשלב המוקדם. "עובדה ששבדיה ובולגריה סיימו בין ארבע הראשונות. הוסיפו את צרפת ואוסטריה, ותבינו שזה היה בית קשה. אילו היינו בבית של יוון היינו מגיעים לכאן".

אשרי המאמין.

★

ה־11 המצטיינים שלי במונדיאל הם:

טפארל (ברזיל), ז'ורז'יניו (ברזיל), אלדאיר (ברזיל), לאלאס (ארה"ב), מאלדיני (איטליה), סטויצ'קוב (בולגריה), האג'י (רומניה), ברולין (שבדיה), ר. באג'יו (איטליה), סאלנקו (רוסיה), רומאריו (ברזיל).

רומאריו מס' 1

התאחדות הכדורגל הבינלאומית בחרה בחלוץ נבחרת ברזיל, רומאריו, לשחקן הטוב ביותר במונדיאל.

רומאריו כבש באליפות 5 שערים, בישל שער נוסף (לבבטו), ולזכותו נזקפת הבקעה נוספת בבעיטה 11 במסגרת בעיטות ההכרעה בגמר שלשום נגד איטליה.

ברזיל, הכח הרב־לאומי

לא פחות מ־11 משחקני אלופת העולם, ברזיל, משחקים מחוץ לארצם. מה שאומר שגם אם הם לא משתפים פעולה בכל ימות השנה, הרי שכדורגלנים טובים תמיד מצליחים.

השוער טפארל משחק ברג'יאנה האיטלקית, המגן ז'ורז'יניו בבאיירן מינכן הגרמנית, המגן רנאלדו משחק בג'ובילו איוואטה היפאנית, מאורו סילבה ובבטו משחקים בלה־קורוניה הספרדית, דונגה בשטוטגארט הגרמנית, ראי בפאריס סאן־ז'רמן הצרפתית, רומאריו בברצלונה הספרדית, אלדאיר ברומא האיטלקית, מרסיו־סאנטוס בבורדו הצרפתית, ופאולו סרג'יו בבאייר לברקוזן הגרמנית.

יוון — ישראל 80:71

בפתיחת משחקי אליפות אירופה לנוער בכדור[סל]

□ י. חכם

בפתיחת משחקי גמר אליפות אירופה ה־16 בנוער שהחלו אתמול בהיכל הספורט ביד־אליהו, הפסידה ישראל ליוון 80:71.

בישראל בלטו אלון שטיין, ויקי רווה וגיא ז'נו, שקלעו ביחד 56 נקודות.

יתרון השיא של היוונים במחצית הראשונה היה 18:29, ועד למחצית הקטינו רווה וז'נו ל־38:34.

שטיין סיווח מכל מצב ובדקה ה־29 עדיין נשמר הפיגור (58:54), אבל כאן ברחו היוונים בסדרת קליעות והבטיחו נצחונם.

קלעו ליוון: קאקיוזיס 28, בארלאס 23, פאפאניקולאו 18, מיכאלוס 7, יאנוליס 2, דספוס 2. קלעו לישראל: שטיין 21, ז'נו 18, רווה 17, ירום 7, איל 2, להט 2, סער 2, אבן 1. שפטו: פרנסיסקו פאהארדו (ספרד) וסרגיי בולאנוב [illegible] לעיני 3000 צופים.

שאר תוצאות אתמול, [illegible]: קרואטיה – אוקראינה [illegible]; ספרד – רוסיה 66:80; תורכיה 66:80. בית ב': [illegible] גרמניה 68:76; סלובניה – [illegible] 74:79.

★ הכדורסלן [illegible] צ'פליגין, נפצע במהלך [illegible] קבוצתו והובהל לביה"ח [illegible] בתל־השומר.

משחקי היום

● בית א', 10.00: רוסיה – [illegible]; 12.00: תורכיה – אוקראינה; צרפת – ספרד.

● בית ב', 14.00: גרמניה – [illegible]; 16.00: איטליה – יוון; ישראל – סלובניה.

ויקי רווה (13) נאבק ביוונים בהפסד הישראלי 80:71

60 מתפרעים נעצרו בפסאדינה

המשטרה עצרה 60 אוהדי כדורגל שהתפרעו במהלך חגיגות שנמשכו עד לשעות המוקדמות של יום שני, בעקבות זכיית ברזיל בגביע העולם.

דובר המשטרה מסר כי מספר המעצרים נמוך, בהתחשב בעובדה שכ־15,000 איש המשיכו לחגוג כשעה לאחר שהמסבאות בעיר נסגרו לפנות בוקר.

רוב המעצרים בוצעו כתוצאה משכרות, אם כי מספר אנשים הואשמו בהתפרעות ובתקיפה.

4 שיאי גילאים נשברו בגרמניה

שחייני ישראל הצעירים קבעו בדרמשטט, גרמניה, 4 שיאי גילאים, בתחרות שבה השתתפו 640 שחיינים מ־11 מדינות, לרבות כוויית, מצרים ומרוקו.

★ עמוס מנסדורף ניצח אתמול את הדרום־אפריקני דייויד ניינקין, 2־6, 6־3, 4־6, ועלה לסיבוב השני של תחרות הטניס בוושינגטון.

גם לייזי גורדון חתם בהפועל חיפה

□ יוסף גלזר

הפועל חיפה השלימה אתמול את מכסת שתי ההעברות הישראליות שלה, כאשר החתימה את רכז הפועל אילת, לייזי גורדון, על חוזה לעונה אחת. גורדון הצטרף לשמעון אמסלם, שחתם כבר בשבוע שעבר, ולשני כהן מהפועל עפולה, שהוא העברה צעירה.

היום מתחילה הבוררות בין עטר למכבי חיפה

□ נפתלי כהן

הבוררות בין קשר מכבי חיפה ראובן עטר, לקבוצתו, תתחיל היום אצל הבורר, עו"ד עוזי [illegible].

עטר מבקש לעבור להפועל [illegible] והוא דורש לקבוע מחיר [illegible] כרטיס השחקן שלו – [illegible] אלף דולר. הסכום שקבע [illegible] מכבי חיפה, יעקב שחר – [illegible] דולרים.

[illegible] אמורים להעיד [illegible] לעטר, גם מאמנו, גיורא [illegible] שרתה כשל כך את [illegible] הקבוצה למחנה האימונים [illegible] יעקב שחר שאמור להגיע [illegible] מהמונדיאל בארה"ב, [illegible] גירסתו לבורר.

הגיע: מכבי ת"א, [illegible] הגיע לארץ ואתמול [illegible] במשחקי אליפות [illegible] לנוער ביד־אליהו.

טלוויזיה

06.30 חדשות
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 הסוסים - סדרה בהופעה
08.25 נברת פלפלת - סדרה הופשה
08.35 עגילות בבאי - בבאי הוא יצור קסם הפוגש חלומות של ילדים
08.45 בממלכת כינורגיה - סדרה
09.00 פרפר וחסד - כלב בתחנה (כ)
09.30 רימי בעקבות החוליות הגדולות
10.00 קשר משפחתי - אורי משתתף בפסיבה אסיר. משחק תפקידים
10.30 עשרת בני לאבוק - סדרה קומית
11.00 יפנה קין
12.15 סרט קולנוע - מזכרת ימי נעורי. סרט יוגוסלבי על נעוריו של סרמין, סופר מצליח, עם דאבור יאוויץ', אלמה פריצה, מירודאו קרבוקאפיץ'
14.00 הנסיכה הארישה - סדרה בת 3 פרקים
14.30 העמק הסודי - סדרת הרפתקאות
15.00 חרש בעיניים - תכנית מקורית
15.30 פינו פוגו - שידור חי מרחבי הארץ
15.40 חום ונ"די - דור ההמשך. פרק 13
א - חום מסתבך עם עבודת הים. ב - קבל חול בפרצוף. ג - דרופי עסוק בחלל
16.00 חדשות
16.05 פינו פוגו - שידור חי מרחבי הארץ
16.15 קבמו לארבע ו־½
16.45 פינו פוגו - שידור חי מרחבי הארץ
17.00 ערב חדש - מנחה: שלי יחימוביץ'
17.30 פינו פוגו - שידור חי מרחבי הארץ
17.40 נודניק - שם הפרק: שון אבות
18.05 פינו פוגו - שידור חי מרחבי הארץ
18.15 החדשות באנגלית
18.30 מגזין לאסוות
19.00 חדשות
19.30 משפחת קוסבי - סדרה קומית. שם הפרק: הוים מחפשת קיצור דרך
20.00 מבט - חדשות/ שבשבת
20.55 ההגרלה השבועית של הלוטו
21.00 שיחת ועידה - תכנית אירוח
21.35 רחאן - סדרה קומית ב־25 פרקים
22.00 שפחון על צוואהרוג - סדרת דרמה, מבית היוצר של דניס פוטר, משחזרת את שנות ה־50 בבריטניה דרך חייהם ואהבותיהם של ארבעה צעירים
23.00 שעה לחצות - חדשות הלילה
23.10 יומן פסטיבל ערד 94' - שידורים חיים מאירועי הפסטיבל
23.35 ג'ייק והשמן - סדרת מתח
00.35 פסוקו של יום

ערוץ 2

11.00 תכניות לילדים ולמשפחה
13.00 אושי הסחר - סדרה לילדים
13.30 סוד כמוס - גרסה עברית לשעשועון האמריקני המצליח
14.00 פלפסוס - עידן אלתרמן ואבי גרייניק משתוללים על הסרקט
14.05 זהרזה
15.00 קספר והמלאכיות - קספר, השד הידידותי, נתקל בבעיה כאשר הוא צריך לצאת עד יצורים מהחלל
15.25 דאפי דק
15.35 מייק ואנג'לו - הסרחף. סבתא נועלת בסרחף
16.00 היפים והאמיצים - אופרת סבון
17.00 קו לחדשות - תכנית מיוחדת לקיץ
17.30 ספורט־ף - יעל ארד והכדורסלן אסף ברנע מנחים תכנית העוסקת בענפי ספורט מזוויים של בני נוער
18.00 אלף - רכבת לילה
18.30 חוף פרדייס - סדרה על חיי תיירים
19.00 תביעות קטנות - תביעות אמיתיות שהועברו לאולפן מבתי המשפט ברחבי הארץ באישור התובע, הנתבע ובית המשפט
19.30 מי הבוס? - היורשות
20.00 החדשות
20.30 גלגל המזל - שעשועון בהנחיית מרב לוין וארז טל
21.00 התכנית של דן מרגלית
22.15 סקיא - קיפאון ביחסים. אביו של מרמינו מחליט לנקום בסוחר שמכר סמים לבנו הצעיר. ג'וני לקאלסי סולה כי פרשת מריוו לא הסתיימה
23.15 אחד למיליון - קוסריה
23.30 החדשות
23.35 אחד למיליון - המשך
23.45 מגזין הספורט העולמי של ניילם

רדיו

קול המוסיקה

06.06 לקום עם מוסיקה
09.00 תכניות הבוקר של קול המוסיקה - בעריכת ציפי ויצמום - שוברט: סונטה בדו מינור לפסנתר, ד. 958 (מאוריציו פוליני); פרגולזי: סלבה רגינה (ג'יסס באומן, קונסרטגבאו/ קיונו קוסוטה/ ר. קיונו); ל. קופרן: פסקליה בדו מינור (בוב ואן אספרן); מוצרט: מיסה ברויס בפה מז'ור, ק. 192 (סולנים, קולגיום קלסיקום קלן/ מקי קאמי קלן/ פ. נוימן); שוסון: רביעייה פסנתר במי־במול מז'ור, אופ. 47 (א. פרביק/ אוקרקום/ ה. אימה/ ג. הופמן)
10.40 מוזרגבי"ל: סממקסים - (ג'. פישר/ צ'. דויאלס/ ס. וארקה/ סק ניוקולג' אוקספורד/ לורון ברוק/ א. היגוכוטום); היידן: סימפוניה מס' 49 בפה מינור ("לאסטרו אדסוניקה/ ד. סולומוס); דבוז'אק: שישייה בלה מינור לכלי־קשת, אופ' 48 (אנסמבל רפאל); דביסי: חמישה שירים (ב. הנדריקס, ם. ברוף); מנדלסון: רביעייה פסנתר מס' 3 בסי מינור, אופ. 3 (רביעיית דומוס)
13.00 פרנק מרטן: סימפוניה קונצ'רטנטה קטנה לנבל, צ'מבלו ופסנתר (תוי שוויין הסטרבית/ א. זורדן); קודאי: רביעיית כלי־קשת מס' 2, אופ' 10 (רביעיית קודאי); פאייה: שבע נעימות פופולריות ספרדיות (ת. ברגנצה/ ח. אומוויו אלבר פריידי)
13.57 בימת שיר
14.06 הדרן - צלילים וקולות בעקבות הזמן - תכניתו של ישראל דליות
16.00 כבקשתך
18.00 מאולפן ההקלטות
19.05 צלילים בין ערביים - בעריכת אורלה אברהם - ג'ובאני־בטיסטה פסצ'פי: סונטה בדו מז'ור לנבל (סוזה מילדויין); יוהן־בטיסט קרומפהולץ: סונטה בפה מז'ור לחליל ולנבל (שינורי קורו - חליל/ ואקו יוסינו - נבל); שוברט: פנטסיה בפה מינור, ד. 940 (ברבה עדן ואלכסנדר חמיר, פסנתר ב־4 ידיים); דביסי: סונטה לצ'לו ולפסנתר (ויליאם קוואיי - צ'לו, פימר אבנס - פסנתר)
20.00 בימת שיר. איילת לבוה: רומנסות ספרדיות, בתרגום של י. ברוצלבסקי
20.03 פלסטרינה בראי תקופתו - בעריכת שרונה עוזי - פעם הרעפתי גם אני את המוסיקה שלי על פיוטי אהבה - הטרובדורים
21.00 עניין של הסכמה - לאוהבי פיליפ גלאס בלבד - מתוך: מוסיקה לתיאטרון (פרקים 8, 7, 6, 5) אימים, עפ"י מקס מסורתי של שבט הגואראני (עם המקהלה והתזמורת הסימפונית של אטלנטה בניצוח רוברט שו)
23.00 צלילים לסיום של יום - דור הזהב - אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות - בעריכת רם עברון - ארתור שנאבל מנגן בטהובן, סדרה שנייה, תכנית 4, סונטה ברה מינור, אופ' 10, פמנית; סונטה בסי־במול מז'ור, אופ' 31 מס' 3; סונטה בפה־דיאז מז'ור, אופ' 78

רשת א'

06.06 התעמלות בוקר
06.16 אשמורת בוקר
07.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
07.30 שירים עבריים
07.55 בימת שיר
08.05 חוגה עם כוי הורל
08.55 קראתי ספר
09.05 תמר עמית - פתוח
09.55 מחבון יומי
10.05 מלודיו - שירות סירת לטאוזים
11.05 אצבע על הדופק - מגזין לענייני בריאות ורפואה
12.05 ארץ מולדת עם רות בקי
13.00 חדשות באנגלית וצרפתית
14.05 בראש צעיר
15.00 מספר הסיפורים
16.05 בבחירות - מגוון שבועי על אנשים, מקומות ומנושים בחדשות
17.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
17.05 "ספרותרבות" - פופולי־טיקה ספרותית עם סופרים ומבקרים
18.05 מנחה ערב
20.00 מבט לחדשות מהטלוויזיה הישראלית
20.50 ברכי ופשי
23.05 שמירת חפצים - תכנית אישית

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
09.05 או מה היה לנו עם רבקה מיכאלי ואהוד מנור
10.05 הכל דיבורים
12.05 בחצי היום
14.05 רגעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ עם יואל רמל
16.05 צבע הכסף
17.05 חשש אחרי החדשות
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
21.15 שירים עבריים
23.05 אמצע הלילה עם אבי במלהיים
00.05 יומן חצות
01.05 מועדון הלילה השלישי
05.05 אור ראשון עם יובב כץ

רשת ג'

06.05 סע לאט
07.05 אוקסן ג'
09.05 עקוץ את החקלימיה
10.05 קול סיאס וקול קלה
11.05 עששים גלים עם דידי הררי
13.05 להם עם שוש עמרי
14.05 אהבה עצמית עם ניל קוסר
15.00 קופסת הלהיטים עם עופר נחשון
17.05 בדרך מן הים
18.05 מצעד הפזמונים הלועזי
21.05 כוחל המזרח
22.05 שיר לאמוני
23.05 חולם בהקיץ

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 אוניברסיטה משודרת - תורת המפץ הגדול - עם פרופ' צבי פירן
06.30 בוקר טוב ישראל, מהדורה ראשונה
07.15 בוקר חדש עם אלכם אוסקי
08.00 בוקר טוב ישראל, מהדורה שניה
09.05 "עברית על הבוקר"
10.05 "זמן לקיץ" - עם קובי מידן ואבי נלעד
12.50 "בילוי היום" - מדריך יומי בנושאי תרבות ובידור
13.00 בצהרי היום
13.15 "החום בומר" - התכנית שתעשה לכם את הקיץ. עם טל ברמן
15.05 יש עם מי לדבר עם גדעון רייכר
16.00 שעה לפני עם רזי ברקאי
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.30 סוף היום - עם דידי פייר ואייל פירדמן
20.00 מבט לחדשות
20.30 "פרקלימי אף אס" - מגזין לענייני משפט
21.05 "זמר לחיים" - מופע משיריו של חיים חפר בשידור ישיר מפסטיבל ערד. משתתפים: שושנה דמארי, גלי עטרי, מיקי קם, כושו שרעבי, רני רובס, שמיית וקף, תרווה ודוד, אפי נצר, חבורת וסר ו[illegible] חיל האוויר בניצוחו של נוסי ברודס
23.05 עשרים וארבע. היום שהיה
00.00 יומן חצות
00.10 יומן מוריאל
00.15 צפורי לילה עם אורי לומן
02.00 לא רוצים לישון

שידורי גלגל"צ

07.05 סדיזה בדרך עם אמיר אשר
09.05 גלגל הצלה
11.05 שמש עם אלי ישראלי
13.05 סיזם אוויר עם ארי שמאי
14.05 זרעי קיץ
15.05 שבוע דוב עם דובי לנץ
16.05 חכם בכביש עם רון ליונבל
18.05 גלגלאה עם לאה עוז
20.05 דרייב אין עם ורב רביד
22.05 לילה טוב עם רונית כפיר

קולנוע

תל אביב

גת: איים ומורה - בלש בצחוק. 17.00, 19.30, 21.50
דקל: פילדלפיה. 19.30, 21.50
הוד 1: לשחרר את ויל׳. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30, 22.00
הוד 2: פארק היורה. 11.00, 13.30, 16.45, 19.30, 22.00
הוד 3: סוד הגן הנעלם. 11.00, 13.30, 16.45; בשם האב. 19.30, 22.00
הוד 4: המסע לעמק החלומות. 11.00, 13.30; ללא פחד. 16.45, 19.30, 22.00
חן 1: מלך האריות. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.35, 21.50
חן 2: צפר בלתי מוצח. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
חן 3: איים ומורה - בלש בצחוק. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
חן 4: מאהב אחד יותר מדי. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.55
חן 5: החברה שלי 2. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15; עדה באפלה. 19.30, 21.50
מילת 1: בשם האב א-ה 17.00, 19.30, 22.00
מילת 2: העיתון. 17.00, 19.30, 22.00
מילת 3: על קרקע בוערת. 17.00, 19.30, 22.00
לב 1: הקפיצה הגדולה. 11.00, 13.00, 15.10, 17.20, 19.30, 22.00
לב 2: גו פיש. 11.10, 13.10, 15.00, 17.30, 19.50, 22.00
לב 3: עירום. 11.00, 15.05, 22.00; קיקה. 13.05, 17.20, 19.40
לב 4: חתונה אחת, ארבע [illegible]. 14.10, 15.10
מוזיאון: האישה שייצרה [illegible]. 17.00, 19.45, 22.00
רב אור 1: תמונות קצרות. 14.00, 17.30, 21.00
רב אור 2: אימא סדרתית. 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
רב אור 3: תעצרו את העיר פעם שנייה. 17.00, 19.30, 21.50
רב אור 4: ארץ הצללים. 16.45, 19.20, 21.50
רב אור 5: בלוז לתפוח הגדול. 17.00; עידן התמימות. 19.15, 21.50
שחקי 1: מוריק. 17.00, 19.30, 22.00
שחקי 2: רשימת שינדלר. 20.45; כין וקרסו. 17.00
תל אביב 1: מוריק. 17.00, 19.30, 22.00; ללקק תיתוח. 11.30, 13.30
תל אביב 2: האקדח מת מצחוק 33.3. 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
תל אביב 3: בטהובן 2. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00

ירושלים

גיל 1: מוריק. 11.00, 13.30, 16.30, 19.15, 22.00
גיל 2: לשחרר את ויל׳. 11.00, 13.30, 16.30, 19.00, 21.30
גיל 3: סוד הגן הנעלם. 11.00, 13.30; בשם האב. 16.30, 19.10, 21.45
גיל 4: האקדח מת מצחוק 33.3. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30, 21.40
גיל 5: הבריחה. 11.00, 13.30, 16.30, 19.30, 22.00
גיל 6: ארום. 17.00, 19.30, 21.30; המסע לעמק החלומות. 11.30, 13.30
גיל 7: רשימת שינדלר. 21.00; שמינית באוויר. 11.30, 13.30, 17.00, 19.00
גיל 8: בטהובן 2. 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00

חיפה

אורלי: קיקה. 18.45, 21.15
רב גת 1: מלך האריות. 11.00, 17.00, 19.00, 21.20
רב גת 2: תעצרו את העיר פעם שנייה. 16.45, 19.00, 21.20; בוזת. 11.00
רב אור 1: איים ומורה - בלש בצחוק. 11.00, 16.45, 19.00, 21.20
רב אור 2: אימא סדרתית. 19.00, 21.20; החברה שלי 2. 11.00, 16.40
רב אור 3: הקפיצה הגדולה. 19.00, 21.20; חסמבה ושודדי הסוסים. 11.00; ולשוני הזינזה. 16.45
רב מור 1: עדה באפלה. 16.45, 19.00, 21.30
רב מור 2: צפר בלתי מוצח. 11.00, 13.00, 16.45, 19.00, 21.30
רב מור 3: מאהב אחד יותר מדי. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
רב מור 4: מלך האריות. 11.00, 13.00, 17.00, 19.00, 21.30
רב מור 5: איים ומורה - בלש בצחוק. 11.00, 13.00, 16.45, 19.00, 21.30
רב מור 6: קליפורניה. 16.45, 19.00, 21.30; ארון לאון. 11.00
רב מור 7: תעצרו את העיר פעם שנייה. 21.30; החברה שלי 2. א-ה 11.00, 13.00, 16.45, 19.00

אשדוד

גיל 1: בטהובן 2. 11.30, 17.00; מוריק. 19.30, 22.00
גיל 2: מלך האריות. 11.30, 17.00, 19.30, 22.30
גיל 3: לשחרר את ויל׳. 11.30, 17.00, 19.30, 22.00
גיל 4: שמינית באוויר. 11.30, 17.00, 19.30
גיל 5: איים ומורה - בלש בצחוק. 11.30, 17.00, 19.30, 21.30

אשקלון

חן 1: איים ומורה - בלש בצחוק. 11.00, 17.00, 19.10, 21.50
חן 2: החברה שלי 2. 11.00, 17.00; פילדלפיה. 19.30, 21.50
חן 3: מלך האריות. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 4: תעצרו את העיר פעם שנייה. 19.30, 21.50; ארון לאון. 17.00
חן 5: הבריחה. 19.30, 21.50; ולשוני הזינזה. 11.00, 17.00

נתניה

חן 1: מלך האריות. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 2: צפר בלתי מוצח. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 3: איים ומורה - בלש בצחוק. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 4: צפר בלתי מוצח. 17.00, 19.15; ארון לאון. 11.00; תעצרו את העיר פעם שנייה. 21.50

ראשון לציון

חן 1: מלך האריות. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 2: תעצרו את העיר פעם שנייה. 21.50; בוזת. 13.00; החברה שלי 2. 11.00, 17.00, 19.30
חן 3: איים ומורה - בלש בצחוק. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 4: צפר בלתי מוצח. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50
נעמן: רשימת שינדלר. 17.00, 20.45
ראשון: כן, נכירתי הונמיא. 19.30, 21.45
רון 1: מדרף בשירור ישיר. 19.30, 21.30
רון 2: ולשוני הזינזה. 19.30, 21.30

חולון

גל 1: מלך האריות. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גל 2: בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
גל 3: איים ומורה - בלש בצחוק. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גל 4: בטהובן 2. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גל 5: סוד הגן הנעלם. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00; הבריחה. 19.30, 22.00

באר שבע

אושל: זוהר. 11.30; מוריק. 17.00, 19.30, 22.00
רב נגב 1: מלך האריות. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 2: בנות. 13.00; ארץ הצללים. 19.20, 21.55; סום ווי'. 11.00, 17.00
רב נגב 3: לשחרר את ויל׳. 11.00, 13.10; תעצרו את העיר פעם שנייה. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 4: איים ומורה - בלש בצחוק. 11.00, 13.00, 17.00, 19.10, 21.50

חדרה

לב 1: מלך האריות. 10.30, 12.15, 14.00, 16.10, 18.15, 20.00, 22.00
לב 2: מוריק. 14.00, 19.30, 22.00; בטהובן 2. 10.30, 12.30, 16.30, 18.15
לב 3: איים ומורה - בלש בצחוק. 10.30, 12.30, 14.10, 17.00, 19.40, 21.50
לב 4: לשחרר את ויל׳. 10.30, 12.30, 14.30, 17.00, 19.30; קליפורניה. 22.00

רמת גן

אואזיס 1: איים ומורה - בלש בצחוק. 11.00, 17.00, 19.30, 21.55
אואזיס 2: מוריק. 16.45, 19.15, 21.55; ארון לאון. 11.00
אואזיס 3: שמינית באוויר. ה 11.00, 17.00, 19.30; הבריחה. 21.50
רב גן 1: מלך האריות. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
רב גן 2: חסמבה ושודדי הסוסים. 11.00, 13.00, 15.00; פילדלפיה. א-ה 21.50. בטהובן 2. 17.00, 19.30
רב גן 3: החברה שלי 2. 11.00, 13.05, 15.15, 17.15, 19.30; עדה באפלה. 21.50
רב גן 4: לשחרר את ויל׳. 11.00, 13.10, 15.20, 17.30, 19.40; תעצרו את העיר פעם שנייה 21.55

פתח תקווה

היכל 1: מוריק. 11.30, 14.00, 17.00, 19.45, 22.15
היכל 2: בטהובן 2. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
היכל 3: לשחרר את ויל׳. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30, 22.00

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ג' 19.7
ב־17.00 – "המסע הקסום של דן ורנה". מחזה הלוקח את הילדים למסע אל עולם התיאטרון. כתבו: אופירה אלון, נעם פלג, דידי בת. בימוי וכוריאוגרפיה: נעם פלג. משתתפים: דידי בת וחני פריץ. הצגת ילדים, לגילאי 9-5.

שירותי חירום

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקווה - טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת - טל' 100. אילת - 244; חדרה - 22444.

בתי חולים

תל־אביב והמרכז
"איכילוב" תל־אביב - *
"בילינסון" פתח־תקווה - *
"וולפסון" חולון - *
"אסף הרופא" צריפין - *
* כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה
"לניאדו" ומעיני המחלקות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
"שערי צדק" - ילדים, כירורגיה, אורטופדיה, א.א.ג
"ביקור חולים" - פנימית, נשים
"הדסה ע"כ" - עיניים

בתי מרקחת

בת ים: גני בת ים, הנביאים 3
חולון: אהרון, הופיין 52
ירושלים: קופ"ח הכללית שטראוס א, אביגדורי 3
נתניה: גבע, שער הגיא 14
פתח תקווה: קופ"ח הכללית, ההסתדרות 21
רמת גן: החירכון, ווזיאל 89
תל אביב: בני, דיזנגוף 174; אפרסמון, יהודה הלוי 110; תורנות לילה מיוחדת עד השעה 03.00 בימים א-ה. "בן־יהודה", בן יהודה 142; עד השעה 24.00 בימים א-ה ובמוצ"ש, סופרפארם רמת אביב, איינשטיין 40
חיפה: פבוזר, פבוזר 27

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע בימים א'-ה' בין השעות 08.00-20.00, ביום ו' בין 13.00-08.00. טלפון: 177022"1908.

יד ביד - אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער. - קו לנוער במצוקה. ירושלים - 02-243358; תל־אביב - 226027 (24 שעות); חיפה - 04-229488 (11.00-20.00); גליל מערבי - 04-820222.

הקו הלבן - 03-204327, ימי א', ג', ה' 19.30-23.30.

קו פתוח לנוער במצוקה. בימי ב' דה. 222732. ארגון הורים ארצי "קו פתוח", אוזן קשבת לילדים ובני נוער 03-621515 (24 שעות).

עזרה ראשונה לעיניים

עזרה ראשונה לעיניים מטעם ההסת' לרפואת עיניים בישראל.
בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה 1, טל' 523566, פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00. מרפאת עיניים לעזרה ראשונה [illegible] פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00-9.00. אחרי חצות בתיאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר. שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 03-285822, 294869.
מרפאת עיניים תורנית 24 שעות גם בשבתות וחגים בתיאום טלפוני איתורית 549911 סור 4318, רח' יהודה המכבי ת"א.
"S.O.S Doctors" ביקורי בית רופאים 24 שעות ביממה. טל' 03-5033939

סיוע לקורבנות אונס

לדיווח ואיזור הצורך, טל' 052-32432. א'-ה' בשעות 17.00-21.00, תל־אביב 03-234819; חיפה, 04-660111; ירושלים, 02-24554; 059-72245.

אלי - עזרה באלימות כלפי ילדים במשפחה טל' 6956763, 261070, פועל מ־08.00 עד 22.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים - טל' 02-610303
ער"ן תל־אביב - טל' 03-5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א - 03-6961113
ער"ן חיפה - טל' 04-672222
ער"ן כרמיאל (גליל מערבי) - 04-988410
ער"ן נתניה - טל' 053-625110
ער"ן כפר־סבא - 052-913999
ער"ן באר־שבע - טל' 057-418111
מוקד, מוקד הדרום - [illegible] מיפאל (מרץ לב), חיפה, 24 שעות ביממה, טל' 04-679999

מגן־דוד־אדום

ירושלים, ת"א, חיפה - טל' 101.
רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים - טל' 5793333; לוד, רמלה - 101, טל' 08-221022; עפולה - טל' 065-93334; [illegible] - 101, טל' 04-931401; נהריה - טל' 04-823333; בת־ים - טל' 5511111; באר־שבע - טלפון 057-74767; [illegible]; פתח תקווה - 101, 93, 03-330848; [illegible] - 06-938231; 9311111.

רכבות

מירושלים לת"א דרום: 07.25, 16.00.
מרחובות לת"א דרום: 06.00 (סלולה), 06.40, 07.30, 15.20, 17.15 (עד לוד), 18.50 (עד לוד).
מת"א דרום לירושלים: 07.25, 16.00.
מת"א דרום לרחובות: 06.10 (סקדה), 06.35, 14.35, 16.30, 18.00.
מת"א מרכז לחיפה: 06.00, 06.25, 07.14*, 08.03, 08.42*, 09.00, 10.30*, 12.00, 13.00*, 14.00, 15.00*, 15.57*, 16.35, 17.00, 18.00, 19.00, 20.15.
לנהריה: 06.25, 12.00, 14.00, 15.00, 15.57, 17.00.
מחיפה בת־גלים לת"א (מחיפה מרכז 5 דקות אחרי היציאה מבת־גלים): 05.30, 06.00, 06.20, 06.42, 07.15*, 07.35, 08.20, 09.05*, 10.05, 11.00*, 11.56, 12.55*, 14.30, 15.30*, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30.
לנהריה (מחיפה מרכז 5 דקות לאחר היציאה מבת־גלים): 05.47, 07.58, 09.48, 12.07, 13.23, 15.26, 16.00, 17.30, 18.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 05.50, 06.35, 07.25, 09.13, 10.57, 13.32, 15.24, 16.33, 17.30, 18.42.
קרונועים ברכבות מהירות בקו תל־אביב - חיפה - מת"א מרכז: 13.30, 15.30; מחיפה בת־גלים: 13.40, 16.10, 17.47.

לוח זמני רכבות בימי ו' וערבי חג בלבד

מירושלים לת"א דרום: 07.25, 12.00.
מרחובות לת"א דרום: 06.40, 11.30 (עד לוד).
מת"א דרום לירושלים: 07.25, 12.00.
מת"א דרום לרחובות: 07.00, 12.45 (סמדר).
מת"א מרכז לחיפה: 06.00, 07.04, 08.00*, 08.53, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.05.
מת"א מרכז לנהריה: 06.00**, 10.00**, 12.00.
מחיפה בת־גלים לת"א (מחיפה מרכז 5 דקות אחרי היציאה מבת־גלים): 06.00, 06.35, 07.30*, 08.34, 09.30, 10.30, 11.30, 13.00, 14.00.
מחיפה בת־גלים לנהריה (מחיפה מרכז 5 דקות אחרי היציאה מבת־גלים): 06.31, 09.20, 10.13 (עד קריית־מוצקין), 11.37, 13.23.
מנהריה לחיפה ולת"א: 06.16, 06.50**, 10.25, 11.00**, 12.30 (מוצקין), 12.50, 14.00 (עד חיפה בת־גלים).
קרונועים ברכבות מהירות בקו תל־אביב - חיפה - מת"א מרכז: 12.30; מחיפה בת־גלים: 10.10.

מידע אודות נסיעות הרכבות:
תחנת ירושלים: 02-733764
תחנת ת"א מרכז: 03-5425165
תחנת חיפה בת־גלים: 04-564561

* רכבת מהירה.
** החלפת רכבת בחיפה.

כלים יפים ברמה גבוהה
• צלחות • סכו"ים • כוסות
• כלי הגשה • מערכות קפה
• שולחנות • כסאות
השטיפה אצלנו וכלולה במחיר

כפר שמן
השכרת כלים
לאירועים
04-891866
טבעון

מנגו ליצוא
מיונית 7200
PI-1721010
הדגמה באלמגור
משק אילן כץ
ש.ה. הנדסה חקלאית בע"מ טל' 06-795243

הדף הירוק
שבועון - העתון לתנועה הקיבוצית מס' 411 • 19 ביולי 1994 • י"א באב תשנ"ד

קייץ

שמונה מבכירי נחשי הצפע של קיבוץ בית אלפא בחברת לוכד הנחשים יעקב סלע. סלע הוזמן לבית אלפא להפגין את יכולתו המקצועית ובחום שעתיים, כולל חליבת ארס, התפנה לערוך צילום קבוצתי עם השלל. חבר משתאה אמר, שהוא מלטף את הנחשים כמו שילד מלטף את חתול המחמד שלו

צילם דוד עיזב, כתב עמי רוזיוסקי

אינג' בר-יהודה בע"מ
בניה מתועשת משולבת
מפלדה ו/או בטון
• תכנון, יצור והקמה
• מבני תעשיה עבור מפעלים • מחסנים וסככות
• מבני משק • מרכזי מזון • רפתות
• עבודות קונסטרוקציה וכיסוי באיסכורית ובפלרוף
• קבלן מאושר ע"י פלרם - רמת יוחנן
טל' 04-113311 פקס 04-155791

חוגגים חג משק?
לרשותכם:

ועידת נעמ"ת תנעל היום לאחר שתבחר בעופרה פרידמן ליו"ר

פרידמן מבטיחה כי תנסה לפעול כדי לשלב יותר נשים בעמדות מפתח בכירות □ "אוסקר נעמ"ת" יוענק הערב ל־13 נשים בולטות

□ אבשלום קווה

היום תבחר הוועידה בעו"ד עפרה פרידמן למזכ"ל נעמ"ת במקומה של דרורה מאיר, אשר נתמנתה לתפקידה לאחר בחירתה של מאשה לובלסקי לכנסת.

בדיון שהתקיים אתמול במעמד האשה בחברה ובמשפחה אמרה פרידמן, כי בקדנציה הקרובה היא תנסה להשפיע על מנגנוני הכוח במדינה כדי לשלב יותר נשים בעמדות מפתח בכירות. היום גם יוענק "אוסקר נעמ"ת", פרס מיוחד מטעם נעמ"ת ל־13 נשים הבולטות בתחומי הפוליטיקה, האמנות, העסקים, המסחר וכיוצא בזה. בין מקבלות הפרס, מבקרת המדינה מרים בן־פורת, הסופרת עירית לינור, אשת העסקים פנינה רוזנבלום, השחקנית אורנה פורת, והשדרנית אילנה דיין.

מספר החברות בנעמ"ת מגיע ל־827 אלף, מספר הסניפים הוא 70 והאירגון מפעיל 336 מעונות וגני־ילדים.

בבחירות השתתפו כ־400 אלף חברות, ולמעלה מ־50 אחוז מהן בחרו בעפרה פרידמן. הוועידה תקבל שורה ארוכה של החלטות בתחומי עבודת נשים, משפט, מעמד המשפחה, חינוך ואירגון. אחת ההחלטות הבולטות של הוועידה קובעת, כי נשים שאינן חברות הסתדרות יוכלו להיות מעתה ואילך חברות בנעמ"ת.

שורה נוספת של החלטות עוסקות בתחום הבטחת שכר שווה לעובד ולעובדת וכן חקיקת חוק גיל פרישה שווה וגמיש. החלטות נוספות עוסקות בזכויות האם ובדרישה לאפשר לאשה לנהל תיק נפרד במס־הכנסה ולאפשר לה שומה נפרדת לפי בקשתה, גם אם בני הזוג חולקים עסק משותף או משק משותף. פרק מיוחד כולל עידוד יזמות עסקית עבור נשים. נציגת "דם" בוועידה, שולה שחר, אמרה במהלך הדיון, כי למרות ההתרחקות וההתעלמות מעולם הערכים הסוציאליסטי, אין שום סיבה שלא להאחז בו כחזון והשקפת עולם המנחות במרכז ההוויה את כבוד האדם ואת האפשרות לאפשר לו קיום מתקבל על הדעת.

בתגובה על אי ישום הסכם השכר במלואו

הסתדרות ההנדסאים והטכנאים שוקלת הכרזת סכסוכי עבודה

הסתדרות ההנדסאים והטכנאים מתכוונת לקיים בימים הקרובים כנס ארצי של ועדי ההנדסאים והטכנאים, על מנת להחליט על דרכי תגובה על נסיון המעסיקים להמנע מיישום הסכמי השכר החדשים במלואם בחברות ממשלתיות ובמקומות עבודה מסויימים במיגזר הציבורי – מסר דובר ההסתדרות.

מזכ"ל הסתדרות ההנדסאים, שלמה שני, מסר אתמול, כי עד היום יושמו הסכמי השכר החדשים של ההנדסאים והטכנאים במשרדי הממשלה, בשלטון המקומי, במוסדות להשכלה גבוהה, ברשות השידור, ברשות שדות התעופה, בחברת "בזק" ובבתי הזיקוק. לעומת זאת בכימיקלים לישראל, במפעלי ים המלח, במפעלי הברום, בתעשייה הצבאית, בתעשייה האווירית ובמקומות עבודה נוספים, לא החילו את ההסכם. לדברי שני, מנסה משרד האוצר להמנע מיישום ההסכם כלשונו גם ביחידות הסמך של מערכת הביטחון – רפא"ל וממ"ג.

אם לא תיענה תביעת הסתדרות ההנדסאים ליישום ההסכם כלשונו לאלתר, יוכרזו סיכסוכי עבודה [illegible] במהלך השבוע הקרוב.

הסתדרות ההנדסאים והטכנאים הודיעה גם [illegible] התנגדותה להפרטות שירותיות המוצעות בעובד[illegible]

בכנס הוועדים הצפוי בימים הקרובים יידונו [illegible] בדרכים להבטחת ייצוגם ההולם של ההנדסאים והטכנאים שנבחרו לוועדים ולמוסדות ההסתדרות [illegible] ההנדסאים, בעקבות התפתחויות אפשריות [illegible] המעמד המשפטי והארגוני של האיגודים המקצועיים כתוצאה מהליכי חקיקה צפויים שעלולה להיות לה[illegible] השפעה על ההסתדרות.

רוכב אופנוע קפץ וניצל מהתנגשות עם מוביל טנקים

(ע). רוכב אופנוע, חייל בשרות חובה, ניצל בנס לאחר שהצליח לקפוץ בשניה האחרונה לפני שאופנועו נפגע ע"י סמיטריילר מוביל טנקים שגרר אותו מטרים רבים.

"גם כזה לא ראינו מזמן", הגיב מפקד משטרת ראש פינה, רפ"ק רוברט שלום, לאחר שקיבל דיווח על התנגשות בין סמיטריילר לאופנוע בכביש אליפלט־ראש פינה.

נהג האופנוע, תמיר דוברט, חייל בשירות סדיר, הבחין בסמיטריילר [illegible] עוקף בדרך לא פנוייה. הוא [illegible] להימלט, אולם התבלבל. הוא [illegible] מאופנועו בשניה האחרונה ו[illegible] ליד הכביש. הסמיטריילר התנגש באופנוע בעוצמה רבה וגרר אותו למרחק של 170 מטר. [illegible] הסמיטריילר הצליח בשלב [illegible] לבלום, אלא שהאופנוע עלה [illegible] והבעיר את כל מושב הנהג.

הנהג קפץ מהרכב ללא [illegible] לאחר מכן נעצר נהג הסמיטריילר לחקירה.

נהגים שחלפו בכביש, [illegible] נדהמים מול הדראמה, כאשר [illegible] היו בטוחים שנהג האופנוע [illegible] מתחת לסמיטריילר שגורר אותו.

בעל האופנוע נחבל קלות [illegible] הוא טופל בבית חולים צפת ו[illegible] לביתו.

מפקד משטרת ראש פינה [illegible] נהג הסמיטריילר ביצע ככל [illegible] עקיפה בדרך לא פנוייה.

פרס שר החינוך ליוצרים בתחום התרבות היהודית יוענק היום

□ נעמי ריפתין

פרס שר החינוך, התרבות והספורט ליוצרים בתחומי התרבות היהודית לשנת תשנ"ד, יחולק היום. הפרס נועד לעודד יוצרים ולאפשר להם שנה בה יוכלו להתפנות מעיסוקיהם האחרים כדי להתמסר למפעלם. תחומי הדעת בהם היוצרים עוסקים מקיפים נושאים כגון: חקר המקרא, חקר התלמוד, היסטוריה של עם ישראל, הגות יהודית, מחשבת ישראל ואמנות יהודית.

חלוקת הפרס מתבצעת זו השנה החמישית, ומדי שנה זוכים בפרס שלושה יוצרים.

הזוכים בפרס בשנת תשנ"ד הם: ד"ר אלימלך ווסטריך – בתחום המשפט העברי, ד"ר מינה פארן – בתחום המחקר התלמודי ומר אריה פלהיימר בתחום המקרא.

השופטים היו עו"ד מיכאל אסולין – ירושלים; פרופ' ישראל ברטל – היסטוריה של עם ישראל; ד"ר ברכה יניב – אמנות יהודית; ד"ר חננאל מאק – מדרש ותלמוד; הרב יעקב פילבר – ירושלים.

ישיבת מזכירות המפלגה
תתקיים ביום ה', 21.7.94, בשעה 16.00
סדר היום:
1. מידע
2. לקראת ועידת מפ"ם – 95
3. חוג דור החמשך – "אמצע הדרך"
4. יצוג ועדי עובדים במפם
5. שונות.
שימו לב: בשבוע הבא לא תתקיים ישיבת המזכירות בגלל [illegible] מרכזי מרץ. ישיבות ועדות המזכירות לחברה וכלכלה ואיכות הסביבה יתקיימו ביום ה' 28.7.94 בשעה 14.00 במרכז.
חנן ארז, יו"ר [illegible]

פיס צ'אנס

ההגרלה מיום 18.7.94			
♠	♥	♦	♣
A	7	7	K

התחזית

מעונן חלקית עד בהיר.
ירושלים: 17 עד 26, גולן: 17 עד 26, הרי הגליל: 17 עד 25, חיפה: 23 עד 30, דגניה א': 23 עד 35, עפולה: 20 עד 30, תל אביב: 23 עד 30, נתב"ג: 21 עד 31, באר שבע: 20 עד 32, אילת: 26 עד 36, סדום: 28 עד 37.

ראשי רשויות מקומיות ערביות הקימו אוהל מחאה בירושלים

תובעים לכסות את הגרעון המצטבר בסכום של כ־200 מיליון שקלים ולהשוות תקציביהם למגזר היהודי □ משרד הפנים: נעביר השנה מענק של 292 מיליון שקל

אוהל המחאה של ראשי הרשויות הערביות מול משרד ראש הממשלה. (צילום: רינה הוד־נעמן)

(ע). עשרות ראשי רשויות מקומיות ערביות הקימו אתמול בבוקר אוהל מחאה מול משרד ראש הממשלה בירושלים לנוכח מצוקתם התקציבית וגרעונות הרשויות, המסתכמים, לדבריהם, בכ־200 מיליון שקלים.

ראשי הרשויות מסרו, כי הם תובעים לכסות את הגרעון המצטבר בסכום של כ־200 מיליון שקלים עוד השנה, כששני שלישים מתוכו יכוסו על ידי הממשלה באמצעות מתן הלוואות בשיעור של שליש ושליש על ידי מענק ממשלתי. את השליש הנותר, יגבו הרשויות המקומיות מתושביהן. עוד תבעו ראשי הרשויות, להשוות את תקציביהם לאלה של המיגזר היהודי וליישם את דו"ח ועדת סוארי, הממליץ להשוות את התקציבים בין רשויות המגזרים השונים.

ראשי הרשויות טענו שכיום, המפתח לתיקצוב ישוביהם הוא על פי הוצאה של 1,050 שקלים לנפש, לעומת 2,400 במגזר היהודי.

לפני כחודש וחצי, סיימו הרשויות המקומיות הערביות שביתה בת חודש ימים במחאה על גרעונותיהם, לאחר שנועדו עם מנכ"ל משרד הפנים עמרם קלעג'י. לדבריהם, הובטח להם סכום של 150 מליון שקלים להשוואת התקציבים שיועבר לרשויות במשך 4 שנים. אולם, לטענתם, לא קיבלו כל סכום מאז הפגישה האחרונה. כעת הם תובעים להשוות את התקציבים בפרק זמן של 3 שנים ולא 4. כמו כן, הם אומרים, כי בסעיף תקציבי הפיתוח הוחלט להעביר למיגזר הערבי 70 מליון שקלים. אולם, כעת הם דורשים להכפיל את הסכום. זאת, מאחר ולטענתם, אם יישאר המצב הקיים, לעולם לא יושוו תקציביהם לאלה של הרשויות היהודיות.

ממשרד הפנים נמסר בתגובה, כי השנה מסתכם המענק, המועבר לרשויות הערביות, ב־292 מיליון שקלים, מתוכם 84 מיליון שקלים הינם תוספת בהשוואה לשנה שעברה.

מתוך 84 מיליון שקלים, 45 מיליון מועברים על פי הסדרי השוואת התקציבים בין הרשויות המקומיות הערביות לבין הרשויות המקומיות היהודיות. עוד 39 מיליון שקלים מועברים בהתאם להסדר שנעשה בין נציגי הרשויות המקומיות הערביות לבין מנכ"ל משרד הפנים ערב חג השבועות האחרון. עוד נמסר, כי יתרת הפיגורים מאי גביית ארנונה ומים ברשויות הערביות מסתכמת ב־281 מיליון שקלים.

מרכז השלטון המקומי דורש להיות שותף בקביעת גובה אגרת החינוך

□ נחמן גלבוע, נעמי ריפתין

נציגי מרכז השלטון המקומי פנו ליו"ר ועדת החינוך של הכנסת, ח"כ אברהם בורג, בדרישה להיות שותפים בקביעת גובה תשלום אגרות החינוך על מנת לאפשר התארגנות של הרשויות המקומיות לקראת פתיחת שנת הלימודים ב־1 בספטמבר. הנציגים הביעו התנגדות נמרצת לכך, שוועדת החינוך של הכנסת בלבד תכריע בנושא זה לבדה, מאחר ויש להחלטה השלכות תקציביות ניכרות על הרשויות המקומיות.

כזכור, הוחלט בישיבת ועדת החינוך של הכנסת לפני כחודש, כי גובה אגרת החינוך לא יקבע יותר על ידי משרד החינוך, כפי שהיה נהוג עד־כה, אלא יקבע על־ידי ועדת החינוך של הכנסת.

יו"ר מרכז השלטון המקומי, עדי אלדר, ויו"ר ועדת החינוך של המרכז, שמואל אבואב, הבהירו, כי משמעותה של חוסר החלטה בענין זה, פרושה הטלת תקציב מערכת החינוך על גבן של הרשויות המקומיות בלבד. הם גם התריעו על־כך שאין עדיין החלטה בנושא וכי בעוד שבוע הכנסת יוצאת לפגרה. לדבריהם, אי־החלטה פירושה שלא יהיו לתלמידים ביטוח רפואי, טיולים, ערכות מלאכה, סל תרבות ולימודי העשרה.

העדר החלטה בנושא לא יאפשר לרשויות המקומיות להיערך לקראת שנת הלימודים, ועלול ליצור פערים בין רשויות חזקות ומבוססות לבין רשויות מחוסרות אמצעים, ולתת לגיטימציה לחינוך לעשירים בלבד.

עובד זר מהודו נהרג בתאונת עבודה בצריפין

□ נחמן גלבוע

עובד זר מהודו, דאס ראם, בשנות השלושים לחייו, נהרג אתמול בבוקר בתאונת עבודה בצריפין.

הפועל נשלח על ידי מעבידיו לצבוע גג במחסני ערוכה של הסוכנות שבצריפין, בגובה של כ־10 מטרים. במהלך העבודה מעד הפועל ונפל בקטע שבו הגג היה עשוי מפלסטיק גלי. הוא נפגע באורח קשה ביותר בראשו וכעבור זמן קצר מת מפצעיו. רופא של מד"א קבע את מותו.

מנהל העבודה ששלח את הפועל לביצוע עבודת הצביעה היה בקרבת מקום בעת התאונה. משטרת לוד, בשיתוף חוקר תאונות מטעם משרד העבודה, פתחו בחקירת נסיבות התאונה. הגופה הועברה למכון לרפואה משפטית באבו כביר לקביעת גורם המוות.

הפרטת הייאוש

במאמרו "אנשים טובים לאורך כל הדרך" ("הדף הירוק", 5.7.94) מטפל אליהו רגב (צצה), איש קיבוץ ברעם ומייסד "הזרם השיתופי", במסלול ההתרסקות הבלתי נמנע – לדעתו, לפחות – של התנועה הקיבוצית.

ראשית, אני מברך את צצה על שהזרם השיתופי זכה וקיבל טור קבוע ב"דף הירוק". כמי שהיה חבר באותה קבוצה של "הזרם השיתופי", והיה מודע לניכור המוסדות כלפיה, נראה לי שזה הישג שראוי להתברך בו.

שנית, שאלה: כאשר אדם מפרסם מאמר, יש לו בוודאי כוונה כלשהי. תהיה הכוונה גלויה או נסתרת – בוודאי טמון בדברים מסר כלשהו. הפכתי במאמר והפכתי, לראשונה לפני מספר חודשים, כאשר התפרסם בבטאון של "הזרם השיתופי", וחזרתי והפכתי בו שוב כאשר התפרסם ב"דף הירוק". אודה ולא אבוש: לא ברור לי מה המסר.

האם המסר הוא שאין לתנועה הקיבוצית, ולקיבוץ הבודד בתוכה, עתיד? ש"הסיפור הזה נגמר"? את המסר הזה שומעים במקומותינו השכם והערב. האם דרוש לו דגש נוסף דווקא ממי שהקים את "הזרם השיתופי"? האם לא חרת הזרם הזה על דגלו שחייה נגד הזרם העכור, הצבת תמרור "והירותו גבול לפניך!", הבלטת הישגי החיים בצוותא מול תנועה "אני עכשיו"? או אולי הכוונה היתה לחשוף מנגנון מושחת, שאין לפניו כלום, חוץ מטובות ההנאה שמקנה לו הפעילות בתנועה? וזאת כאשר האלטרנטיבות העומדות לפני כל מועמד לפעילות קורצות יותר ומפתות יותר, הן לפרט והן לקבוצה? כאשר הקושי לגייס פעילים גדול ממילא, האם המסר הוא לרפות את ידיהם של אותם חברים שהתגייסו לסייע, למרות הכל?

האם חדל "הזרם השיתופי" להאמין באפשרות של חיי שיתוף, ומה שנשאר לו הוא לנצל את הטור בעיתון ולהוכיח שוב ושוב, שהקיבוץ אינו אלא אפיזודה חולפת? או אולי החליט להצטרף למפריטים למיניהם, והוא מפריט את הייאוש – בתקצוב שווה לכל בית?

יש אנשים רבים, צצה, שהם גם "אנשים טובים" וגם אינם רואים את עצמם "בסוף הדרך". הם אינם "משלים את עצמם שהם ממשיכים לפעול בדרך אל חזון החברה השיתופית, שזוהרו לא הועם", הם ממש מאמינים בכך, תתפלא. והם זקוקים לסיוע דווקא מאלה שאינם רוצים בהתפוררות והתפרקות, גם ממך.

עמירם אפרתי

הכל משועבד וממושכן

בגיליון 405 של "הדף הירוק" (14.6.94), התפרסם מכתבה של עוזבת קיבוץ (ושמה שמור במערכת) – "אלה כללי המשחק" – והוא תשובה למאמר קודם ב"דף הירוק", הקרוי "מי ידחוף את כיסא הגלגלים שלהם".

שאלת דור המייסדים בקיבוץ היא סבוכה ומכאיבה, חשובה מאוד כשלעצמה, אבל ודאי שלא תיפתר במאמרים בעיתונות. לא הייתי נגרר אליה כלל, אילמלא התבטאויותיה של "עוזבת קיבוץ", שלא הואילה להזדהות בשמה ובשם הקיבוץ שעזבה, ואני נאלץ לכנותה כפי שהיא עצמה בחרה. וכך היא כותבת, בין השאר:

"אנו עוזבי הקיבוץ, בניו של דור המייסדים – שגם אנו היום בני ארבעים עד שישים, אלפים רבים במדינת ישראל – עזבנו את הקיבוץ, ברוב המקרים, בכותנתנו לבשרנו, ללא מענקי עזיבה, ללא מימון לימודים וללא כל סיוע בנטל של בניית בית ומשפחה. מבחינה זו הפקיר הקיבוץ את בניו אלה, כאילו אינם בניו, בעוד שהעניק מכל טובו לבנים שנשארו בקיבוץ. האם זהו צדק? זהו הסכם המגן על האינטרס של הקיבוץ כקולקטיב, אך נעדר יסוד אנושי טבעי".

האמנם???

ובכן, "עוזבת" יקרה, את פשוט מתעלמת מהעובדות:

רוב הקיבוצים בארץ במצב כלכלי קשה ביותר וחובותיהם מרקיעי שחקים. אינני יודע כמה קיבוצים ישנם, אשר ערך הרכוש שלהם כולו עולה על סכום החובות שלהם, אבל הם ודאי לא רבים. גם הרכוש הציבורי – בניינים, ציוד, ריהוט, בתי הספר, מוסדות החינוך והתרבות וכמובן גם אמצעי הייצור, מפעלי תעשייה, ציוד חקלאות ומערכות השקיה, המטעים וענפי בעלי החיים – הכל הכל משועבד וממושכן לבעלי החובות, הבנקים, המדינה ואחרים. החובות מעוגנים בשטרות התחייבויות ושעבודים כחוק. החובות כולם היו גם חובותיהם של מי שעזבו, עד יום עזיבתם, בדיוק נמרץ כפי שהם חובותיהם של מי שנשארו. ועל כן, אם נדמה לך, "העוזבת", כי הותרת לנשארים "מכל טוב", את לא השארת שם רכוש, כי זהו רכוש ששייך לבנקים.

ומי שנשאר, האם יגור גם בדירה הריקה שהשארת, או יישב על שני כיסאות בחדר האוכל, או ישתמש גם בתאים הריקים במחסן הבגדים?... הרכוש שנשאר בקיבוץ, ערכו העיקרי יכול להיות רק אם הוא מופעל, ומי שיכול להפעילו ולהמשיך בייצור הם הנשארים. הם גם אלה שיצטרכו לשלם את החובות המוטלים על כל קיבוץ, בעוד את ושאר העוזבים, ברגע עזיבתכם, יצאתם חפים מכל החובות. אף לא אגורה אחת, זכה וטהורה – כאותו ברווז העולה מן המים, מנער את נוצותיו ומתרחק לו. ואת החובות ישלמו לא רק הנשארים, החברים כיום, אלא גם תינוקות בעריסה ואולי אף כאלה שטרם נולדו...

בקיבוצים, למשל, ככל שידיעותי מגיעות, לפי "הסדר הקיבוצים" המוצע כעת, יסתיים תשלום החובות (גם שלך), בס"ד, עד שנת 2024... ואל נא נשכח, שבין העוזבים ישנם לא מעטים האחראים לחובות הרבה הרבה יותר ממרבית הנשארים. אל נא נשכח גם, שחלק גדול מאמצעי הייצור מושבתים בגלל מצב החקלאות, ויש ציוד ישן המחייב חידוש, הן מבחינה טכנית והן טכנולוגית.

מעט מאוד הגינות ואמת היו בפסיקה ההיא שלך, "עוזבת" יקרה, והרבה התעלמות והכפשה. אני תקווה, שהנשארים ידעו לכבד את החובות וגם לשאת בכבוד את נטל הטיפול בדור המייסדים.

איתמר בן ברק
חניתה

ההתיישבות בגולן — שגיאה טראגית

מעשה ההתיישבות בגולן, הוא מעשה הזדהות וחיקוי לא מוצלח של כוח החלוציות והיצירתיות של צורות המתיישבים במחצית הראשונה של המאה. זהו מעשה, שמנוגד למציאות המשתנה ולצרכיה במחצית השנייה והשונה של המאה הזו.

הגולן הוא העומק האסטרטגי של ישראל בגזרה הסורית. עומק אסטרטגי הוא מרחב החיץ שבין האוכלוסיה הבלתי לוחמת והבטן הרכה של המדינה, לבין כוחו ההתקפי המאיים של אויב. עומק אסטרטגי יכול להיות תפוס על־ידי כוחותנו הצבאיים, או להיות בריבונות של האויב ומפורז מכוחות התקפיים. כזכור היטב, במלחמת ששת הימים היו מרחבי סיני ושטחי הגדה המערבית בריבונות של ארצות אויב וללא התיישבות יהודית; בכל זאת, הקרב הזכור לטוב והמוצלח ביותר שניהל צה"ל מימיו היה קרב תנועה וניצחון, תוך חדירה וכיבוש העומק האסטרטגי, ברגע שכוחות האויב ההתקפיים חצו את הקווים לתוכו.

גם קרבות הטנקים הידועים בהיסטוריה הצבאית של מלחמת העולם, לא נזקקו להתיישבות מסייעת: הגרמנים שטפו את כל אירופה בניצחון מוחץ. לעומת זאת, ההתיישבות בסיני לא תרמה מאומה במלחמות ההתשה ויום הכפורים, ואילו זו שבגולן היתה נטל, שפגע בחופש התמרון של הצבא.

בין שהגולן יהיה בידינו ובין שהוא יהיה בריבונות סורית ומפורז, הגולן יישאר תמיד העומק האסטרטגי, בו ייפגשו צבאות אם, חס ושלום, תפרוץ מלחמה. בעתיד, כל מלחמה תהיה מלחמה של קרב תנועה מוחץ, טכנולוגיה וכלי משחית "חכמים": לילדי מרום־גולן ואורטל אין שום תפקיד במציאות כזו – להפך, הם מנטרלים ומבטלים את העומק האסטרטגי מכל תפקידיו!

מתוך התנשאות ואיוולת התרגלנו לחשוב, שרק לנו יש בעיות קיומיות, פחד ואיום; אך במציאות, לסוריה יש אותן הבעיות. שום שלטון סורי לא יוכל לסבול את כוחו ההתקפי של צה"ל כל כך קרוב לדמשק: הגולן הוא העומק האסטרטגי של סוריה, בדיוק כמו של ישראל. מסיבה זו, יש להניח שהמציאות והאינטרסים של ישראל וסוריה יביאו בהכרח להסכמה ולהסדר ברמת הגולן, שבו לישובים היהודיים אין כל תפקיד. למתיישבים בגולן יש כל הזכויות להתמרמר ולהתרעם על ממשלות ישראל, שעשו בהם שימוש פוליטי נואל ועיוור, וגם לכעוס על עצמם, שכן איש לא יכול לברוח מאחריותו האישית ולהסתתר רק מאחורי חסינות שוטה וסמכות של מנהיגות ושלטון...

התפקיד של התנועה אינו לייצר אשליות פופוליסטיות בקרב המתיישבים, להפך: על התנועה להציג בפני המתיישבים את האמת כפי שהיא, ולעמוד לצידם מול האתגר הקשה שבמעבר למציאות שמחכה להם. ובאשר לתנועות שתועות וטועות בדרך שלישית, או של "שמאל נסוג" – הרי עם כל ההבנה לאנשים שהיו תקופה ארוכה מנודים ודחויים, והיום רוצים להסתופף מעט בחומו הנעים של הקונסנזוס, מפליא שדווקא אלה אינם מבינים את השינוי הדרמטי שחל במציאות שלנו. גורל השטחים שנכבשו ב־67', שוב אינו עומד למו"מ בין תנועות בישראל ולהכרעה חוץ־צדדית, אלא למו"מ בין ממשלות. התוצאה המוסכמת שבין הממשלות תהיה תוצאה של המו"מ, של עמדות פתיחה המשתנות תוך המו"מ לוויתורים, פשרות והתקרבות. ראוי לפתוח את העיניים לבוקר החדש, לקראת המציאות החדשה של כמעט שנת אלפיים.

גייזי שביט
נחל־עוז

חתימתי לא היתה שם

להלן תוכן מכתבו של יונתן בשיא, מנכ"ל משרד החקלאות, לשר האוצר אברהם (בייגה) שוחט ולשר השיכון בנימין בן־אליעזר, בעקבות הגשת דו"ח הוועדה לשינוי ייעודן של הקרקעות (ועדת פוגל).

"אתמול הוגש לכם דו"ח הוועדה ליישום החלטות ממ"י 553 ו־611 לשינוי ייעוד קרקעות. חתימתי לא היתה שם, וראיתי לנכון לנמק בפני מי שמינה אותי לוועדה – מדוע לא צירפתי את חתימתי למסקנותיה.

נשיא בית המשפט העליון, מר מאיר שמגר, כותב בפסק דין משנת 89':

'כשולי הדברים יש לשוב ולהדגיש את אשר נאמר, לא אחת, והוא, שהיעדר הגדרה משפטית ברורה של זכויותיו של חבר מושב, ובכלל זה העמדתו כיום בגדר בר רשות בלבד, אינם מניחים את הדעת. מן הראוי שנושאים אלה יזכו לעיון מחדש, כדי שזכויותיו של מי שמשקיע שנותיו, כוחו ואונו במשק חקלאי יוכרו ויעוגנו כדבעי, וכדי שיוסרו אי הבהירויות והספקות בסוגיה זו'.

ביטול סעיף היזמות בהחלטה 611 (שעליו הסכמתי), משאיר את המיישבים השופים בפני חוזה החכירה הבלתי אפשרי, המגדיר בסעיף 18 שהודעה של ממ"י תחייב אותם לעזוב את ביתם תוך 60 יום! (שימו לב – לא רק את אדמות העיבוד שלהם, אלא אפילו את ביתם!). אני דרשתי להוסיף, ששינוי הייעוד של הקרקע מחייב את הסכמת המתיישב (אשר ייתכן שהוא מעבד את אדמתו כבר שלושה דורות, והוא רוצה להמשיך להיות חקלאי) – וחברי הוועדה סברו אחרת, ובנושא כה עקרוני לא יכולתי להיות שותף למעשה הדו"ח.

אם הדברים שלי אינם משכנעים אתכם – אולי דבריו של כבוד נשיא בית המשפט העליון של מדינת ישראל ישכנעו אתכם, שנושא מרכזי זה מחייב שינוי מיידי, ובנושא זה לא תקבלו את המלצות הוועדה".

השלום בפלסטינה

כל דברי – בכלל וגם להלן – מתבססים על עבודה שחקרה את ה"מקור" למגוון הדעות הקיים בחברה האנושית. הכתבות השונות המתפרסות ב"הדף הירוק" מכותבים שונים, כמו גייזי שביט ובעיתון האחרון עמיקם אסם, המתארות את הדרוש כדי להגיע לשלום עם הפלסטינים ושכנינו הערבים, גם הן נשענות על אותו "מקור". "מקור" זה הוא אשר אינו מאפשר לקרוא נכון את השלום עם מצרים.

אם בגין היה מעמיד כתנאי לשלום עם מצרים שסראאת יוותר על סמ"ר אחד של אדמת מדבר השייכת למצרים – השלום לא היה נחתם. הסיבה אינה כושר המיקוח של סאדאת, או חולשתו של בגין במשא ומתן. המחיר ששילמה ישראל תמורת השלום אינו "תקדים", אלא מתאר מציאות אנושית בסיסית.

ומכאן התנאי ההכרחי לשלום עם סוריה. אבל גם הפלסטינים הם בני־אדם רגילים, ולכן השלום איתם יתחיל רק כאשר תקום מדינה דמוקרטית חילונית על כל שטח פלסטינה – שתי גדות לירדן. זהו המקור לאינטרס הירדני לשלום עם ישראל.

חיים חריחל
קבוצת כינרת

הדף הירוק
שבועון על המשמר
עורך: יעקב לזר
מפיקה: מירה שחם גולן
עריכה לשונית: אמירה המלט
צלם המערכת: בועז לניר
משתתפים: מיכה באר (באשור), יהודה מרוז, רחל שלו, נחמן גלבוע, עמי רודנסקי, מירה שחם־גולן, עודד ליפשיץ, יגאל וילפנר, יעקב לזר, גיורא מנור, אריה פלגי, גרויה כהן, אליעזר מאוב, דמי שני
מנהל מסחרי: יוסי כהן
מודעות: נצחיה ברזצקי טל' 03-6388575
מוספים: מיכל אוסובסקי טל' 03-6388579
תיאום מודעות: נורית מצלר טל' 03-6388580
פקסימיליה: 03-372801
המערכת והמנהלה:
רח' דובנוב 2, ת"א 61271
טל' 03-6388587, פקסימיליה: 03-6370097
סדר, לוחות והדפסה:
הדפוס החדש בע"מ, טל' 03-6388558
תוכן המודעות על אחריות המפרסם בלבד

לחברים/ות ורכזי קניות ותרבות
שלום לכם,
אנו מתמחים בעבודות אומנות
ועבודות שבטים
ועושים בזארים בקיבוצים ובמושבים,
יש לנו מבחר עצום של עבודות
קליעה, תכשיטים,
אריגים ועוד הרבה דברים יפים
במחירים מאוד סבירים.
בוא אלינו ותתרשמו
נשמח גם לבוא אליכם
נא להתקשר כדי לתאם מראש
טל' 03-5280768 חנות
06-389071 בית
קינטור
שינקין 36 ת"א
10%

לבעלי בריכות שחייה
אנחנו הפתרון!
נשמח לשרת אתכם במתן שירותים
טכניים לבריכות שחייה
התקנת מערכות מים לבריכות שחייה ★ אספקת קלורינטורים, כלור תבליות וכלור נוזלי ★ שירותי מכירה, תיקונים לרובוטים "דולפין"
הידרופארם — בריכות שחייה
בית־שמש 02-917397 • קיבוץ יקום 09-524507

הסדנה שכבשה את לב הילדים בעשרות קיבוצים ובכל הארץ

אנימציה
ילדים עושים ואוהבים
להזמנות ופרטים: איתן עודד, ת"א טלפקס 03-6391555

קיץ: על החבל במסלול חקופים חמתוח מעל מי נחל חבניאס, ניצבים מתן, אורלי, אביעד, כרמי, איל גל ואילן, והם מכינים סמינר צופי לחניכי כיתות ט' ו־י' של השומר הצעיר. בתוך חורש סבוך על שפת הנחל הקימו מחנה כמיטב המסורת חשומרית, כאילו אין מונדיאל וכאילו לגמרי לא חשוב מי תנצח – איטליה או ברזיל (כתב: עמי רוזינסקי, צילם: דוד עינב)

תרגיל של החונטה

שמונת הימים בהם שהה ישראל ביטנר בחו"ל איפשרו ל"חונטה" הצפונית ליזום ולבצע את הדחתו מתפקיד הגזבר בדגניה א'. לאחר ששוכנע קודם לכן לוותר על תפקיד מנהל משקי עמק הירדן. מכתב אנונימי מחולל סערה בעמק

עמי רודנסקי

כתב אנונימי, שנשלח למזכירויות קיבוצי עמק הירדן ולחברים מרכזיים באיזור, תוקף את הקבוצה המכונה "החונטה הצפונית", על רקע "תרגיל" שבוצע על ישראל ביטנר מדגניה א', מי שהיה מועמד לתפקיד מנהל משקי עמק הירדן. המכתב מופיע תחת הכותרת "האמת מאחורי בחירתו של דוד מרום למנהל משקי עמק הירדן", וזה ניסוחו:

"לקראת הבחירות לתפקיד מנהל משקי עמק הירדן, פנו מספר רב של אישים מקיבוצי עמק הירדן לישראל ביטנר מדגניה א', שיציג את מועמדותו לתפקיד, וביטנר שקל להיענות לפנייה בחיוב. באותו פרק זמן הופעל עליו גם לחץ בדגניה א', שיסכים להצבת מועמדותו לתפקיד הגזבר, בטענה שאין מועמד אחר.

"בעקבות פניות חוזרות ונשנות מצד דגניה, ביטל ישראל ביטנר את מועמדותו לתפקיד 'מנהל משקי עמק הירדן', ודוד מרום נבחר לתפקיד. בינתיים נסע ישראל לטיול בן שמונה ימים לחו"ל, כשהוא בטוח במועמדותו לתפקיד הגזבר בדגניה א'.

"תוך שמונה ימים הצליחו אנשי החונטה להביא מועמד אחר, לאשר את מינויו על־ידי כל הגורמים הנוגעים בדבר ואף להרפיס דף יפה עם שם המועמד החדש, כדי להביאו להצבעה באסיפה. דף זה קיבל את פניו של ישראל ביטנר בשובו מטיול בחו"ל.

"ארם גורמלי, שלא נפגש מימיו עם ה'חונטה' ועם דרכי פעולתה, לא יאמין שהכל תוכנן מראש, לכן הגיוני שאנשים רבים אף לא יאמינו להשתלשלות העניינים כפי שתוארה כאן. נקווה שהם לא יבינו מאוחר מידי.

"על החתום, קבוצת חברים הקוראת לביטול בחירתו של דוד מרום. הסיבה היחידה לבחירתו של דוד מרום היא כיסוי גב לחברי החונטה, ולא כשרונו או יכולתו האישית, חס וחלילה". עד כאן לשון המכתב. את דוד מרום אי־אפשר היה להשיג כדי לקבל את תגובתו, כיוון שהוא נמצא בחו"ל. ישראל ביטנר אומר, כי העובדות המופיעות במכתב נכונות, אך הוא אינו מזדהה עם הפרשנות ואין לו כל מושג מי יזם והפיץ את הדברים. ביטנר מודה, שהיה בינו לבין מזכיר דגניה ויכוח חריף בנושא בחירת הגזבר החדש. יוסי ורדי, מזכיר דגניה א', שולל את האפשרות שאנשים חוששים להזדהות בשמם, מפני שהם פוחדים מתגובת ה"חונטה": "פתרז אין לי מושג מדוע. אבל החשוב ביותר – כשאנשים אינם מזדהים בשמם, אני לא מוכן להתעסק איתם".

תמי ביטנר, אשתו של ישראל, מכחישה כל קשר למכתב, אבל לא מסתירה את כעסה: "יבוא יום שאני אספר למשקים מה בדיוק עשו לישראל. אני לא מבינה איך אנשים בעמק יושבים בשקט, אחרי מה שעוללו לו".

מועצה ציבורית ל"צוותא"

אם לא יהיו הפתעות של הרגע האחרון, ימונה היום יונתן ברוק מנגבה ליו"ר מועצה ציבורית ל"צוותא". זהו גוף שלא היה קיים עד כה, והוא ינחה ויתווה מדיניות, אבל גם יפקח ויבקר

צילום: בועז לניר

ברוק יעבוד בצוותא עם טנא

מירה שחם גולן

הנהלה הפעילה של מועדון "צוותא" תתכנס ביום ג' (היום), לדון בבחירתו של יונתן ברוק מקיבוץ נגבה, לתפקיד יו"ר מועצה ציבורית שתוקם לצוותא, גוף שהוא מעין מועצת מנהלים. הרעיון להקים מועצה ציבורית, כולל הצעה שמית, הועלה באחת מישיבות ההנהלה האחרונות על־ידי אריה גילת מקרן "חבצלת", ומקורבים ל"צוותא" מפרשים את ההחלטה כניסיון מצד הקבה"א להגביר את הפיקוח והבקרה על הנעשה במועדון. יונתן ברוק, המתאם החברתי בקבה"א, אומר שהוא נכון לקבל על עצמו את התפקיד ורואה בו אתגר מעניין. "לאחר בחירתי, אלמד היטב את התפקיד ואת צרכי 'צוותא' ורק אז, בשיתוף עם המנכ"ל משה טנא, נרכיב ביחד את הוועדה הציבורית שתעבוד איתנו." אם תאושר מועמדותו של ברוק, היא תובא לאישור מועצת הקבה"א ב־ 24 ליולי.

חנן בן־דור, רכז המחלקה הפרסונלית בקבה"א, מסביר שעיקר תפקידה של הוועדה הציבורית להתוות מדיניות לעבודתה של "צוותא" ולהיות גוף מנחה, אך גם מפקח ומבקר. "בתקופתו של ציון ז"ל נפלו החלטות בינו לבין ההנהלה הפעילה בלבד. אנחנו סבורים שגוף ציבורי צריך לפעול בשיתוף פעולה עם ועדה ציבורית, שתמונה על־ידי היושב ראש".

נאמר בזמנו, של"צוותא" בעיות כלכליות. הוועדה הציבורית תבלול אנשי כלכלה?

בן־דור: "ל'צוותא' אין בעיות כלכלה. בוועדה יכהנו אנשי תיאטרון ותרבות, נציגים מקרן חבצלת ופעילי 'צוותא' מן העיר והקיבוצים. מכל מקום, היו"ר המועמד יונתן ברוק נראה לנו מתאים לתפקיד. לאחר שמועמדותו תאושר על־ידי המועצה, הוא ירכיב את הוועדה הציבורית".

יונתן ברוק הוא מועמד יחיד?

"הוא מועמדה של התנועה. אבל קיימת אפשרות שמי שרואה את עצמו מתאים לתפקיד, יציג את מועמדותו בפני מועצת הקיבוץ הארצי".

הטיול שאישתי לא תשכח לי
זה היה אמור להיות טיול בלתי נשכח: יום הולדת ארבעים לאישה. רק אני והיא ואירופה הרומנטית. סוכן הנסיעות המליץ על חברה איטלקית קטנה להשכרת רכב. חיסכון של $20 לעומת אוויס, הוא אמר. הוא רק שכח להגיד לנו שהחברה לא מאפשרות להחזיר את הרכב בארץ אחרת. את זה גילינו בגבול בשווייץ. את הטיול הזה כבר לא נשכח. היינו צריכים לעשות יו־טרן ולשוב לרומא. עלה לנו הרבה יותר מ־$20, תאמינו לי. עם חברות השכרה קטנות אנחנו יותר לא מתעסקים.

AVIS הקיץ הזה רק אוויס
להזמנות פנה לסוכן הנסיעות או ת"א 5272346-8, חיפה 513050, י"ם 249001, ב"ש 271777

המנהל פרש ולקח את המחלקה

"ארגון 'קיבוצי השומר הצעיר' מתנוון ומתדרדר", אומר משה אייזנמן, רכז מחלקת החשמל, שהתפטר מתפקידו: "חבל על הקיבוצים ששוב יתאכזבו, ויש מקום לדאגה במה שקורה בתנועה ובתאגידיה". העימות בין מחלקת התכנון ומחלקת החשמל ב"קיבוצי", כולל היבטים אישיים קשים בו, מסביר מדוע יש בהחלט מקום לדאגה

עידיד ליפשיץ

משה אייזנמן מרמת־השופט הוא סיפור הצלחה. לא משהו גדול לעמודי שער, אבל הישג נאה לפעיל תנועה בדרג הבינוני. לפני כשנתיים נכנס לתפקיד רכז מחלקת החשמל ב"קיבוצי השומר הצעיר", ארגון הקניות התנועתי. היום הוא יכול להצביע על הישגים מוכחים, שגם הממונה עליו, יגאל ברק מכפר־מנחם, שמנהל את "קיבוצי", אינו חולק עליהם. אחרי שנים של ירידה בהיקף הפעילות של המחלקה – שעוסקת באספקת מוצרי חשמל ביתיים, ציוד חשמלי וחומרים לרשתות חשמל – התהפכה המגמה. אייזנמן עסק במרץ בשיווק המכירות ובשיפור השירות והוא גם קידם יחד עם המקבילים לו בתק"ם את שיתוף הפעולה בין המחלקות בשתי התנועות שאיפשר שימוש ביתרון לגודל. כך ללחוץ על הספקים לתת לקיבוצים מחירים נוחים ותנאי תשלום נוחים. התוצאה היתה, שב־93 חלה עלייה חדה בהיקף המכירות, 17 אחוז יותר מבשנה שקדמה לה. לקוחות קיבוציים שנטשו את המחלקה לחשמל חזרו אליה, ואלה שלא נטשו היו יותר מרוצים מבעבר.

בדיקה בשטח, אצל רכזי קניות וחשמלאים בקיבוצים, מאשרת את תמונת המצב המשתפרת שמציג אייזנמן. וכך גם הנתונים המתעדכנים ברבעון הראשון של '94 היתה עוד עלייה בהיקף הפעילות, הפעם ב־15 אחוז. ההישג עוד יותר מרשים כשבמחלקות אחרות ב"קיבוצי", כמו רכב ונסיעות, יש ירידה ניכרת במכירות.

יוסי מהתכנון נגד משה מהחשמל

למרות ההישגים, אייזנמן התפטר מתפקידו ובימים אלה הוא חוזר הביתה מאוכזב. יש לכך שתי סיבות:

האחת – דחו את דרישותיו להגדלת הצוות. דווקא בגלל ההצלחה, הוא טוען, יש יותר לקוחות ויותר הזמנות, וארבעה אחרים אינו יכול לשאת על גבו את כל העול. הנימוק לדחיית הבקשה, אומר אייזנמן, הוא שבקיבוץ הארצי יש החלטה עקרונית, שאושים צמצומים בסגל הפעילים והעובדים ולא ייענו להרחבות. טענותיו – שצריך לבדוק [illegible] את הצרכים ולא לפעול על פי קני מידה גורפים ושרירותיים, ושבוודאי להקצות משאבים הכרחיים למחלקה רווחית ומצליחה – נפלו על אוזניים אטומות.

במאמר מוסגר נעיר, שהשיטה של קיצוץ אוטומטי, אחיד ושרירותי, היא שיטה נוחה לקצצים, שפוטרת אותם מבדיקה עניינית של צורכיהם ומטלות, אבל היא פגעה ופוגעת גם במוסדות אחרים בתנועה. קיצוצים בשיטת "יעלה כמו שיעלה, העיקר לחסוך", זה לא בדיוק שיטת ניהול יעילה ועניינית.

הסיבה השנייה היא עימות עם מחלקת התכנון. עד לשנה שעברה, היתה מחלקת החשמל מורכבת משני אגפים: מחלקה טכנית, שעסקה בתכנון פרוייקטים בתחום החשמל בקיבוצים, ומדור מסחרי, שעסק במכירות. הטכנית היתה כפופה לראש המדור המסחרי, ששימש גם כמנכ"ל של שתיהן. הכוונה היתה לקיים שיתוף פעולה פורה ודו־סטרי: המדור המסחרי יציע ללקוחות שרוצים לרכוש דרכו ציוד, להזמין את עבודות התכנון במחלקה הטכנית, ואילו המחלקה הטכנית תציע לאלה שמזמינים אצלה תכנון, לרכוש חומרים וציוד במדור המסחרי.

בסתיו שעבר פוטר מנהל המחלקה הטכנית, מהנדס שכיר, והמנהל החדש, המהנדס יוסי קרינסקי מבית־ניר, שעבד במחלקה ונחשב לאיש מקצוע מעולה, ביקש להפריד את המחלקה הטכנית מהמסחרית ולעמוד בראשו מחלקה עצמאית.

ברק, מנהל "קיבוצי", תמך בהפרדה וטען, שהכפיפות של הטכנית למסחרית היא מלאכותית ומיותרת. גם אייזנמן הסכים להפרדה, למרות הקיצוץ בסמכויותיו, בתנאי שיישמר שיתוף הפעולה בין שתי המחלקות. נחתם הסכם בכתב, לפיו תמשיך מחלקת התכנון להפנות לקוחות למחלקת החשמל ולהפך.

במציאות – קרינסקי הפר את ההסכם מהרגע שבו נחתם, ולא הפנה לקוחות קיבוציים למחלקת החשמל. יותר מזה קרה: שהפנו אותם לחברות פרטיות שמתחרות במחלקה. "נגרם נזק ונפתחה תחרות פרועה", אומר אייזנמן, "נאלצתי להתחרות במחלקת התכנון שלנו ובספקים החיצוניים, שעליהם היא המליצה בפני הקיבוצים. הייתי מוכרח לפנות לקבלני ביצוע חיצוניים, שיגישו הצעות תכנון, כדי שנוכל להציע ללקוחות מה שהציעה להם הטכנית: הצעה משולבת לפרויקט שלם – תכנון, ביצוע באמצעות קבלנים ורכישת הציוד".

"אתה מדבר עם אנשים לא מאוזנים, שמטיחים האשמות שווא", הגיב קרינסקי כשנשאל על הפרת ההסכם, "פנה למנכ"ל ברק". פניתי. "אינני [illegible] להעריך, מה היתה הפגיעה הממשית [illegible] המחלקות בגלל היעדר שיתוף הפעולה", [illegible] המנכ"ל ברק, "אבל סביר להניח שבכל מקרה שיתוף פעולה היה יכול לשפר עוד יותר [illegible] הביצועים בשתי המחלקות". כשנשאל מדוע [illegible] אכף את ההסכם על קרינסקי, השיב ברק "זה [illegible] עובד במציאות, אין כימיה בין קרינסקי לאייזנמן". כל פניותיו של אייזנמן לדרגים יותר גבוהים בתנועה, כדי שאלה יאכפו על קרינסקי את ההסכם לא הועילו. יוסי המשיך להכות ביוסי, או ליתר דיוק, יוסי מהתכנון היכה את משה מהחשמל ולהפך.

בלי קרינסקי אי־אפשר

חצי שנה לאחר שנכנס לתפקיד, [illegible] כחודשיים, הודיע קרינסקי שהוא עומד לצאת לשנת חופש מקיבוצו, בית־ניר, ומתעתד לעבוד בחברה להנדסת חשמל, מאלה שהמחלקה [illegible] הפנתה אליהן לקוחות, בניגוד להסכם עם מחלקתו של אייזנמן. לא שהתוכנית לשנת חופש לא היתה ידועה מראש: קרינסקי אומר, שהודיע לברק [illegible] שמונה לתפקיד מנהל המחלקה הטכנית, [illegible] '94 יחליט אם לצאת לחופש או להישאר. ברק [illegible] על כך, כשיזם את מינויו למנהל. כששואלים את ברק מדוע תמך במועמד שלא התחייב לנהל את המחלקה במשך פרק זמן סביר, הוא מאשר, שידע על אפשרות של שנת חופש, אבל לדעתו אי־אפשר לבנות על אמירות כמו "אולי אחליט ביוני". הוא יזם ואישר את המינוי בלי להתחשב בהן.

משנודע על החלטתו של קרינסקי לפרוש ולעבור באותה חברת הנדסה – שגם ברק, גם אייזנמן וגם קרינסקי שומרים משום מה את שמה בסוד כמוס – החליטו בקיבוץ הארצי למכור את המחלקה הטכנית. אפשר בלעדיה, אומר ברק. מה הם כן מוכנים לומר על זהותה של אותה חברה, שמתעתדת לרכוש את המחלקה עם העובדים ועם תיקי הקיבוצים, ובהם תוכניות של פרויקטים משנים קודמות? בטח לא ניחשתם: זו אותה חברת הנדסה עלומת שם, שבה קרינסקי יעבוד בשנת החופש שלו.

"זו לא יוזמה שלי", אומר קרינסקי. "כשסיפרתי לברק שאני מתעתד לעבוד בחברה הזו, הוא ביקש שאגיד לו את שמה, כדי שיוכל לנסות למכור לה גם את המחלקה הטכנית".

"אני לא רואה בזה שום טעם לפגם", אומר ברק, "למחלקה הטכנית אין רכוש פיזי. כל מה שיש לה זה מוניטין, עובדים ולקוחות. בלעדיהם אין מה למכור. בלי קרינסקי אי־אפשר לקיים את המחלקה וגם לא למכור אותה. הקונים מכירים אותו ורוצים בו. קרינסקי הציע שיישאר כאן כשכיר, ואנחנו החלטנו בפורומים המוסמכים בתנועה, לדחות את ההצעה מנימוקים עקרוניים – לא ממשיכים להעסיק חבר שעוזב, או יוצא לחופש, כשכיר – ולמכור את המחלקה למרבה במחיר. אם לא נמכור אותה כעסק חי, ניאלץ לפרק אותה ולשלם פיצויים ניכרים לעובדים. בתנאים כאלה, אין הרבה קופצים על המציאה הזו. יש כאלה שלא רוצים בה אפילו בחינם".

לקוחות מאונס

אייזנמן טוען שמוכרים את המחלקה בפרוטות, משהו כמו 70־80 אלף ש"ח, שהוא עצמו הביא גורמים שהיו מוכנים להציע מחיר יותר טוב והם נדחו בלי סיבה סבירה, ושהטענה שבלי קרינסקי אין אפשרות להפעיל את המחלקה או למכור אותה אינה נכונה. בניגוד לטענה של ברק, שרוצים למנוע פיטורים ופיצויים, שוקלים תוכניות לפטר את העובדים, ובחוזה המכירה, שטרם נחתם, יש התחייבות להפנות את קיבוצי התנועה לחברה המסתורית, שתרכוש את מחלקת התכנון עם תיקי הקיבוצים.

אם זה יקרה, הקיבוצים יהפכו ללקוחות מאונס של הרוכש, אומר אייזנמן, וזה ניגוד אינטרסים שיפעל לרעתם. חבל, אומר אייזנמן, שאינו מתכוון רק לעיסקת המכירה, אלא לתחומי פעילות יותר רחבים, שבקיבוץ הארצי, אחרי כל המפולות וההסתבכויות, אנשים לא מוכשרים מנהלים תאגידים חשובים בצורה לא עיסקית. "הוכחתי שמחלקת החשמל רווחית ומביאה תועלת רבה לקיבוצים", הוא מסביר. "אבל ב"קיבוצי" עוסקים רק בבעיות של תזרים המזומנים, שהן קשות ודחופות, ומזניחים את הצד העיסקי, שיווק ויוזמות. לא פועלים כדי להוסיף לקוחות ולהגדיל את המכירות, לטובת הקיבוצים ולטובת "קיבוצי". אסור שזה יקרה, שהצד הפיננסי [illegible] את הצד העיסקי".

"הממונים עליי מכירים בהישגיי, אבל לא מנעו את פרישתי", מוסיף אייזנמן. "הדיונים שנערכו לאחרונה בפורומים שונים של הקיבוץ הארצי, על "קיבוצי" בכלל ועל הבעיות שהעליתי בעניין מחלקת החשמל בפרט, חשפו שרבים וביניהם בכירים בתנועה מצדיקים את עמדותי ומקבלים את טענותי אבל לא נוקפים אצבע לתקן את המעוות. היום מעדיפים שקט. הם [illegible] מהמערכת מי שעושה גלים גם כשהוא צודק".

"הארגון מתנוון ומתדרדר, ועם הליכתי צפוי שזה יקרה גם למחלקת החשמל", אומר אייזנמן. "לי לא צריך לדאוג, אמצא משהו אחר. חבל על הקיבוצים, ששוב יתאכזבו ממחלקת החשמל, ויש מקום לדאגה ממה שקורה בתנועה ובתאגידיה".

בירור שערך "הדף הירוק" העלה, שהמחלקה המשפטית, שערכה את חוזה המכירה, לא התבקשה וממילא גם לא נתנה חוות דעת על כשרות העיסקה.

פרויקטים שתקועים בקנה

מה שמצער את אייזנמן זה שפרישתו הכפויה עלולה לפגוע בפרויקטים חשובים בתחום התקשורת במגזר הקיבוצי. הוא יזם את הפרויקטים וטיפל בקידומם, והפסקתם תגרום להערכתו נזקים כבדים לכל הקיבוצים.

פרויקט אחד הוא השגת רשיון נ.ס.ר., נקודת סיום רשת. כיום, כשלרוב הקיבוצים מרכזיות עצמאיות ורשת קווי טלפון משלהם, הם משלמים סכומים ניכרים ל"בזק" עבור טיפול ברשת הטלפונים הפנימית, כמו לקוחות שאין להם רשת ומרכזיה משלהם, כשלמעשה הטיפול הוא באחריות הקיבוץ ועל חשבונו. רשיון נ.ס.ר. פוטר לקוחות גדולים עם רשתות טלפונים פרטיות מהתשלום הזה, ואייזנמן, בשיתוף עם עדנה סולודר, שעומדת בראש ברית התנועה הקיבוצית ואחרים, פועלים להשגת רשיון כזה גם לקיבוצים.

פרויקט נוסף, גם הוא בתחום התקשורת, פרויקט שאייזנמן אינו רוצה לחשוף את פרטיו כדי לא להכשילו, עשוי לחסוך לקיבוצים סכומי כסף ניכרים ביותר בשימוש בטלפון. גם כאן מדובר בהצטרפות להסדר שכבר קיים לגבי לקוחות מסוימים, והקיבוצים עדיין אינם שותפים לו.

יש עוד פרויקטים מבטיחים בתחום הזה, שכידוע הוא מתפתח במהירות ונחשף לתחרות. אייזנמן מביא כדוגמה פרויקט של תקשורת המחשבים, שיכול לקדם ולייעל את מערכות איסוף הנתונים וההיזון החוזר בין הקיבוצים, מרכזי התנועות והתאגידים האזוריים. אייזנמן, למרות שהודיע על פרישה, ממשיך לטפל בקידום הפרויקטים האלה.

אין לי לב להפסיק, הוא אומר, אסור שהם ייתקעו בקנה.

איור: [illegible]

מחשבות מונדיאליות אחרי הנעילה

אבישי גרוסמן

"רק שהנאצים לא ינצחו", אמר הילד בן הי"ג. "הכי הרבה שמחתי שהגרמנים הפסידו את המשחק לבולגריה", אמר האמן שחצה כבר את שנת החמישים לחייו. חלפו כבר כמעט 50 שנה מאז תום מלחמת העולם השנייה, חיילי הצבא הגרמני של אז נפטרו או הפכו לפנסיונרים. השחקנים על המגרש המונדיאלי הם בניהם הצעירים או נכדיהם הבוגרים, ועדיין החשבון הרגשי שלנו כיהודים איתם, כבני העם הגרמני, לא נסגר. "הקוד הגנטי" היהודי זוכר ולא שוכח את תאי הגאזים, המשרפות, הרדיפות וההשפלות על רקע לאומי ואנושי. 50 שנה חלפו, ועדיין רודי פלר וחבריו לנבחרת מהווים מוקד לשנאה.

האם קוד גנטי, המכיל בתוכו את חרדות ושנאות העבר, יכול אי־פעם להשתנות? האם ניתן לשנות את האמונה הנוצרית, המושרשת כל כך, בבוגדנות הטבועה בעם היהודי מעצם מהותו? הניתן לשנות את מימד החשדנות המונח בתשתית אישיותם של רבים מאיתנו, מימד המוליך אל התחושה העמוקה, שכל ערבי – מעצם היותו ערבי – רוצה את רעתנו, ולכן אסור לתת בו אמון, ולכן "ערבי טוב הוא ערבי מת"? והפלסטינים, אלה שחוו במשך עשרות שנים את חוויית הכיבוש הישראלי, האם יהיו מסוגלים לסלוח ולאט לאט גם לשכוח? האם לעולם לא ניתן לסגור חשבון, כאשר מדובר בנושאים הנוגעים בבשר החי ויורדים עד עומק ההוויה האנושית. האם הזמן העובר מרפא, או רק מטשטש ודוחה מחשבות תלושות, לכאורה מחשבות בטלניות, אבל התשובה להן נוגעת נגיעה קרובה ואינטימית בגורל האישי מאוד שלנו, של בנינו ושל בני בנינו כאן בישראל, המקום האמור להיות פתוח ובטוח לכל יהודי באשר הוא.

היחס הבוטה, היוקד בשנאת עולם אל הנבחרת הגרמנית, רק משום שהיא גרמנית, זרק אותי בעוצמה רבה למחשבות הקשורות בחברות קיבוץ, גרמניות כמוצאן, נשים תלוניות, סוציאליסטיות והומניסטיות בהשקפת עולמן, שבחרו לחיות איתנו ולשתף את עצמן בכל הוויית חיינו. האם נהיה מסוגלים, לאורך שנים וחיים, לפתח ולטפח הומניזם אוניברסלי, המאפשר לזכור ולשכוח? הנוכל לחיות בתחושה עמוקה של שוויוניות בערך האנושי בין בני אדם ממוצא יהודי, המהווים כאן את הרוב המוחלט, לבין בני אדם ממוצא גרמני, המהווים כאן מיעוט מבוטל – וזאת מבלי להתעלם ממאורעות העבר, השקועים עמוק עמוק בתוך נפשו של כל אחד מאיתנו? זהו המבחן. מבחנו של כל אחד מאיתנו. ואם נצליח בו הצלחה של אמת, תהיה זו עדות שעדיין יש סיכוי, ודברים יכולים להתפתח גם אחרת.

קסלר סטריאו-מערכות High-End
Kesler Stereo
הזדמנויות חד פעמיות מתצוגה ומיד שנייה

רסיבר: SANSUI (דיגיטלי) 2×60w	780	ש"ח
רסיבר: SANSUI (דיגיטלי + שלט) 2×35w	975	ש"ח
רסיבר: ROTEL (אנאלוגי) 2×35w	690	ש"ח
מגבר: SANSUI 2×45w	575	ש"ח
טייפ דק: TECHNICS (מכני)	380	ש"ח
טייפ דק: TEAC (מכני)	400	ש"ח
טייפ דק: PIONEER (3 ראשים אלקטרוני)	1275	ש"ח
טייפ דק: TANBERG 2 ראשים 3 מנועים	475	ש"ח
מגבר: CYRUIS I (כחדש + אחריות שנתיים)	1350	ש"ח

מוניטורים: QUAD שפופרות משופצים — "למבינים בלבד"

מבצע חד פעמי עד גמר המלאי למערכות חדשות בחלקים!!!
רסיבר: PIONEER 2×85w + שלט
דיסק: PIONEER+ ווליום בשלט
רמקולים: JBL דגם LX-22
במקום 9,500 רק 4,950 ש"ח
רסיבר: YAMAHA 2×46w+שלט
דיסק: YAMAHA + ווליום בשלט
טייפ: PARASAUND - דולבי PLAY-TRIM, HX-PRO B.C
רמקולים: JBL דגם LX-500
במקום 9,800 רק 6,950 ש"ח

בסימן ט"ו באב
יתקיים ערב פולק ביום שישי 22.7.94 בשעה 22:00 בבריכת קומרה - צומת בית קמה
הערב בליווי מרקיד

הספק האמיתי והאמין לחברי הקיבוצים
שיווק אור בע"מ
מרכז ארצי לשיווק מוצרי חשמל ביתיים לתנועה הקיבוצית ולהתיישבות העובדת
[illegible]
טלוויזיות ★ וידאו ★ מכונות כביסה ★ מקפיאים ★ מקררים ★ מערכות סטריאו מיני ★ מייבשי כלים
וכל יתר מוצרי החשמל הביתיים
מבצע המחירים כוללים מע"מ
★ [illegible] - 2490 ש"ח
★ [illegible] - 1450 ש"ח
★ [illegible] - 1950 ש"ח
הרכישה באמצעות המחאות קניה / פקודות מסירה
להזמנות: מולי, משקי תק"ם - טל' 03-5212397 משה, משקי הקבה"א - טל' 03-6925474
לרשותכם אולם תצוגה מפואר ברח' עמינדב 25 תל-אביב (ליד משקי הדרום)
שעות הפתיחה: א'-ה' 09.00 - 20.00, ו' 09.00 - 14.30
טל' 03-5628818-28 פקס' 03-5628838

יגל ברקאי

משה סורקין מעין־חרוד, שנפטר לפני ימים מספר, נולד בנר חמישי של חנוכה 1892 בקלינצי שברוסיה. הוריו, שפחדו שיתגייס לצבא הצאר, "זייפו" את גילו ורשמו אותו כיליד 1894. מספר אלי נצר, משורר מקיבוץ דליה, שבתו נשואה בעין־חרוד מאוחד לנכד של סורקין: "סורקין סירב בתוקף שבגיל 100 נחגוג לו יום הולדת, הוא פחד מעין הרע. חברו, סלוצקין השרברב מעין־חרוד איחוד, נפטר שבועות מספר לאחר שחגגו לו יום הולדת 100 מפואר". אפשר להגיד בחיוך ממזרי, שבעזרת זיוף שביצעו הוריו בסוף המאה שעברה, לא הגיע סורקין מימיו לגיל 100... בכתבה זו מובאים כמה וכמה אגדות וסיפורים הקשורים בו, וכאלה יש בשפע.

סורקין גורם להקמת "תנובה"

סורקין עלה לארץ בשנת 1914 ועבר, בין היתר, בכביש טבריה־צמח, עם כל גדולי הדור. מספר שלמה דורי מקיבוץ יפעת, מנהל מוזיאון הרפת וידיד אישי של סורקין: "בשנת 1926 הקים סורקין, יחד עם חלוצים אחרים, משק של גדוד העבודה בטירה (טירת הכרמל של היום). הם בנו רפת ומכרו חלב לשוק של חיפה, תוך שיתוף פעולה עם הדרוזים מעוספיה ודלית אל כרמל והטמפלרים. באותה תקופה היו למשקי עמק הירדן עודפי חלב וגם הם רצו למכור חלב לשוק של חיפה. סורקין התעצבן קשות ואמר ש'על גופתו המתה' ישברו לו את המונופול על השוק. לאחר שעמק הירדן התחכמו והקימו רפת עם 15 פרות בחוף 'שמן' בחיפה, החליט ברל כצנלסון – כדי למנוע סכסוכים – להקים את 'תנובה'. כך", צוחק שלמה דורי, "גרם סורקין בעקיפין להקמת 'תנובה'".

עגלות התלתן

עובד מיבאלי מעין־חרוד מאוחד (המכונה "עבר" מ"ילקוט הכזבים"), מספר: "בימי איכה הייתי מספואיניק, והעבודה הכי יוקרתית בקיבוץ היתה להוביל תלתן על עגלות, רתומות לסוסות או לפרדות: לקצור בחרמשים, להעמיס בקלשונים קיר תלתן גבוה ויפה ו'דייר', 3 ק"מ מהשדות לקיבוץ. באים לרפת, ולפי המשקוף העליון בכניסה היתה 'נמדד' משקל העגלה. מדובר בטון וחצי. סורקין היה מקבל את פנינו בעין בוחנת, רואה אם התלתן משפשף את המשקוף העליון ואז יש טון וחצי, ואם לא אז לא. אנחנו העגלונים, כדי לא לדפוק את הראש במשקוף, היינו 'חופרים בור' בתלתן וכשהיינו מגיעים למשקוף היינו קופצים אחורה לתוך ה'בור'...

"הבעיה עם הטון וחצי התחילה בחורף, כשהיה בוץ, או כשהיו פרדות (במקום סוסות), או סוסות עייפות (במקום סוסות הונגריות). סוכם שהמספואיניקים במקרים שכאלה יביאו רק טון ולא טון וחצי. היה ויכוח תמידי בין המספואיניקים לרפתנים מה זה טון, שהרי המשקוף הותאם לטון וחצי. היו מודדים עם מקל כזה. לפעמים סורקין היה אומר בליצנות: 'היום הבאתם טון קטן', וכשהעגלון לא היה קופץ ל'בור', סורקין היה אומר: 'היום הבאתם טון וחצי קטן'"...

"וילי קמפינסקי, יקה, היום באיחוד, שברבות הימים הפך להיות נהג בקואופרטיב, אמר יום אחד: 'יש לי פתרון! הרי סורקין תמיד יגיד שהטונים קטנים, אז אנחנו נקדים תרופה למכה. כשהעגלון יעבור את המשקוף בכניסה לרפת, הוא יגיד: 'היום היו לנו צרות, גשם וכו'', ונגיד שיש לנו 'טון קטן' וזהו. התרגיל עבר. העגלון היה נכנס, מכריז על 'טון קטן' וסורקין היה מקבל אותנו בחיוך ואומר: 'דווקא היום זה בסדר..'," כוכבו של וילי דרך.

"30 שנה מאוחר יותר כשסורקין הזדקן והזדקן ואני, בתור שומר לילה, הייתי מוריד אותו ב־4.00 לרפת, היו נפתחים הלבבות. 'סורקין, מה הסיפור עם התלתן והטון הקטן?', הייתי שואל אותו, וסורקין אמר לי: 'שמע, אתה חוזר 30 שנה אחורה... נכון שחושבים שאני תמים ומוזר, אבל דע לך שלא דובים ולא יער; אני ראיתי כמה העניין עם ה'טון הקטן' מלחיץ את המספואיניקים, והחלטתי לגרום להם נחת. בסופו של דבר, לטווח ארוך זה יהיה לטובת עין־חרוד אם המספואיניקים יהיו מבסוטים, והפרות – מקסימום יקבלו קצת פחות אוכל'. נדהמתי", מסיים "עבר" את סיפורו. "30 שנה אנחנו חיים בהרגשה שסידרנו את סורקין, והנה סורקין הוא זה שסידר אותנו..."

שושלת

לסורקין ושושנה נולד בן יחיד, עלי, היום בן 62 (משמש כגזבר "משקי עמק יזרעאל"). לפי הידוע,

אל תרדו מהעגלה

מתוך הספר ראשונים, של עליזה אור...

לפני שנה, כשהיה בן 101, שאלו את משה סורקין ז"ל למה אינו יושב ומעלה את קורות חייו על הכתב. שאל סורקין בחזרה: "אז מי יעבוד?" כשהיה בן 90 פלוס התעניינו אצלו כמה שעות הוא עובד ביום והוא ענה: "חצי", מה פירוש "חצי" הקשו עליו. "פעם עבדתי 18 שעות, עכשיו אני עובד 9", היתה התשובה

לידתו היתה קשה מאוד ו־3 ימים התאמצה שושנה בלידה. הרופאים אסרו עליה ללדת שוב. לעלי ועדנה נולדו 4 ילדים: בן אחד, אורי, נשוי לבתו של המשורר אלי נצר מדליה. בן אחר, דורון, נשוי לאביטל בת אפיקים. הנכדה דלית נשואה לרפי מעין־חרוד מאוחד. (חתונתם של דלית ורפי היתה חתונה ראשונה בין עין־חרוד מאוחד ואיחוד מאז הפילוג, ומדובר על 30 שנה אחרי הפילוג), ועוד בת מסיימת צבא.

הבן עלי מעולם לא עבד ברפת.

סורקין והפילוג

בין השנים 1950־1953 געש הפילוג בעין־חרוד, ו"מלחמת עולם" פרצה בין המפא"יניקים למפ"מניקים. סורקין, מזכיר המשק (באחת מ־3 הקדנציות שהיה מזכיר), עבר עם יגאל אלון בקיבוצים וניסה להרגיע את הרוחות. "סורקין", אומר אלי נצר מדליה, "לא היה שייך לאף אחד מהצדדים הניצים, הוא היה דבק במקום ובקרקע שבהם חי". אלי נצר עומד היום בראש פרויקט להוצאת ספר על חייו של סורקין.

"עוד לפני חודש הייתי אצלו ואצל עלי בנו, עם כל החומר הארכיוני. היתה לו רגישות גדולה לגבי הפילוג. ביקש שלא ניכנס לזה בספר. אנחנו נכבד את רצונו, ולפילוג לא יהיה משקל בספר. הספר ייצא בעוד מספר חודשים".

ש. שלום מגיע למשק

יאיר בנאי, מעין־חרוד מאוחד, מספר בצורה הפיוטית והמפורטת ביותר את המעשה שעובר כחוט השני בסיפוריהם של חיים שטורמן, דן כהן ואריה צילינג.

"יום אחד הגיע למשק, באוטובוס של 12:00 בצהריים, המשורר ש. שלום, שהיה אוהד התנועה הקיבוצית והוזמן על ידי ועדת התרבות לתת הרצאה בנושא זה או אחר. ש. שלום ירד בשמחה מהאוטובוס ונכנס לחדר האוכל. צורתו החיצונית הזכירה לסורקין סוחר בקר שביקר יום לפני כן ברפת, והיה להם, לו ולסורקין, ויכוח קשה על מחיר אותן הבהמות. סורקין קם מאצל שולחנו, התנפל על ש. שלום וצעק: "את הבהמה לא תקבלו! האוטובוס עוד מעט זז, את הבהמה לא תקבלו!" כל תחנוניהם והסבריהם של האנשים, שמדובר בש. שלום, לא עזרו. סורקין, עקשן כמו פרד, גירש אותו מהמשק.

הצגה ב'הבימה'

מספר יאיר בנאי:"באחת הפעמים שסורקין היה מזכיר המשק, באחת מאותן גיחות לסידורים בתל־אביב, קיבל סורקין עם עוד מזכיר חדר במלון זול, ובערב יצא לראות הצגה ב'הבימה'. בהצגה, 'האחים אשכנזי', תוארו גילויים של אנטישמיות והקהל צחקק וגיחך, כי לא ידעו או עדיין את ממדי השואה. סורקין, דרוך כקפיץ, התרומם מכיסאו ובקול רועם זעק: 'איך אתם לא מתביישים, יש להפסיק את ההצגה!'

"באו סדרנים, תפסו אותו בכתפיים וגררו אותו החוצה וסורקין צעק: "תעזבו אותי, אני מזכיר עין־חרוד!" סורקין חזר לחדרו במלון הזול וכשהגיע שכנו לחדר, אף הוא מזכיר אחד הישובים, הם התוודעו זה לזה, ושכנו סיפר לו שהיה ב'הבימה', בהצגה 'האחים אשכנזי', ופתאום קם איזה משוגע, נטל לעצמו כתר של מזכיר ו'טוב שהסדרנים לקחו אותו החוצה מבעוד מועד'..."

עזרה לקיבוצים צעירים

סורקין נחלץ, בדרכו החלוצית, לעזרת קיבוצים בתחילת דרכם. כך היה בהחותרים, בתיכנה"לה (שם לימד רפתן צעיר בשם יעקב צור את רזי הרפת), יראון ומשגב־עם, וכן בישוב בשם שחריה (שמאוחר יותר התפרק) בחבל לכיש. עזרתו לא בהכרח התחילה ונגמרה ברפת. במשגב־עם קרה לו הסיפור המצחיק הבא, על פי יאיר בנאי: "בשלב מסוים הבין סורקין, שצריך לקחת לעזרה פועלים מקרית־שמונה. במקביל אליו היה פעיל בקרית־שמונה ויניק מהאיחוד, ששינה את שמו לגפן, עובדה שלא היתה ידועה לו. סורקין הגיע למשרד בקרית־שמונה ולא מצא את מר גפן. הוא חזר לקיבוצו, וביום א' עלה לקרית־שמונה באוטובוס מחיפה. באוטובוס פגש את ויניק, שהיה במקרה ידידו מלפני הפילוג, וסיפר לו שיש לו עניין בקרית־שמונה עם מישהו 'ששכחתי את שמו...'. כשהגיע האוטובוס לעיירה, רץ סורקין כשר משחת למשרד ושוב לא מצא את מר גפן. ויניק, שבינתיים ארז בניחותא את חפציו, פגש את סורקין הנרגש צועד לעומתו בידיים ריקות. 'אתה חייב לעזור לי למצוא את הבטלן הזה, מר גפן', אמר לו סורקין. לבסוף הם, כמובן, התפייסו".

ממעללי הרפת

★ ב־1947, כשהגיעו מכונות חליבה, פרש סורקין מהחליבה ועבר לעבוד בינוקיה. לרענן וולקני (שעל שם אביו "מכון וולקני") הוא אמר: "המכונה תחלוב דם ולא חלב". הוא לא האמין במכונות.

★ מספרת יעל טבנקין (אלמנתו של יוספל'ה, ממפקדי הפלמ"ח), שעבדה עם סורקין במשך 30 שנה: "שומרי הלילה התחרו ביניהם, מי בא לצריף של סורקין ומוצא אותו ישן, אבל מעולם לא עלה הדבר בידם. תמיד כשבאו, סורקין כבר היה יושב על מיטתו, נעול במגפיים ומוכן לוינוק".

★ עוד מוסיפה יעל :"סורקין הגיע לבריאות מופלגת ובגיל 100 עוד עבר בינוקיה. את יומו הוא התחיל בשתיית ליטר חלב. אבל מה, מצד שני, הוא לא היה זהיר כלל".

★ "סורקין אהב גרוטאות", מספר עוזי צילינג (בנו של שר החקלאות הראשון), שעבר איתו 40 שנה: "פעם הוא הוביל פסי רכבת ישנים בעגלה רתומה לפרדות. הפרדות היו הולכות לחן בירידה, הדרכים משובשות והגרוטאות מתחילות לקפוץ. הבהמות נבהלו קשות, פתחו בדהירה והעגלה נפלה. רגלו של סורקין 'הלכה קאקען'".

פעם שתה סורקין במסיבה כד של חומץ. בפעם אחרת נפל על אבוס, אבל הפעם סורקין נשאר שלם והאבוס נשבר.

תמימות ראשונית

"העברתי חוג למחשבת ישראל, מספר יאיר בנאי, "וסורקין היה תלמיד קבוע שלי במשך שנים. כשהיה כבר בן תשעים פלוס, היה מתיישב ואחרי 10 דקות נרדם... לפעמים היה מתעורר, ובמפתיע הגיב בהחלט לעניין. יום אחד נעדר סורקין מהחוג ואחרי שבוע, כשהגיע לחוג, פתח בסדרת התנצלויות של נער: 'היה לי כאב ראש... נסענו, הזקנים, לאל־חמה (או חמי טבריה)'... ואותי תקף פתאום חיידק ההומוריסטי ונזפתי בו כאילו בכובד ראש: 'לא ייתכן כדבר הזה, לחוג הבא תצטרך לבוא עם ההורים'. דווקא את ההומור הזה סורקין הבין..."

אמירות על הזיקנה

★ פעם שמע סלוצקין, חברו השרברב מהאיחוד, שלסורקין התחילו בעיות בברכיים, אז הוא הגיב: "הצוציק הזה, עשו אותו במרגרינה".

★ לפני שנה, שאל אותו אלי נצר, למה אין הוא יושב ומעלה את קורות חייו על הכתב, ותגובת סורקין היתה:"אז מי יעבוד?"

★ שאלו את סורקין, והוא כבר בן 90 פלוס: "כמה אתה עובד עכשיו?" והוא ענה: "חצי". מה פירוש "חצי"? הקשו עליו, והתשובה היתה: "פעם עבדתי 18 שעות עכשיו אני עובד 9 שעות".

★ כשקיבל את הקלנועית, הכריז בפני שלמה דורי, ש"עין־חרוד קנו לי עכשיו דרייבינג'נס".

★ פעם שאלו אותו איך הבריאות, וסורקין ענה: "אותנו, חלוצי העלייה השנייה, יגמרו רק בנבוט".

אפילוג ומוטו

★ שבועיים לפני מותו, אמר לרפתנים: "יאסר ערפאת הגיע. הערבים יעשו תאפלות. חכו קצת עם המכירה, מחירי העגלים עוד יעלו"

★ את אורי צילינג מחליפו (וזה שעבד איתו במשך שנים בינוקיה), הוא הנחה: "עוד מעט מגיע השלום, תמכרו מהר, כי כשיגיע השלום מחירי העגלים יירדו"

★) בנשימת אפו האחרונה, מעין שירת הברבור שלו, הוא אמר: "אל תרדו מהעגלה" – וישפטו החוקרים למה התכוון סורקין באפילוג זה.

★ המוטו: (הוקרא על ידו ביום הולדתו ה־80 ברפת) "כל שנותי אני ברפת. חוץ מתקופות שמירה וגיוס, חוץ מימים בודדים, התרכזו כל עבודותי ברפת. ראיתי בכך סיפוק והיה לי מזל שנפגשתי עם חברים טובים ואיתם והתמדתי. הצלחנו להכניס גם צעירים. אף פעם לא הרגשתי מקופח וגם כיום, כשהנהלת הענף בידי צעירים, אין קיפוח וטינה – להפך! השמחה האמיתית היא שגידלנו ממשיכים נאמנים".

חבילות תיור לחו"ל במחיר זול יותר ממחיר הטיסה!

מינכן החל מ- $615 טיסה + 3 לילות במלון + שבוע רכב או טיסה + 2 לילות במלון + שבועיים רכב
או טיסה + לילה במלון + 3 שבועות רכב או טיסה + 4 שבועות רכב

לונדון החל מ- $499 טיסה + 6 לילות במלון

רומא החל מ- $546 טיסה + 4 לילות במלון או טיסה + 3 לילות במלון + שבוע רכב.

בודפשט החל מ- $588 טיסה + 3 לילות במלון בבודפשט

בודפשט+וינה החל מ- $719 טיסה + 3 לילות בבודפשט + 3 לילות בוינה

בודפשט+פראג החל מ- $769 טיסה + 3 לילות בבודפשט + 3 לילות בפראג

רומניה החל מ- $488 טיסה + שבועיים מלון מדרגה ראשונה בחוף הים השחור ובהרי הקרפטים (כולל העברות)

המחירים לאדם בחדר זוגי. הרכב ל-2 נוסעים מינימום. המחירים לא כוללים דמי רישום ומיסים למיניהם.

לפרטים נוספים ולהרשמה

י.גולן תיירות בע"מ Golan רח' בן יהודה 124 תל-אביב

טל. 03-5273113 פקס. 03-5235005

40 מצטיינים

פרויקט המצטיינים של גבעת־חביבה עובר לתיכון עירוני ד' בתל־אביב. בשנת הלימודים הקרובה ישתתפו בו 40 מצטיינים מהתנועה הקיבוצית, פלוס מצטייני עירוני ד', שילמדו פילוסופיה, תרבות, היסטוריה ופילוסופיה של ההיסטוריה

מירה שחם גולן

כארבעים בני קיבוצים כבר נרשמו לפרויקט מצטיינים, שייפתח השנה בתיכון עירוני ד' בתל־אביב. שלמה ברגיל, מנהל מרכז יד יערי, הקים את הפרויקט לפני כשנתיים בגבעת־חביבה ולקראת השנה השלישית הוא מועבר לתל־אביב, כדי לאפשר קליטתם של מעוניינים מכל רחבי הארץ.

"פרויקט מצטיינים מיועד לתלמידי כיתות י"א־י"ב, שנפגשים מדי שבועיים ללימוד, העשרה ופיתוח בתחום מדעי הרוח, עם הדגשים על היבטים אינטלקטואלים של העשייה האנושית", מסביר גדי ראונר, מחנך ומרצה להיסטוריה, המלמד ומרכז בפועל את הנושא. "התלמידים ילמדו 4 מקצועות קבועים: פילוסופיה, תרבות, היסטוריה ופילוסופיה של ההיסטוריה". להפצת הרעיון, ערך המכון בגבעת חביבה קמפיין שיווקי באמצעים שונים, שכללו פניות למנהלי בתי הספר, מודעות בעיתונים ועוד.

יש היענות מצד מנהלי בתי הספר הקיבוציים לשלוח תלמידים לפרויקט הזה?

"יש שמתלהבים מן הרעיון ויש תגובות שנעות בין אדישות להתנגדות. ההתנגדות יכולה להיות מכיוון ש'חבל על ימי לימוד', וגם מסוג: 'אם יש לי נער כזה, אני מעדיף להשאיר אותו אצלי'. אני מבין מכך, שמחנכים חוששים לאבד את התלמידים הטובים. מעניינת יותר היא ההתנגדות על רקע אידיאולוגי, השוללת את רעיון ההצטיינות בכללותו והמצדדת בחינוך השוויוני".

למה כדאי לנער כזה לבוא אליכם, מה אתם מציעים לו שלא ימצא בבית ספרו?

"בשנה השלישית של הפרויקט, שבעצם מתחיל כבר השנה, יש לנו 5 נערים חניכי י"ב שילמדו באורנים לימודים ראשונים לתואר ראשון, תוך השנת דחיית גיוס לצבא, והתלמידים יהיו 'גימלים', כלומר ישלבו את לימודיהם עם פעילות בתנועה. אנחנו מנהלים מגעים עם אוניברסיטת תל־אביב, להרחיב את הפרויקט".

כל תלמיד מצטיין יכול להגיע בעצמו ללימודים באוניברסיטה. מה הייחוד שלכם?

"לעומת הלימוד הפרטני של החניך המצטיין, אנחנו מציעים את מסגרת הקבוצה, כדי לטפח מנהיגות צעירה. התוכנית שלנו מנסה לספק טעימה וגירוי אינטלקטואלי. במסגרת המפגשים שלהם, אנחנו גם נצא לסיורים ולמופעים תרבותיים בליווי אנשי מקצוע. יהיו 16 מפגשים במשך השנה, ו־40 התלמידים מרחבי התנועה הקיבוצית שנרשמו, ילמדו יחד עם מצטייני תיכון עירוני ד', שהוא ייחודי לעצמו במסגרות הלימוד שלו".

מהן הדרישות מתלמיד שרוצה להצטרף?

"אנחנו מחפשים תלמידים מוכשרים וטובים. הנרשמים יציגו תעודת ציונים והמלצות של המחנכים. מעניין, שיש לנו שני מקרים של תלמידים בלתי משתלבים במערכת, שהגיעו אלינו דרך הוריהם, ולאחר ראיונות ושיחה עם התלמידים נוכחנו שהתוכנית יכולה לתת מענה למצוקותיהם, למרות שבבית ספרם לא למדו בצורה מסודרת. אלה נערים נון־קונפורמיסטים, שפרשו מן המסגרת הלימודית".

מהי העלות?

"התלמיד משלם 1,200 שקל לשנה, ואנחנו מנסים לגייס תמיכה כספית ממשרד החינוך ומעיריית תל־אביב".

מהן הציפיות מנער כזה, בסיום הפרויקט?

"לתלמיד שיסיים את התוכנית יהיה מטען יותר גדול של גירויים בתחום האינטלקטואלי מאשר לתלמיד שלא השתתף בה. אני מקווה שנוכל להמשיך ולהרכיב קבוצה באוניברסיטה בשנת י"ב. אני גם מצפה מבוגר התוכנית, שיפיץ בקרב חבריו את תיירק הסקרנות האינטלקטואלית. אני מצפה ממנו שיהיה הסוכן שלנו בבבית הספר שלו.

"אני מתרשם, שמנהלי בתי הספר לא תופסים את הנקודה הזו. הם חושבים שההתרחשות החינוכית המרכזית של הנערים חייבת להתרחש בין כותלי בית הספר. מבלי לפסול את תפקידו המחנך של בית הספר, יש עוד סוכנים רבים לחינוכו של הלומד, ואנחנו יכולים ליצור מוקד אלטרנטיבי ונוסף לחינוך הפורמלי".

בין המרצים יהיו ד"ר אביהו רונן, שירצה על תרבות המערב, ד"ר אליצור מקיבוץ זיקים ילמד היסטוריה, מר שמעון ארנט מרמות־מנשה ילמד פילוסופיה. גדי ראונר ירצה על המשמעות המשולשת של ההיסטוריה (היסטוריה כעבר, כמתודה וכהיסטוריוגרפיה). מסלול לתואר ראשון, שנפתח כאמור ב'אורנים', ישמור על מתכונת הקבוצה החינוכית ולשעת המחנך, למשל, תהיה הכרה אקדמית.

אם אתם מרכזים את הפרויקט בתל־אביב, מדוע המסלול האקדמי לא מתקיים בסמינר הקיבוצים?

"בסמינר הקיבוצים לא התלהבו מן הרעיון שיסתובבו אצלם תיכוניסטים. באורנים, לעומת זאת, כששמעו על הפרויקט שלנו, ביקשו שנקיים את המוקד אצלם – כלומר, מסלול מקביל לעירוני ד'. אבל לא יכולנו להקים שני מוקדים, בשל היעדר כוח אדם. לכן אנחנו מתמקדים בינתיים רק בתל־אביב".

מי עומד מאחוריכם?

"גורמים בקיבוץ הארצי, המזכירות, מחלקת החינוך והתיאום החברתי".

עבר זמנו של החינוך השוויוני?

"מול גלי ההישגיות של בחינות הבגרות מחד ומול האידיאולוגיה השוויונית של העבר, אנחנו מציבים אלטרנטיבה. לעומת כל המסתייגים, יש היענות של בתי ספר כמו 'מעיינות ירדן', מוסד תבור ששולח מספר תלמידים, בית הספר חוף השרון, מוסד אשדת וקבוצת מצטיינים מעירוני ד', שנותן לנו את האכסניה. אם יתקבלו כל ה־40 שנרשמו מהתנועה הקיבוצית, ייתכן שנפתח שתי כיתות מקבילות".

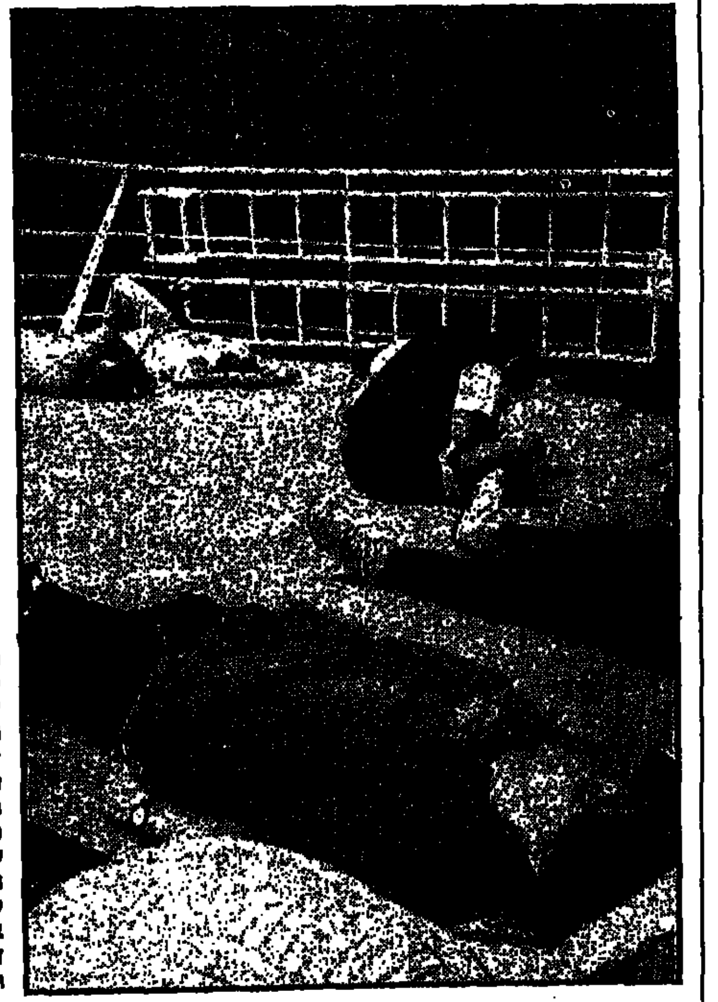

עובדים עלינו

את צילום הסיפון הזה שלחה לנו עמירה ממזרע עם ההסבר הבא: לפני זמן מה הציע משרד תיירות מחדרה דילים זולים ל"קפריסין". המעבר לקפריסין התבצע באונייה, וככה זה נראה – מסע בן 5 וחצי שעות של חקאות ובחילות ושכיבה על סיפון פח, ללא תנאים. אל תתפתו לכסף קל, יש דרך יותר מתקבלת על הדעת להגיע לחו"ל.

שופט בטבריה

עו"ד רון שפירא, 37, הנמצא בשנת חופש מדגניה א' התמנה למשרת שופט שלום במחוז הצפון. אלי גולדשמידט, ח"כ וידיד, נמנע מלדון בעניינו

עמי רוז'נסקי

עו"ד רון שפירא, חבר קיבוץ דגניה א', הנמצא בימים אלה בשנת חופש מקיבוצו, התמנה למשרת שופט שלום במחוז הצפון ויישב על כס המשפט ככל הנראה בטבריה. ועדה מיוחדת למינוי שופטים בראשות נשיא בית המשפט העליון, שני שרי ממשלה, שני חברי כנסת ושני נציגי לשכת עורכי הדין, אישרה את מועמדותו של שפירא לתפקיד הנכבד. בוועדה חבר גם ח"כ אלי גולדשמידט, שהוא ידידו האישי של רון, אשר ביקש שלא להשתתף בדיונים שעסקו במינוי, כדי לשמור על ניקיון הכפיים הציבורי.

מלבד העובדה שרון שפירא (37) הוא הקיבוצניק הראשון במדינה שהתמנה לשופט שלום, שבר מינויו כמה שיאים נוספים. משפטן שהתייחס למינוי אמר לכתבנו, כי למיטב זכרונו עדיין לא הוסמך לשופט עו"ד טרי כל כך, עובדה המעידה על ההערכה לה זוכה רון שפירא בקרב בעלי המקצוע. שפירא התמחה אצל מרים בן פורת, מבקרת המדינה, כשזו שימשה עדיין כשופטת בית המשפט העליון. לפני צאתו לשנת חופש, מילא את תפקיד מזכיר המשק בדגניה א', בנוסף לעבודתו המלאה במשרד עורכי הדין בלטר, גוט אלוני ושות' שבטבריה.

הופעתו האחרונה בבית במשפט כעורך דין מהשורה היתה בבג"ץ, שעסק בפרשת מצבת התימנים בקבוצת כנרת. כדיין ישב שם גם השופט שמגר, אשר בחן את שפירא בקפדנות במשך כל הישיבה, ויש האומרים שאף הקשה בשאלות כדי לתהות על קנקנו. אביו של כבוד השופט שפירא, אברהם שפירא, הוא משפטן בזכות עצמו, ובמשך שנים כותב על נושאים משפטיים ב"ג'רוזלם פוסט" ועל זכויות האזרח והמשפט ב"קיבוץ". במשך שנים הרצה שפירא האב באוניברסיטאות שונות בארץ בנושאי המשפט האזרחי בהקשרין הפוליטיים. בימים אלה עובר אברהם שפירא בתוכנית התשכונות של קיבוץ דגניה א'. למותר לציין כי האב מאוד גאה בבנו ומאמין, כי רון יחזור למשק בתום שנת החופש. בצניעות הוא מסכים לאמירה, כי התפוח לא נפל רחוק מהעץ.

גל־און אוורור בע"מ

EX-24

מזה שנים רבות מייצר מפעל מאווררים "גלאון" מכשירי אוורור לבית, לחקלאות, לתעשיה ולמוסדות ציבור.
במסגרת החסדר עם ארגוני הקניה של התק"ם והקבה"א נשמח לספק לכל משק מכשירי אוורור המתאימים לצרכים השונים.
האספקה תתבצע תמורת המחאת קניה או פקודת מסירה של ארגוני הקניות.
הסחורה תסופק במחסנים של המשקים בת"א.

מכשירי האוורור שאנו מציעים לפי השימושים השונים:
טריו 16 - 12: לצרכים ביתיים.
טריו 18, R-24, R-20: למקומות ציבוריים כגון: כיתות, חדרי אוכל ומכוני חליבה.
EX-12-16-20: למקלטים, בתי מלאכה ומחסנים.
EX-24-28-36-48: לרפתות, לולים, חממות וכל מקום אחר הדורש אספקה או הוצאת אויר גדולה.

טריו-18

עם עמוד או מתקן תליה

נשמח לעמוד לרשותכם לייעוץ.

קיבוץ גל־און, ד.נ. שדה גת 79555, טל. 07-872701 פקס. 07-872411

מכללת ידע מכללת ידע מכללת ידע מכללת ידע מכללת ידע

סמסטר קיץ במכללת ידע

ביה"ס למקצועות סחר חוץ

קורס יצוא/יבוא מחזור ז'
הכשרת עובדים בתחומי יצוא / יבוא
היקף הקורס - 70 שעות בתאריכים 16/10 - 22/10 במלון חוף התמרים.
הקורס כולל ארוחות מלאות וכיבוד קל כל היום.

הכשרת פקידים רשויים
הכשרה לבחינות הסמכה לפקידי רישוי מכס.
היקף הקורס - 120 שעות
ימים א', ג' שעות 17.00-21.00
משך הקורס - 5 חודשים

קורס יישום ISO 9000 בתעשיה

קורס יחודי ובלעדי להכשרת מנהלים ליישום ISO 9000
היקף הקורס - 40 שעות
בימי ג' בשעות 17.00-21.00
סה"כ 10 מפגשים.
הקורס נפתח (שעור מבוא)
ניתן להצטרף

ביה"ס למזכירות

בואי ללמוד מקצוע מעניין במבחר גדול ומגוון של קורסים

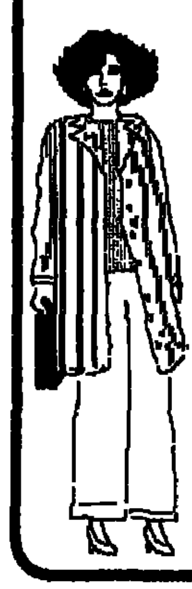

מזכירות סוג 1+2
200 שעות לימוד
פתיחה: יולי 1994

מזכירות בכירות
280 שעות לימוד
פתיחה: יולי 1994

מזכירות רפואיות
280 שעות לימוד
פתיחה: יולי 1994

מזכירות משפטיות
240 שעות לימוד
פתיחה: יולי 1994

ביה"ס לשפות

הפתיחה: יולי 1994
אנגלית - מתחילים
אנגלית - מתקדמים
אנגלית - עסקית
ערבית - עסקית
צרפתית - כל הרמות
קורסים נוספים בשפות השונות

ביה"ס למחשבים

עיבוד תמלילים
כתבנות
קיוטקסט
איינשטיין
א, ב
וורדמיל
וורד
דגש
וורדפרפקט

גליונות אלקטרוניים
קווטרו פרו 24.7.94
לוטוס 1-2-3 26.7.94
EXCEL 25.7.94
מתחילים, מתקדמים, מקצוענים

ביה"ס למחשבים

מערכות הפעלה
הכרת המחשב
DOS למנהלים
WINDOWS למנהלים
WINDOWS למשתמשים

חשבשבת
חשבשבת הנה"ח
חשבשבת שווק ומלאי

שפות תכנות
שפת C
VISUAL C
VISUAL BASIC

מסלולים לילדים ונוער בחודשי הקיץ

ביה"ס לגרפיקה ושרטוט

גרפיקה ממוחשבת ... מקינטוש
FREEHAND
PHOTOSHOP
COREL DRAW
56
40 שעות

ביה"ס לחשבונאות

סוג 1+2 ממוחשב
ימים א', ה'
שעות 17.00-21.00

סוג 1+2 ממוחשב
לימודי יום
פתיחה אוגוסט 1994

סוג 1+2+3 מזורז
ימי ו' שעות 09.00-13.00

סוג 3
יום ו' 09.00-13.00

הקורסים במיקות משרד העבודה

חשבים ומנהלי כספים
פתיחה אוקטובר 94
84 שעות לימוד

דרך עכו 140, מרכז צבר, טלפון: 704956, 04-703857, פקס: 04-712079, חיוג חינם 177-022-8110

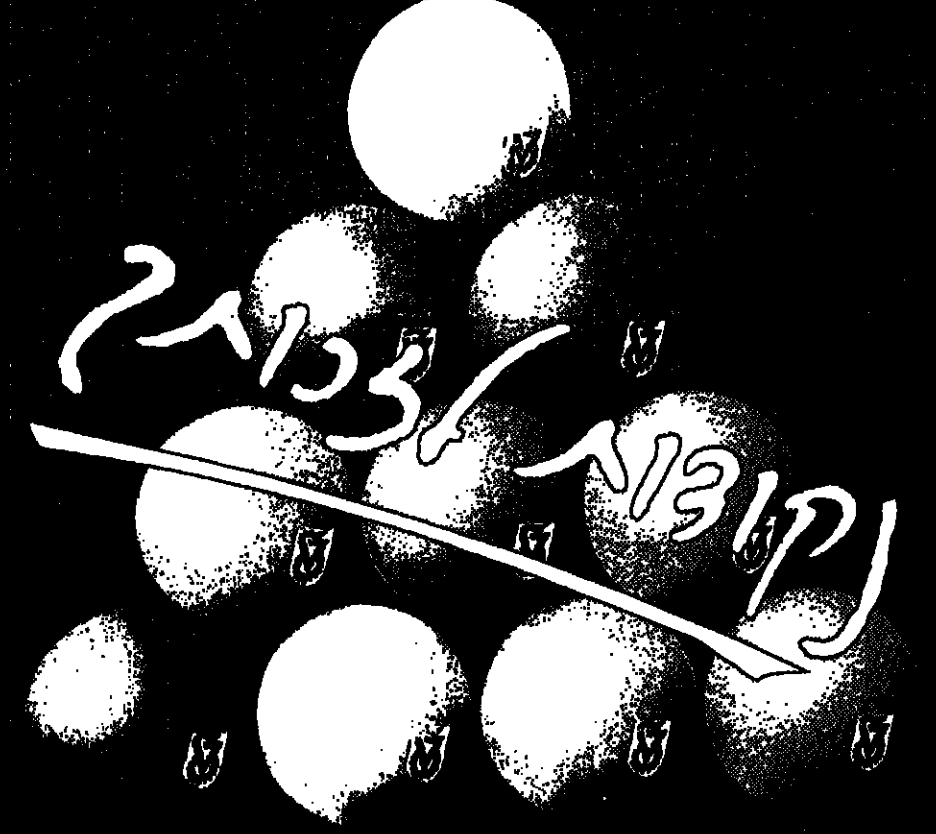

הטכניון מזמין אותך לנקודת הזינוק

לימודי תעודה בתל-אביב

ובירושלים

במסלולי יום וערב בשנת הלימודים תשנ"ה 1994/95

לימודי ניהול
- מינהל עסקים*
- מינהל עסקים למהנדסים
- מינהל עסקים – התמחות בתחבורה
- יזמות עסקית*
- ניהול מפעלים קטנים
- ניהול משאבי אנוש
- ניהול הדרכה
- ניהול ויזמות במקרקעין ותיווך*
- ניהול פיננסי*
- ניהול הייצור
- ניהול פרוייקטים בתעשיה
- ניהול הספקה ורכש
- ניהול לוגיסטי ומחסנים*
- ניהול אחזקה*
- לימודי הסמכה לממוני אנרגיה*
- תכנית לפיתוח מנהלות לשכה ומזכירות בכירות*

הנדסה אזרחית
- קורס קבלנות בנין
- הכשרת מנהלי פרוייקטים בבנייה
- ניהול בנייה*
- ניהול ויזמות במקרקעין ותיווך*

שיווק
- ניהול שיווק*
- תועמלנות ושיווק מיכשור ושירותים רפואיים
- ניהול שיווק ומכירות בתיירות ובמלונאות
- תקשורת, פרסום ויחסי ציבור*

אבטחת איכות
- אבטחת איכות – קורס בסיסי
- קורס מתקדם באבטחת איכות
- אבטחת איכות למהנדסים
- מאמתי איכות
- אבטחת איכות תוכנה

תחבורה ורכב
- שמאות רכב
- קציני בטיחות בתעבורה
- בוחני רכב
- ניהול צי רכב*
- מינהל עסקים – התמחות בתחבורה

שמאות
- שמאות מקרקעין וניהול נכסים
- שמאות רכב

עיצוב
- עיצוב פנים
- עיצוב גרפי

מלונאות ואירוח
- מינהל מלונאי בכיר
- ניהול מזון, משקאות ומסעדנות
- ניהול אגף החדרים
- ניהול שיווק ומכירות בתיירות ובמלונאות
- ניהול אירועים
- הכשרת מזכירות בענף התיירות והמלונאות
- ניהול מוסדות לקשישים

רפואה
- תועמלנות ושיווק מיכשור ושירותים רפואיים
- ביולוגיה ורפואה מודרנית (תוכנית ד')

*הלימודים ינתנו גם בירושלים

לימודים לקראת תואר מגיסטר בהנדסה (M.E.) ללא תיזה
במסגרת הפקולטה להנדסת מכונות.
לימודי ערב ויום ו' בתל-אביב. התוכנית מבוססת על צבירת קורסים לקראת התואר.

הטכניון, היחידה ללימודי המשך ולימודי חוץ, תל-אביב
רח' ליסין 14 ת"א 62997, טל' 03-6962134 (רב קווי) פקס: 03-6918799 בימים ראשון – חמישי, בין השעות: 08.00–18.00.
השלוחה בירושלים: המכללה לבזק, גבעת מרדכי ת.ד. 3530, י-ם 91034, טל' 02-550217, 02-550228,
פקס. 02-550207 בימים ראשון שלישי ורביעי בין השעות 15.00–18.00

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
היחידה ללימודי המשך ולימודי חוץ

המון עשר שקל

בקרוב בקרוב יתמלאו כיסינו (במקרה הטוב) במטבעות של עשרה שקלים שיחליפו את השטר הכתום־ירקרק בכיכובה של גולדה. את המטבע החדש עיצב ראובן נוטלס (42), גרפיקאי מקיבוץ נחשון. ראובן עוסק במקצוע מזה 20 שנה ואת המשרד בנחשון, לשם בא מאהבה, העביר מירושלים לקיבוץ לפני כ־4 שנים.

אחד מעיסוקים העיקריים של ראובן הוא עיצוב מטבעות ומדליות, וברקורד שלו 250 כאלה מכל הסוגים והמינים, כולל מדליה בעיצוב אמנותי, שזכתה בפרס בינלאומי יוקרתי. את עבודת עיצוב המטבע האמורה קיבל ראובן, לאחר שזכה במכרז של בנק ישראל. חודש וחצי הושקעו במלאכת העיצוב ה"תובענית", לדברי ראובן. "זוהי עבודה שנעשית על פי דרישות נוקשות למדי", הוא מסביר, "ומורכבת מהמון פרטים קטנים שבונים את הכלל. לשם כך נחוצים ידע, ניסיון ופרנטיות רבה. בסך הכל", אומר האיש, "עיצוב מטבע זהו אתגר פראי".

הנתונים הגרפיים עדיין חסויים וראובן היה מוכן לנדב רק את הפרטים הבאים: גודלה יהיה קטן יותר משל מטבע בת חמישה שקלים והיא תהיה בשני צבעים – ניקל וקופר ניקל (דמוי כסף וזהב). תמורת עבודתו קיבל משרד הגרפיקה בנחשון המון עשר שקל, כמו שאומר הילד.

אילו תוכניות מצפות בהמשך? ובכן, במגירת המשרד מונחת תוכנית לעיצוב מדליית השלום, האמורה להיות הפקה לא שיגרתית, בהתאם לאירוע.

יהיו לה שני צבעים, זהב וכסף, והיא תהיה קטנה יותר מאחותה בת חמשת השקלים. היכונו לקבל את פני המטבע החדשה, 10 שקלים, שעיצב ראובן נוטלס מנחשון ● חריזה עצמית (של חרוזים, לא מלים) מוצעת בחנות מרנינה בבוגרשוב ● תכשיטנית חירשת מבית־קמה עושה חיל

לחרוז בכיף

לא כל אחד יכול לחרוז מלים, אבל כל אחד כן יכול לחרוז חרוזים. על הבסיס הזה, כך נראה, צצות לאחרונה במקומותינו חנויות חרוזים, שמאפשרות למעונינים, לעשות זאת בעצמם.

חנות הדגל נפתחה לאחרונה בתל־אביב ע"י עדי ואסנת. עדי, תכשיטן במקצועו ומהנדס מכונות בהשכלתו, אסנת מנהלת את החנות עם רקע סטודנטיאלי בהדסה גנטית. השניים הם היבואנים של מרבית חנויות החרוזים בסגנון "עשה זאת בעצמך", ועכשיו כאמור, גם בעלי החנות בבוגרשוב 84.

העקרון כאן פשוט ונחמד. נוטלים מגש, בוחרים מתוך שפעת הצבעים הצורות, משימה לא קלה בכלל) מתישבים ליד שולחן ובעזרתה של אחת מעובדות החנות, ניגשים למלאכת העיצוב, ההשחלה והקשירה.

חברה שאיתה באתי לחנות, התאימה לעצמה מחרוזת מרהיבה בצבעי כחול וירוק, תמורת 20 שקלים בלבד. ולחרוזות היצירה שאחזה בחברתי החורזת, האמינו לי שאין מחיר.

חנויות חרוזים נוספות שפועלות ברחבי הארץ: רח' שינקין 16 ת"א. בחיפה: מאפו 2 ודרך הים 4.

יוצרת בדממה

אם אתם מזהים באלמנט הדומיננטי של התכשיט שבתצלום צורת אוזן – אינכם טועים. העדי, העשוי פליז וכסף, הוא פרי עיצוב וביצוע של שגית גל (21), חירשת מלידה. האוזן מופיעה כמרכז הוויתה של היוצרת "וחרוזי הפליז שהולכים וקטנים", מסבירה לי שגית, "הם דימוי להבדל בין היכולות הרחבות של השומע, שהולכות ומצטמצמות אצל החירש". התכשיט נעשה כעבודת גמר, עם סיום הלימודים בבית הספר לעיצוב וצורפות "אומנים".

שגית, בת קיבוץ בית־קמה, היא מאלה שמסובבת אחריהן ראשים – פנים יפות וגוף מושלם. שום סימן חיצוני שמסגיר את הקשיים עמם היא חיה יום יום ושעה שעה. אמה רלי, שהשתתפה בראיון, סיפרה, שדווקא ביתרון של המראה המושלם, טמון גם החיסרון. המון אי־הבנות ועלבונות נגרמים לשגית כתוצאה מכך. דברים בנוסח: את לא מבינה? את לא שומעת? ואת הגסות והבוטות היא מזהה מהר מאוד בחושיה הבריאים והרגישים.

שגית היא בתם הבכורה של חנן ורלי גל. אחריה נולדו לבני הזוג שתי בנות שומעות ובת רביעית חירשת. "לא נמצאה שום סיבה גנטית", מספרת רלי, "או כל גורם אחר שיסביר את התופעה". אבל בני המשפחה החליטו במודע, לא לבזבז אנרגיות בחיטוט ורחמים עצמיים, אלא לגייס את כל הכוחות לבניית משפחה חזקה ותומכת, שתיתן כוח לכל פרט בתוכה לפתח כישוריו ולעמוד על רגליו, "בלי צורך בעזרת קביים", אומרת רלי. חנן הוא מומחה בניהול ורלי מורה לתולדות האמנות במוסד החינוכי ומשמשת היום כמזכירת קיבוץ. "הכיוון שלנו", היא מדגישה, "הוא של מאבק ותעוזה. לגדל בנות, שלמרות המוגבלות הקשה תוכלנה לנהל חיים מלאים ועצמאיים ככל שניתן. זו עבודה קשה", מוסיפה רלי "רצופה כאבים ותסכולים, וזה ג'וב לכל החיים".

בשנה הבאה מתכוונת שגית לגור בתל־אביב, למצוא עבודה ולהמשך בלימודי יציקת תכשיטים. לצורך כך היא מחפשת דירה עם שותפים/ות קיבוצניקים. אם מישהו מבינכם הקוראים, מצוי גם הוא בשלב של חיפוש שותפים למגורים ועם הידיעה ש"Nobody is perfect" צלצלו למשפחת גל בטל: 07-915330, או ישירות לשגית בפקס. 07-915310.

תכשיטנית שגית גל

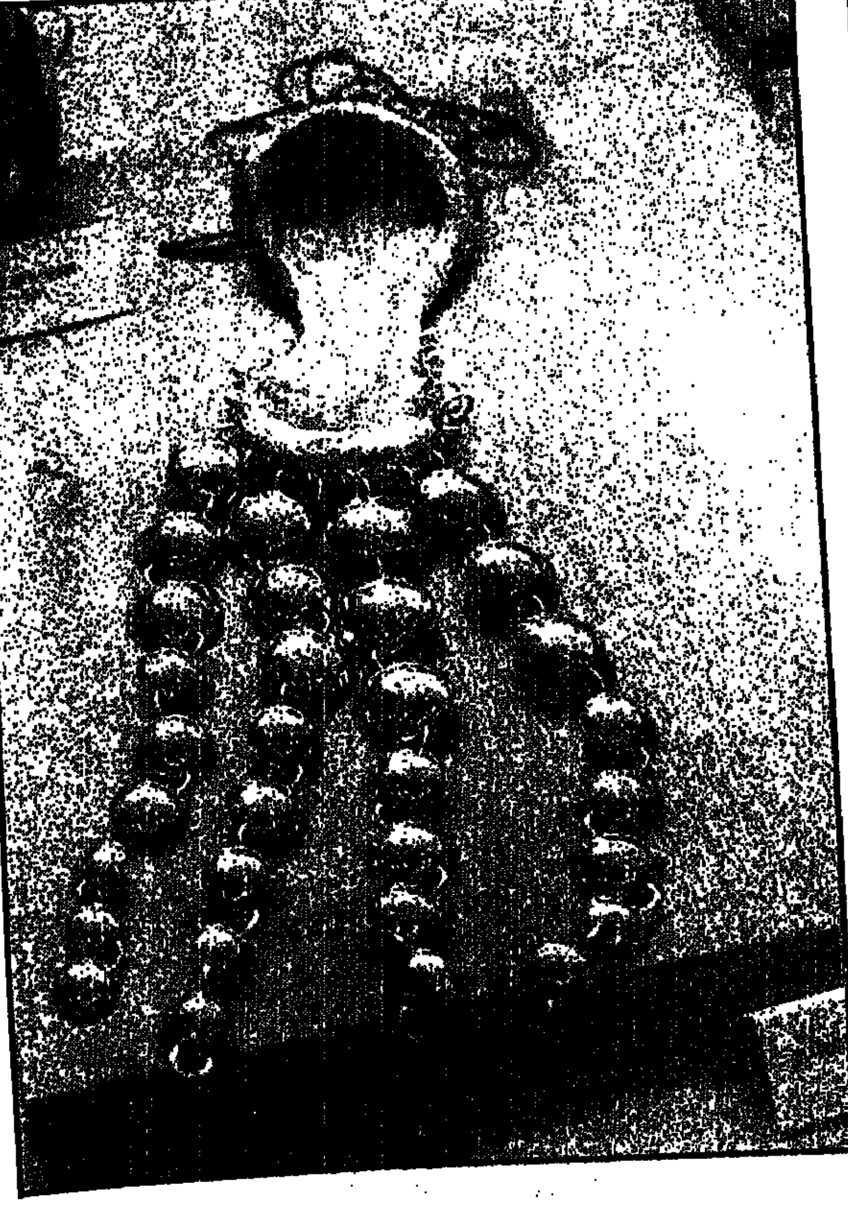

ברוניה הגננת

סיפור דמיוני, מתאים לתשעה באב

איור: שמוליק כץ

כיצד קרה הדבר שהתנועה הקיבוצית, שעד לפני יותר מעשור היתה תנועה פורחת וגאה, הפכה תוך שנים ספורות להיות מושפלת, שקועה בחובות של מיליארדים, ובעצם פגר מובס? רבים ניסו לחפש אשמים תחת כל עץ רענן ולא הבחינו, ממש מתחת לאפם, בדמותה השקטה והחביבה של ברוניה הגננת, שחוללה את כל המהומה. ברוניה הגננת וחברותיה סוניה המבשלת וגניה הכובסת, הן שעמדו מאחורי כל התבשילים שהוקדחו

זאביק רוזנבוים

"...אבל נחזור לקיבוצים. הבעיה אצל אלה קשה שבעתיים. מפעל קיבוצי דומה, מבחינה מסוימת, לעסק משפחתי. לעתים קרובות, חשבון העסק וחשבון הער"ש המשפחתי מתערבבים זה בזה. החלטות עסקיות עקרוניות, כגון רכישת מלאי עסקי, מושפעות מבעיות צרכניות של בעלי העסק, שאין כל קשר בינן לבין צרכי הפירמה. גם נושאי כוח אדם מושפעים מבעיות פנימיות, כגון ילד חולה המונע מן האשה ללכת לעבודה.

בקיבוצים רבים המצב דומה. החלטות חשקעה במפעל היו מובאות בפני האסיפה הכללית, שהיתה צריכה להחליט אם להשקיע מיליונים ברכישת מכונה חדשה, או בפיתוח מערכת שיווק, או להסתפק במכונות הקיימות ולהשקיע כסף בשיפור גני הילדים וברכישת כלי רכב נוספים לחבר.

ההחלטות שהתקבלו היו החלטות בעלים לגיטימיות. הבעיה היא, שכך אולי אפשר לנהל את חנות המכולת המשפחתית, אך לא מפעלים הצריכים להתחרות במשק חופשי ופתוח. העובדה שלברוניה הגננת היתה אותה זכות הצבעה כמו למנכ"ל המפעל, היתה אולי מאוד דמוקרטית, אך לא יעילה במיוחד".

★

את דברי פתחתי בציטוט מתוך מאמרו של גבי בשן ב"הארץ", שהובא לעלון עין־גדי, יש להניח, מתוך מידה של הזדהות.

ברוניה הגננת הינה דמות ייצוגית והיא מסמלת את פגמיה של הדמוקרטיה הקיבוצית, שבה לכולם יש זכות להתערב ולפסוק בתחומים, שאינם מבינים בהם ואינם כשרים לעסוק בהם. וכך הם משבשים את פעילותם של "אנשי המקצוע" לבנות ולקיים משק כלכלי רווחי. כדמות סמלית, היא משמשת גם אותי.

התנועה הקיבוצית היתה לפני יותר מעשור תנועה פורחת וגאה, והיו שראו בה את היצירה המקורית היחידה של העם היהודי ושל מדינת ישראל בדורות האחרונים. תוך שנים ספורות הפכה להיות תנועה מושפלת, שקועה בחובות של מיליארדים, ובעצם פגר מובס, שסביבו מרקדים מכשפים. וידעונים במסווה של יועצים למיניהם, וממרחקים מתחילים להתקבץ הצבועים לסעודה.

כיצד קרה הדבר? רבים ניסו לתהות ולפרש, לחפש אשמים תחת כל עץ רענן ולא הבחינו – ממש מתחת לאפם – בדמותה השקטה והחביבה של ברוניה הגננת, שחוללה את כל המהומה.

ואכן, ברוניה הגננת, שעיסוקה בצעצועים, הדיחה את אלו שפעם נקראו "משקיסטים" – והיום הפכו ב"עזרת השם" למנכ"לים ודירקטורים – לקנות צעצועים לפרויקטים שלהם בעשרות מיליונים, ובהשראתה סיפרו אחר כך לציבור, עם בוא המפולת, אגדות ילדים, במקום לערוך חשבון נפש אמיתי וכן. ברוניה הגננת וחברותיה, סוניה המבשלת וגניה הכובסת, הן שעמדו מאחורי כל התבשילים, שהוקדחו בימי אדירוד העליזים ואחריהם. וברוניה הפרובינציאלית היא ששיבשה את שיקול דעתם של העושים במלאכה, בהתחכם בשועים והמצליחנים.

התרמה למען קלנועית

מאחר שמדובר בדמות מרתקת, אשר היא לבדה הצליחה לגרום כל כך הרבה נזק, מן הראוי לעקוב אחרי קורותיה, ולשם כך אני רוצה לבצע קפיצה שפילברגית מן העבר היישר אל העתיד. ובעתיד, קיבוץ "עין־מצוק", קיבוצה של ברוניה, הוא קיבוץ אמיץ וחדש, לאחר שעבר שורת שינויים בהליכים דמוקרטיים מסודרים, בליווי "מקצועי" צמוד.

ולפני שנחזור אל ברוניה, נתוודע לחניכתה לשעבר בגן, יפית. יפית היא מזכירת רש"ע (רשות שכר ערכני), מוסר מפתח בקיבוץ, המסווג את דרגות שכרם של חברי הקיבוץ. ליפית יש דרגה של מזכירה בכירה. בעלה, איש עם אי־אלו כישורים ועם הרבה מאוד קשרים, זכה לא מזמן במינוי הנכסף של סמנכ"ל לעניינים של מה בכך בחברת "קרקור־ריקו בע"מ" לגידול עופות, אחת מהחברות הכלכליות שהקיבוץ שותף בהן.

עם שתי משכורות טובות יחסית אפשר לחיות ברווחה, אבל תמיד קיים המירוץ אחרי עשירי הקיבוץ, ובדיוק עכשיו, כשהם מתכוונים להחליף את המכונית, צצה הוצאה לא צפויה – מתארגנת התרמה למען קניית קלנועית לברוניה, על־ידי קבוצה מחניכיה לשעבר בגן, כי ברוניה היא היום פנסיונרית, וחיה מקצבת הפנסיה הדלה שהקיבוץ אירגן במאמצים רבים בעבר. את דירתה היפה, הפונה אל הנוף המרהיב, נאלצה מזמן לנטוש, כי הקהילה, שלה שייכות כל הדירות, העלתה במכוון את השכר בדירות היוקרתיות, כדי להרחיק מהן את כל החלכאים ולהשכירן לבעלי אמצעים מבין הבכירים שבעובדי המפעלים ומבין אנשי העסקים, שהקיבוץ קשור אליהם ושנפשם חשקה במגורים בחיק הטבע.

כעת גרה ברוניה בדירה קטנה בקצה הקיבוץ, סמוך למאהל הבדואי, שממנו באים מרבית עובדי החברות הכלכליות של הקיבוץ. לפני הדירה שיירי גינה מוזנחת, כי ידה לא משגת לשלם לגנן. בעת האחרונה החלה ברוניה לסבול ממיחושים שונים, ומאחר שתקציב הבריאות של הופרט מזמן, הם הכניסו אותה להוצאות נוספות. העיסויים של גלית מקלים עליה, אלא שעלותם מאוד יקרנית. לא כל כך נעים לה כלפי בנה, אבל המשכורת של בעלה היא לא מי־יודע־מה, והנה בחופשה הקרובה, ילדיהם של כל "החבר'ה הטובים" יוצאים לקייטנת סקי בשוויץ, והיא לא תוכל למנוע זאת מילדיה.

היו לברוניה ציפיות להקלה ממצוקתה הכספית. היא חברה בקהילה של קיבוץ "עין־מצוק" ולחברות שבבעלות הקיבוץ היתה שנה לא רעה, ולכן היתה ציפייה שחברי הקהילה ייהנו מתוצאותיה. העיניים נשואות בייחוד למפעל לסיכות ראש. המפעל עבר הרבה שלבים בעבר, והוא נחשב ל"מפעל בהתארגנות". אחר כך היה "מפעל בצמיחה" ו"מפעל בהתבססות" ועוד השלבים, שנמשכו שנים רבות ותחת כל מיני שמות, שאב כספים ממשאבי הקיבוץ. השנה האחרונה היתה מוצלחת ורווחית, וחברים טובים של ברוניה חיכו בקוצר רוח לחלוקת הרווחים הצפויה. אלא שחלפו הימים שברונקות, סוניות וגניות בחשו בקדירה. היום יש למפעל דירקטוריון אשר שיקוליו עסקיים בלבד, והדירקטוריון החליט לחלק קודם כל מענק שמן לבכירי החברה ובמנות לשאר העובדים. כמו כן, הוחלט על השקעה נרחבות במפעל, שבמרכזן בניית בניין משרדים חדש ומפואר, כיאה לחברה חובקת עולם, ועל מסע שיווק אגרסיבי לכיבוש שווקים חדשים, כי שיא הריהו שם המשחק. בכל זאת הגיע סכום כלשהו לקופת הקיבוץ, אבל בהנהלה החליטו לא לחלקו לקהילה, אלא להשקיע בבניית קיוסק תיירות בצומת, ולשם כך כבר נשלחה משלחת נכבדה לסיור קיוסקים ברחבי תבל.

מה ברוניה לא הבינה?

בקיצור ולעניין, לברוניה – שמתקשה כבר בהליכה – אין כסף לקניית קלנועית, ומגיע לחניכיה לשעבר בגן, שליבם נכמר עליה, החליטו לאסוף תרומות למענה. ומכאן הרי התחיל הסיפור על מצוקותיה של ברוניה מקיבוץ "עין־מצוק", שאפשר להאריך בו עוד ועוד.

אני מעריך, שכמה מהקוראים יגלו בדברי אהדה אל ברוניה ואל מצוקותיה. כמו כן אפשר אולי לחשוב, שאני מוצא אותה זכה מכל אשמה. אבל אני חושב, שבמידה רבה היא הביאה על עצמה את סבלה במו ידיה –

★ כי לא השכילה להבחין שכל תהליכי השינוי שהועברו בקיבוצה ושהיא שיתפה אתם פעולה הובילו אל יער ברור, שאת תיאורו פגשנו [illegible] הקודם;

★ כי נתנה ידה לרעיונות "חדשניים" למיניהם, אשר היו ברובם סך הכל רעיונות קפיטליסטיים פרימיטיביים מראשית המאה, שבחלקם נוטשו מכבר על־ידי העולם הנאור;

★ כי אפשרה לכל מיני בעלי מודלים ארגוניים לחסוף את קיבוצה לשדה ניסויים לרעיונות העיוועים שלהם;

★ כי כדי להמשיך לקיים חברה של ערכים ועקרונות, קיבלה אל שורותיה חברים, אשר [illegible] בעצם לעקרונותיה ולה, ובקבלה אותם הפכה אותם לשותפים לא רק לנכסיה, שאותם צברה בעמל [illegible] שנים, אלא גם לעתידה ולגורלה;

★ כי לא הבינה, ששמירה על חברה ערכית [illegible] ערובה לזקנה בכבוד יותר מכל פנסיה, שבל [illegible] התאמצה לארגן לה;

★ כי האמינה אמונה מיסטית, כמו שאחרים מאמינים במים קדושים, בכל מיני סיסמאות אופנתיות, כמו: "הפרדת המשק מהקהילה", "עידוד משאבי אנוש", "טיפוח מצוינות" וכו', ולא עלה על רעתה מה מחכה לה מאותם מצוינים [illegible];

★ כי לא ראתה ש"הפרדת המשק מהקהילה" היא בראש ובראשונה הפקעת זכותה [illegible] מנעשה בנכסים, שהיא שותפה בהם;

★ כי טעתה לחשוב שמערכת כלכלית המבוססת על ביצועיהם של אי־אלו מנכ"לים המפעילים אי־אלו מאות שכירים [illegible] לקיים לאורך זמן קהילה שלמה, בריאה [illegible];

★ כי לא שמח לב שאותם חברים, שהלעיטו אותה בסיפורים על חיוניותה של בניית משק [illegible] כלכלית חדשה לטובת הכלל, כבר [illegible] כמה הם "שווים" במערכת החדשה – [illegible] דווקא;

★ כי לא הבינה, שבמערכת שכל [illegible] מסתכמות בחמרנות בלבד, מירב הסיכויים [illegible] האחר תהיה על חשבון הזולת.

ולכן, בואו לא ננוד לברוניה. [illegible] גודלה היה בידיה והיא שמטה אותו.

ציפור קטנה

מחווה לדוד אבידן

■□ ביוזמת "צוותא" ובשיתוף צוות משוררים, יתקיים ביום ב' 25 ביולי בשעה 20.30, ערב מחווה לשיריו של דוד אבידן. בערב יקראו משיריו משוררים, שחקנים ואנשי ציבור וישמעו שיריו המולחנים בביצוע זמרים וזמרות. בין המשתתפים: חיים גורי, דליה רביקוביץ, ירדן לונדון, גדעון שמר, מאיר ויזלטיר, נתן זך, רוני סומך, דני ליטאי, גיתית שובל, עדי עציון, אריקי דוכין, רוני ידידיה, נתן כהן ועוד. הכניסה חופשית.

לומדים תקשורת בגבעת־חביבה

■□ סמינר נוסף לאנשי תקשורת בתנועה הקיבוצית ייערך במרכז הדרכה גבעת־חביבה בתשנ"ה. מרכז ההדרכה רכש בשנתיים האחרונות ניסיון וידע בעריכת סמינרים, בהם השתתפו טובי המרצים ואנשי המקצוע בתחום התקשורת הארצית. לאחרונה סיימו כ־30 עורכי עלונים ורכזי וידיאו קורס משותף, שעסק בהקמת ענף תקשורת בקיבוץ. לקראת השנה הבאה מתכננים סמינר חדש, שבו ההרגשים העיקריים יהיו: א. פיתוח חשיבה ותפיסה חדשה לפיתוח התקשורת הקיבוצית כלפי פנים וחוץ. ב. שילוב אינטגרטיבי של אמצעי התקשורת – העלון, הווידאו, לוח המודעות האלקטרוני – כענף תקשורת במבנה הארגוני של הקיבוץ. ג. רכישת כלים ומיומנויות בתחומי העיתונות והתקשורת האלקטרונית, במגמה לעלות את הרמה המקצועית.

מועד הסמינר: שלב א' – 9־11.1.95, שלב ב' – 3־5.4.95. המחיר לשלב א' וב' ביחד: 950 ש"ח.

המחיר לכל שלב בנפרד: 500 ש"ח. התוכנית המלאה של הקורס תישלח לנרשמים.

שותפים ביצירה ובהפקה

■□ תיאטרון "הנפש" ותיאטרון הקיבוץ יוצאים בימים אלה בהפקה משותפת: "נחלת בנים", מאת יצחק משל ובבימויו של הווארד ריפ. בכך מיישם תיאטרון הקיבוץ מדיניות חדשה של מציאת שותפים אסטרטגיים לכל אחת מהפקות עונת '94, ושילוב שחקנים מתיאטראות אחרים.

ההצגה "נחלת בנים" מתרחשת במושב. משפחת רגב מתכנסת שוב לאחר שנים, כדי להחליט על עתיד המשק. הבת ושני אחיה נקרעים בין ההכרח למכור את הנכס לבין הרצון להשאירו בידי המשפחה. התערבותו של הנכד מביאה את ההתרחשות אל סופה המפתיע. השחקנים: רותי רביב, חיים אופיר, דוד רינא, אמנון ישראלי, רבקה נסן/אהובה רוצקי, שרון צור.

כמו כן מתקיימות בתיאטרון הקיבוץ חזרות על שתי הפקות נוספות, אף הן עם שותפים: "כנרת כנרת", מאת נתן אלתרמן – גירסה מוסיקלית, בשותפות עם פסטיבל עכו וצוותא ת"א, ו"חשמלית בבלוז" על פי טנסי ויליאמס, בשותפות עם סמינר הקיבוצים.

סחיטה אחרונה

עונת סחיטת ההדרים הגיעה בכל הארץ לסיומה. מפעל "פרימור־גניר", בבעלות הקיבוצים בית־ניר וקיבוץ גת, המפעל הגדול בארץ לעיבוד פירות הדר, הפעיל בפעם האחרונה את מכונת הסחיטה ובכך סיים את עונת הסחיטה לשנה זו. עונת הסחיטה, הנמשכת בדרך כלל כשמונה חודשים, התארכה השנה לעשרה חודשים והחלה בספטמבר האחרון. השנה הצליח מפעל "פרימור־גניר" לסחוט כ־50 אלף טון פרי. גם השנה, ככבל שנה, הוזמנו ילדי גן החובה של הקיבוץ לחוות בסחיטה האחרונה.

הידד לטמפר

■□ חברת "מוצרי נייר עיר", מקיבוץ עמיר, הוציאה לאחרונה לשוק תחבושת היגיינית חדשה מסדרת "טמפר", אשר בפיתוחה וייצורה הושקעו כ־3 מיליון דולר. ה"טמפר־WINGS" הינה תחבושת רקה במיוחד, אשר עוביה אינו עולה על 3 מילימטר והיא מצוידת בפילם עליון מיוחד עשוי מפוליאתילן, מחורר בנקבים קוניים, המאפשרים חדירה של הנוזלים ומונעים מהם לחזור אל פני התחבושת. ה"טמפר" מיוצרת בטכנולוגיה חדשה של כבישה חמה לכל אורך התהליך (בניגוד לתהליך המקובל של הדבקה ברבק), דבר המקנה לתחבושת רכות רבה ויכולת ספיגה גבוהה.

לצורך שיווקה של התחבושת החדשה, עיצבה החברה אריזות חדשות. התחבושות, הארוזות כל אחת באריזה אישית מקופלת, ישווקו בשני גדלים – 16 יחידות בגודל רגיל, ו־14 יחידות בגודל סופר. אריזת 16 יחידות בגודל רגיל תימכר בכ־12 ש"ח לצרכן.

הולך לבית־שאן

■□ "נען מפעלי השקיה" סיים בימים אלה הקמת מערכות ההשקיה בפרויקט החממות הגדול של עמק בית־שאן, תהליך שנמשך למעלה משישה חודשים. זהו הפרויקט לחממות מרוכזות הגדול ביותר שנעשה באיזור בשנים האחרונות, והכולל 30 חממות בלמעלה מ־70 דונם, לגידולי ירקות, פרחים וצמחי תבלין.

מערכת ההשקיה הוקמה בעלות של כמיליון וחצי ש"ח (לא כולל מבני החממות), והיא כוללת מערכות גידול, מערכות השקיה מורכבות, מערכות דישון ומערכות בקרה ממוחשבות. היוזמה להקמת הפרויקט נוצרה בעקבות דרישת משרד החקלאות למעבר מגידולים בשדה פתוח לגידולי חממות. השימוש באמצעי השקיה מתוחכמים וחדישים יביא לרמת הישגי יבול איכותיים, לחיסכון גדול במים ובשעות עבודה ולבקרה מושלמת על כל תהליכי הגידול והשבחת היבולים.

לצורך הפרוייקט היה על "נען מפעלי השקיה" להתמודד עם שינוי גישת ההשקיה, כפי שהיתה מקובלת אצל חקלאי האיזור. לכן הקים המפעל מערך הדרכה מיוחד לחקלאים המקומיים, לצורך המעבר ממערכת השקיה פשוטה למערכות טכנולוגיות מתוחכמות.

מרכולית

● גורי המקי־סיבירי, ימהפיים, צאצאים לאלופים, (עם תעודות), למכירה. טלפון: 720348 ־07, רבקה.
● למכירה: מחשב דא ירוקי־לבן שני כוננים, דיסקטים ושולחן. טלפון: בערב – 720267 – ביום 07־720519
● למכירה לבעלי מחשבי קומודור, כונן 1541, מסך צבעוני ומאות משחקים על דיסקטים. לטלפן אחרי השעה 20.00, טל: 04־960219.
● דרושה שותפה, לדירה בכרמיאל, אפשרי עם ילד, טל: 04־9980508.
● למכירה פודר פיאסטה ארומה שנת 80, אחרי אוברול; למכירה גורי פקינז בני הורים אלופים עם תעודות, טל: בית, 06־598686 עבודה, 06־598713.
● למסירה כלבת סן־ברנרד בוגרת, טל: 07־720422, ליאור אלון.
● למכירה אוסטין מטרו 1300 שנת 87, יד שנייה, טסט לשנה, טל: 03־321420.
● מעוניינים למסור מכונת שכפול (גסטטנר) + סטנסלים, ק. דליה, טל: 04־897543.
● למכירה טלוויזיה טלורה צבעונית 22 + שלט, טל: 06־952366, אחה"צ.
● מצלמת וידאו למכירה, טל: 06־768122.
● מקררים גדולים למכירה, טל: 06־768436, 06־768122.
● למכירה מגבר פיוניר סינטיסייזר ixd רבל קסט שרוור 1030, 1,200 ש"ח, טל: 06־368280.
● למכירה חיפושית 1971 מנוע 1600 מעולה, טל: 07־770404.
● למכירה רמקולים ווסטרה w100 + דיסקמן דיגיטלי סיטיזן, טל: 06־768634.
● למכירה תרגומון ics הכולל מעבר תמלילים דו־לשוני אנגלית עברית, מאיית גיליון אלקטרוני, טל: 06־758335.

יודע חקלאי פיקח...

קטרפילר - המנועים להשקייה

מנועי דיזל וגז

איכות, אמינות וחיסכון כלכלי לאורך שנים.
לרשותכם מנועים החל מ-75 כ"ס עד 2000 כ"ס.
קטרפילר - אל תתפשר על פחות.

CATERPILLAR ENGINE FACILITIES ISO 9001 CERTIFIED

CAT

טרקטורים וציוד

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ מפיצי "CATERPILLAR" בישראל

חולון: טל. 03-5571555 פקס: 03-5567323 | סניף חיפה: טל. 04-761477 פקס: 04-754481 | סניף באר-שבע: טל. 07-273810 פקס. 07-278732 | שלוחת ירושלים: טל. 02-732483 פקס. 02-733656 | שלוחת חדרה: טל. 06-342622 פקס: 06-342622

כאן אין עזיבות

אוויר הרים צלול, נוף קדומים יפהפה, אווירה חברתית נדירה וענפי פרנסה המקיימים את התושבים בכבוד – נשמע כמעט כמו אגדה, אבל זו המציאות, ואפשר לראותה במרומי הגליל, בקיבוץ שחבריו חדורי גאוות יחידה ● ביקור ביראון, קיבוץ משגשג ואופטימי, 45 שנה אחרי עלייתו על הקרקע

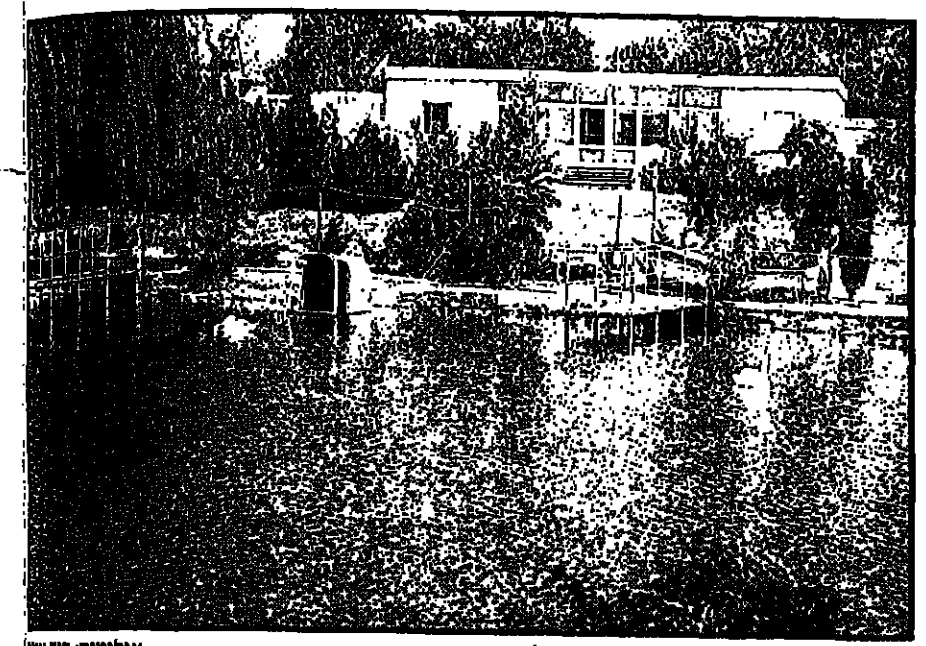
ברבורים בפארק המים, בטיפוח החבר זולה

צילומים: דוד [illegible]

עמי רוז'נסקי

נכון שאת האמירה "אוויר הרים צלול כיין" כתבו אודות ירושלים, אבל מי שעולה ביום חמסין של חודש יולי מהעמקים אל מרומי הגליל, אל קיבוץ יראון אשר על גבול הלבנון, מוכן לחתום שנעמי שמר התכוונה בשירה גם אל ההרים שלפניו. קריר כאן ונעים, והשקט הגלילי הרובץ על נוף הקדומים הוא מהסוג שאפשר לשמוע אותו. את הגליל הזה מנסים עתה, די בהצלחה, לשווק גם לצרכי תיירות פנים.

מי שלא ביקר ב"אגם חי" שביראון, צריך להיות שם כדי להאמין למראה עיניו. משמיים העניקו להם מקווה מים צלולים בשולי הקיבוץ, ובשאר כבר מטפל החבר זולה, ה"משוגע לדבר", שהפך את האגם הזה לפארק מים לבילוי משפחתי, משהו־משהו. הכל כאן מסודר עד הפרט האחרון: אפשר לדוג, לצאת לשייט, לרכב על פוני, לעשות על האש, לגלות עופות מים בין הקנים ועוד.

כשנכנסנו בשערי פינת החי קרב אלינו [illegible] במבי, עופר איילים צעיר, ששלח את חוטמו ל[illegible] חשש והריח את האורחים, והמראה שבא את [illegible]

קבוצה קטנה על ההר

אך לא תמיד היה קיבוץ יראון נקודת חמד [illegible] שהוא היום. ביום י' סיון תש"ט, 7 ביוני 1949, [illegible] כאן את אוהלם יוצאי תנועת הצופים (צופים) חברי וחברות הכשרת פלמ"ח, שלחמו [illegible] בשורות חטיבת יפתח. הלוחמים העייפים [illegible] במערכה על הגליל 15 מחבריהם, אותם [illegible] אולי משום כך הם גמרו אומר בליבם לבנות [illegible] ביתם על ההרים האלה, כפירעון חוב [illegible] לחבריהם הנופלים.

אליהם הצטרפו גם חברי תנועת דרור [illegible] שישבו במשך תקופה ארוכה במחנות ריכוז [illegible] בעוון פעילותם הפוליטית הציונית, והיו [illegible] בעלי תודעה סוציאליסטית עמוקה. [illegible] התיישבה בבתיו של הכפר הנטוש סלחה, [illegible] סוף סוף הגיעה אל המנוחה ואל הנחלה. [illegible] הם קראו יראון, על שם עיר מתקופת [illegible]

שהיתה בנחלת שבט נפתלי והיום היא כפר הנמצא בתחומי לבנון.

אנו יושבים במרפסת צפונית, הצופה אל הכפרים הלבנוניים מרון־אל־רס ואל־יירון. מארחתנו, עדה סירני, חברת המשק, ח"כית לשעבר והיום מנהלת סמינר אפעל, נהנית להיזכר בימים עברו ואומרת: "היה אז כיף בלתי רגיל. אמנם, כמבט לאחור אני מודה שהתנאים היו בלתי נסבלים, אבל היינו בני 19, עם חלום אדיר בלב, והיה הרבה יותר קל לעמוד בקור ובמחסור." כפי שאפשר היה לצפות מקבוצה של צעירים חסרי ניסיון, הם עשו את כל השגיאות החקלאיות האפשריות: התעקשו לגדל גן ירק שלא הצליח, תפוחי האדמה לא התאימו לאיזור, ייבשו דבלים וגם מזה לא היה פרנסה מייודע־מה. כל אלה חברו לתחושה, שחלפה הילת הרומנטיקה של ראשית היישוב, ושהשיגרה החלה לתפוס את מקומה. או אז החלו גם העזיבות, שכל אחת מהן היתה כואבת מאוד. לבוגרי הצופים, שרובם באו מבתים מבוססים, היה לאן לחזור.

בשנת 1953 עבר קיבוץ יראון משבר קשה מאוד בעקבות פרשת סנה (הפילוג הקטן). חברים מבוגרי התנועה המצרית, שהיו חשופים עוד בארץ מוצאם להשפעה קומוניסטית, הלכו לקיבוץ יד־חנה, אחרים פנו העירה, והיו שאיבדו אמון בציונות וירדו לצרפת.

כך נשארה על ההר קבוצה קטנה של חברים, הנחושים בדעתם להמשיך, ובתנועת הקיבוץ המאוחד כבר דיברו על איחוד עם מלכיה השכן. שני הקיבוצים הסכימו לאיחוד, אלא שכל אחד מהם התנה אותו בכך שהשני יצטרף אליו.

עם השנים התחילו חברי יראון לקלוט גרעינים ישראליים ולגדול. והחשוב ביותר, כשבאו ילדים לעולם, התחילה החברה להתייצב. "אני אוהבת כאן הבית שלי", אומרת עדה, "אתמול היתה כאן חתונה, היית צריך לראות איזה ביטוי של חברות אמיתית היה שם".

הכל מתנהל בחדר האוכל

גם רבקה'לה, המזכירה, אותה פגשנו במשרדה שמתחת לחדר האוכל, מדברת על היחסים היפים שבין החברים. ביראון 180 חברים ומועמדים, כשהמבוגרים, הפלמ"חניקים, הם כבר בני 65. יש להם 140 ילדים ובני נוער, 30 ילדי עליית הנוער, בני הארץ וגם עולים חדשים. כמו משקים רבים אחרים, גם ביראון משקיעים מחשבה רבה בפיתוח האתגרים, שישאירו את הבנים בבית. זה עתה הם השלימו את הכנתו של מסלול צעירים חדש, שבסופו לא יצטרכו הבנים להיות חייבים שנות עבודה למשק בסיום הלימודים הגבוהים.

מנחם אלון, מחנך, שעד לא מזמן שימש כגזבר המשק, אומר, כי בהשוואה לתופעות חברתיות והתרופפות המסגרות שאנו עדים להן בתנועה הקיבוצית, יראון הוא משק הנחשב לשמורת טבע קיבוצית והם גם מנסים להישאר כאלה. חדר האוכל עובד שלוש משמרות מלאות, כולל ארוחות ערב, וכמו בימים הטובים – מתנהל אצלם כל סיכום היום שהיה והכנת יום המחר בחדר האוכל, בארוחות הערב: מסדרים שם עבודה, פוגשים שם את כל מי שצריך, אפילו עד השעה תשע בערב, כי כולם באים לאכול, אפילו בחורף, שהוא כידוע קשה כאן מאוד.

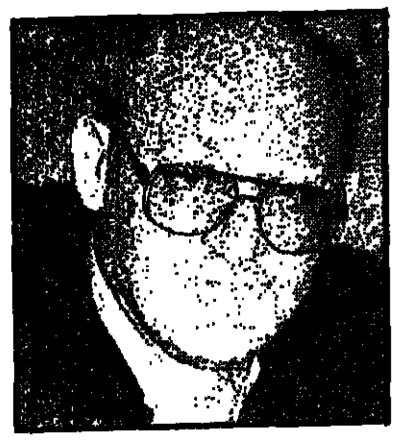
מחנך גאה, מנחם אלון

מזכירה גאה, רבקה'לה ראובני

ואם מדברים על גאווה, הרי שמערכת החינוך שוקדת על קיום יחסי שכנות יפה עם הכפרים גוש־חלב הנוצרי וריחניה הצ'רקסי. השנה, למשל, למדו תלמידי כיתה ג' מבית הספר הקיבוצי המשותף שלהם, "פסגות", את נושא הרוזאר ביחד עם ילדי בתי הספר של הכפרים. כן מתקיימים מפגשי מורים והכנת נושאים חינוכיים במשותף. עזיבות אין כאן והקיץ ייקלטו ביראון שלוש משפחות, ביניהן גם משפחות של בנים חוזרים ובוגרי בית ראשון במולדת. אתגר אמיתי רואים ביראון בקליטת "ילדי נעל"ה", 25 בני נוער מרוסיה, שיעלו ארצה לפני הוריהם במסגרת הסוכנות.

חיים ממה שמייצרים

כלכלת המשק מבוססת על חקלאות ותעשייה. ענף המטעים הוא הגדול ביותר – 600 דונם תפוחים, 100 דונם מטע קיווי ו־50 דונם אגסים. בלול הם מייצרים 800 טון פטם בשנה, ובעמק החולה יש להם 250 דונם אבוקדו והרבה גידולי שדה, אבטיחים, כותנה ועוד. בתחום התעשייתי התפתחו ביראון יוזמות מעניינות מאוד. בשלוחת התיירות הוקם ענף הנופשונים, וכבר דיברנו קודם על פינת החי. הנגרייה הפכה למפעל תעשייתי של ממש, המייצר ריהוט להרכבה עצמית. בכניסה למשק אפשר להבחין במשתלה יפה לעצי נוף, ענף ההולך ומתפתח. כמה חברים הקימו ענף קבלנות בניין ויראון מבצע פרויקטים של בניית שכונות מגורים בקיבוצים, הרחבת בתי ספר ועוד. מפעל נוסף, "פסקל תבקים בע"מ", הוקם בגוש שגב, בשותפות עם סטף ורטהיימר. מפעל אחר, בעל שם דומה, הוא "פסקל" לייצור רוכסנים, שממוקם בתוך תחומי המשק.

מנחם מסביר, כי החקלאות כבר מיצתה את עצמה ועתה היא רק נמצאת בירידה, לכן רק התעשייה היא שתצעיד את יראון קדימה. הוא מדבר על גיבנת לא קטנה של חובות, המעיקה על החיים, אבל הוא מאמין שבעזרת הסדר טוב הם יתגברו, כי יש להם משק טוב שיכול לצאת מהבוץ. מזה חמש שנים הם גזרו על עצמם הידוק חגורה, צעד לא פופולרי, שהצליח מאוד. עובדה, היום חיים ביראון רק ממה שמייצרים. בתחילה היו התמרמרויות, כי לא מתרגלים למחסור, אבל לומדים לחיות איתו, כי ליראון יש כמה יתרונות אחרים, שכדאי לוותר למענם.

לקיבוץ יראון
ליום חגכם ה־45
שאו ברכות מקרב לב
מדגרות שרייבר בע"מ
הוד השרון
ההנהלה והעובדים
ספקי חומר רביה
גזעים כבדים: ענק, אוויאן
גזעים קלים: הייליין, אפרוחות, פרגיות
Hy-Line
הוד השרון, דרך השרון ת"ד 234 45101
טל' 09-405736 פקס' 09-405641

לבית יראון
ברכות חמות ליום חגכם ה־45
המשיכו והצליחו!
קיבוץ עמיר

לקיבוץ יראון
ברכותינו ואיחולי הצלחה
במלאת 45 שנים להקמת הקיבוץ
תעשיות עין אל אסד
בהנהלת אבו סלאח
מבני תעשייה והסעות
עין אל אסד טל' 06-989524

לבית יראון
ששורשיה יצאו מהכשרה דפנה
ביום חגכם
ברכות חמות מכל הלב
ותיקי דפנה
וכל החברים

לקיבוץ יראון
חג יובל ה־45
המשך שגשוג, טובה ואיחוד
לאורך שנים
קיבוץ סאסא

לחברי קיבוץ יראון
ברכותינו החמות ליובל 45 השנים
עלו והצליחו!
קיבוץ כפר סאלד

לבית יראון
ברכותינו החמות במלאת 45 שנים
ואיחולים להמשך הצלחה ושגשוג
מ.ש. מלמה 1991 בע"מ
חברה לעבודות מתכת
אזור התעשייה טבריה
טלפקס: 721348, 06-792970

מרכז הבניה
תצוגת קרמיקה ניידת לקיבוצים
שפע ברכות לקיבוץ יראון
אזור תעשיה כרמיאל טלפקס [illegible]

ליראון ופס־קל
ברכות לבריאות
מ. חזקיה – ציוד לתעשיית הפלסטיק
ת"ד 21130, ת"א
טל' 03-6968824 ● פקס': 03-6957907

לבית יראון ול"פסקל"
שאו ברכה ליובל 45 השנים
המשיכו והצליחו!
יוחנן י. מדינה
סדקית בסיטונות
רח' כפר גלעדי 20-17, ת"א
טל' 03-6823281 ● פקס' 03-6828888

לבית יראון
יובל 45 השנים
המשיכו והצליחו!
דשן כפר גליקסון

לקיבוץ יראון
שאו ברכה ביום חגכם ה־45
המשך הצלחה ושגשוג
שמרת תבניות בע"מ
קיבוץ מורן
טל' 06-987542 ● טלפקס' 06-987992

לבית יראון
מיטב ברכותינו ביום חגכם
עלו והצליחו!
קיבוץ משגב עם

לקיבוץ יראון
מיטב ברכותינו ביום חגכם
עלו והצליחו!
השתיל
שתילי ירקות, פרחים ותבלינים
מושב תדהר
טל' 07-981961 ● פקס' 07-981965

לקיבוץ יראון
מיטב האיחולים ליובל ה־45
עשו חיל בעמלכם!
יעד פרזול בע"מ
רח' קיבוץ גלויות 27, תל־אביב
טל' 03-6835233/4/5
פקס' 03-6816715

לקיבוץ יראון
מיטב האיחולים ליובל 45 שנים
עלו והצליחו!
טובה פאר–מעבדת שיניים
רח' שלום עליכם 1, נוה שאנן, חיפה
טל' 04-2395449, 04-324349

לחברי קיבוץ יראון ועובדי פסקל המסורים
במלאת 45 שנה ליסוד קיבוצכם
שאו ברכה נאמנה להמשך פורה ושגשוג
אופטק
טכנולוגיות חדשניות בע"מ
טל': 04-801096/9, פקס': 04-801091

לבית יראון
שאו ברכה ביום חגכם ה־45
המשך הצלחה ושגשוג
משק בכור
טל' 06-708321

לקיבוץ יראון
ולחברנו רפי גיל
שאו ברכה חמה
ליובל ה־45 להקמת הקיבוץ
אויחם DE DIETRICH
● יבוא ● תיכנון ● התקנה
★ שרות לכל מתקני הסקה וחימום
★ תנורי הסקה בסולר, גז
★ משאבות צרקולציה ארמסטרונג
★ רדיאטורים אלומיניום
★ כל ציוד הסקה JUNKERS
★ מחליפי חום
חיפה, ת.ד. 1360, 324161, טל/פקס 04-324152

לבית יראון
מיטב האיחולים והברכות
ל־45 שנות שגשוג ויצירה
ארז מוצרים טרמופלסטיים
איטום ובידוד גגות
קיבוץ ארז - טל' 07-801273
פקס' 07-801208

לקיבוץ יראון
חג יובל ה־45
ברכותינו ואיחולינו להמשך פורה ומשגשג
מוצרי מלט הגולן בע"מ
שיווק חומרי בנין
אזור תעשיה דרומי, קרית שמונה
טל' 06-940851

לקיבוץ יראון
בן 45
שכננו האהוב
שותפנו הנאמן
שפע ברכות
קיבוץ בר־עם

ברכות לקיבוץ יראון

לבית יראון

שאו ברכה חמה
ליובל ה-45
להקמת הקיבוץ

קיבוץ שמיר

לקיבוץ יראון

ליובל 45 שנה לך ברכות לביאוליים
להמשך צמיחה, הצלחה ושיתוף פעולה פורה

נילי מפעלי מתכת בע"מ
ק. אריה, פתח-תקוה
טל' 03-9221337 ● פקס' 03-9245945

לקיבוץ יראון

ברכותינו החמות
ליובל 45 השנים
עלו והצליחו!

אבני הרצוג, שועלי
משרד עורכי דין

לקיבוץ יראון

ברכותינו החמות ליובל 45 השנים
עלו והצליחו!

משק דבורים – ניצן למדני
משק רבייה ● שרותי האבקה ● ציוד מכוורת
כפר חיים 42945, טל' 09-344883
פקס' 09-622315

לחברי קיבוץ יראון

מיטב ברכותינו ליום חגכם
עלו והצליחו!

קיבוץ להבות הבשן

לבית יראון

ברכותינו הלבביות
ל-45 שנות יצירה
עלו והצליחו!

משאות הגליל בע"מ
כפר מעיליה
טל' 04-977694
פקס' 04-972450

השבוע בקיבוץ הארצי

מחלקת החינוך של הקיבוץ הארצי

מוסדות הקבה"א בתשנ"ד לקראת תשנ"ה

גודל המוסדות ובתי הספר:

עד 200 תלמידים	300־200	400־300	מעל 400
שקמה	מנור כברי	גלבוע	מבואות הנגב
עיינות ירדן	(145 במוסד)	הרי אפרים	(175 במוסד)
תבור	אשרת	מבואות עירון	מעלה הבשור
	בקעת כנרות	עמקים	וכ־200 במוסד)
	גרשמואל	שומריה	צפית
	געתון		מעיין
	אנה פרנק		רמות חפר

סה"כ כ־5,600 תלמידים,
מתוכם כ־580 ילדי עלית הנוער.
כ־213 ילדי נעל"ה.
כ־800 תלמידי יום.

דפוסים שונים של המוסדות ובתי הספר של הקבה"א:

1. מוסד הכולל הן בית־ספר והן פנימיה: אשרת, גן שמואל, העמק, גלבוע, הרי אפרים, מבואות עירון, תבור, שקמה, עמקים, שומריה, צפית (3 ימים בשבוע), עיינות ירדן.

2. מוסדות בהם קיימת הפרדה בין ביה"ס והפנימיה: כברי־מנור, מבואות הנגב, מעלה הבשור.

3. מוסד (בית ספר) ללא פנימיה: רמות חפר, אנה פראנק, מעיין־שחר, בקעת כנרות (הפנימיה לילדי עליית הנוער בלבד).

4. בתי ספר משותפים עם התק"ם: מנור־כברי, אנה פראנק, מעיין־שחר, מעלה הבשור.

ילדי יקום ונחשונים לומדים ב"חוף השרון" בשפיים, ילדי שניר (ובתשנ"ה גם דן) לומדים ב"הר וגיא" ברפנה, ילדי רוחמה לומדים ב"שער הנגב".

לקראת תשנ"ה יחולו השינויים הבאים:

א. מוסד עיינות ירדן יסגר. במקומו יוקם בית ספר ניסויי ללא פנימיה לילדי עמיר, שמיר ולהבות־הבשן, מתוך תקווה לקלוט ילדים רבים מהאיזור. ילדי קיבוץ דן יעברו ללמוד בביה"ס "הר וגיא" ברפנה.

ב. ילדי הישוב "להבים, המהווים למעלה ממחצית התלמידים במוסד "מבואות הנגב", עוברים לבית ספר "אשל הנשיא".

ג. מוסדות בהם יתקיים תהליך בדיקה לגבי הפנימיה או ביה"ס כולו במהלך תשנ"ה:

מבואות הנגב, צפית, תבור (ואולי גם גן־שמואל ורמות חפר).

הדרכה תנועתית:

בתשנ"ד עבדו כ־12 מק"קים ב־7 מוסדות.

לתשנ"ה מתוכננים 25 מק"קים ל־15 מוסדות ובתי ספר.

תחומי פעילותו העיקרים של מדור נעורים:

א. ארגון וקיום מפגשי מנהלים, על פי רוב משותפים עם התק"ם, לדיון בבעיות משותפות ולגיבוש הסכמות בתחום העבודה החינוכית.

ב. ארגון סמינרים וימי עיון לחניכים (סמינר י"ב, ימי עיון אזוריים).

ג. קיום צוותי חשיבה וימי עיון לצוות העובדים במוסדות, לבירור וגיבוש השקפת העולם החינוכית (צוות צבי לם).

ד. ייצוג בתי הספר כלפי מוסדות חוץ וטיפול בבעיות המשותפות בתחום זה. (האגף, משרד החינוך).

ה. העברת מידע בין המוסדות (דפי מידע).

ו. ניסיון לקדם ולשפר את התחום הארגוני־כלכלי של המוסדות על־ידי מפגשים לרכזים ארגוניים והצעת מודלים לבדיקה והתייעלות כלכלית.

ז. ניסיון ללמוד ולקדם את נושא הטיפול בתחום החינוך הבלתי־פורמלי בקיבוצים.

המדור עובד בשיתוף פעולה הדוק עם מדור נעורים של התק"ם.

בעיות מרכזיות במוסדות החינוך בקבה"א:

א. בעיית הגודל:

בחלקם הגדול של מוסדות החינוך של הקבה"א מספר התלמידים (החניכים) קטן (יחסית) ואינו עולה על 400 תלמידים בשתי החטיבות, כאשר בחלק מבתי הספר אין הוא מגיע אף ל־300 תלמידים ובמספר מקרים אף לא ל־200. עובדה זו מעמידה את המוסדות בפני שתי שאלות קריטיות:

1) שאלת הכדאיות הכלכלית – באיזו מידה יוכלו הקיבוצים השותפים לעמוד בעלות קיומו של בית ספר קטן, כאשר הן משרד החינוך והן האגף לחינוך התיישבותי מנהלים מדיניות מכוונת שמטרתה יצירת בתי ספר אזוריים גדולים.

2) שאלה לימודית־חינוכית – באיזו מידה מסוגל בית הספר הקטן לתת תשובות לימודיות־חינוכיות הולמות לצרכי התלמידים (מגוון בחירה רחב, רמות לימוד מותאמות ליכולת כל תלמיד, ציוד לימודי מודרני וכו') והאם, אכן, בשיתוף פעולה אזורי ובין־מוסדי חלקי יש פתרון לשאלות אלו.

ב. בעיות קיום הפנימיה:

1) כלכלית – באיזו מידה יכולים הקיבוצים השותפים לשאת בקיומה.

2) ערכית־חינוכית – האם מבחינת התכנים החינוכיים, אכן, מתקיימת בה חברת־נעורים המצדיקה את קיומה.

3) באיזו מידה מסוגל הצוות החינוכי (מחנכים, מורים, עובדים) לתת ליווי חינוכי הולם לפנימיה ולצרכיה.

ג. צוות העובדים:

מספר העובדים השכירים (כולל מחנכים ומטפלות) הולך וגדל, ובחלק גדול של המוסדות לא מסתמן שינוי לטובה. מכאן שבעיית הנושא האנושי, בעיקר בחינוך, אבל גם בהוראה, מחריפה והולכת ועלולה להעמיד בסכנה את קיומו של המוסד החינוכי, ובעיקר של אלה המקיימים מוסד מלא (כולל פנימיה).

ד. ייחודיות בית הספר הקיבוצי:

השאלה מה מייחד את בית הספר שלנו ומהם הדברים הנותנים את ההצדקה לקיומו הנפרד, מחייבת בדיקה ודיון מחודש. אם לא נדע להבהיר ולבנות מחדש את תכניו הייחודיים, הן ביסודות הערכיים־חינוכיים והן בשיטות הלימוד וההוראה, זה יעמיד בסימן שאלה על ההצדקה לקיומו הנפרד.

אלו הן ארבע הבעיות המרכזיות, העומדות היום על סדר היום של בתי־הספר ומוסדות החינוך של הקבה"א.

★

חברות נוער:

ישנם כ־800 חניכים המתחנכים במקומותינו. הם נמצאים בכ־35 חברות, וחלקם באינטגרציה מלאה. יותר מ־2/3 הם ילדי עולים, שמהם כ־300 ילדי נעל"ה. בשנה הבאה יגיעו עוד כ־250 בני נוער במסגרת נעל"ה, העוברת החל משנ"ה לעליית הנוער.

הנושאים המרכזיים בתחום זה הם:

א. השתלבותם החברתית והלימודית של ילדי עלה"נ במוסדותינו.

ב. יכולתה של עלה"נ להפנות בני נוער, אשר יהיה ביכולתנו לשלבם בבתי הספר שלנו.

ג. עתיד חברות הנוער לאחר סיום י"ב.

ד. העלויות בגין אחזקתן של חברות הנוער.

ה. "עייפות החומר" של מערכות הקיבוץ בתחום קליטת חברות נוער.

במוסדותינו ישנו רק מוסד אחד שאין בו חברת נוער כזו או אחרת בשתנ"ה.

המעבר ללינה משפחתית בכיתות ההמשך עלול להוות מכשול להמשך הקליטה. אך המספר הנכון לתשנ"ה – 1000 חניכים – מעיד על כך שיש תקוות.

מדור נעורים
הקבה"א

כנס נשים עובדות למען שלום

כנס הנשים למען השלום התקיים בעיר ויטוריה (VITORIA) שבארץ הבסקים, בין התאריכים 22־25.7, והשתתפו בו כ־60 נשים מארצות ועמים שונים (פלסטיניות, תורכיות, אלג'יריות, ירדניות, סהרה (חזית פוליסריו), אלבניות, דרום־אפריקאית, בלגיות, אמריקאיות ועוד). כמו כן השתתפו נשים מהאזורים השונים בספרד.

בכנס התקיימו סדנאות בנושאים: תפקידי הנשים בתהליך השלום, סטריאוטיפים של נשים בדרכי שינוי, אקופמיניזמים, (מכשולים בדרך לשלום). אבל המרגש ביותר היה המפגש הבלתי פורמלי בין המשתתפות. השיחות נמשכו עד לשעות המאוחרות של הלילה, ונראה שאילו הדבר היה תלוי בנו, היינו יכולות לפתור את הבעיות המפרידות בינינו בקלות (לעומת שיחות השלום שנמשכות כבר הרבה זמן), שכן גילינו שרב המשותף בינינו על השונה.

הופתעתי מהתעניינות שגילו המשתתפות מהארצות השונות בקיבוץ.

שמענו את נציגת "חזית פוליסריו" (עם שחי בסהרה, ולמעשה נטבח ואף גורש על ידי מרוקו, כאשר קיבלה חזקה על האיזור. הסהראווים (כך קוראים להם) חיים במחנות פליטים במדבר סהרה, בשטח שייך לאלג'יר. ההבדל ביניהם לבין העמים האחרים שחיים בתנאים דומים הוא, שהם חיים בחברה שיתופית ודמוקרטית, וזה מאפשר להם להתקדם ולהתפתח. במחנות הפליטים שלהם יש חוק חינוך חובה מגיל הגן, וכאשר הילדים עולים לכיתה ה', הם לומדים בבית ספר חצי־פנימייתי. הם בנו בתי חולים בשטחי המחנות. הנשים מעורבות בכל תהליכי ההחלטות והן מנהלות רוב המוסדות הסהראווים.

בסיום הכנס הוחלט להוציא עיתון בהשתתפות נשים מכל ארצות העולם, וכן להקים רשת נשים בינלאומית, שתעסוק בהפרת זכויות האדם.

לולי [illegible]
קיבוץ מגידו

הוגש ע"י מזכירות הקיבוץ הארצי

יש מקום לגאווה

יגאל וילפנד

ביקור שלי היה במגידו, 45 שנה לאחר שהגיעו לכאן אנשי הגרעין של שני יוסף קסלר – צעירים בני 20־25, שעברו את מוראות המלחמה והיא, את מחנות ההשמדה: ניצולי השואה, שלא מכבר השתתפו בקרבות מלחמת השחרור – ייצרו יש מאין. "אנחנו בגן פורח, היישוב קיים ויש בהחלט מקום לגאווה", אומרת סוזי הרטמן, מזכירת הקיבוץ, מן המייסדים.

היום במגידו אוכלוסיה של 420 נפש. פרנסתם על המפעלים התעשייתיים – מפעל התכשיטים "פוליגל", מפעל הפולטסטיק ברמות־השופט, בו שותף מגידו כ־30 אחוז. בחקלאות יש ענפי כותנה וגד"ש טובים, רפת מצוינת, לול לבשר ועתה ענף תיירות בחיתוליו. ילדי וזכרו הילדים של מגידו לומדים בבית הספר "עלומים", המשותף לארבעה קיבוצים ונמצא בהזורע. הגדולים לומדים במוסד החינוכי "שומריה" במשמר־העמק.

לאהוב את השמחה ואת הכאב

במפעל התכשיטים אנחנו פוגשים ברון רייס ונדב גורן, שניהם מחברי הצוות של מהלכי השינויים, והם נחושים בדעתם לערוך אותם בקרוב, ובגדול. נדב גורן, 26, קצין בצנחנים בעברו הצבאי והיום אחד המשווקים של המפעל: "אני מסתכל קדימה ולא אחורה. אני מאוד מעריך את מה שהוותיקים עשו, אבל עכשיו צריך לבנות את החברה אחרת – לא כמיפול קוסמטי, אלא בשינוי אחד גדול. מדובר בישוב קהילתי, אשר תנאי החברה בו יהיו כשל קיבוץ, אך כל אחד יהיה אדון לעצמו ויקבל משכורת על פי עיסוקו ועבודתו".

רון רייס, בן 32, נשוי ואב לשניים, נמצא כאן 10 שנים. הוא עלה מצ'ילה, שם היה אחראי על כמה חנויות סופרמרקט גדולות במסגרת הרשת המשפחתית. רון היה גם שחקן בנבחרת צ'ילה ברוגבי וממשיך בכך בארץ – היה מאמן נבחרת הנוער והקים קבוצת רוגבי במגידו. הוא גם חבר בצוות שבודק את מערך העבודה בקיבוץ.

"התאקלמתי היטב", הוא אומר, "זהו אחד המקומות היפים ביותר בהם הייתי. לקח לי זמן להכיר את המקום, לאהוב את השמחה ואת הכאב, להזדהות עם סיפורם של יורק ואולה (הורי אשתו נאווה), שילדיהם ונעוריהם היו בשנות השואה, וכנס איתן נפל על החרמון במלחמת יום הכיפורים. יש לי המון כבוד כלפי כל מה שנעשה כאן".

"ענו ואת", מוסיף רון, "עלינו להכיר בעובדה המוכרת בכל העולם, שהישג חומרי גם הוא הישג, ושמוטיבציה ניתן להשיג רק באמצעות תחרות ומבנה קפיטליסטי של הבדלים במשכורות, בהתאם ליכולת ולתרומה. לוותיקינו נדאג, ואני בטוח שנצליח".

הגיע מוסיף: "בשלב ראשון יפרישו כל אחד מן הצעירים סכום מסוים לקרן העצמית, לעת הזקנה. השינוי יונהל על־ידי מועצות מנהלים. ואני בטוח שהצעירים ישקלו זאת".

מן הראוי לציין, שרעיונותיהם של השניים לא הגיעו עדיין לשלב הכרעתו של הקיבוץ, על כן נשלח הן מגמתם והן אמרותיהם.

בעד הפרטה מלאה

טרודי עמנו באה לקיבוץ כמתנדבת מהולנד לפני 14 שנה. היא נשואה ואם לשלושה, עובדת מטפלת במעונות וחברה בצוות האחראי לאירוח קבוצות המתארחות כאן. ובמשך הקיץ מתארחים כאן 14 ארכיאולוגים מקצועיים וראשי מתנדבים, אשר חופרים את תל־מגידו. הקיבוץ מספק להם לינה, אוכל ולוגיסטיקה.

טרודי אוהבת במגידו את השקט והאינטימיות. היא בעד שינוי גדול ומעבר לחברה, בה כל אחד אחראי למציאת מקום עבודה ולקבלת תמורה הולמת, בהתאם לתרומה שהוא נותן. בטווח רחוק היא מדברת על ישוב קהילתי, שאינו זונח את מייסדיו הוותיקים ומשלים להם את נושא הפנסיה. מן הוותיקים היתה מצפה ליותר מעורבות. "חבל שהם יוצאים בגיל צעיר יחסית מן הפעילות, אנחנו זקוקים להם".

מנהל המפעל מזה שנתיים, ארנון ליגדר, 34, נשוי ואב לשניים, בן מגידו, מצטרף לעמדות חבריו אף ביתר תוקף. "אני מאמין בקיבוץ שימכור איכות חיים לחבריו ויאפשר לכל אחד להרוויח על פי שוויו ועבודתו". הוא בעד הפרטה מלאה, שכר מדורג, מרכזי רווח החינוך, הבריאות והפנסיה יהיו חלק מתשלומי המס. שכל חבר ייתן באופן שווה לקופה המרכזית. השינוי, לדעתו, הוא כורח המציאות, ויפה שעה אחת קודם.

> "אנחנו חיים בגן פורח", "זהו אחד המקומות היפים" שאני מכירה – במלים נרגשות כאלה מדברים חברי מגידו על קיבוצם בן ה־45. קיבוץ מגידו, שהוקם על־ידי קבוצת ניצולי השואה, מונה היום 420 נפש והוא מקיים משק חקלאי, שני מפעלים וענף תיירות בחיתולים

הוותיקים והידים יותר

חיים סטרלסקי, בקרוב בן 70, נשוי ואב לשלוש בנות וסב לשני נכדים, שעלה מרוסיה ב־1946, עבד שנים רבות בגנון ובמערכת המים, והיום בגמלאות.

גם הוא רוצה להימנע ממלים גבוהות, אך אינו יכול שלא להתפעל ולהתגאות בכך, שהפכו מקום צחיח שבורי אבנים למקום פורח, ישוב חי של שלושה דורות.

חיים תומך בכל לב ברעיונות של הצעירים. צריך שינוי, ובמיוחד בתחום הגדלת ההכנסות, הוא אומר, אחרת לא נתקיים. חיים מאמין, שימצא שביל הזהב בין השינויים הגדולים שרוצים הצעירים לבין הזהירות ותשומת הלב המתחייבות, אך נזהר שיצטרכו ללכת בכיוון האחריות של כל אחד על מקום עבודתו.

סוזי הרטמן, ממייסדות הקיבוץ, אם לשלושה וסבתא לתשעה, מזכירת הקיבוץ לברה, מתחילה מחצי הכוס המלאה: "הקמנו פה מפעל שראוי להתברך בו. יצרנו יש מאין. אינני נבהלת מן הרצון לשינוי אצל אנשים רבים, ובמיוחד אצל הצעירים, כל עוד הוא בא מתוך אהבה ואיכפתיות. אני מאמינה שנמצא את שביל הזהב בין תמורות ושינויים הכרחיים שיתאימו לרצון החברים, לבין שמירה על כמה עקרונות היסוד. אולם", היא מדגישה, "עדיין לא הוחלט במגידו על שינויים והנושא טרם נדון בשום פורום".

"הקשיים שאנחנו נמצאים בהם", היא אומרת, "נובעים גם משגיאות התנועה בקריאת הנולד ובתגובה מתאימה. מדובר על שגיאות בתחום ההתארגנות לביטחון סוציאלי בקיבוצים, המעבר ללינה משפחתית ומצוקת הדיור, משבר הקיבוצים וההסדר, וחוסר יכולת כלכלית לקיים את החינוך התכון במוסדות החינוך" לדעתה, קיבוץ שלא יצליח להתאושש כלכלית ולהתאים עצמו לזמנים המשתנים, לא ישרוד.

היא מספרת על שינוי שנעשה במגידו לגבי שיחת הקיבוץ ומעבר למועצה: גבחרת המועצה מונה 41 חברים, 8 מן המינוס ואחרים נבחרו הצינור. הבחירה של נבחרי הצינור נעשתה באמצעות תהליך של כולנו בוחרים את כולם. לאחר שמי שלא רצה להיבחר והוצע לבחירה, הודיע על כך בשלב זה. מתכנסת המועצה אחת לשבוע ביום שני בערב, וההשתתפות היא החודשים שחלפו מאז כוננה, היא מלאה ופועלת לשביעות רצון הרוב.

שיחת הקיבוץ מתכנסת אחת לכמה חודשים, לדון ולהחליט באותם נושאים שהיא מצווה עליהם, מתוקף חוק הקיבוץ.

תשלובת תיירות מול הנוף

שלמה קבביה, בן 60, שעלה ממקסיקו ב־[illegible], נשוי ואב לארבעה וסב לנכד אחד, רואה בקיבוץ מסגרת טובה לחברים, בתנאי שיהיו מעורבים. הוא עצמו, בכל שנותיו בקיבוץ, היה מעורב בכל הנעשה בו. כיום עוסק שלמה יחד ומנהל בתכנון והקמת פרויקט התיירות, עליו הוא מספר: "מדובר בתשלובת של תיירות ונופש, המוקמת בקרבת צומת מגידו. הפרויקט יקום בשיתוף עם משקיע חיצוני. התשלובת צופה לנוף היפה של [illegible]. בלב מארץ רחב, מול אגם מים, יוקם [illegible]. התשלובת תציע לתייר ולנופש מוקד מידע ותקשורת, מסעדה, מרכז קניות, מוסך דרכים, תחנת דלק. שמע של אטרקציה תיירותית ומגוון שירותי דרך. במקום יהיה מגרש חנייה נרחב, וחדרי שירותים ברמה גבוהה, המותאמים לקבלת נוסעיהם של מספר אוטובוסים בעת ובעונה אחת. לתיירים ולנופשים יוצעו לינה כפרית ומסעדה איכותית. השהות במקום תכלול סיורים באיזור הקרוב – עתיקות תל־מגידו, בית־שאן, מוזיאון עין־חרוד, איזור הקרבות במשמר־העמק, עתיקות בית־שערים ועוד. במקביל, ייהנו משירותיו מטיילים העוברים בהמוניהם באיזור בדרכם לצפון הארץ, ובעתיד אף לירדן ולסוריה. אלה ייהנו מחניון נוסף פעיל בפארק "מי־מגידו" ומשירותי דרך, הכוללים תחנת דלק, מסעדה ומזנון, מרכז קניות ומוקד מידע ותקשורת".

כל אלה מצויים כבר בתהליך הקמה, ושלמה בטוח שהפרויקט, שיעסיק בעתיד 24 מחברי מגידו, יקדם מאוד את הקיבוץ.

עם המברכים
את קיבוץ מגידו בחגם
זהר־אור
מיזוג אוויר וקירור
● מכירה ● התקנה ושרות
משרד ראשי: חיפה רח' המוסכים 22
טל' 04-411321־3 פקס' 04-414224
סניפים בטבריה, חדרה ורעננה

לצוות תכשיטי מגידו ולכל החברים
זר ברכות לרגל חגיגות 45 השנים
ואיחולים להמשך הצלחה ושיתוף פעולה פורה
מפעלי תכשיטים רהב ספירים
בקיבוץ רבדים

מיטב הברכות לבית מגידו
דליה ויעקב וכל הצוות
אופטיקה סגל
אופטומטריסט ● עדשות מגע
עפולה, ככר העצמאות טל' 06-596001, 06-594455

לקיבוץ מגידו
אנו שמחים אתכם ביום חגכם
עלו והצליחו!
אחים יחיא בע"מ
חברה לעבודות חקלאיות
כפר איכסאל, טלפון 06-560729
טלפקס 06-560414

לחברי ולילדי קיבוץ מגידו
השותפים להישגיו של פוליגל
מיום היווסדו
חג שמח לשנת ה־45
פוליגל קיבוץ רמת־השופט

ברכותינו החמות **למגידו**
ל־45 שנות יצירה
מופז מסילות

עם המברכים את **קיבוץ מגידו**
ביום חגם
זהר קיבוץ דליה

ברכות ואיחולים **לקיבוץ מגידו**
ליובל 45 השנים
רום גולן עיבוד מוצרי בשר
א.ת. גולני טל' 06-732942

לתכשיטי מגידו
שפע ברכות לחגיגות 45 השנים
מידן תכשיטים בע"מ
יבואני שרשרות ותכשיטי כסף
תל־אביב, רח' מזאה 1 טל' 03-291321

עם המברכים
את חברי קיבוץ מגידו
בית מרקחת אסף
עפולה, רח' מנחם 7, טל' 06-592777

הלוח הירוק

ת"א: 03-6388508 • פקס' 03-372301 • חיפה: 04-673673 • ירושלים: 02-255161

מודעות דרושים מתקבלות כל יום עד שעה 17:00

מבצע חגים 94
שאלה: כמה עולה לך מודעת כותרת בעמוד ראשון?
תשובה: רק 100 ש"ח (לכל מודעה)
בעלי עסק ועניין, הצטרפו פן תאחרו
לפרטים: 03-6388591-2 מוטי
המודעה תתפרסם במגזר הקיבוצי ובמגזר העירוני
במסגרת ה"מנוי משולב" לקוראי "ידיעות אחרונות" ו"על המשמר"

למערך שיווק ארצי
לחברה המייצרת מוצרים לענף הבניה
דרושים/ות
נציג/ות מכירה לפעילות החברה
דרישות:
■ יכולת מסחרית גבוהה
■ נסיון במכירות
■ רכב חובה
למתאימים/ות יותן אזור בלעדי תנאים טובים ואפשרויות קידום.
פנה/י לטלפון: 03-9269626

לקיבוץ רעים
דרושה
מטפלת מובילה
לגן ילדים
נא לפנות ליפעת – 07-940256.

עבודה ביפן
שילוב עבודה וטיול ביפן
חברה אמינה וותיקה
לפרטים אלי 09-914614

בת"א דרושה
בחורה
לטיפול ב־2 ילדים בני 7 ו־5½
לשעות הצהריים 5 ימים
+ ניקיון פעם בשבוע
בערב 03-6421996

במושב מי עמי!! להשכרה בתים!!
איכות חיים
מינימום חוזה לשנה
פרטים בבוקר – 06-352306
מירטה/דוד

לפלורידה דרושה
עברית אנגלית + רשיון נהיגה
לטיפול במשק בית + עזרה בשיעורים לילד בן 6
לפחות לשנה
קיסריה 06-360267

דרושה
בחורה יוצאת קיבוץ
לחברה לילדה חמודה בת 8 ל־5 ימים בשבוע אחה"צ ולעזרה במשק בית יום אחד בשבוע.
טל' בשעות העבודה 03-203248
בערב – 03-6056058
לא בשבת

בקיבוץ שדה נחמיה
דרוש **במב"ח**
לעבודה בלול מבוקר
★ נסיון בעבודה
★ רשיון לטרקטור חובה
★ ידע בהפעלת מלגזה רצוי
טל' 06-945198 (דודו)
06-945196

קיבוצניקית
לעבודות משק בית בבוקר
ולטיפול בילדים
משעות הצהריים
03-5321520

דרושה **אופר**
+ המלצות ונסיון לטיפול ב־2 ילדים
+ הבית, עבודה קבועה לינה במקום,
שכר גבוה למתאימה
09-686484

אופר
לטיפול בילדים ובמשק בית
מגורים בבית יהודי
בעין כרם ירושלים
מתאים לזוג (כניסה נפרדת)
02-421371, 02-416448

דרושים/ות סוכנים/ות
מכירות (מס' מוגבל)
הכנסות גבוהות (למתמידים והטובים) כולל מגורים. עבודה באווירה נעימה מתאים לסטודנטים ולמטיילים
07-373748 רונן
03-9230142 ציפי
0027-11-4526684-3 ד"א
(גוביינה) אריה/גדעון

לילדי גן רימון, בקיבוץ יהל
בערבה הדרומית
דרושה **גננת**
בעלת הכשרה קיבוצית או ניסיון בעבודה קיבוצית
לשנה"ל תשנ"ה
לפרטים: איריס טל' – 07-357911
בערב – 07-357074

למוסד חינוכי "מבואות הנגב"
דרוש/ה
מדריך/ה חברתי/ת לפנימיה
נא לפנות לפנינה דובו
טל' 07-918808 (בעבודה)
07-913451 (בבית)

הננו מציעים לבחורה
(עדיפות לשומרת מסורת)
מגורים בבית פרטי בר"ג
תמורת בייביסיטינג
על הילדים בגלאים 5 ו־6
בשעות אחה"צ והערב.
לפנות ת"ד 731 רמת גן.

מספטמבר, דרושה **מטפלת**
א – ה בשעות 12.00 – 17.00
בגבעת שמואל, לקחת בנות מהגן
ועבודות בית קלות
03-6350363 בשעות הערב

לקיבוץ גבת
דרושה, מיידית
אחות מוסמכת
רצוי בעלת התנסות קהילתית
טלפון בבוקר, במרפאה – 06-549807
אחה"צ (יפה) – 06-549711
או נוקי – 06-549522

מטפלת
ל־2 ילדים בגן + עבודות בית +
לינה במושב בשרון
תנאים מצוינים
09-961042

לקיבוץ גרופית דרושים
במב"חים לגד"ש
רשיון לטרקטור הכרחי
נא להתקשר ביום – מזכירות 07-357777
בערב – דבול 07-357773

למוסד החינוכי "צפית"
ע"י קיבוץ כפר מנחם
דרושים/ות **במב"חים/ות**
לניהול חדר האוכל ולשמירה.
פרטים בשעות היום אסא ברק 08-508458
ובערב 08-508554

לקיבוץ מעגן מיכאל
דרוש **במב"ח**
לעבודה במדגריה
★
טל' בעבודה: 06-394336
בית:
06-394231 למשה לוי

למכירה
מכשיר א.ק.ג.
מתוצרת מדיטכניקה "קרדיופקס",
פרטים בטלפון בשעות
היום 04-895777 אוסנת,
בערב 04-895071 מיכל.

לקיבוץ עברון דרושים/ות
מטפלים/ות לגיל הרך
ללא מגורים במקום ● עדיפות לבמב"חיות
04-857701 בבוקר
04-857014 אחה"צ ובערב

לקבוץ רעים
דרוש/ה
רכז/ת חברתי/ת
לכיתות ו'-י"ב
בעלות נסיון בהדרכת בני קיבוץ
מגורים במקום נא להתקשר בערב
לדורית – 07-940248, לרוני – 07-940512.

לקיבוץ שדה־יואב
דרושה מיידית
מטפלת מובילה לפעוטון
גילאי 2 – 1
עדיפות לבוגרות סמינר הקיבוצים / אורנים
טל' בערב: 07-721238, 07-721266

נפגשים בשלישי, בכל שבוע - הדף הירוק באופן קבוע
שבועון - העיתון לתנועה הקיבוצית

חמודים שלי

גם אצלנו, בהתאם לאופנה האחרונה, יש נערים ששולפים סכינים, ואל תגידו שאתם מאוד מאוד מופתעים. בשלב זה לא מדובר בסכינאות של נערים נגד נערים – הקיבוצניקים המחונכים־היטב שלנו דוקרים בסכינים את מושבי האוטובוסים הצהובים ומשחיתים אותם, במיוחד כשהם רוצים לציין בצורה חגיגית את סיום שנת הלימודים. (ראה תמונה).

זו הסיבה שישראל טורן, פולני טוב משדרות, שעובד 30 שנה במחלקת התחבורה של שער הנגב, מתגעגע לאוטובוסים הישנים עם מושבי העץ. "מה את מתעוררת עכשיו?! הוא שואל, "זו תופעה שנמשכת שנים. בפעמים הקודמות גם תפסנו תלמידים וחייבנו בכסף את המשקים שלהם, את כפר־עזה ואור־הנר. אחר כך תפגשו אותם ביחידות מובחרות ובחיל האוויר".

אבל שלא תחשבו שזו תופעה בלעדית לשער הנגב. **אלי קבסה** מלהבות־חבשן, רכז התחבורה של הגליל העליון, מסביר: "אצלנו, ב־18 האוטובוסים שמסיעים תלמידים, מחליפים 2 כיסאות בחודש. גם אצלנו מחייבים את המשקים. אבל עזבי, זה עוד מצב טוב, בשנים עברו היו תופעות חמורות יותר".

אולי יותר יעיל לחייב את תקציבם האישי של חורי הקיבוצניקים הוונדליסטים! כשמחייבים את המשק, מענישים כרגיל את כולם ואת אף אחד. תחשבו על זה.

תאונות הדרכים הרבות, מהן סבל צי הרכב של קיבוץ לביא, הביאו את ועדת הרכב של הקיבוץ לנקיטת סדרה של אמצעים דרסטיים: כל נהג חדש יעבור מבחן נהיגה פנימי, לפני שיוכל ליהנות מהזכות לנהוג ברכב, ובמשך שלושת החודשים הראשונים יוכל לקבל לידיו מפתחות רק בתנאי שלצידו ישב נהג ותיק ומנוסה ממנו, שגילו מעל ל־25 שנה. הכוונה היא שהנהג החדש יצבור לפחות כ־1,000 ק"מ בנהיגה מבוקרת, שבסופה יעבור שוב מבחן נהיגה פנימי, ורק אם יצליח בו, יוכל להיכנס למועדון הנכסף של הנהגים המורשים של הקיבוץ. לביאים שלי, ספרו לי מתישהו אם הסידור הזה הצליח. אני נורא סקרנית.

בעלון חולתה הופיע הסיפור הבא: ב־9.6 בשעות אחר הצהריים, בצומת בית המכס, סימן שוטר שעמד במחסום לרכב לעצור לבדיקה שגרתית. הרכב לא רק שלא עצר, אלא נסע לכיוון השוטר וניסה לדורסו. השוטר זינק לאחור ובדרך נס ניצל מפגיעה קטלנית. שני שוטרי המחסום מיהרו לדלוק אחרי הרכב הנמלט וכשהוא נתפס, התברר כי הנהגת והבחור שישב לצידה הם תושבי חולתה. כשהתבקשה הנהגת להציג את הניירות, הסתבר כי אין לה לא רשיון ולא ביטוח. השניים עוכבו לחקירה ונגד הנהגת נפתח תיק פלילי.

אני, איך שקראתי את הקטע הזה, תיכף אמרתי לעצמי: איזה מזל שהשוטרים, כשחשדו שהרכב מנסה לדרוס אותם, לא פתחו באש לכיוונו, כמו שהם נוהגים מפעם לפעם. שתגיד תודה, הנהגת בלי הרשיון מחולתה.

א פרופו אוטובוסים: השבוע אפשר היה לראות את מגרש החניה בסמינר הקיבוצים עמוס אוטובוסים צהובים: מ.א. מגידו, מ.א. גליל עליון, מ.א. מ.א. חוף אשקלון מ.א. אשכול. מ.א. עמק הירדן מ.א. בני שמעון וכיו"ב. לא, זו לא היתה האסיפה השנתית של נהגי אוטובוסים במועצות האזוריות. זו השנה השנייה בה מגייסים מהקיבוצים את כל המורים והמורות, הגננים והגננות, שולחים אותם לשבוע השתלמות מרוכז במרכז, ודואגים להם לטרמפ מסודר הלוך חזור.

בשבת האחרונה נערכה מסיבה גדולה בסליק של קיבוץ גבת, לבוגרי שנה א' לקולנוע וטלוויזיה של גבעת־חביבה. למה גבת? כי שחר הלוי (24) מגבת, שהוא גם בוגר בית הספר לקולנוע וגם עיתונאי, ביים סרט בשם "נעלי הבלט של נעמה" – דרמת נעורים. שבעה סרטים הוציא המחזור של שנה א', וכולם נשלחו למבחן בד בערוץ השני. את המסיבה ארגנו באווירת בית קולנוע: כיסאות ממוספרים היו

מירום הזדרז לגמור, כדי לא להחמיץ תורנות ערב שבת בחדר האוכל

מסודרים בשורות, הכיבוד היה פופקורן שחולק בגביעי נייר, וגם תירס חם. ברוח הימים האלה, הוקרנו קלטות של פספוסים בצילומים של החוג, וחוכנו מערכונים על הווי ההפקה הטלוויזיונית. אתם שואלים אם היו גם סדרנים עם פנסים? לא שאלתי!

בשער הנגב החליטו, שבאיזור קיים פוטנציאל אנושי אטרקטיבי ליצירת פרלמנט מקומי ועצמאי, כמו אלה שקיימים בעמק ובגליל. בשבוע שעבר התכנסו בגבים במסגרת הפרלמנט, זו הפעם השנייה, למעלה מ־60 חברים ממשקי האיזור, מיכיני, משדרות, ואפילו מקרית־גת.

בפעם הראשונה אירח הפרלמנט הדרומי את ח"כ **חיים אורון**, שהתווכח עם חברים בנושא ההסתדרות וקיבוצניקים מרוחמה התייצבו לצידו כחומת מגן, שאיש לא יעז לפגוע להם בג'ומס. בפעם השנייה הגיע **חגי מירום**, שלא דיבר על פרלמנט הבית שלו, ביפעת, אלא הסעיר את החברים בנושאים: מצב המפלגה, (מפלגת העבודה, כמובן) הבחירות להסתדרות (איך לא...) ושאלת רמת הגולן.

לבד מקיבוצניקים היו שם ראש עיריית קרית־גת, **זאב בוים** (ליכוד), **זהר אביטן** (שדרות) **ואבי פרחן** מאלי סיני. **גייזי שביט** מנחל־עוז הודיע, כי באופן הפגנתי לא יגיע לפרלמנט, משום שהוא ביחד עם אבי פרחן לא יושב. זאב בוים אמר בסוף המפגש: "אני מקנא בכם, שעם כל הבעיות שיש לכם במפלגה, אתם עוד יושבים ומדברים על זה ואפילו צוחקים. אצלנו (בליכוד) גם זה לא". חגי מירום ביקש לסיים בזמן שנקבע, כיוון ש"נפלה עליו" תורנות ערב יום שישי, שאותה הוא לא יחמיץ ואליה לא יאחר.

את הפרלמנט הבא יארח אבי פרחן במסעדה שלו, באלי סיני מול הים, ויאכלו דגים. גייזי כנראה שוב לא יופיע.

לעובד צור, מזכ"ל הנוער העובד והלומד, היתה בשבוע שעבר פגישת עבודה ראשונה עם מזכ"ל ההסתדרות החדש, חיים רמון. למרות המתח והכעסים שהיו לרמון כלפי התנועה, השיחה בין השניים נערכה ברוח טובה ותוך התייחסות רצינית. עובד יצא מעודד. וכל מי שחשב שבפגישה הזו הוא יקבל בעיטת פרידה מחיים רמון, טעה. מאידך, רמון, כמו שאנחנו שומעים, מתחיל רק עכשיו לעשות סדר...

המחירים הזולים של נופש באנטוליה גורמים נזק לענף הצימרים, ומנהלי חדרי האירוח בקיבוצי הצפון לא יכולים להיות ברורים. הם היו מעדיפים אורחים שישתכנו אצלם לכמה לילות, או לפחות ללילה אחד, אבל בתנאים האלה גם השכרת חדר לשעה קצרה באה בחשבון, ולא בודקים בציציות. ואני הרי לא צריכה להסביר לכם, לאיזה צורך שוכרים חדר לשעה קצרה בלבד.

ובכן: את המחיר הנמוך ביותר עבור שעת אהבה (שיכולה להימשך על פני שעתיים־שלוש) גובה קיבוץ יראון – 70 שקל. בלהבות־הבשן מבקשים 81 שקל. בקיבוץ מסילות כ־80 שקל (במקום 150 שקל ללילה שלם), ובנווה־איתן המחיר דומה. בכפר־גלעדי ובדפנה כ־100 שקל. אין צורך לציין, שבמקומות הללו לא ממש מקפידים לבדוק מה שמות האורחים שלהם ומוכנים להסתפק במר וגברת כהן, או לוי, או מה שלא יהיה. רק לצורך השוואה, במלון "פלאזה" בטבריה מחיר בילוי בחדר, עד שש שעות, הוא 180 שקל ובמלון "קיסר" 150. להשכלתכם הכללית.

מה שסכין יפני יכול לעולל

בסימפוזיון של נוער וכדורסל, שהתקיים לפני שבוע בווינגייט בנוכחותם של עסקני כדורסל רבים, נערים והוריהם מכל חבלי הארץ, הוזכרו בשלב כלשהו החבר'ה מקיבוץ גן־שמואל. מנהל האקדמיה לכדורסל בווינגייט, **דווידסקו**, הגיב אינסטינקטיבית: "הקומוניסטים". חשבתי שדווקא דווידסקו, שהוא ממוצא רומני, צריך להיות רגיש קצת יותר לנושא הדבקת תוויות. הוא בטח יטען שזה הומור כזה.

שנים רבות היה **שמוליק איסקוב**, בן 72, מקיבוץ רביבים, אנונימי, עד שזכה לחשיפה לפני כשבוע, וכל זאת בזכות היותו אחד הנהגים הוותיקים של "אגד" בקו באר־שבע.

מאז ספטמבר 1949, קם שמוליק כל בוקר ב־4.30 וחוזר לביתו ברביבים בשעות הערב, כמעט ללא הפסקות. הוא אהב את העבודה והתמסר אליה עד כדי כך, שאפילו למוסד הנישואין לא ייחס חשיבות ונשאר רווק. יש לו חברות וחברים, אושר ובריאות, הוא נראה צעיר מגילו ב־20 שנה, במדור "אספקה קטנה" אין לו צורך וגם לא בנישואין.

היום, לאחר הפרישה שהתבצעה השבוע, הוא סוף סוף יכול להתעורר בנחת, להלך לו בשבילי הקיבוץ, להתבונן בנוף וליהנות. ויש לו בתוכניתו עוד מספר פרויקטים, שעדיין מוקדם לדבר עליהם. ואם תחיי בסביבה, כך חתם את השיחה בינינו, תיכנסי אלי, לא צריך הודעה מוקדמת. אני מבטיחה.

שלכם
הכובסת